ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE JIHOMORAVSKÉHO KRAJE

2020

Regionální statistiky

Brno, 31. 8. 2021

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Brně

Ředitel odboru: Kateřina Sendlerová

Kontaktní osoba: Karel Adam, e-mail: karel.adam@czso.cz

© Český statistický úřad, Brno, 2021

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | **www.czso.cz**

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | **www.praha.czso.cz**

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | **www.stredocesky.czso.cz**

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | **www.cbudejovice.czso.cz**

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | **www.plzen.czso.cz**

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | **www.kvary.czso.cz**

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | **www.ustinadlabem.czso.cz**

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | **www.liberec.czso.cz**

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | **www.hradeckralove.czso.cz**

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | **www.pardubice.czso.cz**

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | **www.jihlava.czso.cz**

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | **www.brno.czso.cz**

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | **www.olomouc.czso.cz**

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | **www.zlin.czso.cz**

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | **www.ostrava.czso.cz**

© Český statistický úřad, Brno, 2021

Obsah

Úvod....4
Shrnutí hlavních poznatků....5
1. Demografický vývoj....9
2. Sociální vývoj....23
3. Ekonomický vývoj....48
4. Životní prostředí....71

Tabulková příloha....78

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj....79
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj....80
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj....81
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí....82

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Jihomoravského kraje v letech 2001–2020....83

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – demografický vývoj....85
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – sociální vývoj....86
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – ekonomický vývoj....89
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – životní prostředí....91

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje....92

Zkratky krajů a okresů....95

Úvod

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Jihomoravského kraje v roce 2020, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2015). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu posuzujeme vývoj na území kraje, popř. i vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky. Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2020. Proto můžeme v některých oblastech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) zpracovat hodnocení pouze do roku 2019, v dalších oblastech jsou údaje za rok 2020 zatím pouze předběžné a budou se postupně zpřesňovat.

Obdobné analytické materiály jsou zpracovány i v některých dalších krajích České republiky. Tabulková část obsahuje i srovnání vybraných ukazatelů 4 oblastí, je tak usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý krajský pohled na vývoj vybraných ukazatelů po roce 2000, tedy od vzniku krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Širší rozsah informací v podrobnějším územním členění můžete najít ve veřejné databázi ČSÚ na adrese https://vdb.czso.cz nebo můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetové adrese www.brno.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Jihomoravského kraje pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin Jihomoravského kraje, který vždy vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.
Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.
Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.
Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.
Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 20. 8. 2021. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Sídelní strukturu Jihomoravského kraje tvoří 50 měst, 39 městysů, 583 obcí a 1 vojenský újezd. Správní rozdělení 673 obcí tvoří 7 okresů, resp. 21 správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

- K 31. 12. 2020 v kraji žilo celkem 1 195 627 obyvatel, za rok se počet obyvatel zvýšil o 3 338 osob, nejvíce obyvatel přibylo v okrese Brno-venkov, pokles počtu obyvatel byl zaznamenán v okresech Blansko a Hodonín.

- Třináct let se na na celkovém přírůstku obyvatel v kraji kladně podílel přirozený přírůstek, rok 2020 byl v důsledku pandemie výjimkou a a přírůstek obyvatel byl zajištěn výlučně migrací. V kraji zemřelo o 1 156 osob více, než se živě narodilo; do kraje se přistěhovalo o 4 494 osob více, než se z kraje vystěhovalo. Migrační přírůstek obyvatel v kraji trvá nepřetržitě od roku 2003.

- Téměř třetina obyvatel kraje žila v krajském městě (32,0 %), podíl městského obyvatelstva tvořil 61,5 % z obyvatel kraje; v nejmenších obcích žilo pouze 1,1 % obyvatel kraje.

- Počet cizinců v roce 2020 dosáhl prozatímního maxima, a to 58,8 tisíc osob (meziroční nárůst o 6,0 tisíc), podíl na obyvatelstvu kraje vzrostl o 0,5 bodu na 4,9 %; podle státní příslušnosti bylo nejvíce osob ze Slovenska (15,0 tisíc).

- V roce 2020 bylo v kraji uzavřeno 5 272 sňatků, což bylo o 892 méně než v roce 2019. Výrazný pokles počtu sňatků byl také důsledek pandemie a následných omezení. Úroveň sňatečnosti ale byla mezi kraji 2. nejvyšší. Rozvedeno bylo 2 266 manželství (59,0 % manželství s nezletilými dětmi), počet rozvodů se meziročně o 365 případů snížil, míra rozvodovosti byla mezi kraji 3. nejnižší.

- V roce 2020 se v kraji živě narodilo 12 859 dětí, proti roku 2019 to bylo o 469 dětí méně, přesto byla hrubá míra porodnosti 2. nejvyšší mezi kraji. Podíl narozených mimo manželství dosáhl 43,9 % a byl dosud nejvyšší. U 907 dětí narozených mimo manželství nebyl uveden otec (meziročně o 18 dětí více).

- Na počtu zemřelých se v roce 2020 ve všech krajích ČR projevil výrazný dopad pandemické situace. V Jihomoravském kraji v roce 2020 zemřelo 14 015 osob, což bylo o 1 825 osob více než v předcházejícím roce. Míra úmrtnosti ale byla mezi kraji 3. nejnižší a pod republikovým průměrem.

- Na konci roku 2020 bylo 16,2 % obyvatel kraje ve věku do 14 let a 20,2 % obyvatel ve věku 65 a více let. Podíl obyvatel v seniorském věku se každoročně zvyšuje, od roku 2009 roste i podíl dětské složky.

- Naděje dožití (střední délka života) vzrostla od průměru let 2001 a 2002 u mužů o 3,74 let na 76,34 roku a u žen o 3,07 let na 82,39 roku. Zvyšuje se i naděje dožití „seniorů“ – muž, který žije v kraji a v roce 2020 dovršil 65 let, má pravděpodobně před sebou ještě 16 let života, šedesátipětiletá žena 20 let, v obou případech je to zvýšení přibližně o 2 roky.

Sociální vývoj

- pracovní sílu v Jihomoravském kraji v roce 2020 tvořilo 596,3 tisíc osob (582,7 tisíc zaměstnaných a 13,7 tisíc nezaměstnaných), meziročně se objem pracovní síly snížil o 4,4 tisíc osob (počet zaměstnaných poklesl o 5,3 tisíc osob a počet nezaměstnaných se zvýšil o 0,9 tisíc osob).

- Míra ekonomické aktivity (EA) podle výsledků VŠPS činila 59,6 % a meziročně poklesla o 0,5 bodu. Je však třeba uvést, že míra EA byla v kraji nejvyšší v roce 2016, a to 60,4 %. Míra EA mužů v roce 2020 proti roku 2019 poklesla o 0,3 procentního bodu na 68,0 %. Nejvyšší míra EA mužů v uplynulých 10 letech byla zjištěna v roce 2016, a to 69,1 %. U žen tento ukazatel meziročně poklesl o 0,8 bodu na 51,6 %, nejvyšší hodnota v posledním období byla zaznamenána v roce 2017, a to 52,7 %.

- Vzdělanost zaměstnaných se zvyšuje, podíl vysokoškoláků mezi zaměstnanými dosáhl 30,8 %, za 10 let vzrostl o 7,3 bodu a mezi kraji byl 2. nejvyšší.

- Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí ČR bylo ke konci roku 2020 na úřadech práce v kraji evidováno 36 883 uchazečů o zaměstnání. Proti konci roku 2019 se počet nezaměstnaných zvýšil o 7 796. V členění podle věku bylo mezi nezaměstnanými nejvíce osob ve věku 55 až 59 let. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (1,36 %) byl mezi kraji 3. nejvyšší.

- Úřady práce nabízely ke konci prosince 2020 celkem 29 268 míst, což bylo o 2 119 míst víc než na konci roku 2019. Počet pracovních míst se sice zvýšil, výrazněji však vzrostl počet uchazečů o zaměstnání. Ke konci roku 2019 připadlo na 1 místo 1,1 uchazečů, ke konci roku 2020 to bylo 1,3 uchazečů (5. nejvyšší počet mezi kraji).

- Hodnota čistého disponibilního důchodu domácností dosáhla v roce 2019 v Jihomoravském kraji 311,7 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu na jednoho obyvatele představovalo částku 262,0 tisíc Kč (3. nejvyšší hodnota mezi kraji).

- Podle výsledků šetření životních podmínek domácností průměrný čistý roční příjem domácnosti meziročně vzrostl z 196,0 tis. Kč na osobu v roce 2018 na 213,7 tisíc Kč v roce 2019 (průměrný čistý měsíční příjem na osobu se zvýšil z 16 333 Kč na 17 806 Kč). Podíl osob či domácností, které trpí určitým materiálním nedostatkem, tzn., že si nemohou dovolit některé věci, služby či požitky, meziročně v kraji poklesl, a to až na nejmenší hodnoty posledních let.

- Výsledky strukturálního šetření o mzdách ukázaly, že průměrná hrubá měsíční mzda v kraji činila 37 683 Kč, vrostla o 2 327 Kč a byla mezi kraji 3. nejvyšší. Medián mezd, což je mzda uprostřed mzdového rozdělení, dosáhl částky 32 942 Kč a byl mezi kraji 4. nejvyšší.

- Ve školním roce 2020/2021 dosáhl počet žáků základních škol dosavadního maxima, meziročně se mírně zvýšil počet studentů středních škol. Vzrostl i počet vysokoškolských studentů – zvýšil se jak počet studentů na vysokých školách v kraji, tak počet studentů vysokých škol s trvalým bydlištěm v kraji.

- V roce 2020 bylo v kraji evidováno 507,5 tisíc nemocensky pojištěných osob, v pracovní neschopnosti strávily 10,10 mil. dnů. Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti se zvýšilo na 5,437 %, přes každoroční nárůst je krajská hodnota procenta v porovnání s ostatními kraji 2. nejnižší.

- V dávkách nemocenského pojištění se plně projevil vliv „covidové“ situace. V roce 2020 byla v Jihomoravském kraji v těchto dávkách vyplacena částka 6,03 mld. Kč, což bylo o 1,78 mld. Kč, tj. o 42,2 % více než v roce 2019.

- V domovech pro seniory, v domovech se zvláštním režimem a v domovech pro osoby se zdravotním postižením bylo na konci roku 2020 k dispozici 7 131 míst. Proti roku 2011 se kapacita zvýšila o 617 míst. Nadále zůstávají tisíce neuspokojených žádostí. Mezikrajské srovnání v roce 2019 Jihomoravskému kraji přináší nelichotivé prvenství v počtu neuspokojených žádostí o umístění do domova se zvláštním režimem, resp. 7. místo v pořadí v počtu neuspokojených žádostí o umístění do domova pro seniory.

- Průměrný starobní důchod (bez souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem) v kraji na konci roku 2020 činil 14 343 Kč, pobíralo ho 200,8 tisíc osob (meziročně o 661 osob méně).

- V roce 2020 bylo registrováno 17,0 tisíc trestných činů, meziročně počet trestných činů poklesl o 2,8 tisíc, tj. o 14,0 %. Téměř polovinu registrovaných trestných činů spáchaly opakovaně trestané osoby.

- Na silnicích Jihomoravského kraje došlo v roce 2020 k 7 039 dopravním nehodám (o 1 102 méně než v roce 2019), o život při nich přišlo 51 osob (o 12 méně), 201 osob bylo těžce (o 25 méně) a 2 333 osob lehce zraněno (o 439 méně), hmotná škoda dosáhla částky téměř 427 mil. Kč (o 90 mil. Kč méně).

- V roce 2020 bylo na území Jihomoravského kraje likvidováno 1 399 požárů, bylo při nich zraněno 105 osob a 24 osob při nich přišlo o život. Přímá škoda způsobená požáry dosáhla částky 167 mil. Kč, zásahem však byly uchráněné hodnoty ve výši 572 mil. Kč.

Ekonomický vývoj

- Objem regionálního hrubého hospodářského produktu (HDP) se v roce 2019 zvýšil o 1,6 % (růst ve srovnatelných cenách), což byl mezi kraji 4. nejmenší přírůstek. Regionální HDP se zvýšil ve všech krajích s výjimkou Moravskoslezského kraje, kde zůstal na úrovni předešlého roku.

- Ve skladbě hrubé přidané hodnoty (HPH) podle sektorů z dlouhodobého hlediska dochází ke zvyšování podílu sektoru služeb na úkor snižování podílu zemědělství a průmyslu.

- Saldo hospodaření místních rozpočtů v posledních 10 letech skončilo v „mínusu“ v roce 2018 a 2020. Příjmy místních rozpočtů v roce 2020 dosáhly 70,1 mld. Kč a výdaje 71,4 mld. Kč. Příjmy meziročně vzrostly o 6,4 mld. Kč a výdaje o 9,5 mld. Kč.

- Jihomoravský kraj si udržuje významné postavení v oblasti výzkumu a vývoje. Vynaložená částka v roce 2019 dosáhla 18,7 mld. Kč, meziročně vzrostla o 2,2 mld. Kč. Po Praze byla 2. nejvyšší a činila téměř 17 % republikového celku. Polovina celkových výdajů na výzkum a vývoj je financována z podnikatelských zdrojů, zároveň do podnikatelského sektoru směřuje 55 % těchto výdajů.

- V registru ekonomických subjektů v kraji bylo 234,4 tisíc fyzických osob (z toho 213,5 tisíc živnostníků) a 91,7 tisíc právnických osob. Meziročně se počet živnostníků zvýšil o 2,6 tisíc.

- Výsledky sklizně zemědělských plodin v roce 2020 byly ve srovnání s rokem předešlým příznivější. V kraji bylo sklizeno 1,30 mil. tun obilovin, což bylo meziročně 13,7 % více. Vyšší úroda byla dílem nárůstu hektarového výnosu o 13,9 % na 6,52 t/ha, když sklizňové plochy 196,1 tis. hektarů byly o 0,2 % nižší.

- V živočišné výrobě pokles stavu skotu doprovázel pokles produkce jatečného skotu, produkce mléka se ovšem zvýšila. Snížení stavů prasat se promítlo ve snížení produkce jatečných prasat. Zvýšení stavu drůbeže se ale do užitkových ukazatelů nepromítlo, neboť poklesla produkce jatečné drůbeže i snáška vajec.

- V Jihomoravském kraji bylo v roce 2020 vytěženo rekordní množství dřeva, objem 3,80 mil. m^3 dřeva bez kůry bylo proti roku 2015 více než trojnásobný. Kvůli hmyzové kalamitě bylo v kraji zpracováno 2,79 mil. m^3 dřeva, což byl mezi kraji 4. největší objem.

- Tržby průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci v kraji proti roku 2019 poklesly o 10 % na 224 mld. Kč. K poklesu tržeb došlo druhý rok po sobě po předchozím pětiletém růstu.

- Základní stavební výroba ve stavebních podnicích s 50 a více zaměstnanci vzrostla o 0,7 % a dosáhla hodnoty 18,3 mld. Kč. V těchto podnicích pracovalo, stejně jako v roce 2019, 9,1 tisíc zaměstnanců.

- Počet vydaných stavebních povolení v Jihomoravském kraji v letech 2019 i 2020 překročil hranici 9 tisíc (9 328 povolení v roce 2020). Právě v roce 2018 bylo vydáno pouze 8 649 stavebních povolení, což byl nejnižší počet v novodobé historii kraje.

- V roce 2020 bylo v kraji dokončeno 4 452 bytů (o 267 bytů více než v roce 2019). Tento počet byl 3. nejvyšší mezi kraji a tvořil 12,9 % celku ČR.

- Oblast cestovního ruchu a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení byla v roce 2020 výrazně ovlivněna dopady epidemiologické situace a s ní souvisejících omezujících opatření. V ubytovacích zařízeních na území Jihomoravského kraje se v roce 2020 ubytovalo 1,17 milionu hostů, z tohoto počtu bylo 206 tisíc hostů ze zahraničí. Proti roku 2019 byl celkový počet hostů o 966,5 tisíc nižší.

Životní prostředí

- V kraji bylo na konci roku 2020 celkem 422,5 tisíc ha zemědělské půdy, z toho 348,3 tisíc ha byla půda orná. Výměra orné půdy se proti roku 2011 v kraji snížila o 5,5 tisíc ha. Stupeň zornění (podíl orné půdy ze zemědělské) činil 82,4 % a byl mezi kraji nejvyšší.

- Plocha ekologicky stabilních prvků (sady, zahrady, vinice a trvalé travní porosty, z nezemědělské půdy lesní pozemky a vodní plochy) se příliš nezměnila – v roce 2011 v součtu tvořily plochu 290,3 tisíc ha a v roce 2020 v součtu 291,7 tisíc ha.

- V hospodářském roce 2019/2020 bylo v zemědělství spotřebováno 45 tisíc tun průmyslových hnojiv, což v přepočtu představovalo 144 kg na hektar obhospodařované půdy. V porovnání s rokem 2011 byla přepočtená hodnota spotřeby hnojiv o 15 % vyšší. K životnímu prostředí šetrnou alternativou je ekologické zemědělství, které je založeno na hospodaření bez používání chemických přípravků. Geografické podmínky v kraji jsou ale vhodné především pro konvenční zemědělství, ekologicky obhospodařovaná půda tak v kraji tvoří jen necelých 6 % z výměry zemědělské půdy.

- V kraji bylo v roce 2020 vyrobeno 54,8 mil. m^3 fakturované pitné vody (meziročně o 2,3 % méně), v tomto množství bylo 39,0 mil. m^3 vody fakturováno domácnostem (meziročně o 1,5 % více). Specifická spotřeba vody na osobu a den dosáhla 93,2 l, meziročně vzrostla o 0,3 litru a mezi kraji byla 2. nejvyšší.

- Vodné činilo 39,40 Kč (zvýšení o 3,30 Kč), stočné dosáhlo 37,20 Kč (zvýšení o 1,00 Kč).

- V roce 2017 bylo v kraji vyvezeno 519,0 tisíc tun komunálního odpadu, v roce 2018 to bylo 530,7 tisíc tun (nárůst o 2,3 %) a v roce 2019 již 544,8 tisíc tun komunálního odpadu (zvýšení o 2,7 %). V roce 2017 na obyvatele v kraji připadla produkce 439 kg komunálního odpadu, v roce 2018 to bylo 447 kg (meziroční zvýšení o 1,9 %) a v roce 2019 již 457 kg odpadu. Skutečnost roku 2019 byla proti roku 2018 o 2,3 % vyšší, ovšem mezi kraji byla 3. nejnižší (po Karlovarském a Plzeňském kraji).

- Na území Jihomoravského kraje bylo na ochranu životního prostředí v roce 2019 investováno 2,67 mld. Kč. Tato částka byla meziročně téměř o polovinu vyšší – nárůst o 48,9 %, tj o 878,2 mil Kč. Nejvyšší objem prostředků na ochranu životního prostředí v kraji byl vynaložen v roce 2015, a to 6,20 mld. Kč.

1. Demografický vývoj

Územní změny, sídelní struktura

Sídelní struktura Jihomoravského kraje je v posledních letech stálá, je zde 673 obcí.

Jihomoravský kraj se rozlohou i počtem obyvatel řadí na čtvrté místo mezi 14 kraji České republiky. Sídelní struktura je od roku 2006 stálá a tvoří ji 673 obcí. K 31. 12. 2020 bylo v kraji 50 měst, 39 městysů, 583 obcí a 1 vojenský újezd („nejmladším" městem, a to od 27. 8. 2018, je Veverská Bítýška v okrese Brno-venkov). Podle správního členění je kraj tvořen 7 okresy, resp. 21 správními obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP), resp. 34 správními obvody obcí s pověřeným obecním úřadem.

V roce 2016 se rozloha kraje změnou hranic vojenského újezdu Březina snížila o 722 hektarů.

Podle zákona č. 15/2015 Sb. se katastrální území vojenského újezdu Březina k 1. 1. 2016 zmenšilo o 854 ha, z toho 722 ha přešlo z území Jihomoravského kraje do území Olomouckého kraje (do katastrálního území 5 obcí sousedících s VÚ Březina). Rozloha kraje k 31. 12. 2020 činila 7 188 km^2, na kilometr čtvereční připadlo 166,3 obyvatel, hustota osídlení byla mezi kraji 3. nejvyšší (po Praze a Moravskoslezském kraji).

582 obcí v kraji má pouze jednu část.

Obce v kraji mají celkem 907 částí obcí. Je zde 582 obcí, které mají jen jednu část, 60 obcí, které mají 2 části a 12 obcí se 3 částmi. Nejvíce částí má Brno (48), Letovice (17) a Vyškov (13).

Graf 1.1 Sídelní struktura Jihomoravského kraje ve vybraných letech (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

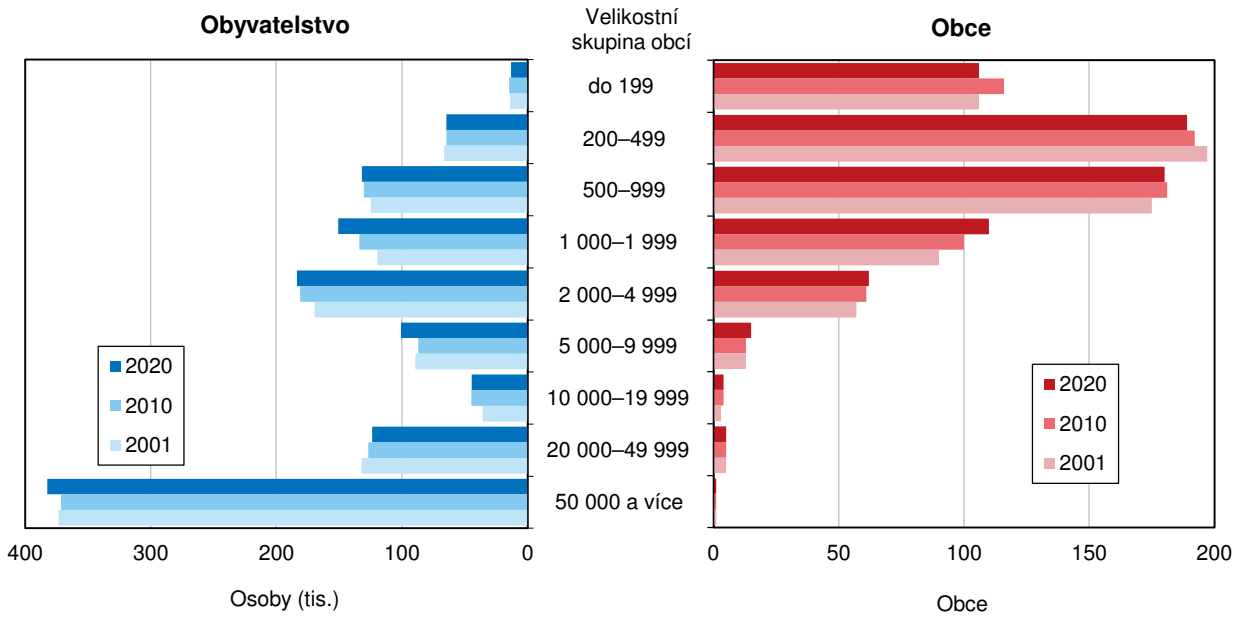

Největší počet obcí v kraji se nachází ve velikostní skupině 200 až 499 obyvatel, v Brně žije téměř třetina obyvatel kraje.

V rozdělení 673 obcí do velikostních skupin podle počtu obyvatel je na jedné straně Brno jako zástupce největší velikostní skupiny a 5 okresních měst ve velikostní skupině 20 až 50 tisíc obyvatel. Na druhém pólu je 106 obcí, v každé z nich žije méně než 200 obyvatel (vojenský újezd Březina nemá žádné obyvatele). Ovšem největší počet obcí Jihomoravského kraje se nachází ve velikostní skupině 200 až 499 obyvatel. Celkem 189 obcí této velikostní skupiny tvořilo 28,1 % celku, žilo zde však pouze 5,4 % z počtu obyvatel kraje. Ke krajním skupinám velikostního rozpětí obcí lze uvést, že v Brně žila téměř třetina obyvatel kraje (32,0 %), naproti tomu v nejmenších obcích žilo pouze 1,1 % obyvatel kraje.

Počet obcí s více než 10 tisíci obyvateli se proti roku 2010 nezměnil.

V porovnání s rokem 2010 poklesl počet obcí ve 3 nejmenších velikostních skupinách. Zvýšil se tak počet obcí ve 3 velikostních skupinách zahrnujících obce s 1 až 10 tisíci obyvateli. Počet obcí s 10 tisíci a více obyvateli zůstal stejný.

Graf 1.2 Pohyb obyvatelstva podle velikostních skupin obcí Jihomoravského kraje k 31. 12. 2020

Zdroj: ČSÚ

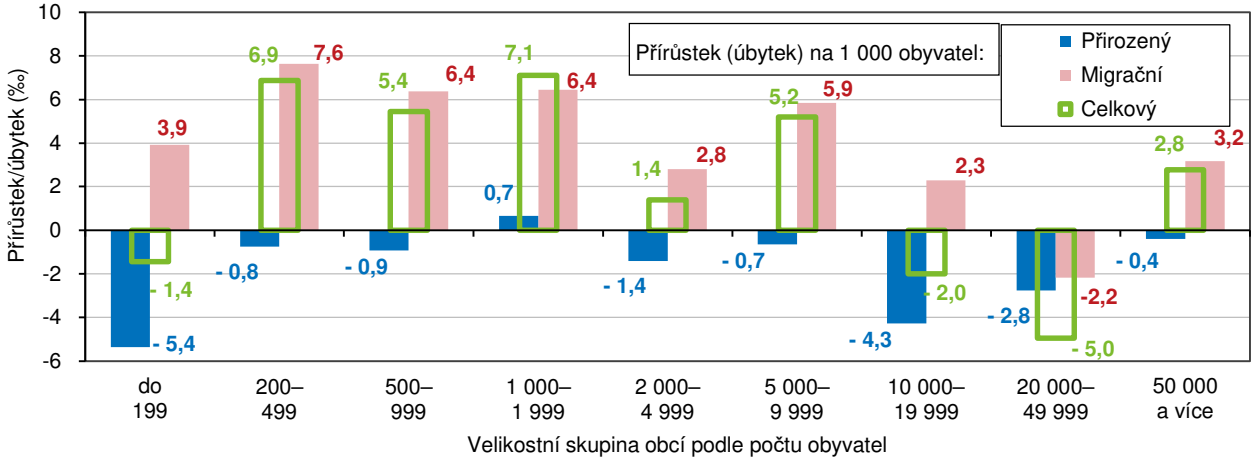

V obcích všech velikostních skupin byl zaznamenán meziroční přirozený úbytek obyvatel.

V obcích všech velikostních skupin byl zaznamenán meziroční přirozený úbytek obyvatel, výjimkou byly obce s 1 až 2 tisíci obyvateli. Právě v obcích této velikostní skupiny byl vykázán přírůstek obyvatel přirozenou cestou i přírůstek obyvatel migrací. Naproti tomu pouze v okresních městech, tedy v obcích s 20 až 50 tisíci obyvateli, se snížil počet obyvatel proti konci roku 2019 oběma způsoby.

Graf 1.3 Počet obyvatel ve městech a podíl městského obyvatelstva v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

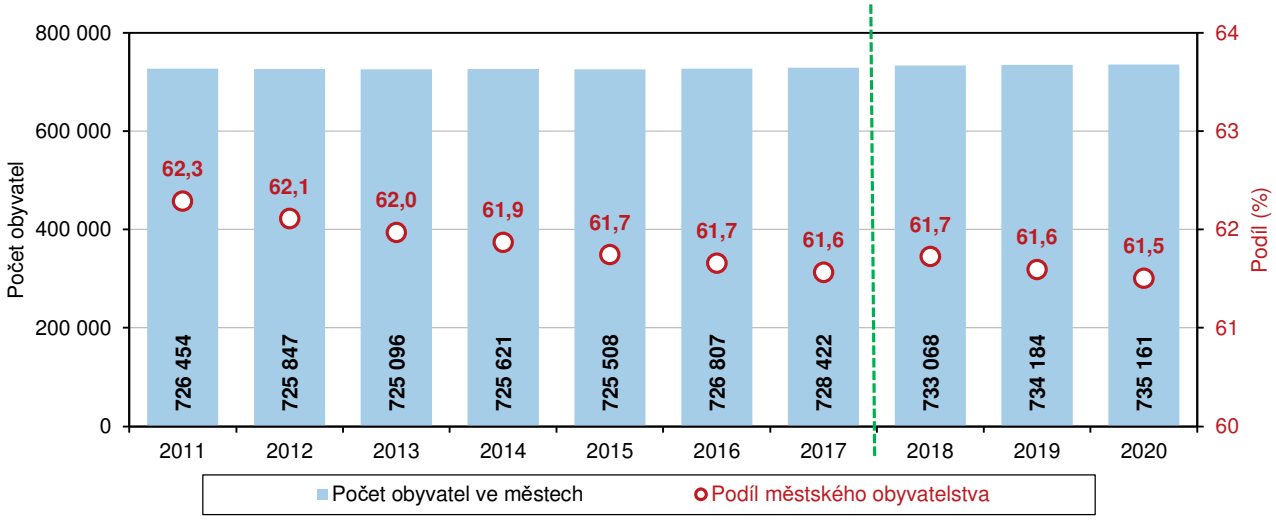

Od 27. 8. 2018 se městem stala Veverská Bítýška, data jsou tak s předešlými lety nesrovnatelná

Počet obyvatel ve městech se zvýšil pouze zásluhou stěhování, nejmenším městem jsou Jevišovice.

Podle výsledků bilance obyvatel žilo v 50 městech Jihomoravského kraje ke konci roku 2020 celkem 735 161 obyvatel, počet obyvatel ve městech se zvýšil o 977 osob. Podíl městského obyvatelstva na konci roku 2020 činil 61,5 % a proti roku 2019 se snížil o 0,1 bodu. Je třeba zmínit skutečnost, že k 27. 8. 2018 se městem stala Veverská Bítýška v okrese Brno-venkov. Podíl městského obyvatelstva v kraji v letech 2018 až 2020 tak není srovnatelný s předchozími roky. Zvýšení počtu obyvatel měst je pouze zásluha stěhování - do měst se přistěhovalo o 1 905 obyvatel více, než se z měst vystěhovalo. Počet obyvatel měst by přirozenou cestou poklesl - ve městech se narodilo o 928 osob méně, než jich zemřelo. Co do počtu obyvatel jsou nejmenším městem v Jihomoravském kraji Jevišovice v okrese Znojmo, na konci roku 2020 zde žilo 1 158 obyvatel, největším městem je Brno s více než 382 tisíci obyvateli. V „novém“ městě Veverská Bítýška na konci roku 2020 žilo 3 441 obyvatel.

Vývoj počtu obyvatel

Počet obyvatel kraje se zvýšil, na přírůstku se podílelo jen stěhování.

Na území Jihomoravského kraje žilo k 31. prosinci 2020 celkem 1 195 327 obyvatel, za 12 měsíců se tak počet obyvatel zvýšil o 3 338 osob. Na přírůstku počtu obyvatel se podílelo pouze stěhování, do kraje se přistěhovalo o 4 494 osob více, než se z kraje vystěhovalo. Přirozenou cestou by se počet obyvatel snížil, neboť zemřelo o 1 156 osob více, než se živě narodilo. Počet obyvatel vzrostl celkem v 5 krajích ČR.

Graf 1.4 Pohyb obyvatel v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

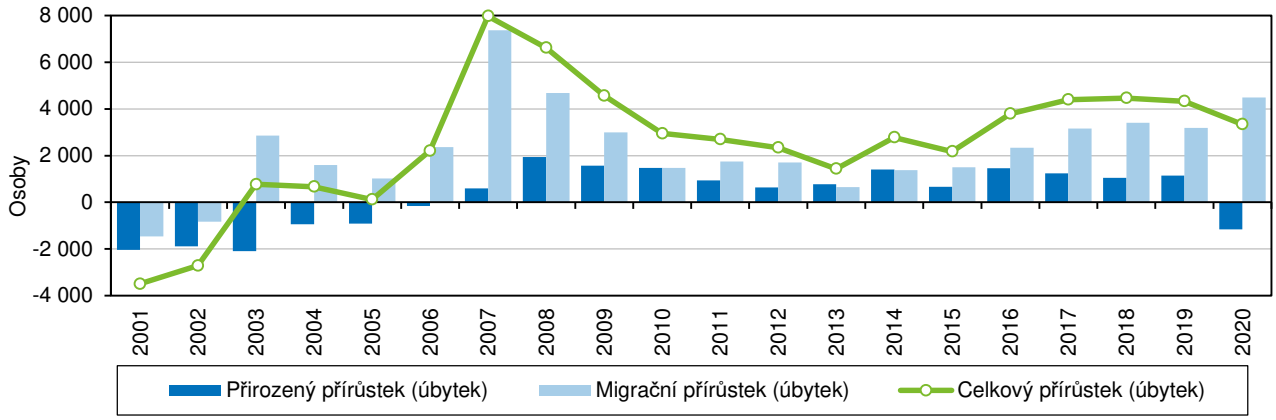

Počet obyvatel kraje se zvyšuje již 18. rok, naproti tomu v okrese Hodonín bylo bilanční zvýšení počtu obyvatel zaznamenáno naposled v roce 1994.

Počet obyvatel se snížil v okresech Blansko (o 32 osob) a Hodonín (o 336 osob). Ve všech okresech v kraji byl na jedné straně zaznamenán přírůstek obyvatel stěhováním. Na straně druhé ale byl ve všech okresech v kraji, s výjimkou okresu Brno-venkov, zaznamenán přirozený úbytek obyvatel. Nejvíce obyvatel, a to 1 800, přibylo právě v okrese Brno-venkov. Počet obyvatel Jihomoravského kraje se zvyšuje nepřetržitě již od roku 2003 (tedy 18 let), ovšem v okrese Hodonín bylo bilanční zvýšení počtu obyvatel zaznamenáno naposledy v roce 1994. V okrese Blansko byl pokles počtu obyvatel zaznamenán poprvé od roku 2004. V Brně-městě počet obyvatel rostl již pátý rok v řadě po předchozích 6 letech poklesu.

Po 13 letech byl zaznamenán úbytek obyvatel přirozenou cestou.

V letech 2007 až 2019, tedy 13 let, se v kraji na celkovém přírůstku obyvatel kladně podílel přirozený přírůstek. V roce 2020 však vlivem epidemiologické situace počet zemřelých výrazně převýšil počet živě narozených (již uvedený úbytek 1 156 osob). Ze zmíněných 13 let pouze v letech 2010, 2013 a 2014 přirozený přírůstek převýšil migrační přírůstek. V roce 2010 to bylo převýšení nepatrné (o 2 osoby), v roce 2013 rozdíl činil 120 osob a v roce 2014 pak 31 osob. Nejvyšší přirozený přírůstek byl zaznamenán v roce 2008, a to 1 934 osob.

Celkový přírůstek obyvatel zajistilo v roce 2020 stěhování.

Migrační přírůstek obyvatel byl s výjimkou roku 2001 a 2002 zjištěn v celém období uvedeném v grafu 1.4. V roce 2020 se do kraje přistěhovalo 13 232 osob a vystěhovalo se z něj 8 738 osob. Migrační přírůstek od roku 2007, kdy byl zaznamenán nejvyšší přírůstek obyvatel migrací (7 374 osob), postupně klesal až do roku 2013. V následujících letech se každoročně mírně zvyšoval (s výjimkou roku 2019) a v roce 2020 byl z uvedeného období 3. nejvyšší.

Počet cizinců v roce 2020 dosáhl prozatimního maxima.

Na konci roku 2020 žilo v Jihomoravském kraji 58,8 tis. cizinců, jejich podíl na celkovém počtu obyvatel kraje meziročně vzrostl o 0,5 bodu na 4,9 %. V obou případech se jedná o dosavadní maximum. Meziročně počet cizinců vzrostl o 6 049 osob, nárůst byl nejvyšší za posledních 10 let (nejvyšší meziroční přírůstek v nedávné minulosti byl zaznamenán v roce 2007, a to 4 623 osob).

Graf 1.5 Cizinci (bez osob s platným azylem) v Jihomoravském kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

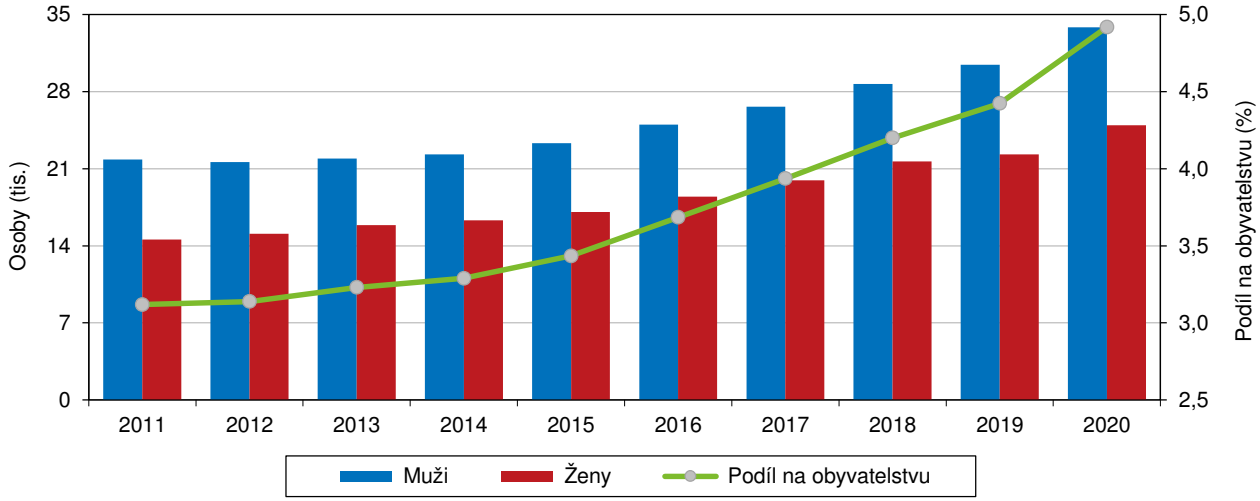

Mezi cizinci je nejvíce osob ze Slovenska a Ukrajiny.

V dělení podle státního občanství bylo mezi cizinci v kraji na konci roku 2020 nejvíce osob ze Slovenska (15 025 osob, tj. 25,6 % celku), z Ukrajiny (14 291, tj. 24,3 % z celkového počtu) a z Vietnamu (4 8136, tj. 8,2 % z celku). Z celkového počtu cizinců bylo 41,9 % osob ze zemí Evropské unie (EU28) a 58,1 % osob z jiných zemí. Z grafu 1.5. je patrné, že mezi cizinci převažují muži, i když postupně jejich převaha postupně klesá – v roce 2011 bylo mezi cizinci v kraji 60,0 % mužů, v roce 2020 podíl poklesl na 57,6 %.

Graf 1.6 Cizinci podle státního občanství a bydliště v okresech Jihomoravského kraje (k 31. 12. 2020)

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

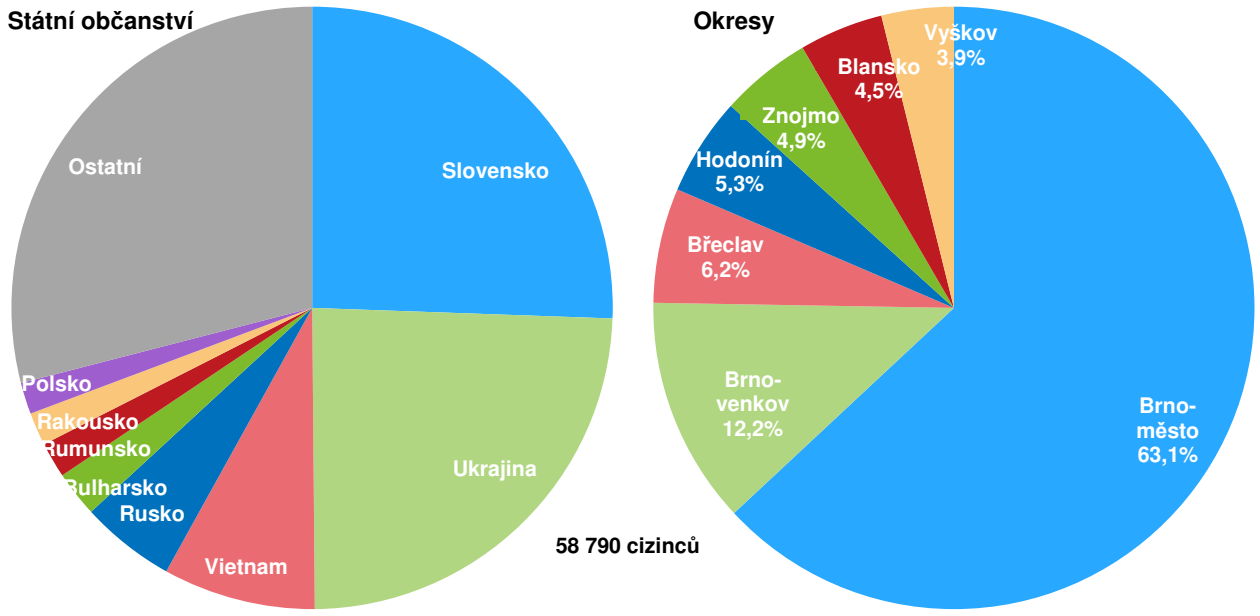

Demografické události

Snoubenci věří, že existuje šťastné datum pro uzavření sňatku.

V roce 2011 bylo v kraji uzavřeno 4 894 sňatků. Tento počet byl nejnižší od roku 1991, tedy od roku, od něhož jsou k dispozici přepočtené údaje za současnou strukturu správního uspořádání Jihomoravského kraje. Poté se počty uzavřených sňatků každoročně zvyšovaly až do roku 2019. V roce 2020 vlivem pandemické

Bude někdy překonán denní rekord z roku 2007?

situace, a z toho plynoucích omezení, počet sňatků po osmiletém zvyšování výrazně poklesl. Nejvyšší počet sňatků v posledních 20 letech byl uzavřen v roce 2007, a to 6 287. Projevila se tzv. příznivá „konstelace šťastných čísel" a v sobotu 7. 7. 2007 bylo v kraji uzavřeno 487 sňatků. Podobná situace, i když s podstatně nižším počtem uzavřených sňatků, nastala i v roce 2009 (6. 6. bylo uzavřeno 258 sňatků), v roce 2015 (opět 6. 6., kdy bylo uzavřeno 278 sňatků) a v roce 2017 (9. 9. bylo v kraji uzavřeno 291 sňatků). V roce 2020 bylo nejvíce sňatků uzavřeno 10. 10., a to 291 sňatků.

Počet sňatků se po osmiletém navyšování snížil.

Během roku 2020 bylo v kraji uzavřeno 5 272 sňatků, což bylo o 892 méně než v roce 2019. V 3 675 případech byli oba snoubenci svobodní. Z okresů kraje byla nejvyšší míra sňatečnosti v okrese Blansko, na 1 000 obyvatel zde připadlo 4,65 sňatků. Krajská úroveň hrubé míry sňatečnosti ve výši 4,42 ‰ převyšovala republikovou hodnotu (4,24 ‰) a byla mezi kraji 2. nejvyšší.

Graf 1.7 Sňatky v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

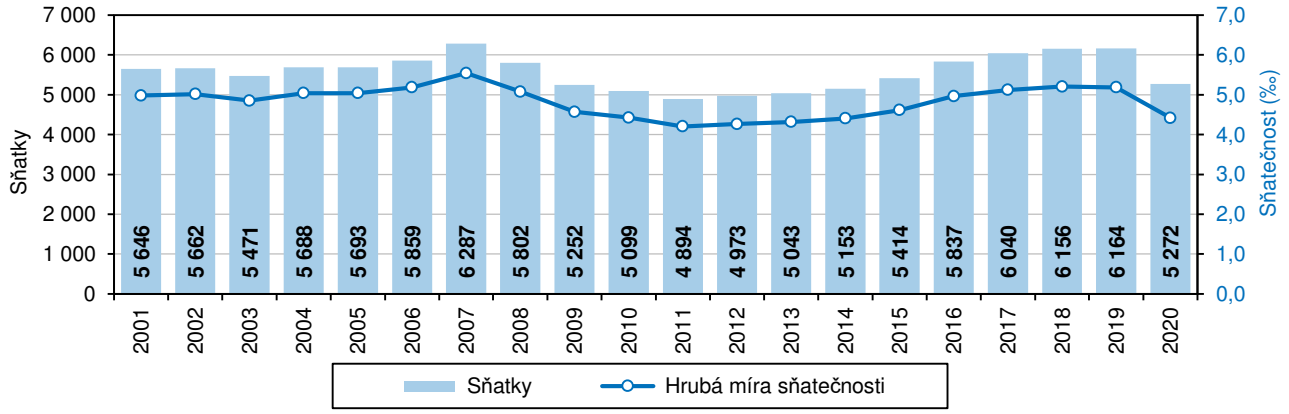

Průměrný věk snoubenců se během 10 let zvýšil o 2 roky. Sňatky uzavírají lidé velmi mladí i lidé v pokročilém věku.

Průměrný věk ženichů při prvním sňatku v roce 2020 v kraji dosáhl 33,0 let, průměrný věk nevěst 30,4 let. U mužů to bylo o 1,9 roku a u žen o 2,0 roku více než před deseti lety. Zatímco ještě v roce 2011 se na celkovém počtu uzavíraných manželství podílely ženy ve věku 29 let a méně z 56,1 %, o deset let později to bylo už jen 44,3 %. V případě mužů byl tento pokles také zřetelný – z podílu 36,5 % v roce 2011 na 28,7 % o deset let později. Lze také uvést, že v letech 2011 až 2020 uzavřelo sňatek na jedné straně věkového spektra 58 ženichů ve věku do 19 let, nevěst v tomto věku bylo 369. Na opačném konci věkového rozmezí bylo 416 ženichů ve věku 70 a více let, nevěst v tomto věku bylo za 10 let 151.

Graf 1.8 Průměrný věk mužů a žen při 1. sňatku a 1. rozvodu v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

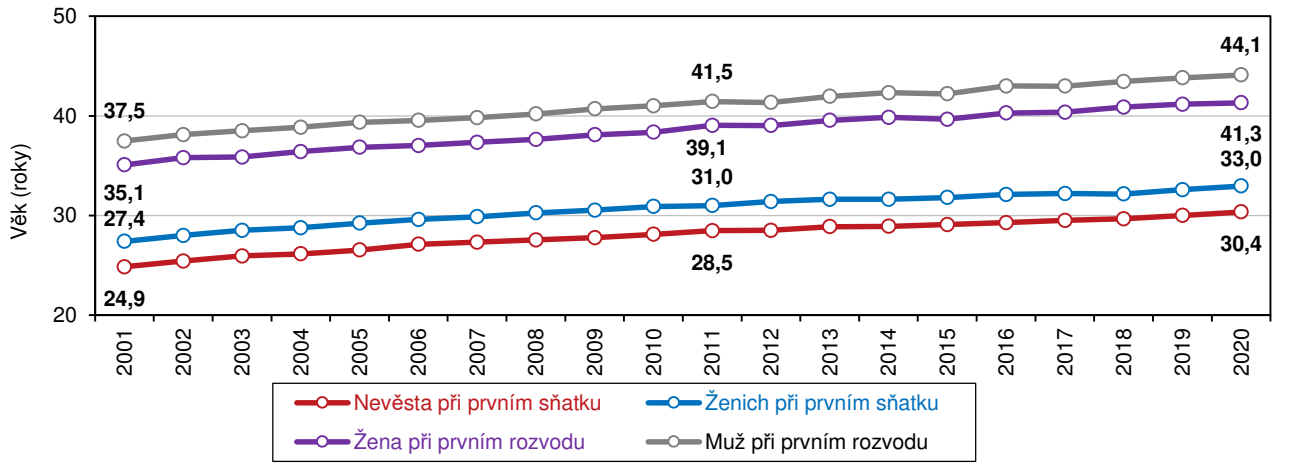

Počet rozvodů byl zřejmě vlivem pandemické sitauce nejnižší v uplynulých 20 letech.

Počet rozvodů proti roku 2019 poklesl, i když každoroční údaje jsou ovlivňovány délkou trvání rozvodového řízení. Rok 2020 ale ovlivnily především dopady epidemiologických opatření. V roce 2020 bylo v kraji rozvedeno 2 266 manželství, tedy o 365 méně, než v předešlém roce. Počet rozvodů byl z uplynulých 20 let nejnižší. Hrubá míra rozvodovosti dosáhla 1,90 ‰, byla pod úrovní ČR (2,03 ‰) a mezi kraji byla 3. nejnižší. Index rozvodovosti (počet rozvodů na 100 sňatků) zůstal na úrovni roku 2019 (42,68 % v roce 2019 a 42,98 v roce 2020), neboť se snížil počet sňatků i počet rozvodů.

Graf 1.9 Rozvody v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

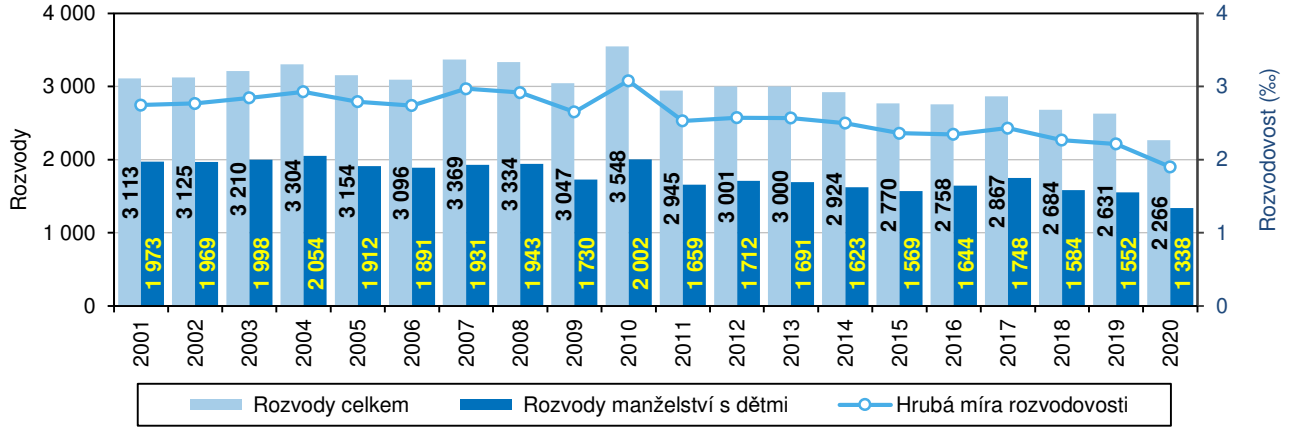

Zvyšuje se i průměrný věk rozvádějících se.

Tak jak se v minulých letech zvyšoval průměrný věk při uzavírání manželství, podobně se zvyšoval i průměrný věk při jeho ukončení. U mužů se průměrný věk u prvního rozvodu zvýšil z 41,5 roku v roce 2011 na 44,1 v roce 2020, u žen u prvního rozvodu z 39,1 na 41,3 roků.

Rozvody manželství bez nezletilých dětí tvoří v průměru jen dvě pětiny případů.

V průměru tři pětiny z celkového počtu rozvodů byly v kraji v uplynulých 20 letech rozvody manželství s nezletilými dětmi. Nejnižší podíl rozvodů s dětmi na celku byl vykázán v roce 2014, a to 55,5 %. Celkem 1 338 rozvodů manželství s nezletilými dětmi v roce 2020 tvořilo 59,0 % z celkového počtu (646 manželství s 1 dítětem, 616 manželství se 2 dětmi a 76 manželství se 3 a více dětmi) Pod hranicí 60 % byly podíly rozvodů manželství s nezletilými dětmi od roku 2007 s výjimkou roku 2017.

Zvyšuje se podíl manželství trvajících déle než 25 let.

Pokud rozdělíme rozvody z hlediska délky trvání manželství do pětiletých skupin, pak nejvyšší podíl v letech uvedených v grafu 1.9 tvořily rozvedená manželství trvající 5 až 9 let (v roce 2001 tvořily 26,0 %, v roce 2020 „jen“ 20,9 %). Postupně rostl podíl manželství trvajících více než 25 let. V roce 2001 tato rozvedená manželství tvořila 10,8 % celku, v roce 2010 již 14,3 % a v roce 2020 to bylo 18,4 %, což bylo mezi pětiletými skupinami délky trvání manželství druhé nejvyšší zastoupení.

Polovina manželství byla v roce 2020 rozvedena na společné přání obou partnerů.

V necelé pětině případů byl navrhovatelem rozvodu muž (395 rozvodů, tj. 17,4 % celku), v 635 případech byla navrhovatelkou rozvodu žena (28,0 % celku) a 1 236 rozvodů bylo výsledkem společného návrhu (54,5 % z celkového počtu rozvodů). Podíl žen, coby navrhovatelek rozvodu, se v posledních letech výrazně snižoval, naopak narůstal podíl „společného návrhu“. V roce 2015 byla navrhovatelkou u 50,3 % rozvodů žena, muž u 26,1 % a společný návrh byl u 23,6 % rozvodů.

Graf 1.10 Struktura rozvodů v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

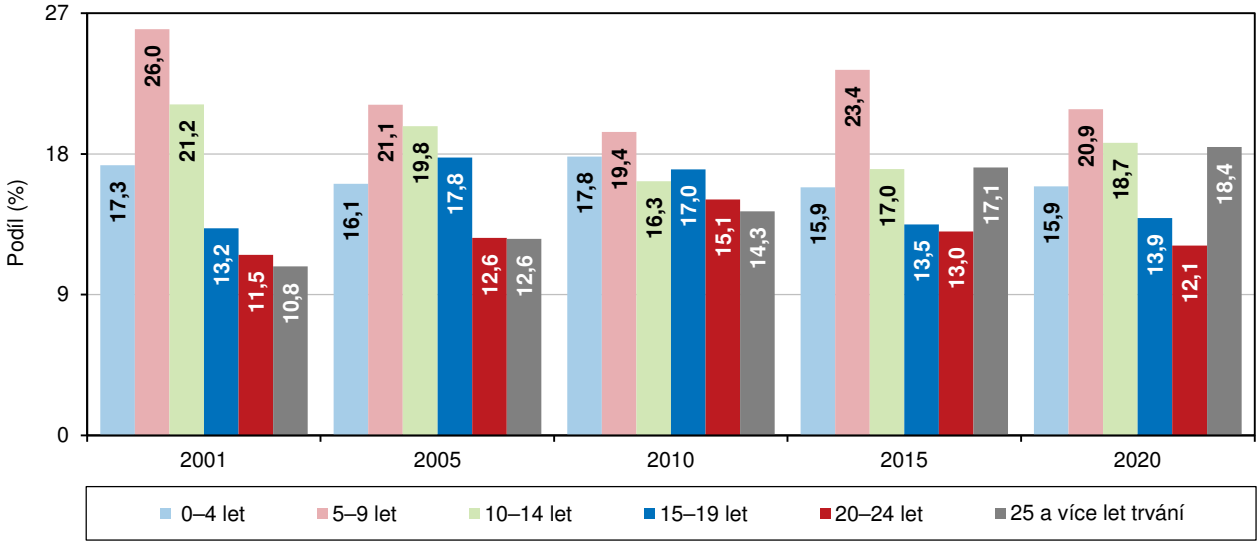

Počet živě narozených dětí po 4 letech poklesl pod hranici 13 tisíc.

V Jihomoravském kraji se za 12 měsíců roku 2020 živě narodilo 12 859 dětí, proti roku 2019 to bylo o 469 dětí méně, přestože počet narozených poklesl i v roce 2019. Hrubá míra porodnosti (10,77 živě narozených na 1 000 obyvatel) byla mezi kraji 2. nejvyšší a nad úrovní průměru ČR (10,30). V kraji byla nejvyšší porodnost v okrese Brno-město, kde na 1 000 obyvatel připadlo 11,79 živě narozených dětí.

Graf 1.11 Živě narození a míra porodnosti v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

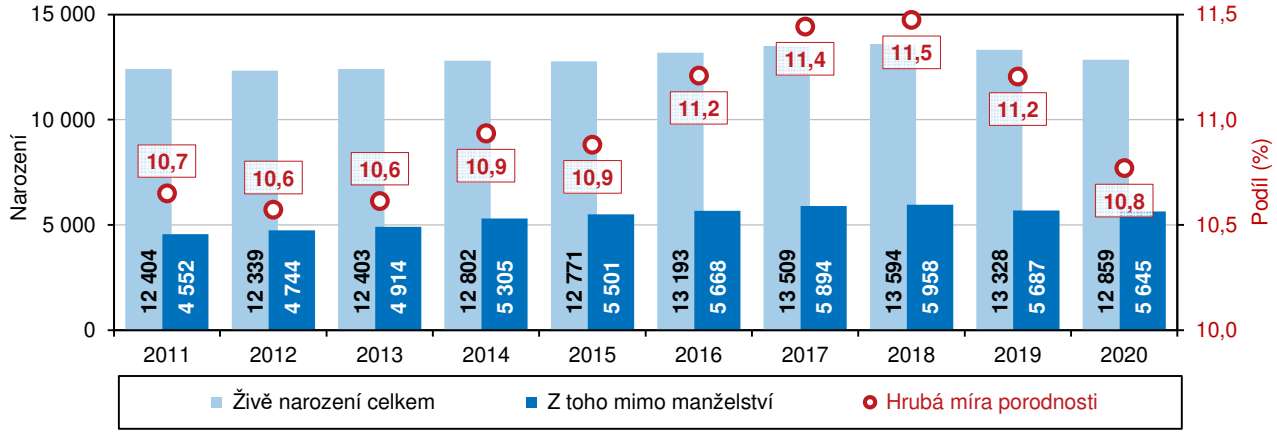

Více než dvě pětiny dětí se rodí mimo manželství, přesto je podíl narozených mimo manželství mezi kraji 3. nejnižší.

Mimo manželství se v Jihomoravském kraji v roce 2020 narodilo 5 645 dětí, což bylo 43,9 % z počtu živě narozených dětí (v ČR 48,5 %). Stejně jako už 2. rok v řadě poklesl celkový počet živě narozených, poklesl i počet narozených mimo manželství. Ovšem podíl narozených mimo manželství v roce 2020 byl v kraji dosud nejvyšší, mezi kraji byl ale 3. nejnižší (po Praze a Zlínském kraji). V roce 2020 u 907 živě dětí narozených mimo manželství nebyl uveden otec. Z toho u 835 dětí bez uvedeného otce byla matka svobodná, u 69 dětí matka rozvedená a u 2 dětí bez uvedeného otce byla matkou vdova. Počet narozených dětí bez uvedeného otce meziročně vzrostl o 18 dětí, nejnižší počet byl v posledních letech zaznamenán v roce 2018, a to 888 dětí.

Graf 1.12 Rodinný stav matek živě narozených dětí bez uvedení otce v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

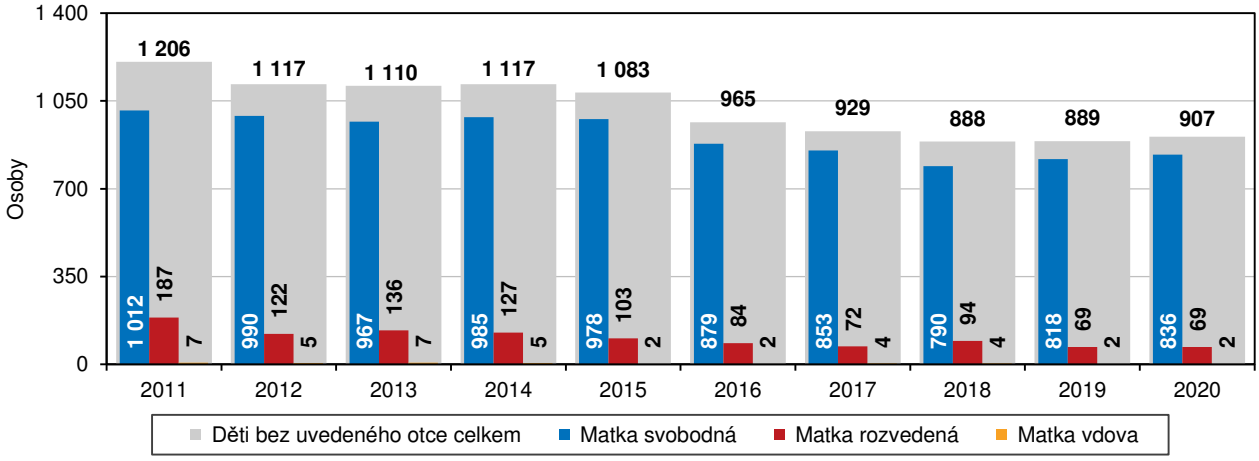

Na Brněnsku se rodí více chlapců.

Mezi živě narozenými dětmi dlouhodobě převažují chlapci, což platilo i v roce 2020, kdy se narodilo 6 641 chlapců a 6 218 děvčat. V okrese Brno-venkov chlapci tvořili dokonce 52,3 % narozených dětí. Celkem 47,7 % všech živě narozených dětí bylo prvorozených (6 137 dětí), 38,1 % druhorozených (4 902 dětí) a 1 820 dětí bylo pro matku již jako třetí či další dítě (14,2 %).

Graf 1.13 Podíl živě narozených podle věku matky při narození dítěte v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

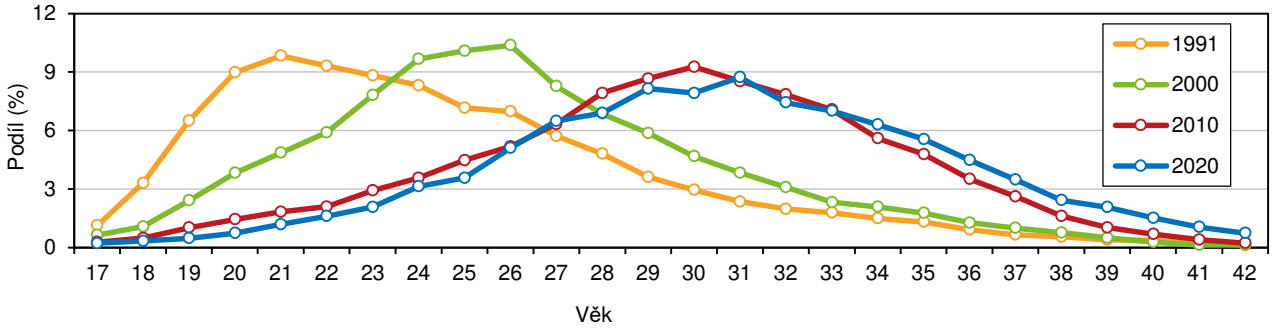

Nejvíce dětí se rodí matkám ve věku 31 let.

Průměrný věk matky při narození dítěte se postupně zvyšoval. Z grafu 1.12. je patrné, že v roce 1991 se nejvíce dětí v kraji narodilo matkám ve věku 21 let (9,84 %, tj. 1 407 dětí). V roce 2000 bylo nejvíce dětí matek ve věku 26 let (10,37 %, 982 dětí). Rozdíl mezi znázorněnými roky 2010 a 2020 ale již není tak výrazný. V roce 2010 se nejvíce dětí v kraji narodilo matkám ve věku 30 let (9,27 %, 1 209 dětí) a v roce 2020 se nejvíce dětí narodilo matkám ve věku 31 let (8,73 %, 1 123 dětí). Z grafu je také zřejmé, že postupně narůstal podíl dětí, jejichž matky přesáhly věk 35 let a více.

Graf 1.14 Průměrný věk matky živě narozených dětí v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

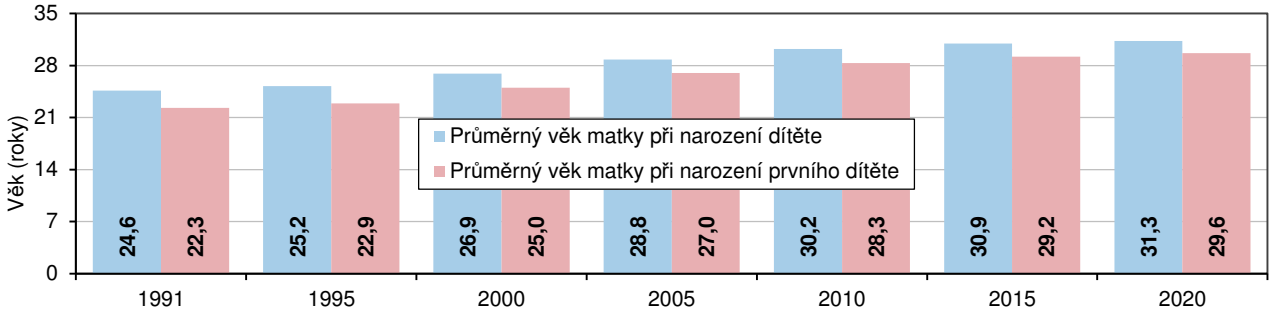

Průměrný věk matky se v posledních letech nijak výrazně nezvyšuje.

Trend odkládání porodů do vyššího věku matky, a to zejména prvního porodu, sílil až do roku 2011, v posledních letech není zvyšování průměrného věku matky tak výrazné. V roce 2020 rodily ženy poprvé v průměru ve věku 29,6 let, v roce 2010 to bylo o více než rok dříve, v porovnání s rokem 2000 však rozdíl činil již 4,6 roku. V roce 1991 bylo matce bez ohledu na pořadí porodu v průměru 24,6 let, v roce 2020 již 31,3 let. Ovšem proti roku 2010 se průměrný věk matky zvýšil jen o 1 rok.

Počet potratů se meziročně snížil, úroveň potratovosti patří mezi kraji k nejnižším.

V roce 2020 bylo v Jihomoravském kraji evidováno 2 931 potratů. Meziročně byl počet potratů o 289 případů nižší, sestupný trend je patrný zejména v dlouhodobém pohledu – např. v roce 2001 bylo evidováno 4 297 potratů, v roce 2011 pak 3 599 potratů. Podobně tomu bylo i v případě umělých přerušení těhotenství (UPT). Počet zaznamenaný v roce 2020, a to 1 677 UPT (57,2 % z počtu potratů), byl meziročně o 151 nižší, ale proti roku 2011 to bylo snížení dokonce o 544 případů. Potratovost v relativním vyjádření (2,45 potratů na 1 000 obyvatel) byla mezi kraji 2. nejnižší (po Pardubickém kraji) a pod úrovní průměru ČR (2,83 ‰).

Graf 1.15 Zemřelí podle vybraných příčin úmrtí v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

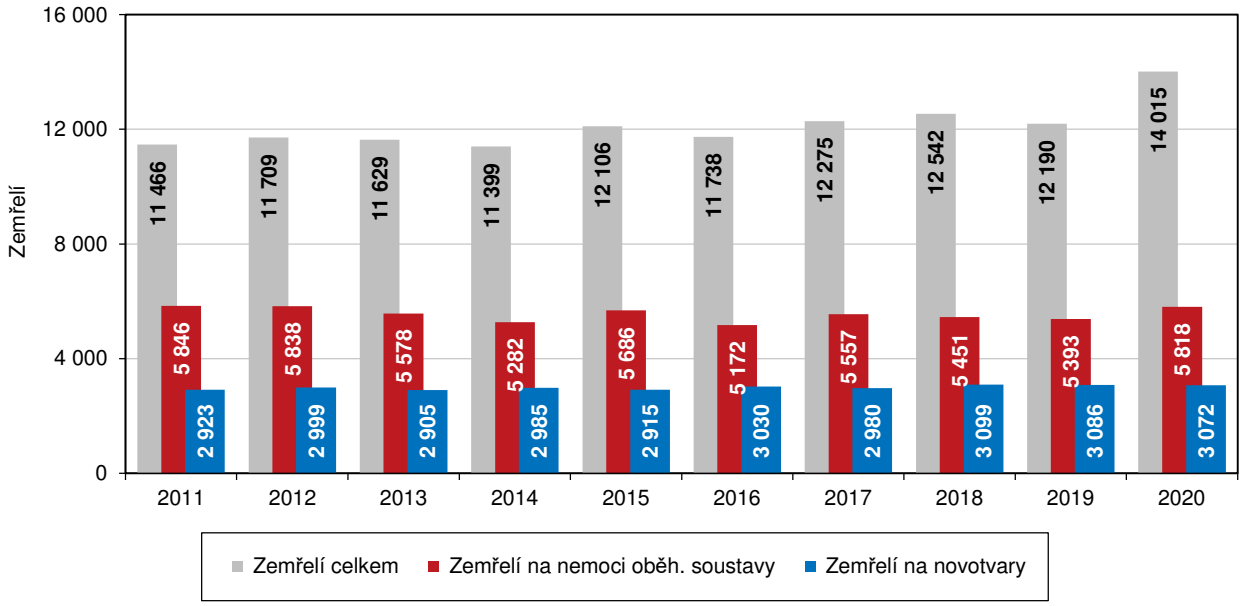

Počet zemřelých vlivem dopadů pandemie meziročně výrazně vzrostl, přesto míra úmrtnosti byla pod republikovým průměrem.

Na počtu zemřelých se v roce 2020 ve všech krajích ČR projevil výrazný dopad pandemické situace. V Jihomoravském kraji v roce 2020 zemřelo 14 015 osob (7 097 mužů, 6 918 žen), což bylo o 1 825 osob více než v předcházejícím roce. Hrubá míra úmrtnosti (počet zemřelých na 1 000 obyvatel) v kraji činila 11,74 ‰ (3. nejnižší po Praze a Zlínském kraji) a byla nižší než průměr ČR (12,08 ‰). Ve struktuře zemřelých podle věku byla nejpočetnější skupina zemřelých ve věku 80 až 89 let (32,5 % zemřelých) a ve věku 70 až 79 let (27,5 %). Mezi zemřelými však bylo i 37 dětí do 1 roku a 20 dětí ve věku 1 až 14 let (v souhrnu 0,4 % zemřelých).

Desetina z celkového počtu zemřelých v kraji zemřela na Covid.

Příčinou úmrtí 70 % zemřelých byly dlouhodobě, a to nejen v Jihomoravském kraji, nemoci oběhové soustavy nebo nádorová onemocnění. Nemoci oběhové soustavy ještě v roce 2019 byly příčinou úmrtí 44,2 % zemřelých v kraji a novotvary způsobily 25,3 % úmrtí. Ovšem v roce 2020 se podíl těchto základních příčin úmrtí snížil na 41,5 %, resp. na 21,9 % a významnou roli sehrála diagnóza Covid 19. Na Covid v kraji zemřelo v roce 2020 1 308 osob, což bylo 9,3 % zemřelých. Z okresů kraje byl nejvyšší podíl zemřelých na Covid v okrese Vyškov (12,1 % z celku), nejnižší v Brně-městě, a to 7,7 %.

Graf 1.16 Zemřelí podle vybraných příčin úmrtí podle okresů Jihomoravského kraje v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

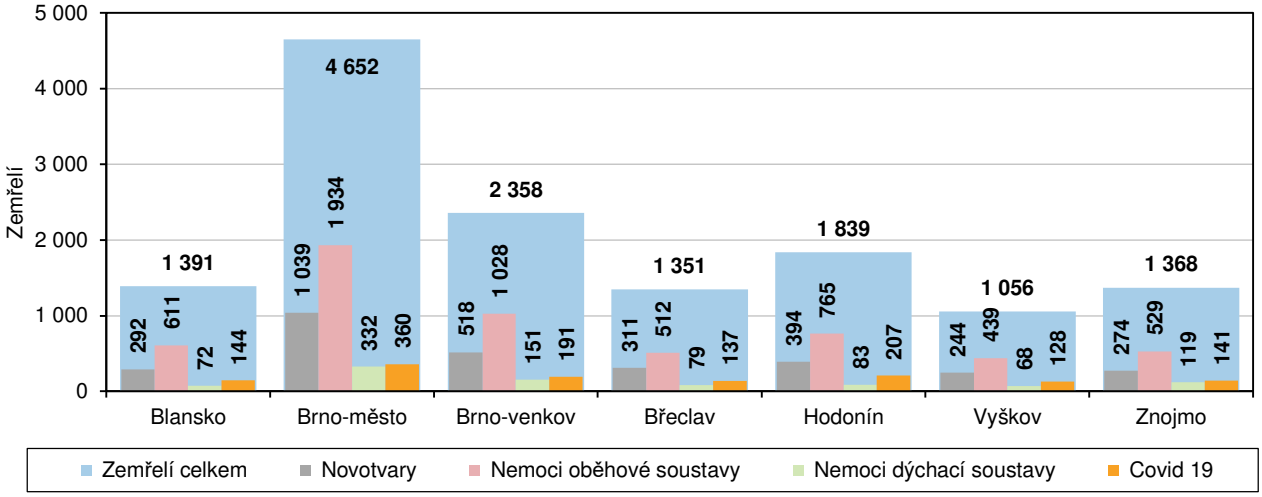

Graf 1.17 Hrubé míry potratovosti a úmrtnosti v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

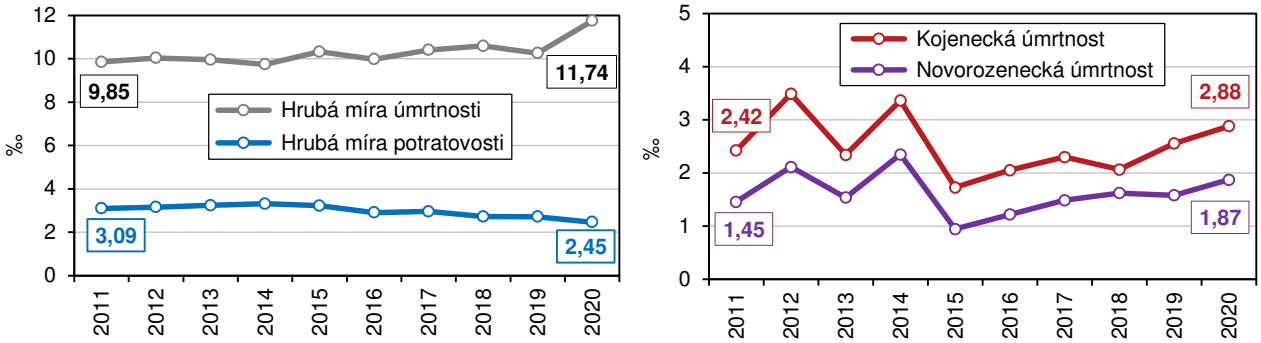

Hodnoty ukazatelů kojenecké a novorozenecké úmrtnosti kolísají, proti republikovému průměru ale byla v roce 2020 vyšší.

Ukazatele úmrtnosti v nízkém věku do roku 2015 v kraji spíše kolísaly, v dalších letech se každoročně mírně zhoršovaly. V roce 2020 bylo zaznamenáno mírné navýšení kojenecké i novorozenecké úmrtnosti a oba ukazatele byly nad republikovou úrovní. Kojenecká úmrtnost (zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených) v kraji činila 2,88 ‰ (v ČR 2,26 ‰), byla 3. nejvyšší mezi kraji (po Pardubickém a Ústeckém kraji). Novorozenecká úmrtnost (zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených) činila 1,87 ‰ (v ČR 1,56 ‰) a mezi kraji byla 6. nejvyšší.

Již 7 let se zvyšuje počet přistěhovalých, většina přistěhovalých z ciziny míří do Brna.

Do Jihomoravského kraje se v průběhu roku 2020 přistěhovalo 13 232 osob, tedy o 237 osob více než v roce 2019. Z ostatních krajů ČR se přistěhovalo 6 456 osob (48,8 % přistěhovalých) a 6 776 osob ze zahraničí (51,2 % přistěhovalých). Více než dvě třetiny přistěhovalých z ciziny mířily do Brna (4 598 osob, tj. 67,9 % krajského celku). Podle státního občanství bylo mezi přistěhovalými z ciziny nejvíce osob z Ukrajiny (2 080) a Slovenska (1 578).

Do zahraničí mířilo 27 % vystěhovalých, saldo zahraničního stěhování v roce 2020 výrazně převyšovalo saldo stěhování vnitřního.

Z kraje se v roce 2020 vystěhovalo 8 738 osob (o 1 073 osob méně než za 12 měsíců roku 2019). Do ostatních krajů ČR se vystěhovalo 6 359 osob (72,8 % vystěhovalých) a 2 379 osob se odstěhovalo do zahraničí (27,2 % vystěhovalých). Zásluhou stěhování se tedy počet obyvatel v Jihomoravském kraji zvýšil o 4 494 osob. Saldo zahraničního stěhování bylo výrazně vyšší (počet přistěhovalých z ciziny převýšil počet vystěhovalých do ciziny o 4 397 osob). Saldo vnitřního stěhování tvořilo jen 2,2 % přírůstku obyvatel stěhováním – z jiných krajů se přistěhovalo o 97 osob víc, než se do jiných krajů ČR vystěhovalo.

Graf 1.18 Stěhování v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

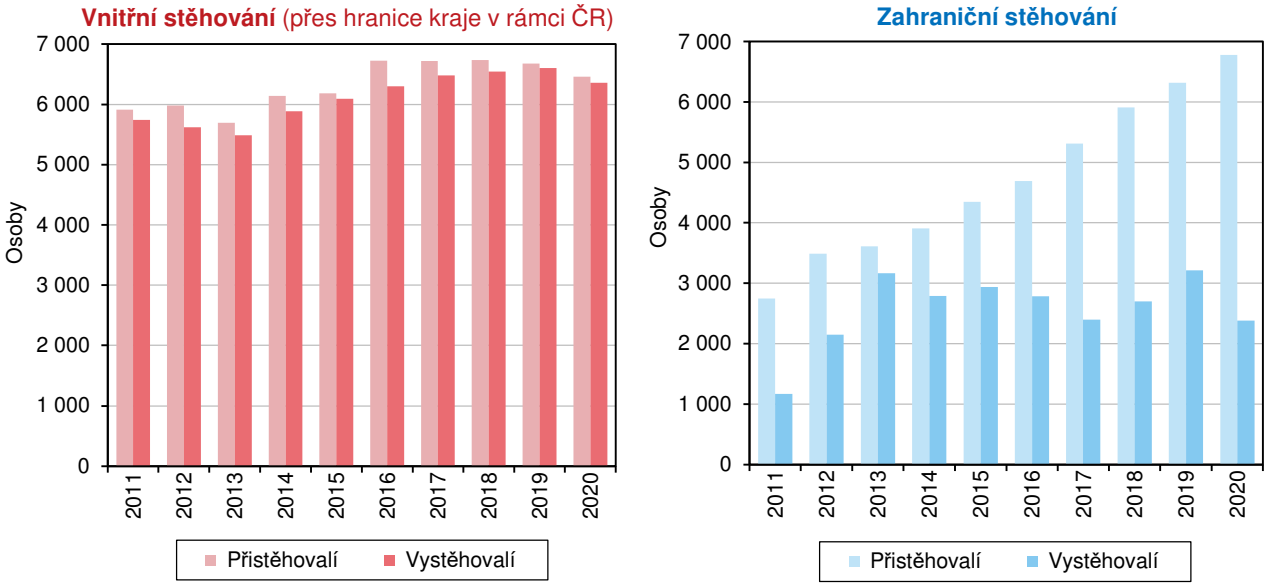

Saldo zahraničního stěhování bylo v posledních 10 letech vždy kladné.

V grafu 1.17. je znázorněn rozklad přírůstku či úbytku obyvatel stěhováním na saldo vnitřního a zahraničního stěhování za roky 2011 až 2020. Obě salda byla v uvedených 10 letech kladná, ovšem saldo zahraničního stěhování bylo vždy dominující. Podíl vnitřního salda stěhování na celkovém migračním přírůstku se pohyboval od 32,1 % v roce 2013 po 2,2 % v roce 2020.

Graf 1.19 Stěhování v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

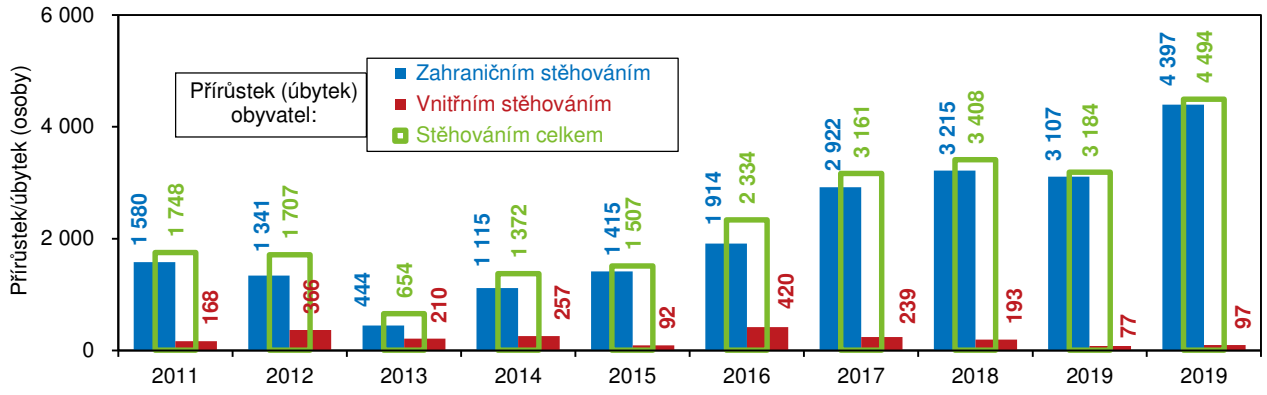

Stěhují se lidé všech věkových skupin, mezi přistěhovalými je ale nejvíce osob ve věku 15 až 34 let.

Ve věkové struktuře přistěhovalých tvořily nadpoloviční většinu osoby ve věku 15 až 34 let (v letech 2015 až 2020 v průměru 55,2 %). U vystěhovalých tato věková skupina tvořila v průměru 42,9 %. V letech 2015 až 2016 ve 3 věkových skupinách zahrnujících věk 15 až 34 let, převyšoval počet přistěhovalých počet vystěhovalých (kladné saldo migrace osob těchto věkových skupin). Ve věkových skupinách 0 až 14 let a 35 a více let byl v uvedených 2 letech jev opačný – počet vystěhovalých převyšoval počet přistěhovalých (záporné saldo stěhování osob těchto věkových skupin). V letech 2017 až 2019 bylo záporné saldo zjištěno u migrace osob ve věku 50 a více let (v roce 2019 i u osob do 15 let). V roce 2020 bylo kladné saldo stěhování u všech uvedených věkových skupin.

Graf 1.20 Stěhování v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

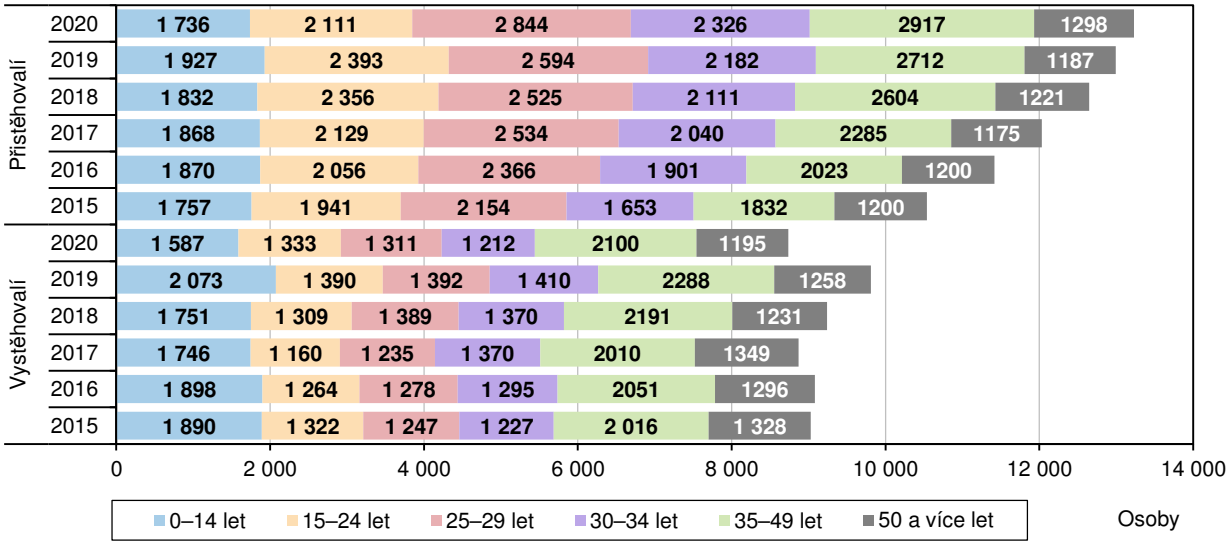

Věková struktura, index stáří, naděje dožití

Podíl obyvatel v seniorském věku se každoročně zvyšuje, od roku 2009 roste i podíl dětské složky.

Z pohledu věkové skladby obyvatelstva největší část obyvatel kraje tvoří osoby ve věku 15 až 64 let (760,0 tisíc osob, tj. 63,6 % celku), následuje skupina obyvatel ve věku 65 a více let (241,9 tisíc, tj. 20,2 %), nejnižší podíl, a to 16,2 %, tvoří obyvatelé ve věku do 14 let (193,4 tisíc osob). Proti roku 2019 vzrostl počet obyvatel kraje o 3 338. Počet osob ve věku 65 a více let se meziročně zvýšil o 3 277 osob, počet obyvatel v dětském věku vzrostl o 1 820 osob, poklesl pouze počet osob ve věku 15 až 64 let, a to o 1 759. Rok 2004 byl posledním rokem, ve kterém byl podíl dětské složky obyvatel vyšší, než podíl obyvatel ve věku 65 a více let (14,7 %, resp. 14,6 %). Právě podíl dětské složky obyvatel v kraji se po předchozím postupném snižování zvyšuje od roku 2009 (minimum 13,8 % v roce 2008), podíl osob v poproduktivním věku narůstá každoročně.

Graf 1.21 Věková struktura, index stáří a index ekonomického zatížení v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

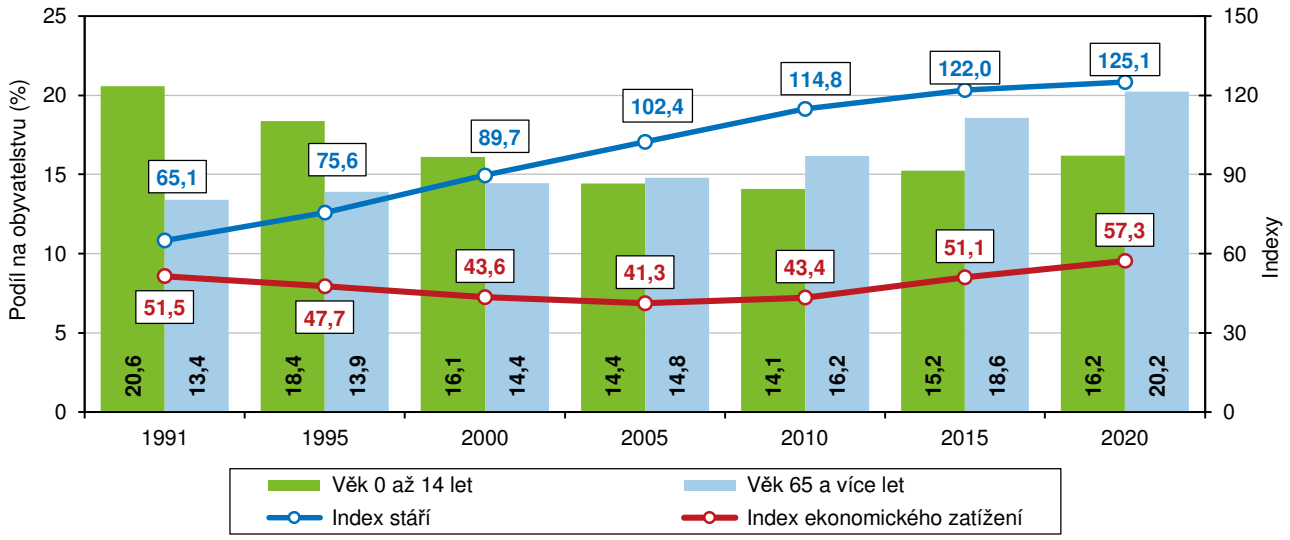

I přes navyšování podílu dětské složky se každoročně zvyšuje hodnota indexu stáří. Pod hodnotou 100 byl index stáří do roku 2004.

Ze zastoupení 3 základních věkových skupin obyvatel kraje jsou konstruovány indexy stáří, závislosti či ekonomického zatížení. Hodnota indexu stáří udává, že v roce 2020 na 100 dětí v kraji připadlo 125,1 osob starších 65 let, v roce 1991 to bylo pouze 65,1 osob starších 65 let. Zvýšení indexu stáří je výsledkem na jedné straně každoročního nárůstu podílu osob starších 65 let a na straně druhé nízkého podílu dětské složky (i přes navyšování podílu v posledních letech). Již uvedený rok 2004 byl posledním rokem, kdy index stáří v kraji byl pod hranicí 100. Index stáří byl mezi kraji 5. nejnižší a pod hodnotou ČR (125,5).

Graf 1.22 Průměrný věk obyvatelstva Jihomoravského kraje

Zdroj: ČSÚ

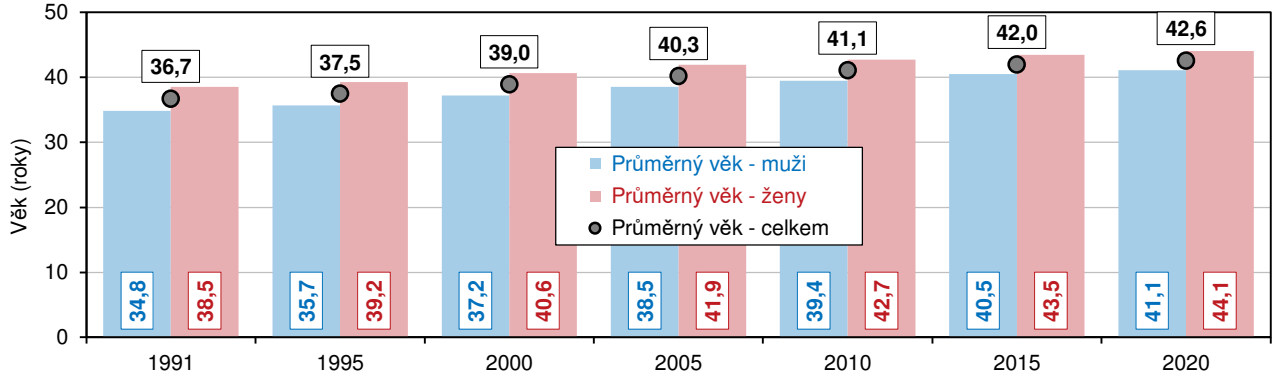

Od roku 2007 se zvyšuje i index ekonomického zatížení, současná hodnota je mezi kraji 8. nejvyšší.

Hodnota indexu závislosti I udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 25,4 dětí, hodnota indexu závislosti II udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 31,8 osob starších 65 let. Index ekonomického zatížení (počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let připadající na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let) dosáhl v Jihomoravském kraji v roce 2020 hodnoty 57,3 (v ČR 56,8) a mezi kraji byl 7. nejnižší. Minima v kraji dosáhl v roce 2007, a to 41,1.

Populace v kraji stárne, průměrný věk obyvatel je ale mezi kraji 5. nejnižší.

Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje na konci roku 2020 dosáhl 42,6 roku, ženám bylo v průměru 44,1 roku a mužům 41,1 let. Průměrný věk obyvatel kraje se od roku 1991 (za 30 let) zvýšil o 5,9 roku, u mužů se zvýšil o 6,3 roku a průměrný věk žen vzrostl o 5,5 roku. Z mezikrajského srovnání vyplývá, že nejvyšší průměrný věk obyvatel byl v Královéhradeckém a Zlínském kraji (43,4 roku), nejnižší ve Středočeském kraji (41,4 roku), obyvatelstvo Jihomoravského kraje má 5. nejnižší průměrný věk.

Nejnižší průměrný věk má obyvatelstvo v okrese Brno-venkov, na opačném pólu jsou obyvatelé okresu Hodonín.

V průměru nejmladší obyvatelstvo v Jihomoravském kraji je v okrese Brno-venkov, nejvyšší podíl dětské složky na obyvatelstvu (18,3 %) a nejnižší podíl osob ve věku 65 a více let (18,5 %) s sebou nese i nejnižší průměrný věk mužů (39,9 roku) i žen (42,4 roku). Opačná situace byla v okrese Hodonín, zde nejnižší podíl dětské složky na obyvatelstvu (14,4 %) a nejvyšší podíl osob ve věku 65 a více let (21,2 %) s sebou nese i nejvyšší průměrný věk mužů (42,2 roku) i žen (45,4 roku). Nejpočetnější věkovou skupinou mezi obyvateli kraje byly v roce 2020 osoby ve věku 45 a 46 let (21 074, resp. 21 032 osob). Nejvíce mužů bylo ve věku 43 let, a to 10 761, nejvíce žen bylo ve věku 45 let, a to 10 313.

Graf 1.23 Věkové složení obyvatelstva Jihomoravského kraje

Zdroj: ČSÚ

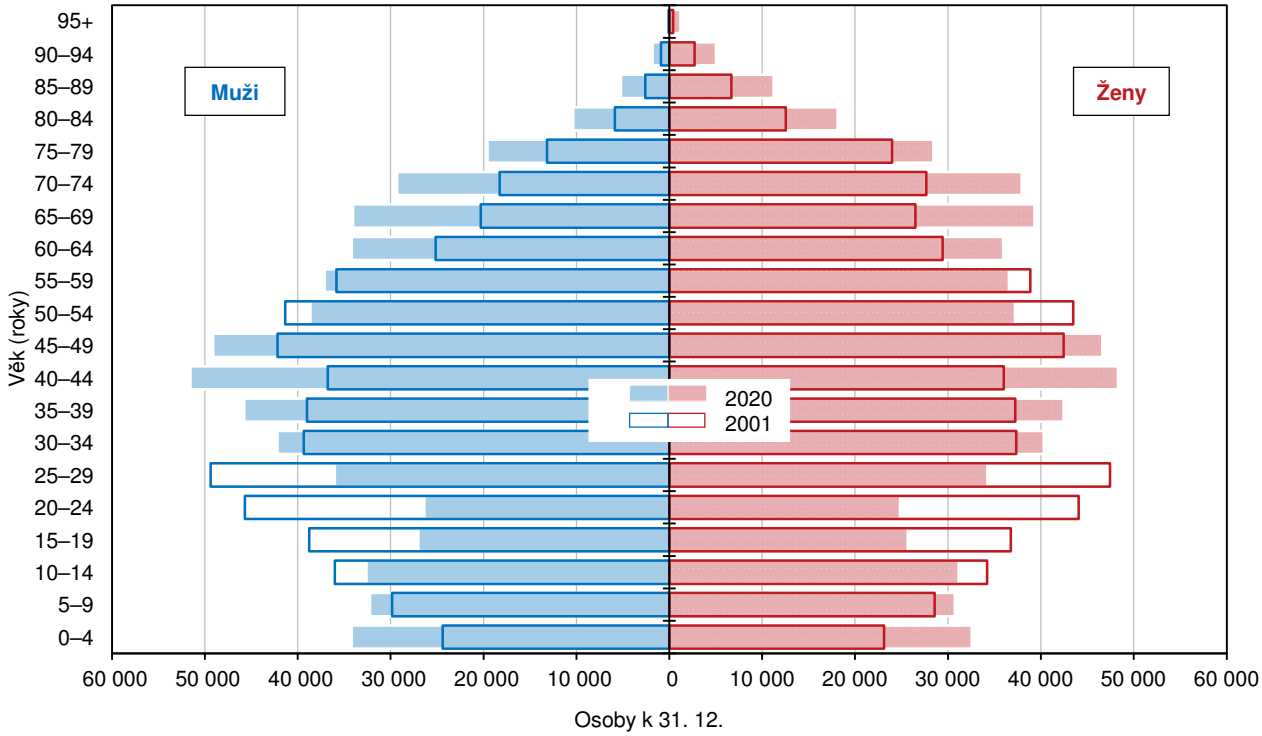

Mezikrajské srovnání údajů o naději dožití je pro kraj vcelku příznivé.

Údaje o naději dožití (střední délce života) zjištěné z dvouletých průměrů let 2019 a 2020 udávají, že v Jihomoravském kraji se muž narozený v roce 2020 pravděpodobně dožije věku 76,34 let, což je mezi kraji třetí nejvyšší věk. Žena narozená v roce 2020 v Jihomoravském kraji se pravděpodobně dožije 82,39 let, což je věk mezi kraji také třetí nejvyšší.

Graf 1.24 Naděje dožití při narození

Zdroj: ČSÚ

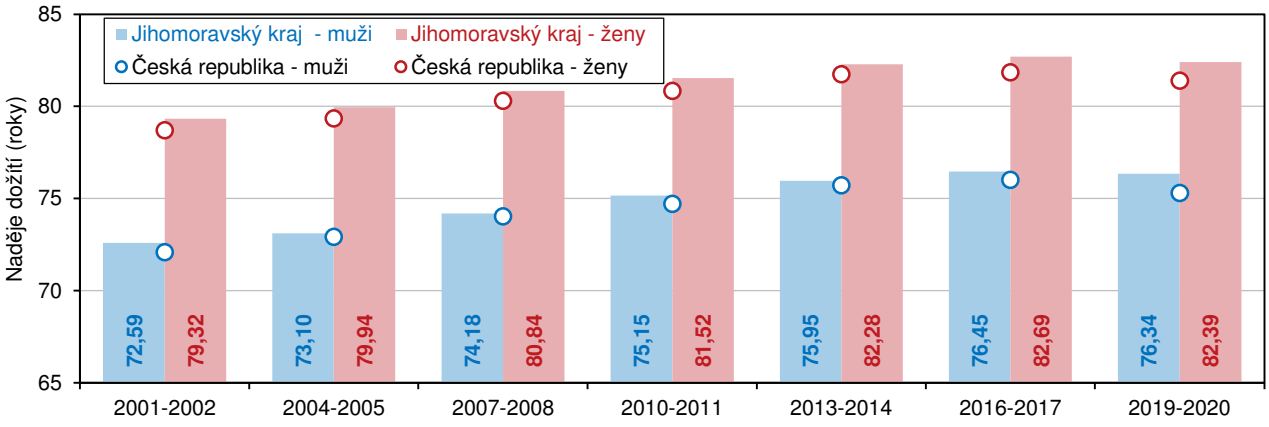

Dožijeme se vyššího věku, naděje dožití (střední délka života) se postupně zvyšuje. Zvyšuje se i naděje dožití 65letých.

Střední délka života se postupně zvyšuje, což je patrné zejména z delšího časového úseku uvedeném v grafu 1.24. Od roku 2001 (resp. průměru let 2001 a 2002) vzrostla střední délka života v Jihomoravském kraji u mužů o 3,74 roku a u žen o 3,07 roku (v rámci ČR došlo ke zvýšení o 3,23 resp. 2,68 roku). Obdobně muž, který žije v Jihomoravském kraji a v roce 2018 dovršil 65 let, má pravděpodobně před sebou ještě nejméně 16 let života, šedesátipětiletá žena 20 let. I zde je patrný nárůst – proti roku 2001 je to u mužů zvýšení o 1,9 roku a u žen v tomto věku zvýšení o 2,3 roku.

2. Sociální vývoj

Zaměstnanost, ekonomická aktivita

Zdrojem údajů o ekonomické aktivitě obyvatelstva je výběrové šetření pracovních sil.

Z výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS) jsou získávány údaje o pracovní síle, míře ekonomické aktivity, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti. Obyvatelstvo ve věku 15 a více let tvoří osoby ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Účastníci trhu práce vytváří možný lidský potenciál – pracovní sílu. Využitou pracovní silou jsou zaměstnaní v národním hospodářství, druhou část pracovní síly tvoří nezaměstnaní. Skupinu osob ekonomicky neaktivních tvoří v základním dělení důchodci, žáci a studenti a osoby pečující o rodinu. Při posuzování výsledků VŠPS je třeba mít na zřeteli, že se jedná o výběrové šetření, výsledné údaje jsou reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů.

Graf 2.1 Pracovní síla v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

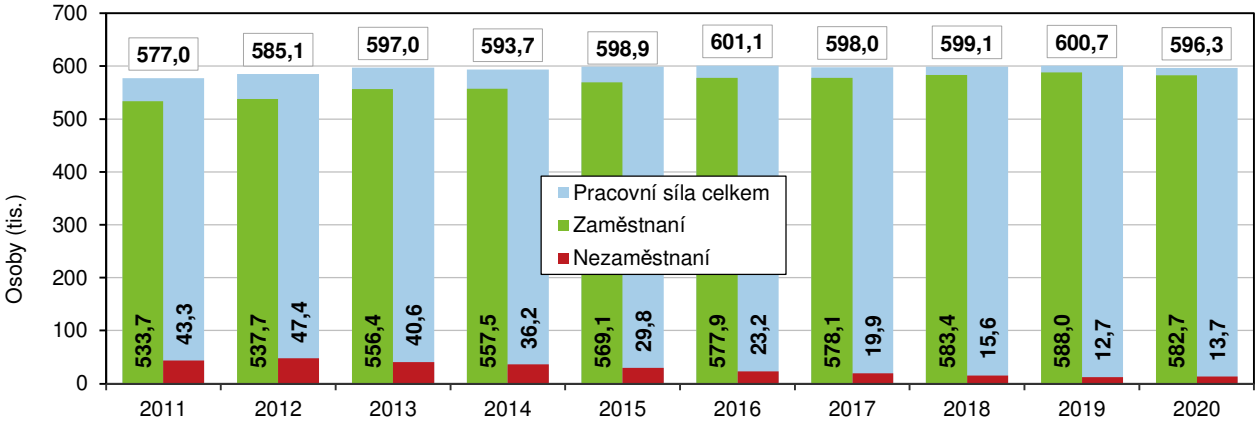

Graf 2.2 Obyvatelstvo 15leté a starší podle ekonomické aktivity a věku v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

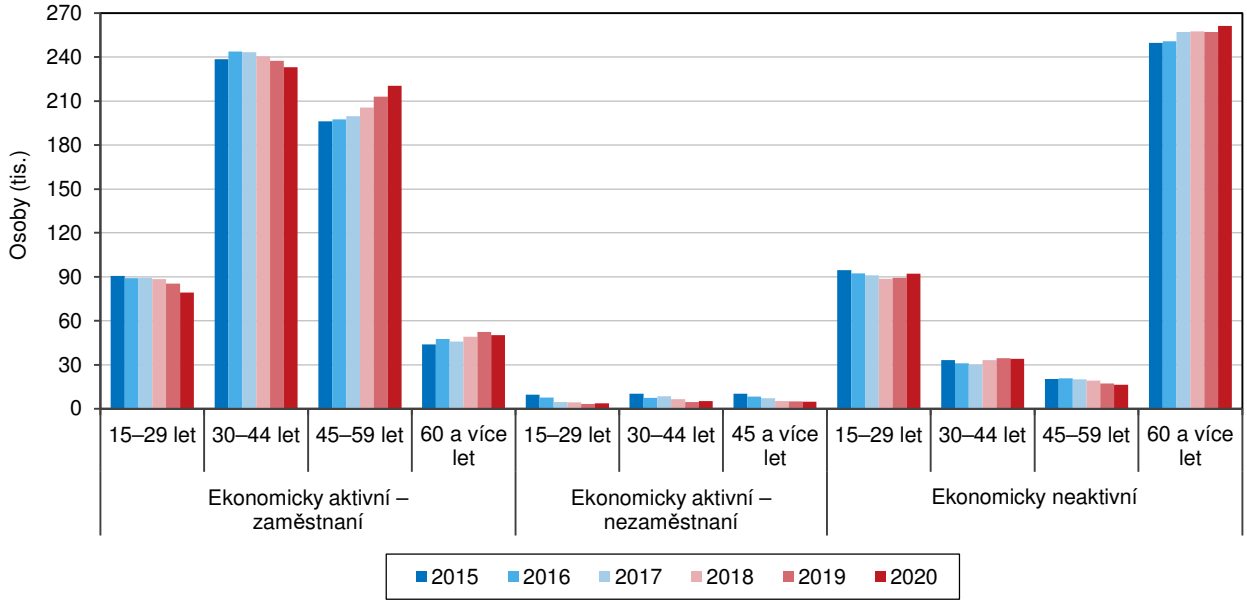

Pracovní sílu v kraji tvoří téměř 600 tisíc osob, meziročně se však velikost pracovní síly snížila.

V roce 2020 žilo podle výsledků VŠPS v Jihomoravském kraji 1 000,2 tisíc obyvatel starších 15 let. Pracovní sílu tvořilo 596,3 tisíc osob (331,4 tisíc mužů a 264,9 tisíc žen). V členění podle ekonomického postavení pracovní sílu tvořilo 582,7 tisíc zaměstnaných a 13,7 tisíc nezaměstnaných. V dlouhodobém pohledu se velikost pracovní síly mírně navyšovala, meziročně však její objem poklesl o 4,4 tisíc osob

(počet zaměstnaných poklesl o 5,3 tisíc osob a počet nezaměstnaných se zvýšil o 0,9 tisíc osob).

Ve skupině ekonomicky neaktivních osob tvoří dvě třetiny osoby ve věku 60 a více let.

Nárůst počtu ekonomicky aktivních byl v posledních 10 letech podporován starší generací (45 až 59 let), do roku 2017 i střední generací (30 až 44 let) a generací ve věku 60 a více let. V případě nejstarší skupiny ekonomicky aktivních se projevil vliv legislativních změn spojených s úpravami věku pro odchod do starobního důchodu. Podíl 60letých a starších na pracovní síle byl proti roku 2005 dvaapůlkrát vyšší a v roce 2020 činil více než 8 %. Nástup „demograficky" slabších ročníků se projevil poklesem počtu osob ve věku 15 až 29 let, a to v posledních 7 letech mezi ekonomicky aktivními a v posledních 13 letech mezi ekonomicky neaktivními. Mezi ekonomicky neaktivními se každoročně (s výjimkou nepatrného snížení v roce 2015 a 2019) zvyšoval počet osob 60letých a starších, v roce 2020 tvořily již dvě třetiny ekonomiky neaktivních.

Graf 2.3 Pracovní síla a míra ekonomické aktivity podle pohlaví v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

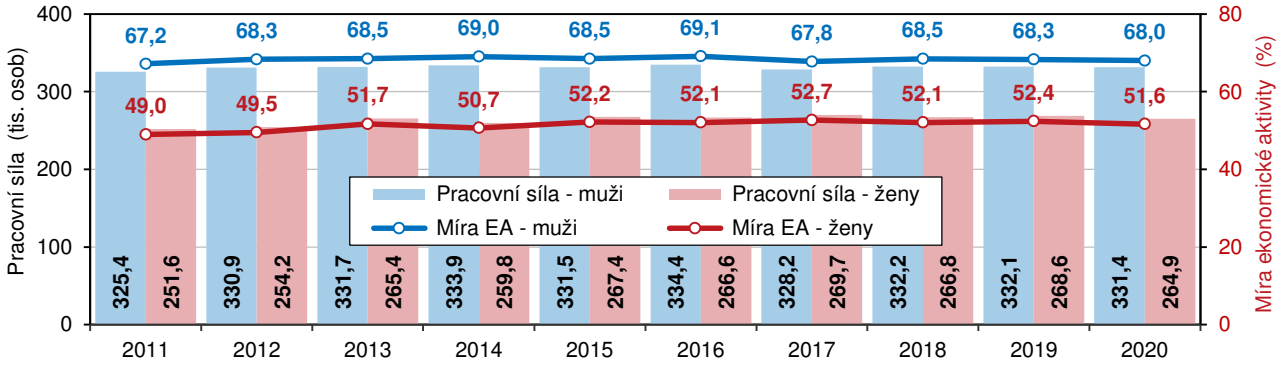

Pokles míry ekonomické aktivity byl zaznamenán u mužů i u žen.

Míra ekonomické aktivity (EA[1]) podle výsledků VŠPS činila 59,6 % a meziročně poklesla o 0,5 bodu. Nejvyšší míra EA byla v kraji vykázána v roce 2016, a to 60,4 %. Míra EA mužů v roce 2020 proti roku 2019 poklesla o 0,3 procentního bodu na 68,0 %. Nejvyšší míra EA mužů v uplynulých 10 letech byla zjištěna v roce 2016, a to 69,1 %. U žen tento ukazatel meziročně poklesl o 0,8 bodu na 51,6 %, nejvyšší hodnota v posledním období byla zaznamenána v roce 2017, a to 52,7 %.

Graf 2.4 Zaměstnaní a míra zaměstnanosti podle pohlaví v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

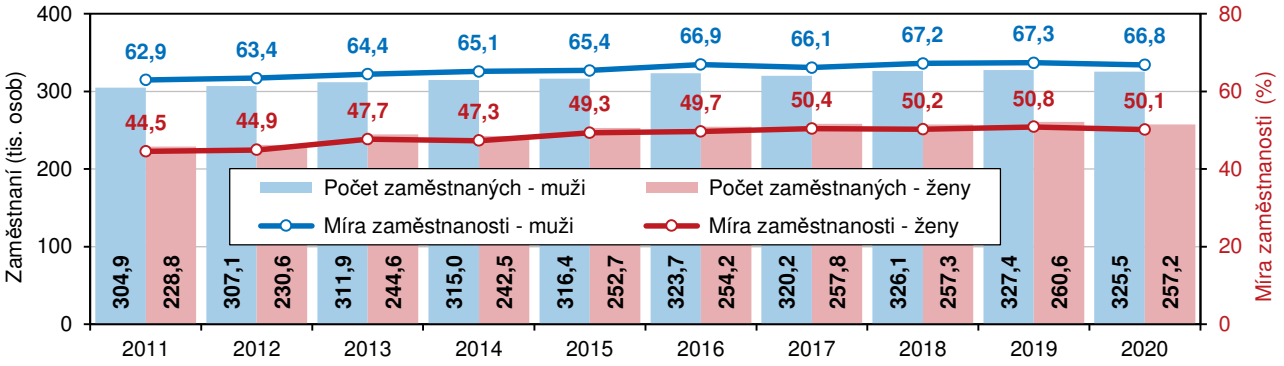

[1] Míra ekonomické aktivity je podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných, tedy pracovní síly, na počtu osob starších 15 let; míra zaměstnanosti je podíl počtu zaměstnaných na počtu osob starších 15 let; obecná míra nezaměstnanosti je podíl nezaměstnaných z pracovní síly.

Snížil se počet zaměstnaných, poklesla míra zaměstnanosti mužů i žen.

V roce 2020 bylo mezi zaměstnanými v kraji 325,5 tisíc mužů a 257,2 tisíc žen, meziročně se počet zaměstnaných žen snížil o 3,4 tisíc, počet zaměstnaných mužů poklesl o 1,9 tisíc. Změnám v počtu zaměstnaných odpovídaly i změny v míře zaměstnanosti podle pohlaví. Míra zaměstnanosti mužů poklesla z 67,3 % v roce 2019 na 66,8 % v roce 2020 (skutečnost roku 2019 byla nejvyšší hodnota posledních let), míra zaměstnanosti žen poklesla z 50,8 % na 50,1 % (hodnota v roce 2019 byla rovněž nejvyšší z posledních let). Celková míra zaměstnanosti dosáhla 58,3 %, proti předchozímu roku se snížila o 0,6 bodu.

Zvyšuje se úroveň vzdělanosti zaměstnaných, podíl osob s vysokoškolským vzděláním za 10 let vzrostl o 7 procentních bodů.

Porovnání vzdělanostní struktury zaměstnaných v delším časovém období dokládá nárůst vzdělanosti. V roce 2020 kraji se v porovnání s rokem 2011 snížil podíl zaměstnaných se základním vzděláním či bez vzdělání o 0,3 procentního bodu na 3,5 %, podíl středoškoláků bez maturity poklesl o 5,2 bodu na 30,5 % a podíl osob se středním vzděláním s maturitou o 1,7 bodu na 35,3 %. Podíl vysokoškoláků mezi zaměstnanými tak dosáhl 30,8 %, za 10 let vzrostl o 7,3 bodu a mezi kraji byl 2. nejvyšší (po Praze s podílem vysokoškoláků 46,2 %). Podíl zaměstnaných, kteří mají maturitu či vyšší vzdělání, v kraji vzrostl na 66,1 %, tedy o 5,5 bodu.

Graf 2.5 Zaměstnaní podle vzdělání a odvětvových sektorů v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

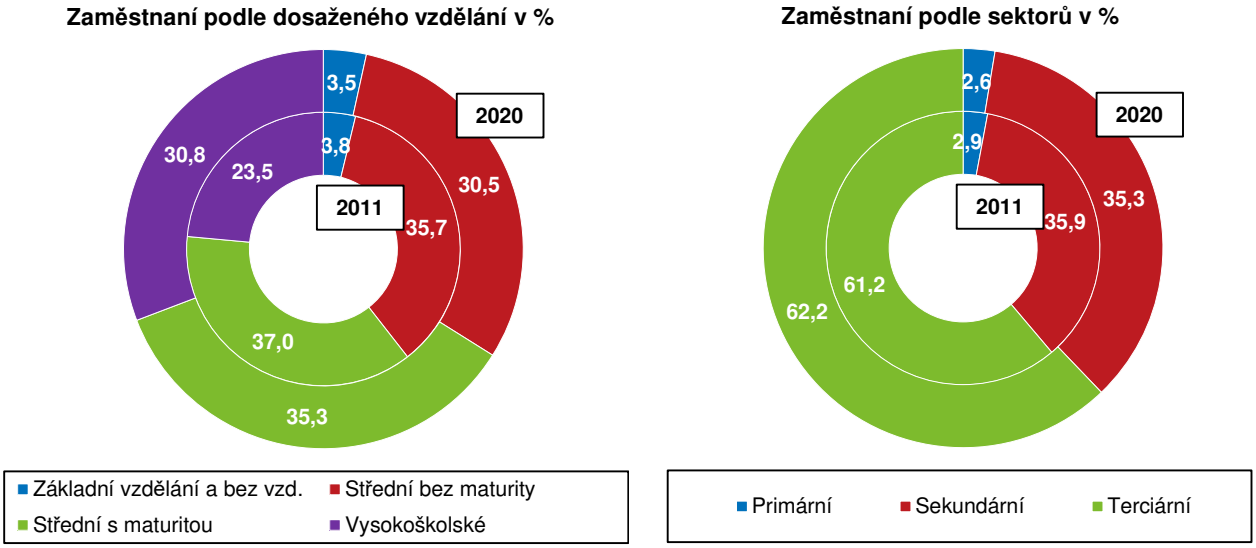

Podíl zaměstnaných ve službách posílil na úkor zaměstnanosti v primárním a sekundárním sektoru.

Struktura zaměstnanosti podle sektorů v kraji nezaznamenala s odstupem 10 let již nijak výrazné změny. U zastoupení sekundárního sektoru se podíl snížil o 0,6 bodu na 35,3 %. Podíl zaměstnanosti v sektoru služeb vzrostl o 1,0 bodu na 62,2 %, podíl zaměstnaných v zemědělství poklesl o 0,3 procentního bodu na 2,6 %. Zaměstnanost v terciárním sektoru byla v roce 2020 mezi kraji 3. nejvyšší (po Praze a Středočeském kraji)..

Podnikatelé tvořili 15 % zaměstnaných, proti předchozímu roku se jejich podíl nepatrně zvýšil.

Z hlediska postavení v zaměstnání mezi zaměstnanými dlouhodobě převažují zaměstnanci (vč. členů produkčních družstev). V roce 2020 v kraji tvořili 84,3 % zaměstnaných a 15,1 % ze zaměstnaných byli podnikatelé (zaměstnavatelé a pracující na vlastní účet). Meziročně se podíl zaměstnanců snížil o 1,7 procentních bodů, podíl podnikatelů vzrostl o 1,3 bodu, přesto patřil mezi kraji spíše k nižším.

Podle klasifikace zaměstnání v letech 2016 až 2020 byli nejčetnější skupinou zaměstnaní v pozici specialistů.

Z pohledu klasifikace zaměstnání ještě v roce 2015 v kraji tvořili největší část zaměstnaných pracovníci zařazení jako techničtí a odborní pracovníci, v pořadí četnosti následovali specialisté a řemeslníci a opraváři. Ovšem v letech 2016 až 2020 už byli nejčetnější skupinou zaměstnaní v pozici specialistů, následovali zaměstnaní v pozici technických a odborných pracovníků a třetí v pořadí zůstali řemeslníci a opraváři.

Vyšší míra nezaměstnanosti je z hlediska věku mezi mladými a z hlediska vzdělání u osob s nižším stupněm vzdělání.

Obecná míra nezaměstnanosti v roce 2020 v Jihomoravském kraji činila 2,3 % (v roce 2019 2,1 %) a byla 7. nejvyšší mezi kraji a mírně pod úrovní ČR (2,6 %). U mužů dosáhla „jen" 1,8 % (v roce 2019 1,4 %), u žen byla vyšší, a to 2,9 % (v roce 2019 3,0 %). Specifická míra nezaměstnanosti podle věku se v jednotlivých věkových kategoriích pracovní síly liší, liší se i meziroční změnou. Ve věkové skupině 15 až 29 let činila 4,5 % (v roce 2019 3,7 %), ve věkové skupině 30 až 44 let to bylo 2,2 % (1,9 % v roce 2019) a ve věkové skupině osob starších 60 let dokonce pouze 1,1 % (1,0 % v roce 2019). Jen ve věkové kategorii 45 až 59 let se míra nezaměstnanosti meziročně snížila, a to o 0,2 bodu na 1,9 %. Liší se i specifická míra nezaměstnanosti podle dosaženého vzdělání. Obecně platí, že specifická míra nezaměstnanosti podle vzdělání (podíl vybrané skupiny nezaměstnaných z vybrané skupiny pracovní síly) klesá se vzrůstajícím stupněm vzdělání.

Graf 2.6 Osoby s druhým (dalším) zaměstnáním v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

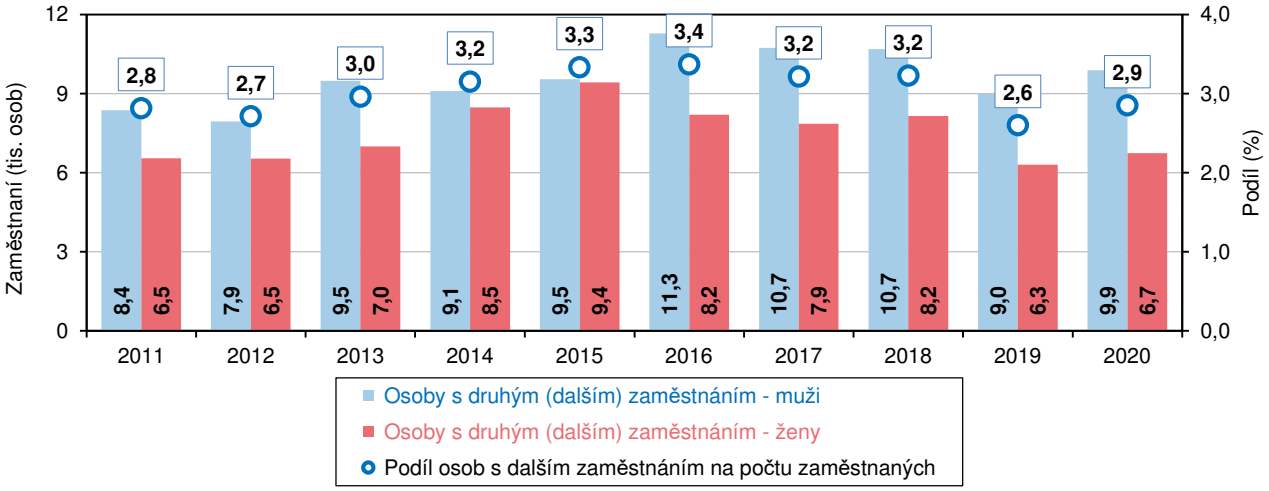

Jedno zaměstnání často nestačí, další práci mělo téměř 17 tisíc osob.

Počet osob s druhým, resp. dalším zaměstnáním se od roku 2013 zvyšoval a v roce 2016 dosáhl 19,5 tisíc, což bylo 3,4 % z počtu zaměstnaných. Počet osob s dalším zaměstnáním i podíl na počtu zaměstnaných celkem v roce 2016 byl v posledních 10 letech nejvyšší. Výsledky VŠPS v této oblasti v dalších letech ukázaly pokles osob s dalším zaměstnáním až na 15,3 tisíc v roce 2019. V roce 2020 bylo v kraji 16,6 tisíc osob s dalším zaměstnáním, tvořily 2,9 % zaměstnaných.

Více než 22 % ekonomicky neaktivních tvoří osoby ve věku 15 až 29 let.

Vedle ekonomicky aktivních, kteří se účastní trhu práce, tvoří významnou část obyvatelstva skupina osob ekonomicky neaktivních. V roce 2020 bylo v Jihomoravském kraji 403,9 tisíc neaktivních osob, tvořily 40,4 % obyvatel starších 15 let a jejich počet se meziročně zvýšil o 5,6 tisíc. Podle věku je mezi osobami ekonomicky neaktivními nejpočetnější skupina osob ve věku 60 a více let (261,3 tisíc, tj. 64,7 % z neaktivních) a osob ve věku 15 až 29 let (92,2 tisíc, tj. 22,8 %).

Nezaměstnanost

Meziroční nárůst počtu nezaměstnaných po předchozím šestiletém poklesu.

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí ČR bylo ke konci roku 2020 na úřadech práce v Jihomoravském kraji evidováno 36 883 uchazečů o zaměstnání, z tohoto počtu bylo 18 370 žen (49,8 %). Proti konci roku 2019 se počet nezaměstnaných zvýšil o 7 796. Zvýšení počtu nezaměstnaných v kraji bylo zaznamenáno po předchozím pětiletém poklesu. Proti roku 2015 byl ale stav na konci roku 2020 o 19,1 tis. nezaměstnaných nižší.

Většina uchazečů o zaměstnání je schopna

Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání bylo 93,3 % uchazečů dosažitelných (ti, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného

začít pracovat při nabídce vhodného místa.

pracovního místa). Mezi uchazeči o práci bylo 5,2 % absolventů a mladistvých, 13,7 % osob se zdravotním postižením, 33,0 % uchazečů o zaměstnání mělo nárok na podporu. Z grafu 2.7. jsou zřejmé počty a odvoditelný meziroční nárůst počtu jednotlivých kategorií uchazečů o zaměstnání – dosažitelní uchazeči (+ 7 952 osob, tj. o 30,0 %), absolventi a mladiství (+ 543, o 39,7 %), osoby se zdravotním postižením (+ 504, o 11,1 %), uchazeči o zaměstnání s nárokem na podporu (+ 1 298 osob, o 11,9 %).

Graf 2.7 Uchazeči o zaměstnání v Jihomoravském kraji (k 31. 12.)

Pramen: MPSV

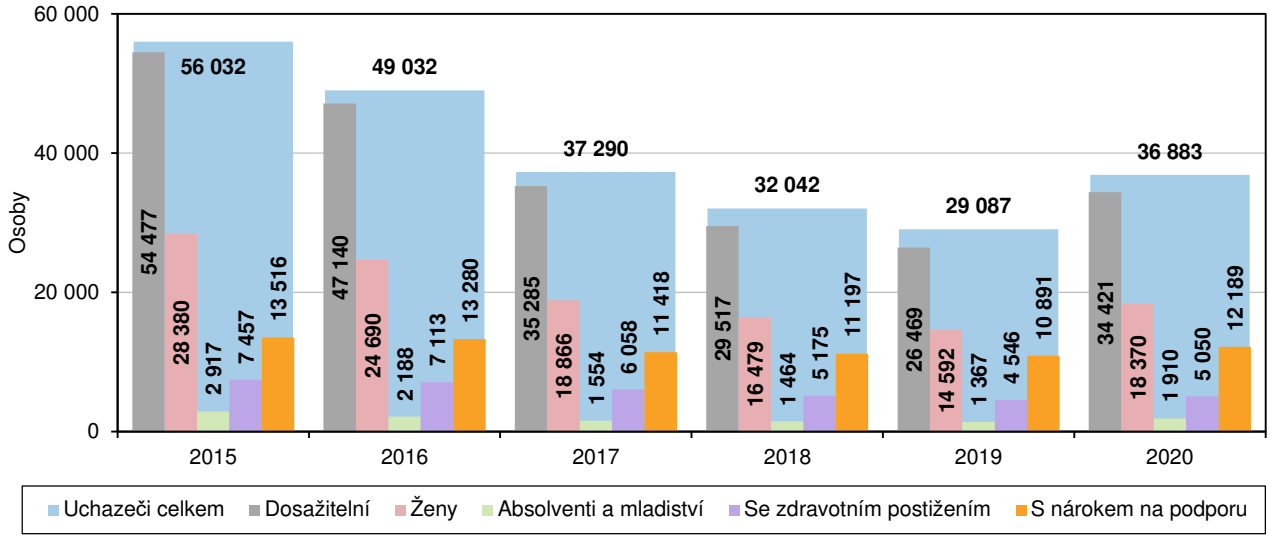

V členění podle věku bylo mezi nezaměstnanými nejvíce osob ve věku 55 až 59 let.

Z grafu 2.8 lze sledovat meziroční zvýšení počtu uchazečů o zaměstnání ve všech uvedených věkových kategoriích. Největší skupinu uchazečů tvořily osoby ve věku 55 až 59 let s podílem 13,3 % na celku. U těchto uchazečů došlo současně k největšímu absolutnímu přírůstku (o 920 osob) v porovnání s koncem roku 2019. Největší relativní nárůst (přes 37 %) byl však zaznamenán v kategorii do 19 let a 20 až 24 let. Průměrný věk uchazečů na konci roku 2020 poklesl na 42,4 let, v předchozím roce to bylo 42,7 let.

Graf 2.8 Uchazeči o zaměstnání v Jihomoravském kraji podle věkových skupin (k 31. 12.)

Pramen: MPSV

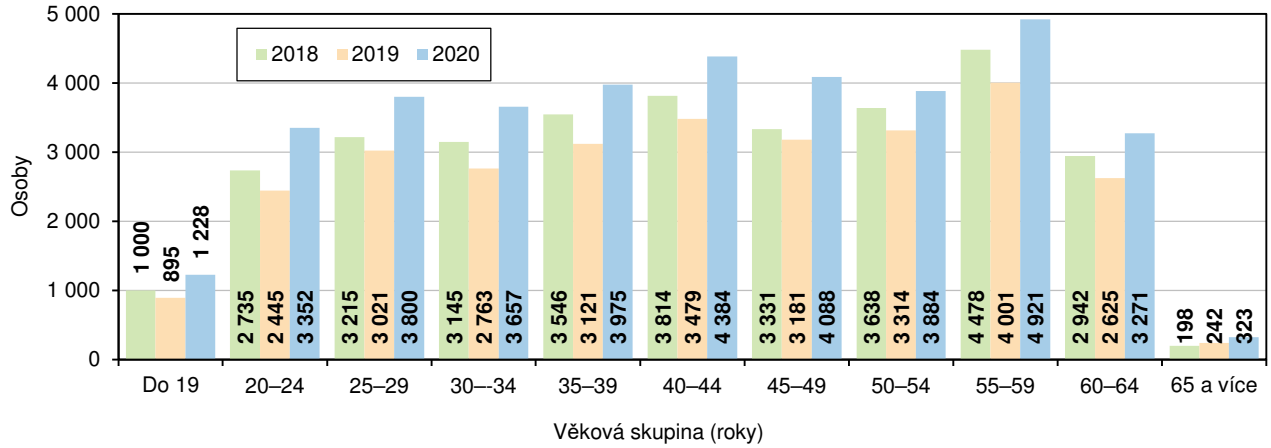

Mezi uchazeči o zaměstnání je nejvíce těch, …

Z hlediska délky nezaměstnanosti tvořili nejpočetnější skupinu uchazeči s délkou evidence do 3 měsíců. V porovnání s předchozím rokem jich mírně ubylo, výrazněji však pokleslo jejich relativní zastoupení na celkovém počtu uchazečů, a to o 9,5 procentních bodů na 30,7 %. Počty uchazečů naopak vzrostly ve

… kteří přišli o práci nejdéle před 3 měsíci.

všech ostatních skupinách. Největší nárůst byl zaznamenán mezi uchazeči s délkou evidence 12 až 24 měsíců (o 90,9 %) a 9 až 12 měsíců (o 89,6 %).

Nárůst podílu dlouhodobě nezaměstnaných.

Dlouhodobá nezaměstnanost je prezentována i jako podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15 až 64 let. I v tomto způsobu vyjádření došlo ke zhoršení situace - podíl dlouhodobě nezaměstnaných na počtu obyvatel ve věku 15 až 64 let v kraji se zvýšil z 0,96 % na konci roku 2019 na 1,35 % na konci roku 2020. Tento podíl byl mezi kraji 3. nejvyšší a o 0,35 bodu převyšoval průměr ČR.

Graf 2.9 Uchazeči o zaměstnání v Jihomoravském kraji podle délky nezaměstnanosti (k 31. 12.)

Pramen: MPSV

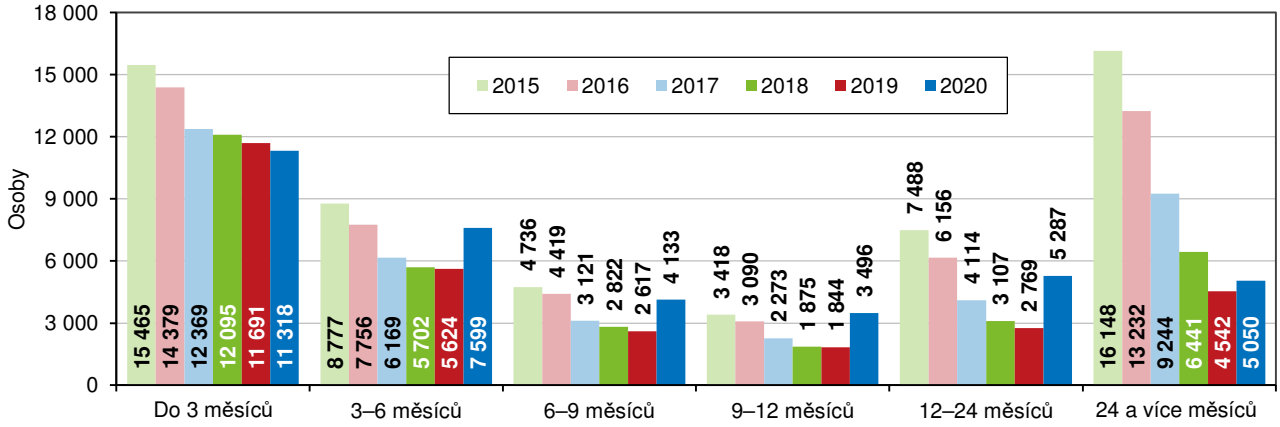

Podíl nezaměstnaných převyšuje republikovou hodnotu a mezi kraji je 3. nejvyšší.

Podíl nezaměstnaných osob[2] k 31. 12. 2020 dosáhl 4,55 %. Proti konci roku 2019 se podíl zvýšil o 1,07 procentního bodu. Mezi 14 kraji České republiky byl podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu 4. nejvyšší a proti republikovému průměru byl vyšší o 0,53 procentního bodu. Nejnižší podíl nezaměstnaných byl v Pardubickém kraji (2,92 %), nejvyšší v Moravskoslezském kraji (5,55 %). Míra nezaměstnanosti podle pohlaví je zpravidla ovlivněna sezonními pracemi. K nárůstu hodnoty podílu nezaměstnaných mužů i žen zpravidla dochází v zimních měsících, nejnižší hodnoty jsou zaznamenány v letních a podzimních měsících. Mimořádná covidová situace však tento každoroční vliv potlačila.

Graf 2.10 Podíl nezaměstnaných na konci měsíce v Jihomoravském kraji podle pohlaví

Pramen: MPSV

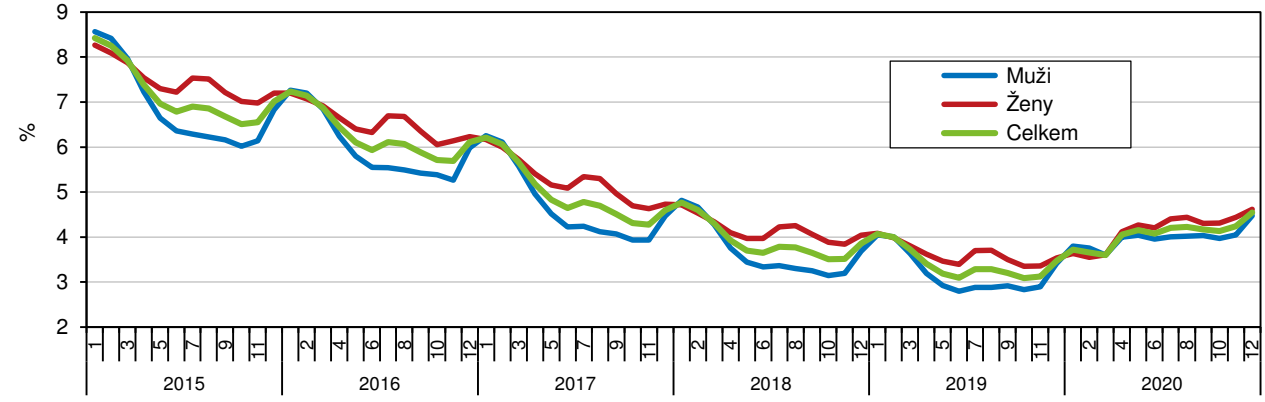

Nejvyšší nezaměstnanost v kraji je v okresech Hodonín, Znojmo a Brno-město.

V okresech kraje je nejvyšší nezaměstnanost dlouhodobě v okresech Znojmo, Hodonín a Brno-město. V okrese Znojmo dosáhl podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu celkem 6,40 %, v okrese Hodonín 5,48 % a v Brně-městě 5,22 %. Pokud seřadíme 77 okresů České republiky podle velikosti podílu nezaměstnaných

[2] Podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu je podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

osob na obyvatelstvu (od nejnižší hodnoty), pak pořadí jihomoravských okresů v žebříčku je následující: okres Vyškov, jako okres s nejnižší nezaměstnaností v kraji, se umístil mezi ostatními okresy na 16. místě, zmiňované okresy Brno-město, Hodonín a Znojmo „obsadily“ mezi všemi okresy republiky 64., 66. a 73. místo.

Graf 2.11 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Jihomoravském kraji podle měsíců

Pramen: MPSV

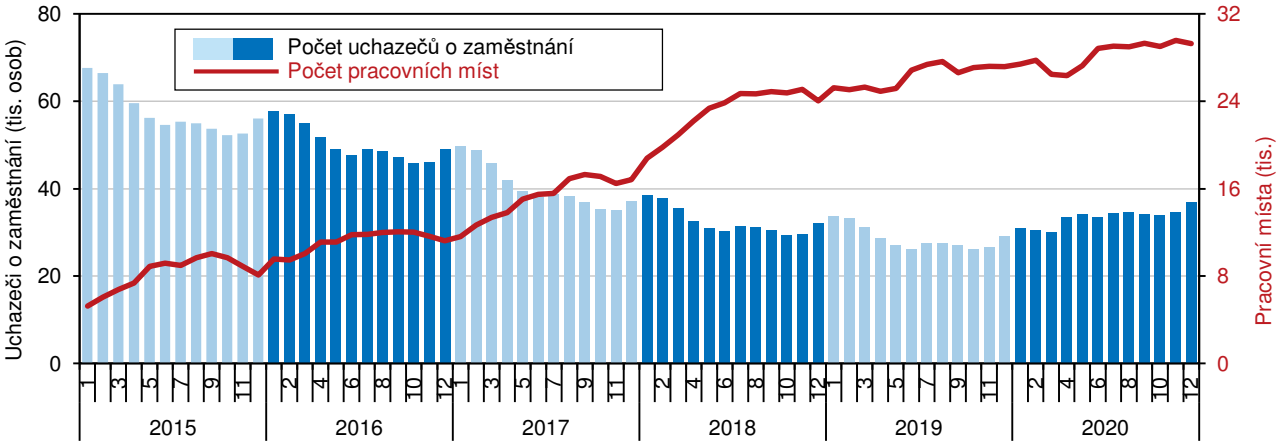

K dispozici bylo 29 tisíc pracovních míst, v posledním měsíci roku 2020 na 1 volné místo připadlo 1,3 uchazečů.

Úřady práce v Jihomoravském kraji nabízely ke konci prosince 2020 celkem 29 268 pracovních míst, což bylo o 2 119 míst více než na konci předchozího roku. Počet pracovních míst se sice zvýšil, výrazněji však vzrostl počet uchazečů o zaměstnání, což znamenalo navýšení počtu uchazečů připadajících na 1 pracovní místo. Ke konci roku 2019 připadlo na 1 místo 1,1 uchazečů, ke konci roku 2020 to bylo 1,3 uchazečů (5. nejvyšší počet mezi kraji). Nejnižší počet míst v jednotlivých měsících 6 let uvedených v grafu 2.11 byl vykázán k 31. 1. 2015, a to 5 262. Zároveň byl k tomuto datu evidován nejvyšší počet uchazečů na 1 volné místo, a to 12,8. Nejvyšší počet pracovních míst byl k dispozici k 30. 11. 2020 (29 563) a v přepočtu na ně připadlo 1,2 uchazečů.

Graf 2.12 Uchazeči o zaměstnání a volná místa podle klasifikace zaměstnání v kraji (k 31. 12. 2020)

Pramen: MPSV

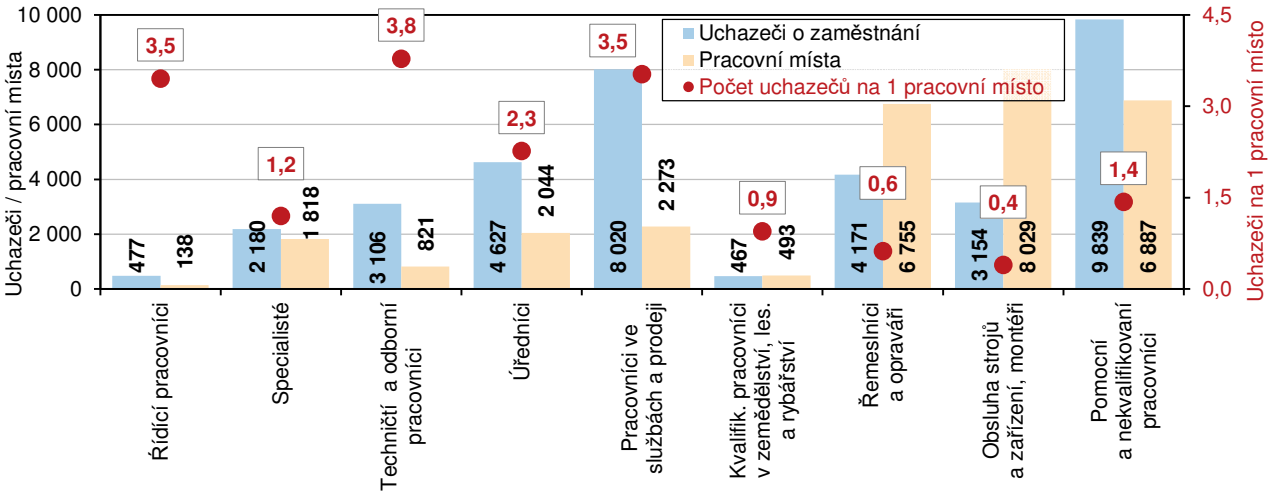

Dobré postavení na trhu práce měly osoby pracující jako jako obsluha strojů a zařízení, montéři a řemeslníci a opraváři.

V členění podle klasifikace zaměstnání byl nejvyšší počet uchazečů o zaměstnání v kraji zařazen mezi pomocné a nekvalifikované pracovníky – 9 839 uchazečů (8 238 uchazečů v roce 2019). V této kategorii byl druhý nejvyšší nabízený počet pracovních míst – 6 887 (v předchozím roce 7 642). Nejpříznivější postavení na trhu práce měli pracovníci zařazení jako obsluha strojů a zařízení, montéři, (v této kategorii byl v nabídce nejvyšší počet míst, a to 8 029) a také řemeslníci a opraváři a kvalifikovaní pracovníci v zemědělství (3. nejvyšší počet míst – 6 775). U všech tří

Nabídka míst pro ně byla vyšší než poptávka.

kategorií nabídka míst byla vyšší než „poptávka“ a na 1 místo zde připadlo od 0,4 po 0,9 uchazečů. Naproti tomu na jedno místo technického a odborného pracovníka připadli téměř 4 uchazeči. V roce 2019 byl nejvyšší převis poptávky nad nabídkou u řídících pracovníků, kde na 1 místo připadlo 3,4 uchazečů.

Nejobtížněji hledají práci nezaměstnaní s úplným středním vzděláním (vyučení s maturitou a s maturitou bez vyučení).

Ze srovnání „nabídky a poptávky“ z pohledu požadavku na vzdělání je v roce 2020 zřejmá nejobtížnější pozice nezaměstnaných s úplným středním vzděláním s vyučením s maturitou, resp. s maturitou bez vyučení. Na 1 volné místo připadlo 8,9 uchazečů, resp. 6,8 uchazečů. V předcházejícím roce byla situace u nezaměstnaných s touto úrovní vzdělání obdobná – 8,1, resp. 5,5 uchazečů na 1 místo. Naopak nejlépe na tom byli, stejně jako v roce 2019, uchazeči se základním vzděláním či bez vzdělání - na jedno místo u nich připadlo 0,4 uchazečů.

Graf 2.13 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa podle vzdělání v kraji (k 31. 12. 2020)

Pramen: MPSV

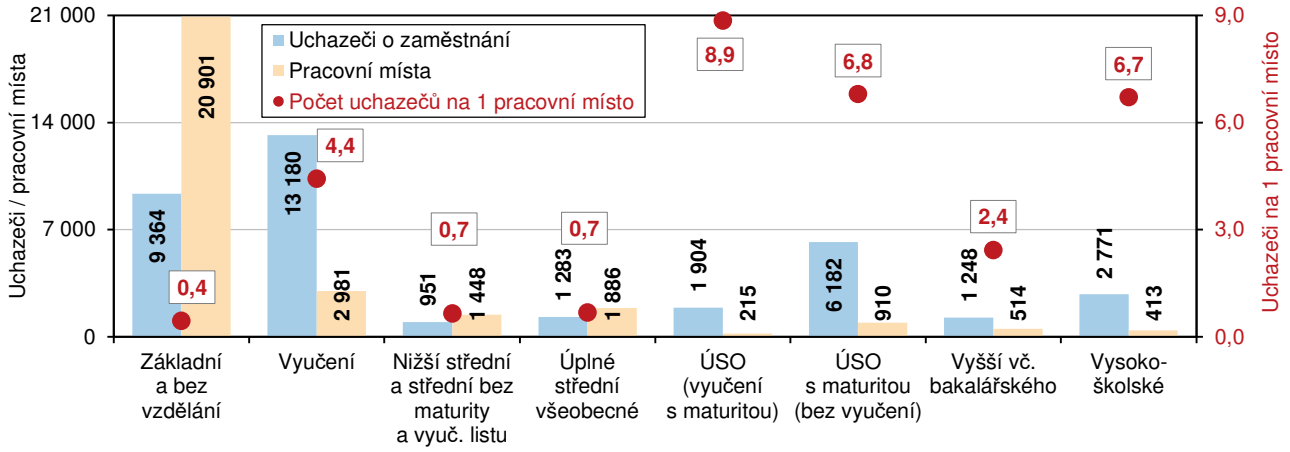

Příjmy a životní podmínky domácností

Čistý disponibilní důchod domácnosti se v kraji každoročně zvyšoval.

Hodnota čistého disponibilního důchodu domácností (ČDDD) dosáhla v roce 2019 v Jihomoravském kraji 311,7 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu na jednoho obyvatele představovalo částku 262,0 tis. Kč. Tento makroekonomický ukazatel, i když vyjádřený v běžných cenách, se každoročně zvyšoval v absolutním vyjádření a s výjimkou roku 2011 i v přepočtu na 1 obyvatele. Meziroční nárůst v roce 2019 činil 22,8 mld. Kč, resp. 18,2 tis. Kč na obyvatele.

Graf 2.14 Čistý disponibilní důchod domácnosti v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Zdroj: ČSÚ

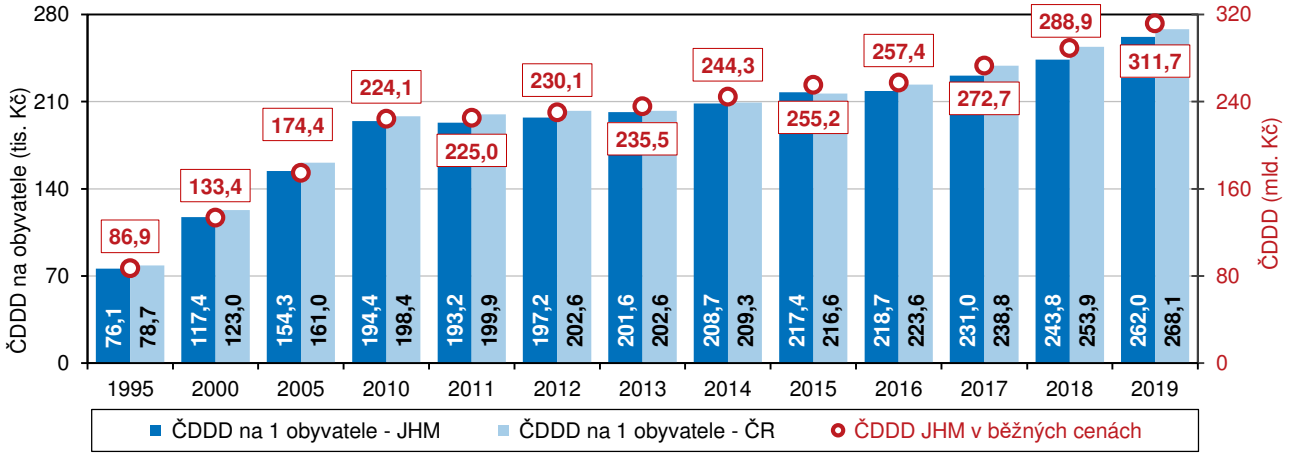

Jen v roce 2015 hodnota ČDDD připadající na

Krajská hodnota ČDDD přepočtená na obyvatele byla v celém sledovaném období pod republikovým průměrem. Výjimkou byl pouze rok 2015, kdy byl republikový

jednoho obyvatele byla nad republikovým průměrem.

průměr překročen o 0,4 procentního bodu. Hodnota ČDDD na obyvatele byla v roce 2019 ve srovnání s ostatními kraji 3. nejvyšší (za Prahou a Středočeským krajem).

Podíl kraje na republikovém objemu ČDDD je pod hranicí 11 %.

Podíl Jihomoravského kraje na ČDDD republiky byl v minulých letech nejnižší v roce 2003, a to 10,3 %. Jen v letech 2013 až 2015 byl podíl kraje na republikovém celku nad hranicí 11 %. Hodnota podílu v roce 2019 činila 10,9 % a mezi kraji byla 3. nejvyšší.

Graf 2.15 Průměrný roční peněžní příjem*) na osobu v domácnosti v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

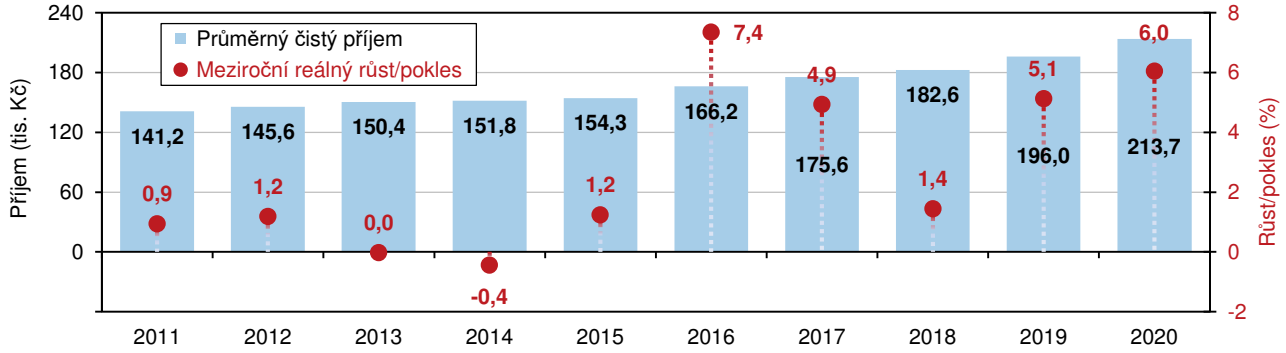

*) příjmy domácností jsou šetřeny za předchozí rok

Průměrný čistý roční příjem domácností v kraji každoročně narůstal.

Výsledky dalšího ročníku šetření Životní podmínky přinesly údaje týkající se sociální a ekonomické situace domácností. Šetření proběhlo na jaře 2020, hlavní výsledky mapují výši a složení příjmů domácností v kraji v roce 2019, doplňující šetření o subjektivních názorech, materiálním nedostatku je spojeno s dobou dotazování. Průměrný čistý roční příjem domácnosti v Jihomoravském kraji meziročně vzrostl z 196,0 tis. Kč na osobu v roce 2018 na 213,7 tisíc Kč v roce 2019 (průměrný čistý měsíční příjem na osobu se zvýšil z 16 333 Kč na 17 806 Kč). Reálný růst čistých příjmů v kraji tak dosáhl 6,0 % a pokračoval již 6. rok - po stagnaci v roce 2012 a poklesu reálného příjmu v roce 2013 (pro určení reálného růstu je použitý index spotřebitelských cen daného roku za celou ČR).

Nejvyšší roční příjmy jsou v Praze, jihomoravská hodnota je mezi kraji druhá nejvyšší.

V žebříčku 14 krajů ČR byl Jihomoravský kraj výší průměrných čistých ročních příjmů na osobu na 2. místě (počítáno od nejvyšší hodnoty) a byl o 3 917 Kč nad republikovým průměrem. Nejvyšší roční čisté příjmy byly očekávaně v hl. m. Praze (270,7 tis. Kč ročně na osobu), naopak nejnižší částka byla zjištěna ve Zlínském kraji (184,8 tis. Kč na osobu).

Graf 2.16 Rozdělení domácností v Jihomoravském kraji podle čistého měsíčního příjmu*) na osobu

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

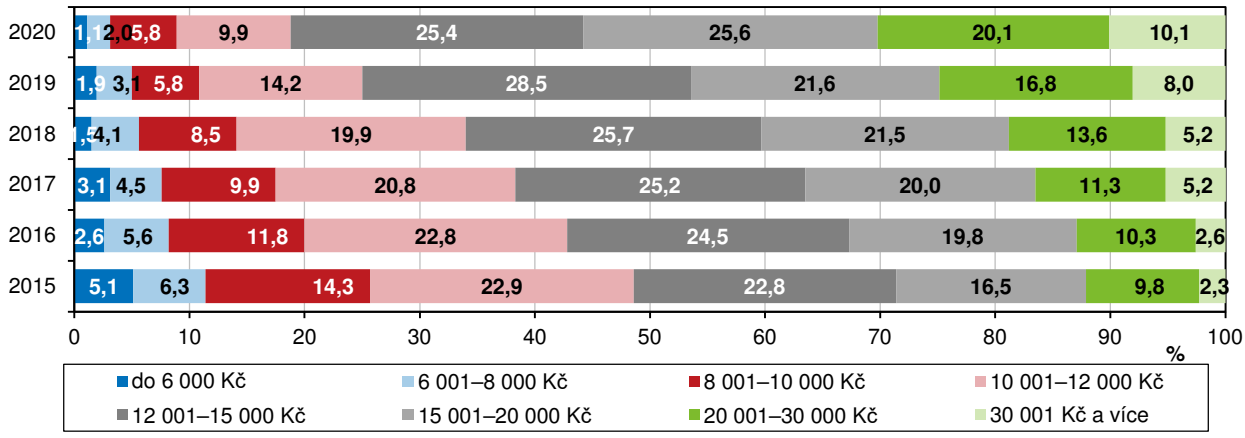

*) příjmy domácností jsou šetřeny za předchozí rok

V kraji jsou i domácnosti s příjmovou hranicí do 6 tisíc Kč, ale také domácnosti, v nichž měsíční příjem přesahuje 50 tisíc Kč.

Nejvíce jihomoravských domácností mělo podle výsledků šetření čistý měsíční příjem v rozmezí 15 až 20 tisíc Kč na osobu (25,6 % domácností) a v rozmezí 12 až 15 tisíc Kč na osobu (25,4 % domácností). Následovalo příjmové rozmezí 20 až 30 tisíc Kč na osobu (20,1 % domácností). Nejnižší příjmovou hranici do 6 tisíc Kč měsíčně na osobu přiznalo 1,1 % domácností, proti předchozímu roku uvedený podíl poklesl o 0,8 procentního bodu. V kraji bylo i 8,0 % domácností, v nichž čistý měsíční příjem na osobu byl v rozmezí 30 až 50 tisíc Kč, a 2,1 % domácností, v nichž měsíční příjem na osobu přesahoval 50 tisíc Kč. Oproti předchozímu roku nejvýrazněji vzrostl podíl domácností s příjmem 15 až 20 tisíc Kč na osobu, a to o 4,0 procentního bodu.

Vzrostl počet domácností, které vycházely s příjmem snadno či velmi snadno.

Součástí výsledků šetření je i srovnání subjektivních názorů domácností na hospodaření s rozpočtem (spojeno s dobou dotazování, tj. rokem 2020). Ještě v roce 2017 vycházela se svými příjmy s velkými obtížemi nebo s obtížemi více než pětina jihomoravských domácností, v roce 2020 se podíl snížil o 11,0 procentního bodu na 10,9 %, proti roku 2010 byl podíl dokonce o 15,2 bodu nižší. V součtu dvě třetiny domácností (66,9 %) v kraji s příjmem vycházelo snadno, docela či velmi snadno. Podíl těchto „bezproblémových“ domácností ve srovnání s předešlým rokem vzrostl o 3,4 procentních bodů.

Poklesl podíl domácností, které trpí určitým materiálním nedostatkem.

Podíl osob či domácností, které trpí určitým materiálním nedostatkem, tzn., že si nemohou dovolit některé věci, služby či požitky, meziročně v kraji poklesl, u některých dotazovaných oblastí až na nejmenší hodnoty posledních let. Již tradičně domácnostem nejvíce problémů činí zaplacení neočekávaných výdajů a týdenní dovolené mimo domov pro všechny členy domácnosti. Zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 12 000 Kč si nemohlo dovolit 18,7 % domácností (v předešlém roce 23,8 % domácností) a týdenní dovolenou si nemohlo dovolit 19,3 % domácností (o 1,3 procentních bodů méně než v roce 2019). O 0,4 bodu (na 4,1 %) poklesl podíl domácností, které nemohou dostatečně vytápět byt. Podíl domácností, ve kterých si nemohou dovolit jíst obden maso, byl shodný s rokem 2019 a činil 6,7 %.

Mzdy

Mzdy jsou zjišťovány podle skutečného místa pracoviště.

Průměrná mzda je zjišťována tzv. pracovištní metodou, územní třídění je provedeno podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců. Průměrná hrubá měsíční mzda je podíl mzdových prostředků (vč. příplatků za přesčas, odměn, náhrad mzdy atd.) připadající na jednoho zaměstnance za měsíc. Nevypovídá tedy o výplatě jednoho konkrétního zaměstnance.

Graf 2.17 Průměrná měsíční mzda v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

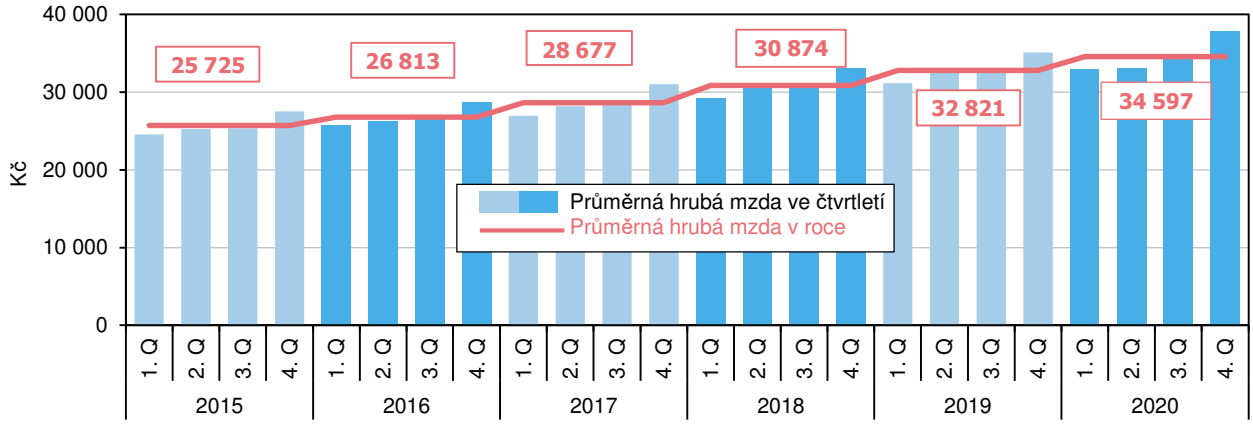

Pozn.: v roce 2020 předběžné výsledky

Průměrná mzda byla mezi kraji 3. nejvyšší, ale svou výší zaostávala za republikovým průměrem.

Průměrná nominální mzda dosáhla v Jihomoravském kraji za 12 měsíců roku 2020 výše 34 597 Kč a proti předchozímu roku vzrostla o 1 776 Kč (o 5,4 %). Ve srovnání s ostatními kraji byly mzdy v Jihomoravském kraji 3. nejvyšší (po Praze a Středočeském kraji), růst mezd byl také 3. nejvyšší (po Ústeckém a Jihočeském kraji). Ve srovnání s republikovým průměrem mzda zaostávala o 1 014 Kč, růst mzdy byl o 1,0 bodu vyšší než nárůst mezd v ČR. Spotřebitelské ceny se v roce 2020 zvýšily o 3,2 % (index spotřebitelských cen za celou ČR), reálná mzda tak v kraji proti roku 2019 vzrostla o 2,1 %.

Nejvyšší mzdy jsou v odvětví informačních technologií.

V členění podle odvětví je k dispozici pouze předběžná průměrná mzda za rok 2019. Nejvyšší mzdy podle těchto výsledků byly v kraji vypláceny v odvětví informačních a komunikačních technologií (54,3 tis. Kč) a v těžbě a dobývání (47,2 tis. Kč). Naopak v odvětví ubytování, stravování a pohostinství částka průměrné mzdy činila jen 19,5 tis. Kč.

Strukturální šetření o mzdách se liší od ostatních mzdových zjišťování.

Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí publikuje výsledky strukturální statistiky mezd zaměstnanců. Toto výběrové šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, protože jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy mzdových prostředků na úrovni podniků či organizací. To je jedním z důvodů, proč se průměrná mzda z různých mzdových zjišťování od sebe liší. Od roku 2011 byli do šetření zahrnuti i zaměstnanci z podniků s méně než 10 zaměstnanci a také zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob.

Rozdíl mezi průměrnou mzdou mužů a žen se nepatrně snížil, přesto činí téměř 7 tisíc Kč.

Průměrná hrubá měsíční mzda v Jihomoravském kraji v roce 2020 dosáhla podle výsledků strukturálního šetření částky 37 683 Kč (40 654 Kč u mužů a 33 975 Kč u žen), ve srovnání s ostatními kraji byla 3. nejvyšší. Proti roku 2019 se průměrná měsíční mzda zvýšila o 2 327 Kč (o 2 109 Kč u mužů a o 2 619 Kč u žen). Mzdy mužů v kraji jsou dlouhodobě vyšší než mzdy žen, rozdíl mezi nimi se ale meziročně snížil (v roce 2019 byla průměrná mzda žen v Jihomoravském kraji nižší o 7 189 Kč, v roce 2020 byl rozdíl 6 629 Kč).

Graf 2.18 Průměrná měsíční mzda a medián mzdy v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

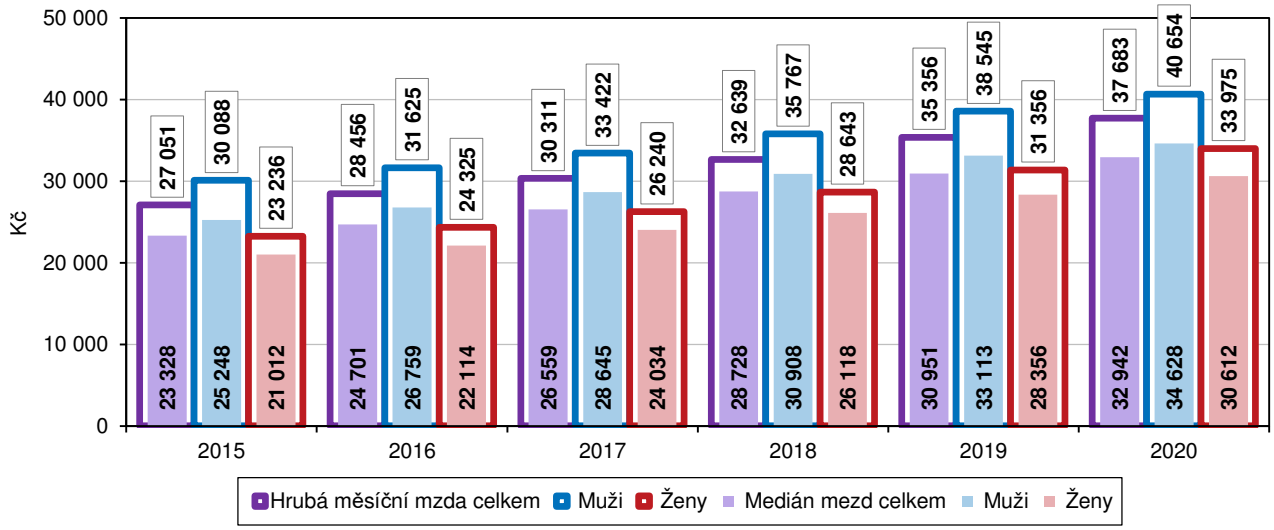

Rozdíl mezi výší průměrné mzdy a mediánu mzdy činil 4 741 Kč.

Výsledkem strukturálním šetření mezd není jen průměrná mzda, na kterou zpravidla nedosáhnou dvě třetiny zaměstnanců, ale také medián mzdy. Ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení (právě stejný počet mezd je vyšších i nižších než medián) a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni. Medián mzdy v Jihomoravském kraji v roce 2020 dosáhl částky 32 942 Kč

(34 628 Kč u mužů a 30 612 Kč u žen). Rozdíl výše průměrné mzdy a mediánu mezd činil 4 741 Kč. Medián mzdy v Jihomoravském kraji byl mezi kraji 4. nejvyšší.

V mezikrajském srovnání výše mezd si nejhůře stojí mzdy řemeslníků a opravářů.

Výstupy z šetření mezd podle zaměstnání vychází z klasifikace zaměstnání ČSÚ (CZ-ISCO), vypracované na podkladě mezinárodního standardu. Vývoj mezd v Jihomoravském kraji a srovnání s ostatními kraji je znázorněno v grafu 2.19 – čísla v kroužku znamenají pořadí Jihomoravského kraje mezi ostatními kraji (řazeno od nejvyšší hodnoty. V pomyslném krajském žebříčku jsou nejlépe umístěni specialisté (vysoce kvalifikovaní nemanuální pracovníci). Naopak k těm horším výsledkům srovnání patří 14. místo mezd řemeslníků a opravářů a 13. místo u výše mezd pracujících jako obsluha strojů a zařízení, montéři.

Graf 2.19 Průměrná hrubá měsíční mzda podle tříd CZ-ISCO v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

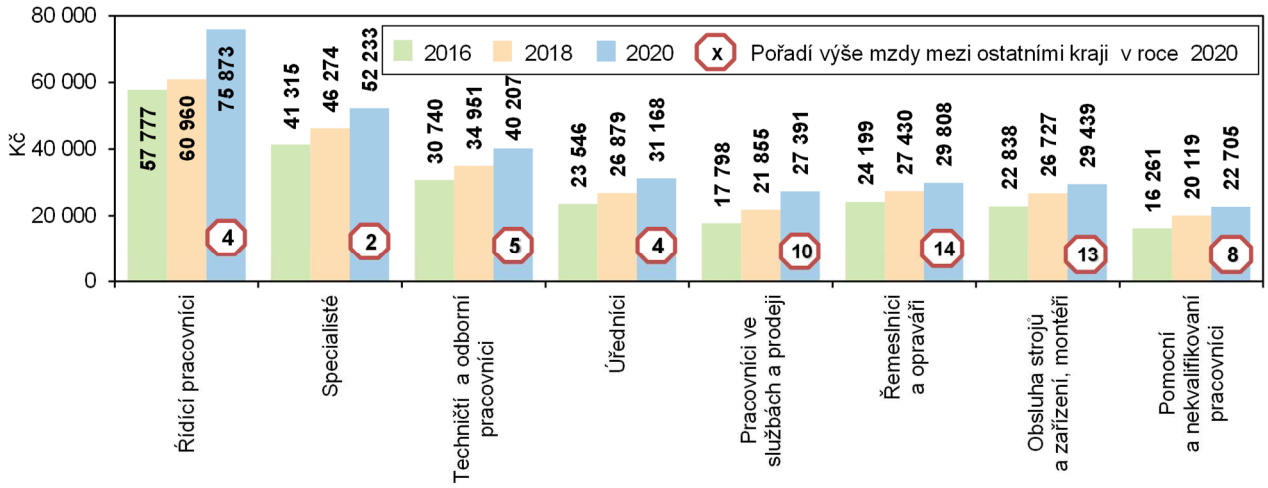

Nejvyšší mzdy v kraji pobírají manažeři, nejnižší pomocní a nekvalifikovaní pracovníci.

Nejvyšší mzdy v Jihomoravském kraji byly u pracovníků v manažerských pozicích (75 873 Kč). U této kategorie zaměstnání byl zjištěn nejvyšší meziroční nárůst v absolutním vyjádření (o 3 575 Kč). Nejvyšší relativní nárůst průměrné mzdy byl zaznamenán u pracovníků ve službách a prodeji (o 11,0 %). Na opačném pólu žebříčku výše krajských mezd podle kategorie zaměstnání jsou mzdy pomocných a nekvalifikovaných pracovníků. V roce 2020 činily jen 22 705 Kč. Nejnižší růst průměrné mzdy v relativním i v absolutním vyjádření (o 2,1 %, tj. o 626 Kč) byl zjištěn u řemeslníků a opravářů.

Vzdělávání

Již 7 let je v mateřských školách více než 41 tisíc dětí.

Situace ve školství je „opožděným“ obrazem demografického vývoje. V minulých 10 letech (resp. školních letech) se postupně zvyšovaly nároky na kapacity mateřských škol. V roce 2011 bylo ve školkách v kraji 38,1 tisíc dětí, v roce 2014 byla překročena hranice 41 tisíc dětí a maxima bylo dosaženo v roce 2019 (41,8 tisíc dětí). V roce 2020 bylo v mateřských školách 41,1 tisíc dětí, což bylo o 3,0 tisíc více, než v roce 2011).

Počet žáků základních škol se s odstupem 10 let zvýšil téměř o 21 tisíc.

Základní školy se až do roku 2010 potýkaly s poklesem počtu žáků (snížení na 85,0 tisíc žáků), následující roky byly roky zvyšování počtu až na 106,9 tisíc ve školním roce 2020/21. Meziročně počet žáků základních škol vzrostl o 1,6 tisíc a proti stavu před 10 lety byl vyšší o 21,2 tisíc.

Počet žáků středních škol se zvyšoval až v posledních 2 letech.

Jestliže se počet dětí ve školkách a počet žáků základních škol během 10 let zvýšil v součtu o 24,2 tisíc, pak situace na středních školách byla opačná – za 10 let se počet žáků denního studia snížil o 7,9 tisíc. Nástup slabých populačních ročníků do středních škol způsobil, že z výchozího stavu 53,9 tisíc žáků v roce 2011 se jejich

počet postupně snížil až na 44,6 tisíc v roce 2018. Situace se zlepšila až v posledních 2 letech a v roce 2020 bylo na středních školách již 46 tisíc žáků.

Graf 2.20 Žáci mateřských, základních a středních škol v Jihomoravském kraji

Pramen: MŠMT

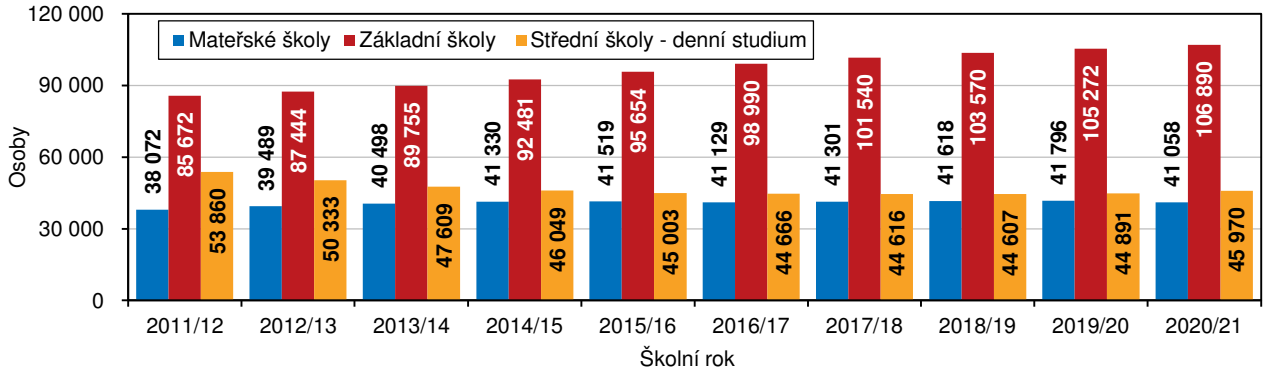

Zastavil se pokles počtu studujících vysoké školy v kraji i počet studentů VŠ s bydlištěm v kraji.

Obdobný vývoj jako ve středních školách probíhal i ve vysokém školství. V Jihomoravském kraji ještě v roce 2011 studovalo na vysokých školách téměř 82 tisíc studentů. V kraji mělo v roce 2011 trvalé bydliště 39 tisíc studentů vysokých škol. O 8 let později, resp. ve školním roce 2019/2020, se počet studentů vysokých škol v kraji snížil o 20,5 tisíc na 61,4 tisíc. Zároveň o více než 12 tisíc poklesl i počet vysokoškoláků s bydlištěm v kraji. V posledním školním roce uvedeném v grafu 2.21 se celkový počet studentů vysokých škol meziročně zvýšil o 2,4 tisíc.

Graf 2.21 Studenti vysokých škol v Jihomoravském kraji

Pramen: MŠMT

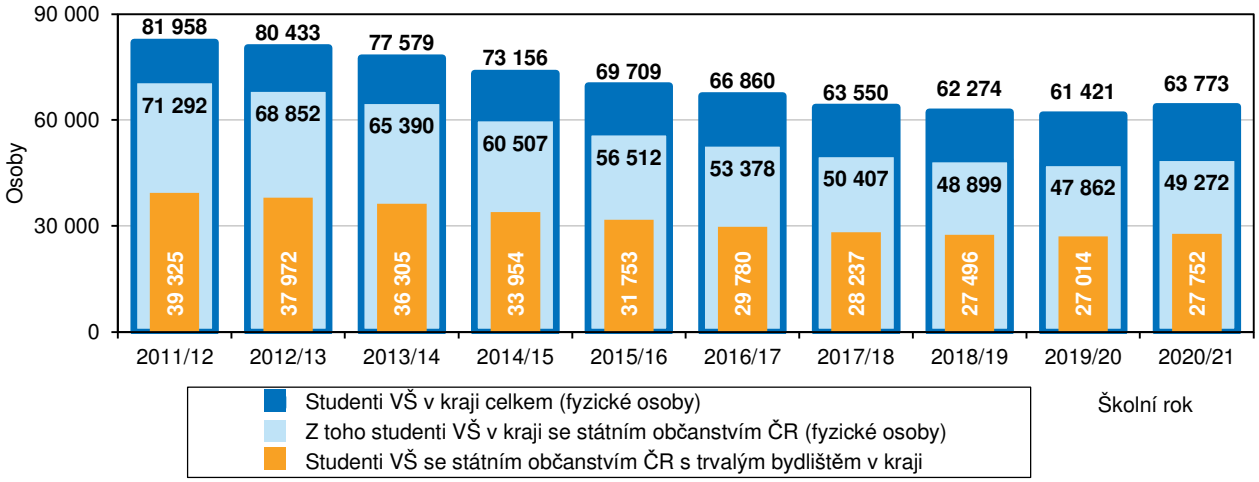

Jestliže klesá počet studentů, klesá i počet absolventů.

V roce 2011 (resp. ve školním roce 2011/12) byl zaznamenán i nejvyšší počet absolventů vysokých škol – studium dokončilo 9 776 vysokoškoláků se státním občanstvím ČR s bydlištěm v Jihomoravském kraji. V následujících letech se počet absolventů vysokých škol s bydlištěm v kraji postupně snižoval až na 6 452 v roce 2020.

Zdravotnictví

V kraji je více než 6 tisíc lékařů, polovina z nich pracuje v nemocnicích.

Údaje o zdravotnických zařízeních a počtech lékařů za rok 2020 nejsou dosud k dispozici, proto jsou uvedena stručná fakta roku předešlého. Ve zdravotnických zařízeních v Jihomoravském kraji v roce 2019 působilo 6 459 lékařů (počet přepočtený na plně zaměstnané), z toho jich 3 188 (49,4 %) pracovalo v nemocnicích. Od roku 2015 se počet lékařů v kraji každoročně zvyšoval až na maximum právě roku 2019.

Graf 2.22 Lékaři v Jihomoravském kraji (přepočtené osoby)

Pramen: ÚZIS

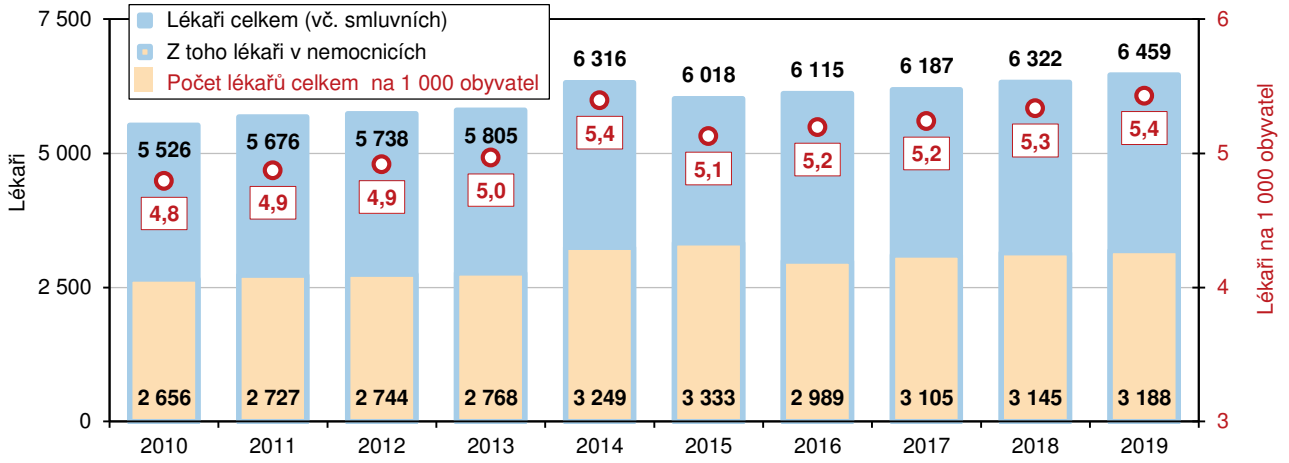

Počet lékařů v přepočtu na jednoho obyvatele je mezi kraji druhý nejvyšší.

Relativní ukazatel, počet lékařů na 1 000 obyvatel, dosáhl v roce 2019 maximální hodnoty 5,4 a vyrovnal se tak hodnotě zjištěné v roce 2014. Mezi kraji zůstal 2. nejvyšší po hl. m. Praze. V rámci kraje však existují podstatné rozdíly. Zatímco v Brně-městě na 1 000 obyvatel připadalo 10,3 lékařů, v okrese Brno-venkov je to jen 1,8 lékařů. Zdravotnickou péči v kraji zajišťovalo v roce 2019 i 14,3 tis. pracovníků, pracujících jako střední zdravotnický personál (přepočteno na plně zaměstnané). Jejich počet během 10 let kolísal či mírně narůstal, proti roku 2010 byl stav roku 2019 o 1 652 přepočtených osob vyšší.

Zvýšil se počet lůžek v nemocnicích, pacient zde strávil v průměru 7 dní.

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2019 v provozu 24 nemocnic, v nichž bylo k dispozici 7 629 lůžek. Z hodnot uvedených v grafu 2.23 je patrné, že v roce 2016 byl přerušen pokles počtu lůžek. V uvedených 10 letech byl nejvyšší stav zaznamenán v roce 2010, skutečnost roku 2019 byla 2. nejvyšší. Do roku 2015 byl v nemocnicích sledován počet hospitalizovaných pacientů, od roku 2016 je to počet hospitalizací. K dispozici jsou ale jen údaje do roku 2018, kdy v nemocnicích v kraji bylo registrováno 269,4 tis. hospitalizací (meziročně o 6,9 tis. více), průměrná ošetřovací doba v délce 7,0 dne se proti roku 2017 nezměnila.

Graf 2.23 Lůžka v nemocnicích v Jihomoravském kraji

Pramen: ÚZIS

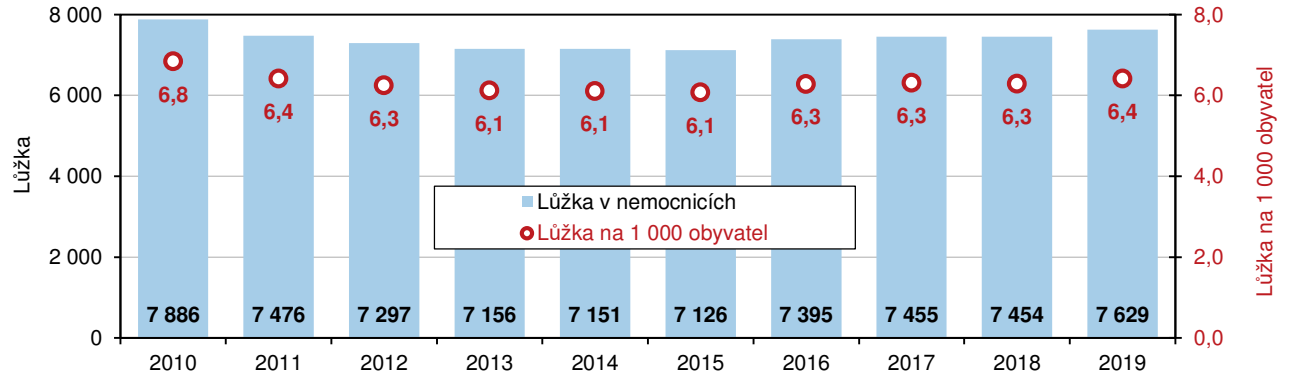

Od roku 2012 jsou údaje pracovní neschopnosti získávány z dat České správy sociálního zabezpečení.

Údaje statistiky dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz jsou od roku 2012 získávány zpracováním dat z administrativního zdroje Informačního systému České správy sociálního zabezpečení (IS ČSSZ). Statistika zachycuje veškerá onemocnění a úrazy, které zapříčinily alespoň jednodenní pracovní neschopnost u nemocensky pojištěných osob. Administrativní data IS ČSSZ jsou vykazována za všechny zaměstnance právnických i fyzických osob a samostatně za osoby samostatně výdělečně činné.

Graf 2.24 Vybrané ukazatele dočasné pracovní neschopnosti v Jihomoravském kraji

Pramen: ČSSZ

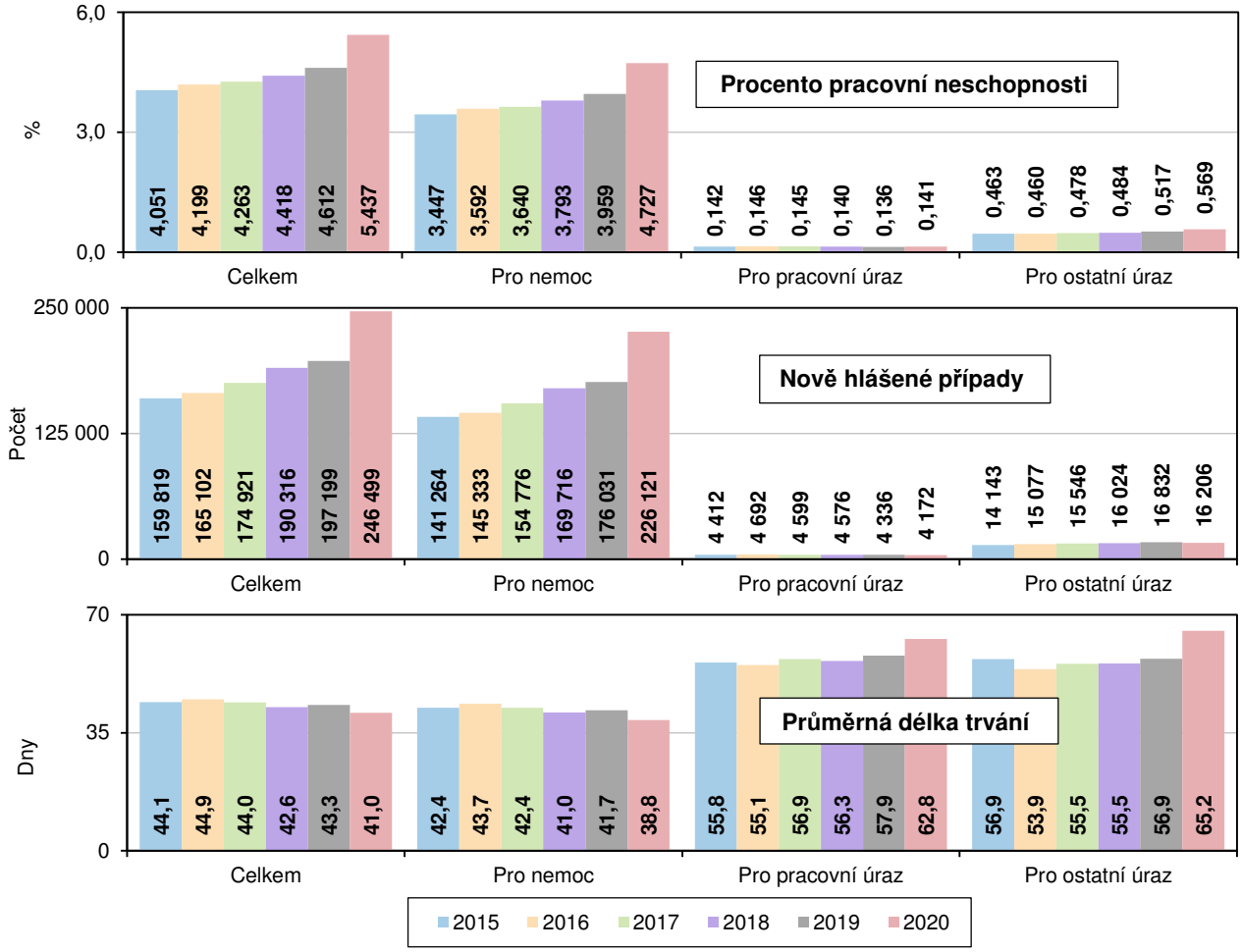

Přes opětovný nárůst procenta pracovní neschopnosti je krajská hodnota v porovnání s ostatními kraji 2. nejnižší

V roce 2020 bylo v kraji evidováno 507,5 tisíc nemocensky pojištěných osob (2. nejvyšší počet mezi kraji) a v pracovní neschopnosti strávily celkem 10,10 mil. dnů (v roce 2019 to bylo 8,54 mil. dnů). Za meziročním nárůstem všech ukazatelů dočasné pracovní neschopnosti bezpochyby stojí pandemie nemoci Covid 19. Průměrné procento dočasné pracovníneschopnosti, které udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz, se v Jihomoravském kraji meziročně zvýšilo z 4,612 % v roce 2019 na 5,437 % v roce 2020. I přes každoroční nárůst procenta dočasné pracovní neschopnosti je krajská hodnota v roce 2020 v porovnání s ostatními kraji 2. nejnižší.

Příčinou 92 % případů pracovní neschopnosti je nemoc.

Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti celkem v kraji vzrostl z 197,2 tisíc v roce 2019 na 246,5 tisíc v roce 2020 (o 49,3 tisíc, tj. o 25,0 %). Největší část nově hlášených případů tvoří případy dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc (226,1 tisíc, tj. 91,7 % z celku). Počet případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc meziročně vzrostl o 50,1 tisíc, tj. o 28,5 %.

Průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti je 41 dnů.

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2020 denně v průměru 27 596 práce neschopných osob (o 4 194 osob více než v roce 2019), z toho 23 992 osob pro nemoc, 716 pro pracovní úraz a 2 888 osob pro ostatní úrazy. Průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti v kalendářních dnech v kraji se v roce 2020 snížila o 2,3 dne na 41,0 dne a byla 3. nejdelší mezi kraji. Nejkratší dobu trvání každoročně mají případy pracovní neschopnosti pro nemoc, naopak nejdelší průměrnou dobu léčení mají v posledních 2 letech případy pracovní neschopnosti pro pracovní úraz.

Nemocenské pojištění

Dávky nemocenského pojištění dosáhly v průměru 5 tisíc Kč na jednoho obyvatele.

V dávkách nemocenského pojištění se plně projevil vliv „covidové“ situace. V roce 2020 byla v Jihomoravském kraji v těchto dávkách vyplacena částka 6,03 mld. Kč, což bylo o 1,78 mld. Kč, tj. o 42,2 % více než v roce 2019. Na jednoho obyvatele kraje připadla částka 5 049 Kč. Celková výše vyplacených dávek byla mezi kraji 3. nejvyšší (po Praze a Moravskoslezském kraji), přepočtená částka byla 4. nejvyšší (po Praze, Zlínském a Moravskoslezském kraji). Největší díl z dávek nemocenského pojištění připadá na nemocenské (58,0 %), částky na ošetřovné a na peněžitou podporu v mateřství se shodně na celku podílely 20,6 %.

Graf 2.25 Výdaje na dávky nemocenského pojištění v Jihomoravském kraji

Pramen: MPSV

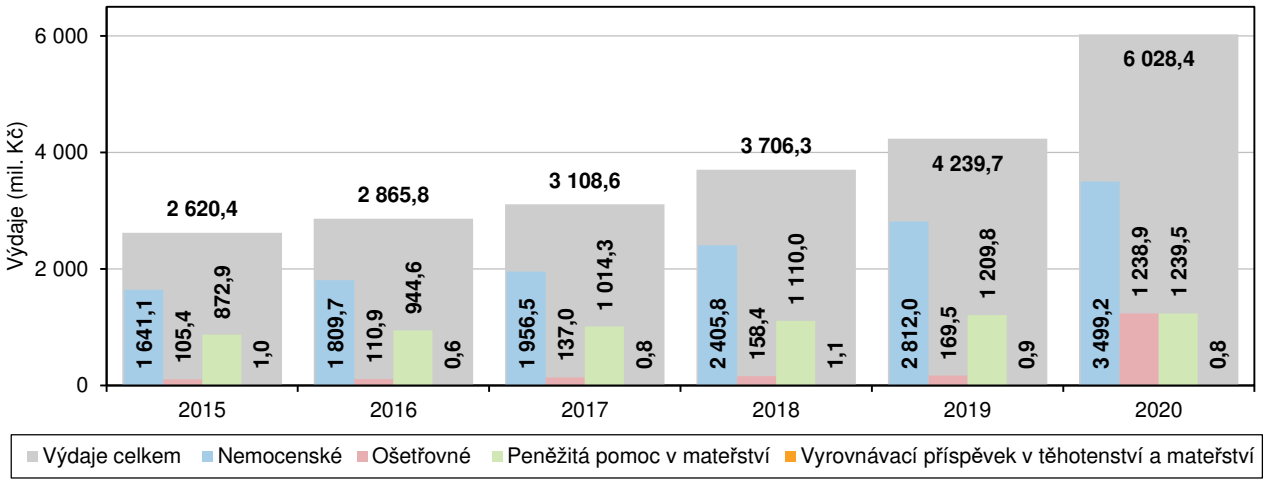

Objem vyplacených dávek se zvyšuje každoročně, ovšem naárůst v roce 2020 byl mimořádný.

Hodnota vyplacených dávek v kraji se v posledních letech sice zvyšovala každoročně, ovšem rok 2020 byl v důsledku výrazného nárůstu výdajů na ošetřovné extrémní. Dávky ošetřovného byly meziročně o 1,07 mld. Kč vyšší a oproti předešlému roku se zvýšily 7násobně. Dávky nemocenské byly vyšší o čtvrtinu (o 24,4 %, tj. o 687,3 mil. Kč), částka na peněžitou podporu v mateřství vzrostla jen o 2,5 % (o 29,7 mil. Kč). Pokles byl tak zaznamenán pouze u vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství, ale ten tvoří jen nepatrnou část z celkových vyplacených dávek.

Státní sociální podpora

Graf 2.26 Počet dávek státní sociální podpory v Jihomoravském kraji

Pramen: MPSV

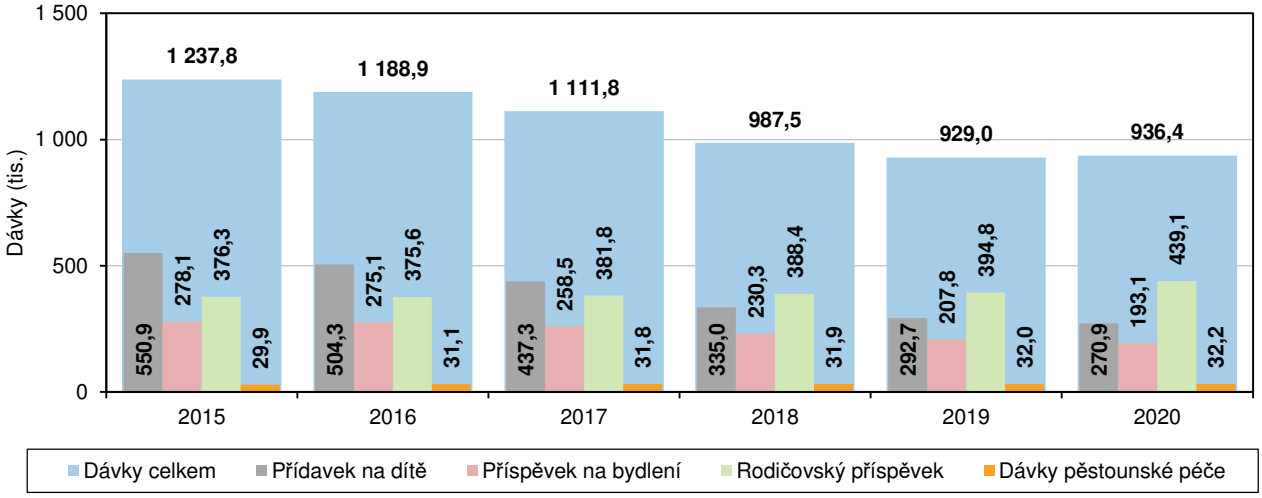

Téměř 1 milion dávek státní sociální podpory představoval vyplacenou částku 5,8 mld. Kč.

Mezi dávky státní sociální podpory se řadí přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, porodné a pohřebné. K dávkám pěstounské péče mj. patří příspěvek na úhradu potřeb dítěte a odměna pěstouna. V roce 2020 bylo v Jihomoravském kraji v sociálních programech vyplaceno 936,4 tisíc dávek (904,3 tisíc dávek státní sociální podpory a 32,2 tisíc dávek pěstounské péče). Celková výše dávek dosáhla částky 5,82 mld. Kč (5,47 mld. Kč v dávkách státní sociální podpory a 356,7 mil. Kč v dávkách pěstounské péče). Na jednoho obyvatele v kraji tak v průměru připadla částka 4 878 Kč. Počet vyplacených dávek byl mezi kraji 2. nejvyšší (po Moravskoslezském kraji), výše vyplacených dávek i přepočtená částka na jednoho obyvatele byla mezi kraji 4. nejvyšší.

Graf 2.27 Výdaje na dávky státní sociální podpory v Jihomoravském kraji

Pramen: MPSV

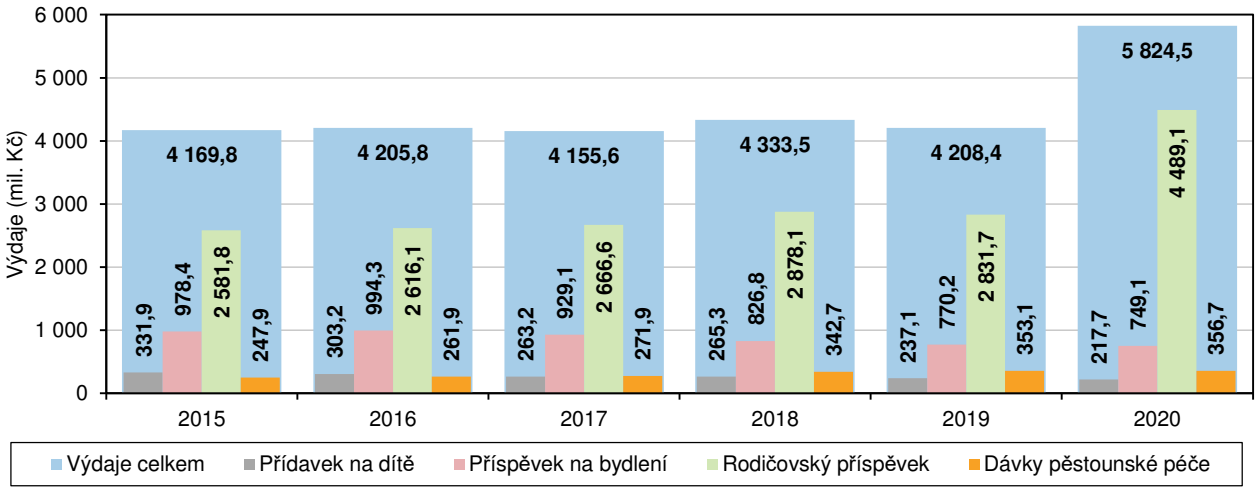

Počet vyplacených dávek rodičovského příspěvku meziročně vzrostl o 11 %, ale vyplacená částka byla téměř o tři pětiny vyšší.

V počtu vyplacených dávek státní sociální podpory (SSP) tvořil do roku 2017 největší část přídavek na dítě, v letech 2018 až 2020 to již byl rodičovský příspěvek (v roce 2020 celkem 48,6 % z počtu dávek SSP). Nejvyšší částka z vyplacených dávek SSP v celém období let 2015 až 2020 připadla právě na rodičovský příspěvek (v roce 2020 82,1 %). V roce 2020 proti předešlému roku mírně vzrostl počet vyplacených dávek SSP - o 7,4 tisíc, tj. o 0,8 %. Vyplacená částka dávek SSP ale vzrostla o 1,62 mld. Kč, tj. o 38,4 %. Za meziročními změnami je především změna u počtu a objemu rodičovského příspěvku. Jeho počet meziročně vzrostl o 44,2 tisíc (o 11,2 %), ovšem vyplacená částka byla vyšší o 1,66 mld. Kč, tj. o 58,5 %.

Zařízení sociálních služeb

K pobytovým zařízením sociálních služeb patří především domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením.

Zákon o sociálních službách (108/2006 Sb.) definuje 20 druhů zařízení poskytující sociální služby. Mezi ně se řadí i domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením. Domovy pro seniory jsou určeny zpravidla pro osoby ve věku 65 a více let, mající sníženou soběstačnost především z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Domovy se zvláštním režimem jsou určeny pro osoby se sníženou soběstačností z důvodu chronického duševního onemocnění - stařecká, Alzheimerova a ostatní typy demencí – vyžadující komplexní péči.

V zařízeních poskytujících vybrané sociální služby bylo na konci roku 2020 k dispozici více než 8 tisíc míst.

Nejčetnější pobytovou službou jsou domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem. Podle údajů MPSV bylo v zařízeních poskytujících vybrané sociální služby v roce 2020 v kraji k dispozici více než 8 tisíc míst, z tohoto počtu bylo 2 680 míst v domovech pro seniory, 3 227 míst v domovech se zvláštním režimem a 1 143 míst v domovech pro osoby se zdravotním postižením.

V přepočtu kapacit na tisíc obyvatel ve věku 65 a více let si kraj stojí velmi dobře u domovů se zvláštním režimem, opak ale platí pro přepočet v domovech pro seniory.

V přepočtených hodnotách připadalo v roce 2020 na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let 11,1 lůžek v domovech pro seniory, resp. 13,3 lůžek v domovech se zvláštním režimem. Zatímco přepočtený počet lůžek v domovech pro seniory byl mezi kraji 2. nejnižší (nižší byl pouze v Praze - 10,9 ‰, nejvyšší v Jihočeském kraji – 22,0 ‰), počet míst v domovech se zvláštním režimem byl 2. nejvyšší (po Ústeckém kraji s 15,5 ‰, nejnižší stav v Praze, a to 5,2 ‰). V rámci kraje (i když v porovnání hodnot roku 2019) byla nejpříznivější situace v okrese Vyškov – na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let připadlo 16,1 lůžek v domovech pro seniory, nejmenší hodnota byla zaznamenána v okrese Brno-venkov, a to 6,5 ‰.

Graf 2.28 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Jihomoravském kraji
Pramen: MPSV

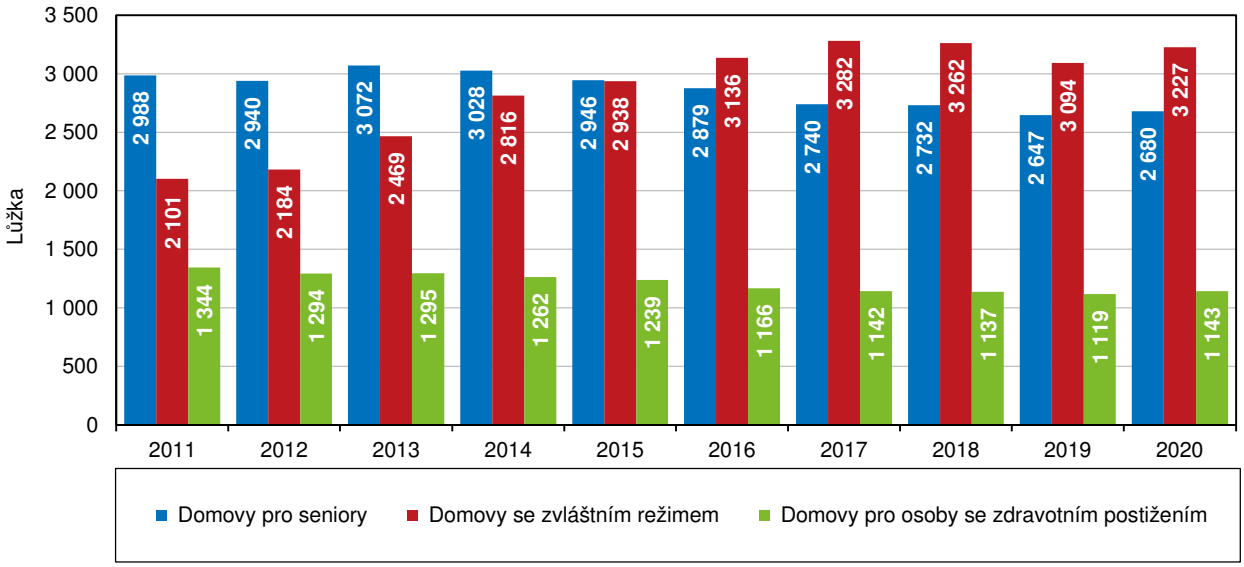

Kapacity vybraných pobytových služeb se měnily oběma směry, v souhrnu se však počet míst mírně zvýšil.

Celková kapacita zařízení vybraných pobytových sociálních služeb uvedených v grafu 2.28. se od roku 2011 zvýšila o 617 míst. Nárůst byl zaznamenán u počtu míst v domovech se zvláštním režimem, počet míst byl v roce 2020 o 1 126 vyšší. Počet míst v domovech pro osoby se zdravotním postižením se v průběhu 10 let snížil o 201 míst a v domovech pro seniory poklesl o 308 míst, ve změnách kapacit však není zohledněna možná změna určení poskytované sociální služby.

Graf 2.29 Lůžka v domovech pro seniory a v domovech se zvláštním režimem v krajích v roce 2020
Pramen: MPSV

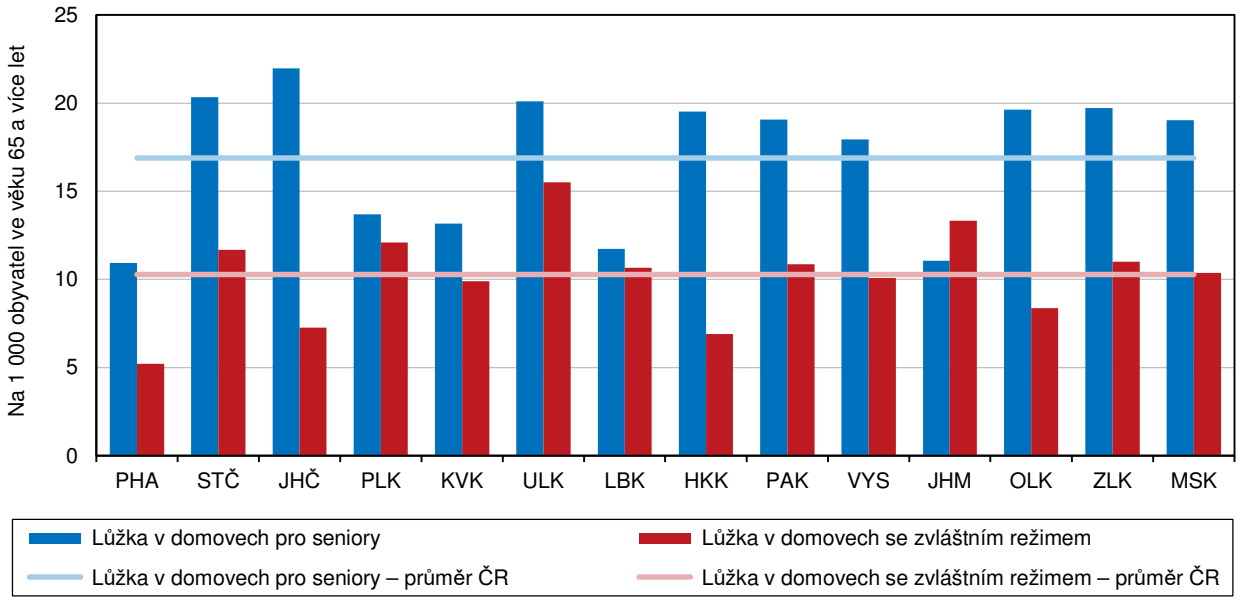

Stávající kapacity zařízení poskytujících pobytové sociální služby jsou ale nedostačující, svědčí o tom množství neuspokojených žádostí o umístění.

Očekávané navyšování počtu osob v seniorském věku v blízké budoucnosti bude klást zvýšené požadavky na sociální služby. Služby, které ale i v současnosti svými kapacitami nestačí pokrýt vznesené požadavky. Na konci roku 2019 bylo v kraji 4,3 tisíc neuspokojených žadatelů o umístění do domova pro seniory a 4,2 tisíc žadatelů o umístění do domova se zvláštním režimem. Mezikrajské srovnání v roce 2019 Jihomoravskému kraji přineslo nelichotivé prvenství v počtu neuspokojených žádostí o umístění do domova se zvláštním režimem, resp. 7. místo v pořadí v počtu neuspokojených žádostí o umístění do domova pro seniory.

Důchodci, důchody

Starobní důchod v kraji na konci roku 2020 pobíralo 267 tisíc osob.

Starobní důchod včetně souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem (bez poměrného starobního důchodu) na konci roku 2020 v kraji pobíralo 266,7 tisíc osob. Proti roku 2019 poklesl počet příjemců starobního důchodu o 1,5 tisíc, tj. o 0,5 % (počet příjemců meziročně poklesl poprvé od roku 2013). Mezi příjemci starobního důchodu převažují ženy, v roce 2020 bylo v kraji 161,8 tis. žen (meziroční pokles o 1 847 žen) a 104,9 tis. mužů (meziroční nárůst o 377). Počet mužů se proti roku 2014 zvýšil o 6,6 tis., počet žen poklesl o 1,2 tis.

Graf 2.30 Příjemci starobních důchodů (bez poměrných) vč. souběhu podle pohlaví v Jihomoravském kraji

Pramen: ČSSZ

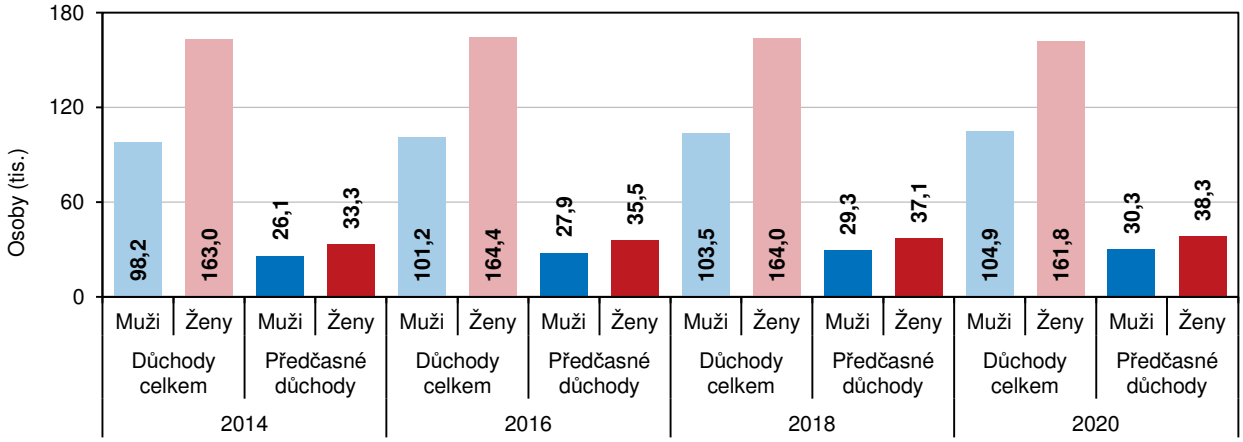

Bylo mezi nimi i 69 tisíc příjemců předčasného důchodu.

Mezi příjemci starobního důchodu (vč. souběhu) bylo v roce 2020 také 68,6 tisíc příjemců předčasného důchodu (30,3 tisíc mužů a 38,3 tisíc žen). Tento počet byl proti roku 2014 téměř o šestinu vyšší (o 9,2 tisíc, tj. o 15,5 %). Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na celku se postupně zvyšuje, v roce 2011 činil 20,3 %, v roce 2015 23,3 % a v roce 2020 již 25,7 %. U mužů v kraji byl na konci roku 2020 podíl předčasných důchodů výrazně vyšší (28,9 % proti 23,7 % u žen). I přes postupné zvyšování podílu předčasných důchodů byla krajská hodnota po Praze a Středočeském kraji 3. nejnižší a pod průměrem ČR (27,3 %).

Samostatný starobní důchod pobíralo 201 tisíc osob.

Z celkového počtu příjemců starobního důchodu bylo v roce 2020 v kraji 200,8 tis. příjemců starobního důchodu sólo (bez souběhu s vdovským či vdoveckým důchodem, bez poměrného starobního důchodu). Meziročně se jejich počet snížil o 661 osob. Mezi příjemci starobního důchodu v roce 2020 v kraji bylo 105,8 tis. žen (meziroční snížení o 1 046 žen), mužů bylo 95,0 tisíc (meziroční nárůst o 385 mužů).

Starobní důchod vyplácený v kraji je ve srovnání s ostatními kraji jen průměrný, resp. 8. nejvyšší.

Průměrný starobní důchod (bez souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem, bez poměrného starobního důchodu) v Jihomoravském kraji, který na konci roku 2020 činil 14 343 Kč, byl proti průměru ČR nižší o 159 Kč a ve srovnání s ostatními kraji byl 8. nejvyšší (resp. 7. nejnižší). Nejvyšší starobní důchody byly v prosinci roku

2020 vypláceny v hl. m. Praze, nejnižší pobírali důchodci žijící v Karlovarském kraji. Starobní „sólo“ důchod mužů v kraji dosáhl v prosinci 2020 částky 15 681 Kč a o 2 541 Kč převyšoval důchod žen (13 140 Kč). Rozdíl v důchodech mužů a žen se zvyšuje každoročně, v roce 2015 rozdíl činil „jen“ 2 131 Kč.

Graf 2.31 Podíl příjemců předčasného starobního důchodu (vč. souběhu) v kraji

Pramen: ČSSZ

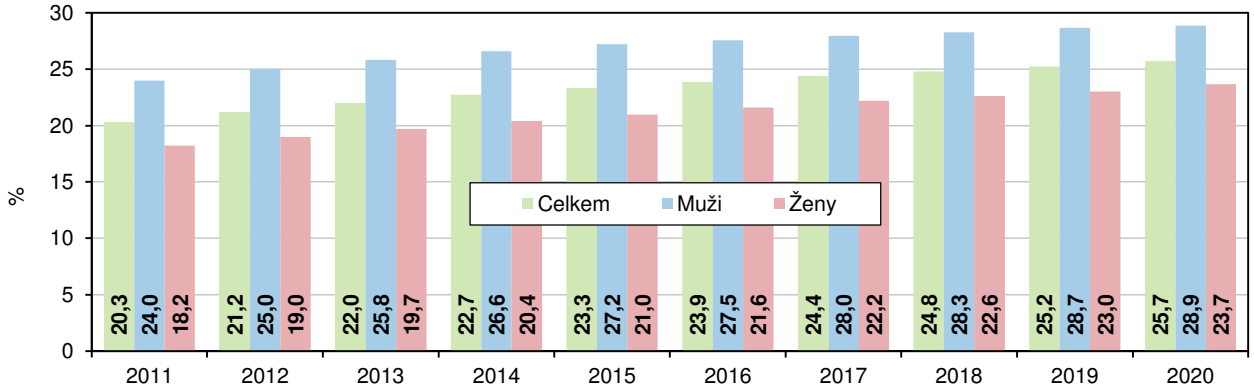

V kraji jsou nejvyšší důchody v Brně a nejnižší na Znojemsku.

V rámci kraje jsou dlouhodobě nejvyšší starobní důchody vypláceny v Brně-městě (v roce 2020 v průměru 14 831 Kč). Nejnižší částky, a to také dlouhodobě, jsou vypláceny starobním důchodcům v okrese Znojmo (13 409 Kč). Tato skutečnost souvisí i s podílem příjemců předčasného starobního důchodu, neboť nejvyšší podíl příjemců předčasného důchodu v roce 2020 byl zjištěn právě v okrese Znojmo (40,9 %) a nejnižší v Brně-městě (18,3 %).

Graf 2.32 Průměrný měsíční starobní důchod sólo (bez souběhu) v Jihomoravském kraji

Pramen: ČSSZ

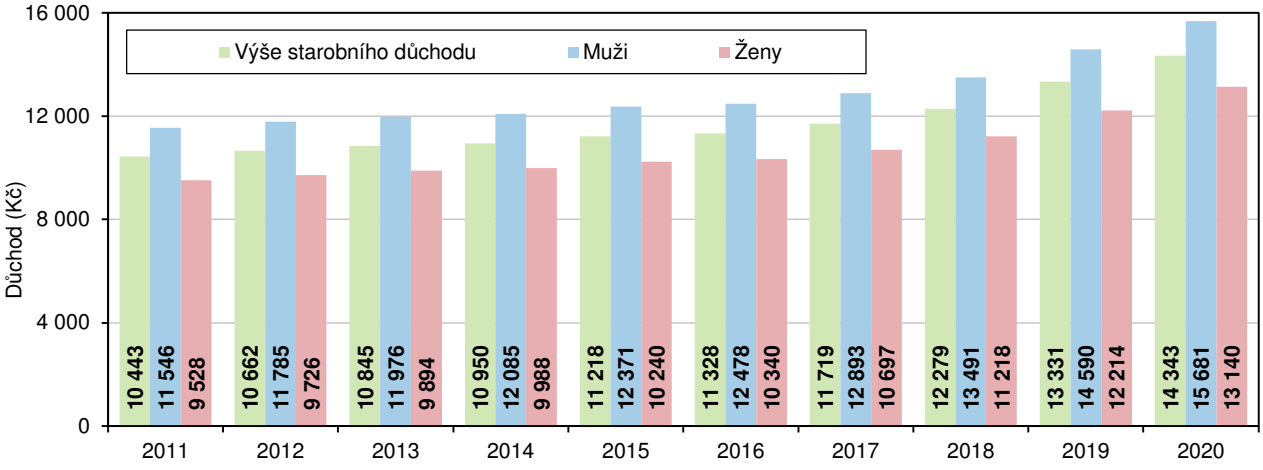

Výše průměrného důchodu se vzdaluje od mediánu mezd.

Výši průměrného starobního důchodu sólo (bez souběhu) lze posuzovat i ve vztahu k mediánu průměrné mzdy v kraji. V letech 2011 až 2013 průměrný důchod tvořil více než 49 % mediánu průměrného výdělku, v roce 2016 podíl poklesl na 46 % a v roce 2020 tvořil již jen 43,5 %.

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Pokles počtu registrovaných trestných činů.

Do celkového počtu registrovaných trestných činů jsou zahrnuty i trestné činy spáchané na železnici a trestné činy zjištěné na letištích. Počet trestných činů v Jihomoravském kraji se v posledních letech s výjimkou roku 2019 každoročně snižoval. V roce 2020 bylo registrováno 16 985 trestných činů, meziročně počet trestných činů poklesl o 2 772, tj. o 14,0 %.

Přepočet registrovaných trestných činů na jtisíc obyvatel byl ve srovnání s ostatními kraji 7. nejvyšší.

Počet registrovaných trestných činů v Jihomoravském kraji v roce 2020 byl ve srovnání s ostatními kraji 4. nejvyšší a tvořil 10,3 % z celkového počtu trestných činů v ČR. Nejvyšší počet registrovaných trestných činů byl evidován v hl. m. Praze (38,1 tis.), nejméně v Karlovarském kraji (4,4 tis.). V relativním vyjádření byla nejvyšší kriminalita také v Praze (28,7 trestných činů na 1 tisíc obyvatel), přepočet v Jihomoravském kraji ve výši 14,2 ‰ byl mezi kraji 7. nejvyšší, nejnižší kriminalita v této formě vyjádření byla v Pardubickém kraji (9,1 ‰). Meziroční pokles počtu registrovaných trestných činů byl zaznamenán ve všech krajích.

Graf 2.33 Registrované trestné činy v Jihomoravském kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

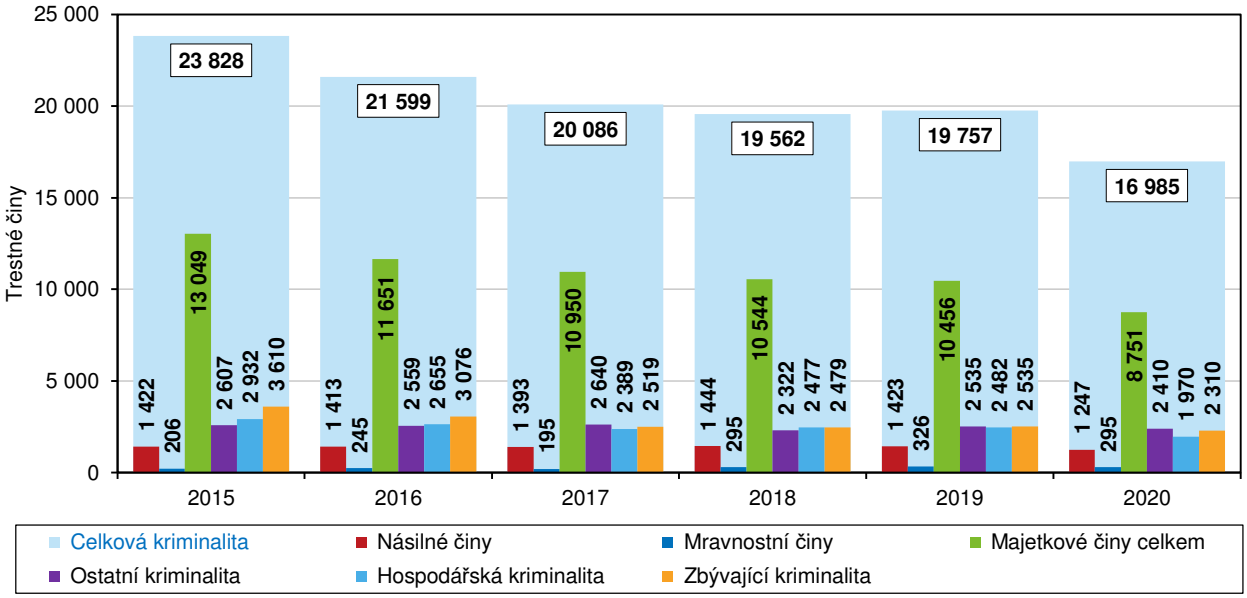

Převaha obecných trestných činů.

Z hlediska klasifikace trestných činů patřila většina trestných činů mezi obecné trestné činy (násilné, mravnostní, majetkové trestné činy a ostatní kriminalita) – v roce 2020 tvořily 74,8 % z celkového počtu registrovaných trestných činů. Hospodářské činy tvořily 11,6 % z celku a na tzv. „zbývající“ kriminalitu připadlo 13,6 % z celkového počtu trestných činů.

Trestné činy páchají i mladiství a nezletilí. Polovinu trestných činů mají na svědomí recidivisté.

Z celkového počtu registrovaných trestných činů v roce 2020 bylo 6 903 objasněno, dodatečně bylo objasněno 1 575 trestných činů (dodatečně objasněné skutky jsou ty, u nichž bylo trestní stíhání zahájeno již v předešlém roce či předešlých letech). Z úhrnu objasněných trestných činů v kraji (8 478 činů) bylo 101 činů spácháno nezletilými (osoby ve věku do 14 let) a 265 trestných činů spáchali mladiství (osoby ve věku 15 až 17 let). Téměř polovinu objasněných trestných činů spáchaly opakovaně trestané osoby (4 193 činů, tj. 49,5 % z krajského úhrnu). Celkem 1 529 činů bylo spácháno pod vlivem návykových látek, z toho 966 trestných činů pod vlivem alkoholu.

Nejvyšší kriminalita je v Brně, nejnižší na Vyškovsku.

Z okresů Jihomoravského kraje bylo nejvíce trestných činů v roce 2020 zjištěno v Brně-městě (9 410) a nejméně v okrese Vyškov (723). Stejné pořadí okresů vychází i z přepočtu na 1 000 obyvatel. Nejvyšší úroveň kriminality byla v Brně (24,7 trestných činů na 1 000 obyvatel) a nejnižší v okrese Vyškov (7,8 trestných

činů na 1 000 obyvatel). Je třeba uvést, že meziroční pokles počtu zjištěných trestných činů byl zaznamenán ve všech okresech Jihomoravského kraje.

Graf 2.34 Vybrané trestné činy v Jihomoravském kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

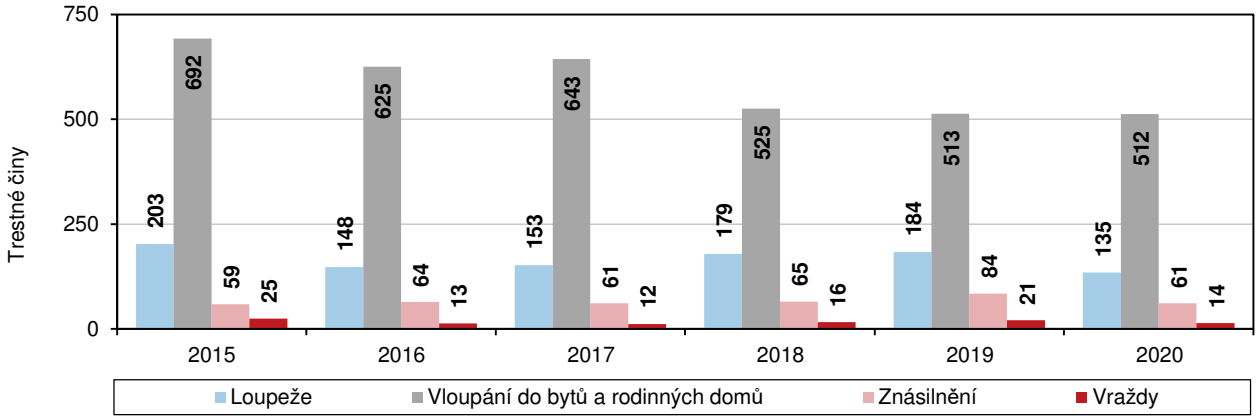

Pokles počtu dopravních nehod i snížení objemu způsobených škod.

S provozem dopravních prostředků, který v kraji probíhá na 4,5 tisíce kilometrů silnic a dálnic, je spojena i negativní stránka, a tou je nehodovost. V minulých letech se ukazatele nehodovosti v kraji spíše každoročně zhoršovaly. V roce 2020 omezující opatření vydané v souvislosti s pandemickou situací příznivě ovlivnily alespoň oblast dopravní nehodovosti. Počet 7 039 dopravních nehod, k nimž došlo v kraji v roce 2020, byl meziročně o 1 102 nehod nižší (o 13,5 %). Způsobené škody činily 427,2 mil. Kč, proti roku 2019 se snížily o 90,1 mil. Kč (o 13,4 %).

Graf 2.35 Dopravní nehody a způsobená škoda při nehodách v Jihomoravském kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

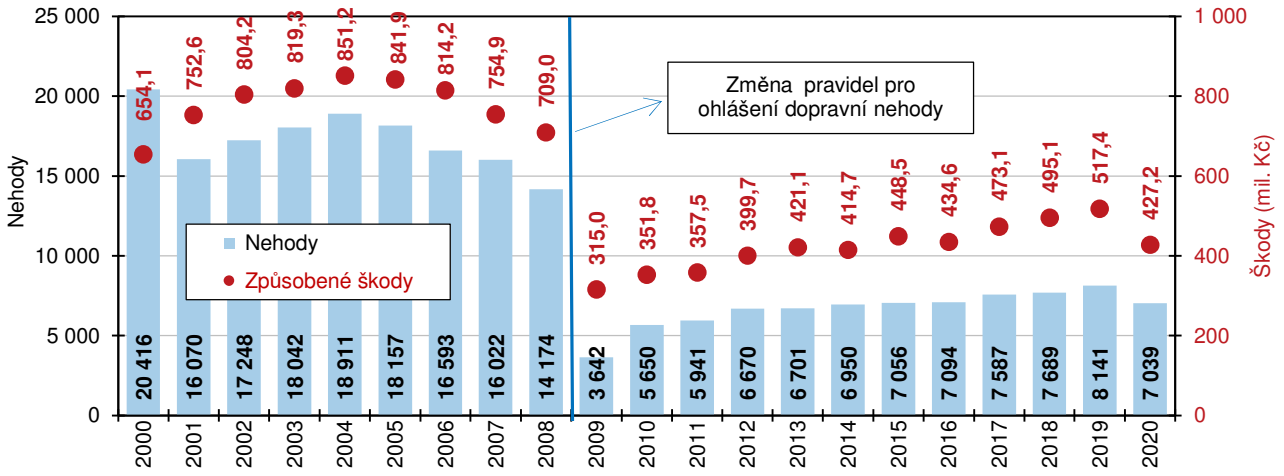

Průměrná škoda způsobená dopravní nehodou dosáhla 60 tisíc Kč.

Pokles počtu nehod doprovázený poklesem objemu způsobených škod se projevil i poklesem průměrné výše škody u jedné nehody. V roce 2020 činila 60,7 tis. Kč, meziročně poklesla o 4,5 %. V posledních 10 letech byla nejvyšší průměrná škoda zaznamenána v roce 2018, a to 64,4 tis. Kč.

Při dopravních nehodách v kraji v roce 2020 zemřelo 51 osob.

Neměnným ukazatelem nehodovosti zůstávají škody způsobené na zdraví. Pokud by měřítkem dopravní nehodovosti byl pouze počet usmrcených (osoby, které zemřely bezprostředně nebo na následky dopravní nehody do 24 hodin), pak nejpříznivější v novodobé historii kraje byly roky 2016 a 2018 s 49 usmrcenými. V roce 2020 při nehodách v kraji zemřelo 51 osob, což bylo o 12 méně než v roce předchozím. Meziročně poklesl i počet těžce i lehce zraněných. Těžce zraněno bylo 201 účastníků nehod (o 25 méně), s lehkým zraněním vyvázlo z nehod 2 333 osob (o 439 méně).

Příčinou poloviny nehod byl nesprávný způsob jízdy, svoji roli sehrál i alkohol.

Více než polovina dopravních nehod v kraji byla v roce 2020 zapříčiněna nesprávným způsobem jízdy (55,4 % z celkového počtu), následovala nepřiměřená rychlost jízdy (14,3 %) a nedání přednosti v jízdě (11,3 %). Mezi nejčastější viníky dopravních nehod obecně patří řidiči motorového vozidla. V Jihomoravském kraji řidiči motorového vozidla zavinili tři čtvrtiny dopravních nehod (5 435 nehod, tj. 77,2 % celku), Bylo zde však i 1 053 nehod (15,0 % z celkového počtu) jako následek střetu s lesním či domácím zvířetem. Řidiči pod vlivem alkoholu byli v kraji viníky 459 dopravních nehod (6,5 % z celku), proti roku 2019 byl tento počet „jen“ o 2 případy vyšší. Navíc zde bylo i 34 dopravních nehod, při nichž byl viník nehody pod vlivem drog (opět o 2 případy více než v roce 2019).

Graf 2.36 Škody na zdraví při dopravních nehodách v Jihomoravském kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

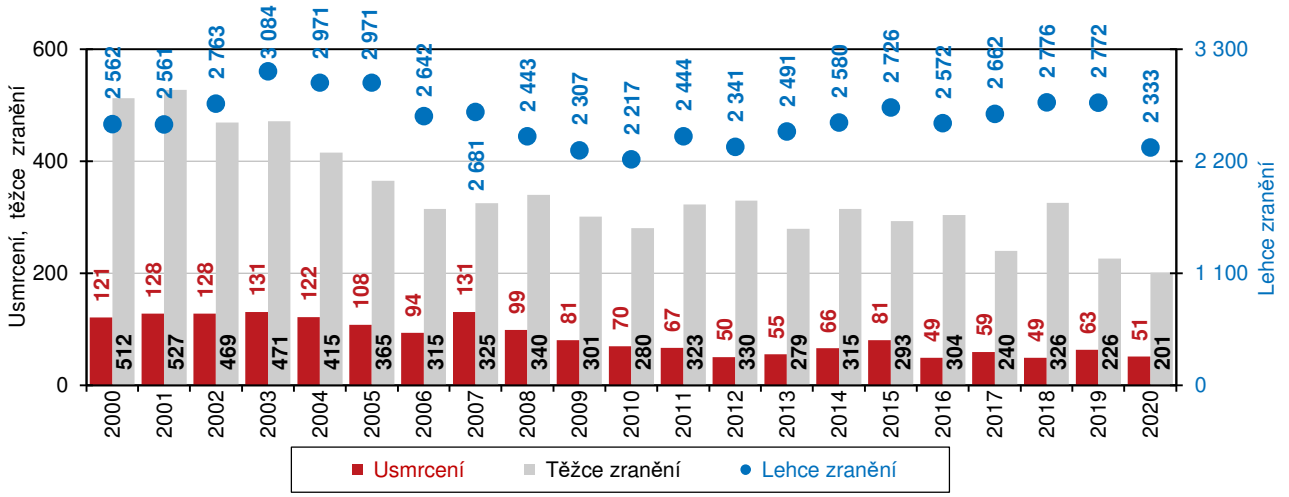

Počet zemřelých při dopravních nehodách byl mezi kraji 2. nejvyšší.

Počet dopravních nehod v Jihomoravském kraji byl v roce 2020 ve srovnání s ostatními kraji 5. nejvyšší, počet zemřelých byl 2. nejvyšší. Nejvíce nehod bylo v Praze, nejméně v Karlovarském kraji, v Karlovarském kraji byl i nejnižší počet usmrcených, naopak nejvyšší počet usmrcených byl ve Středočeském kraji. Přepočteme-li počet usmrcených na 1 000 hlášených nehod, pak nehody s nejtragičtějšími následky byly v roce 2020 v Jihočeském kraji – na 1 000 hlášených nehod připadlo 8,9 usmrcených. Naproti tomu v Praze připadlo na 1 000 nehod „pouze“ 1,3 usmrcených, v Jihomoravském kraji připadlo 7,2 usmrcených na 1 000 nehod, což byla mezi kraji 4. nejvyšší hodnota.

Řidič pod vlivem alkoholu či drog za volant nepatří, Jihomoravský kraj je ale v popředí pomyslného žebříčku krajů.

Nejvíce dopravních nehod pod vlivem alkoholu se v roce 2020 stalo na území Středočeského kraje (604 nehod), v pořadí následoval Jihomoravský a Moravskoslezský kraj (459, resp. 428 nehod). Jihomoravský kraj společně se Středočeským krajem byl v čele pomyslného žebříčku počtu nehod s viníkem nehody pod vlivem drog.

Hasiči v kraji v roce 2020 likvidovali 1 400 požárů.

V roce 2020 bylo na území Jihomoravského kraje likvidováno 1 399 požárů. Jejich počet meziročně poklesl o 191 případů. Byl o 468 případů nižší, než je průměr počtu požárů v letech 2000 až 2019 (1 867) a zároveň byl od roku 2000 počtem nejnižším. K nejvyššímu počtu požárů v kraji ve sledovaném období došlo v roce 2003 (2 786 požárů).

Graf 2.37 Počet požárů a přímá škoda připadající na jeden požár v Jihomoravském kraji

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

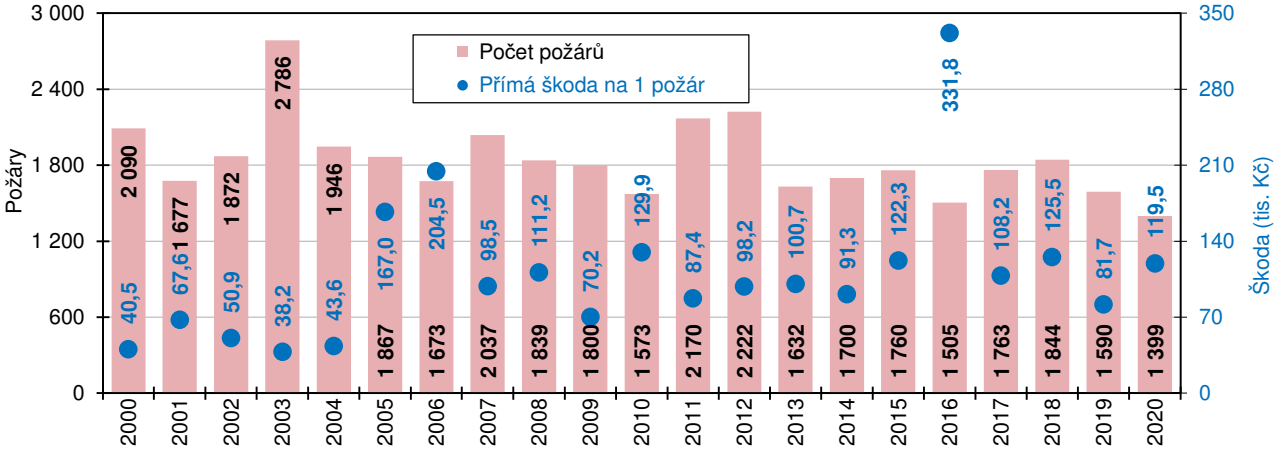

Při požárech byla způsobena škoda ve výši 167 mil Kč. Požár s nejvyšší škodou byl likvidován v Pouzdřanech v okrese Břeclav.

Počet požárů sice poklesl, ale přímá škoda způsobená požáry vzrostla. Škoda ve výši 167,1 mil. Kč se proti předešlému roku zvýšila o více než čtvrtinu (nárůst o 37,3 mil. Kč, tj. o 28,7 %). Jedním požárem byla v roce 2020 v průměru způsobena škoda ve výši 119,5 tis. Kč. K nejničivějším požárům v kraji v roce 2020 patřil požár skladovací haly v Pouzdřanech na Břeclavsku se škodou 12,2 mil. Kč, požár lakovny dřevovýroby v Holasicích se škodou ve výši 10,0 mil. Kč a požár kombajnu v Trboušanech se škodou 8,0 mil. Kč (obě obce v okrese Brno-venkov). Nejvyšší přímá škoda způsobená požáry byla v kraji zaznamenána v roce 2016, a to 499,3 mil. Kč.

Graf 2.38 Přímé škody a uchráněné hodnoty při požárech v Jihomoravském kraji

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

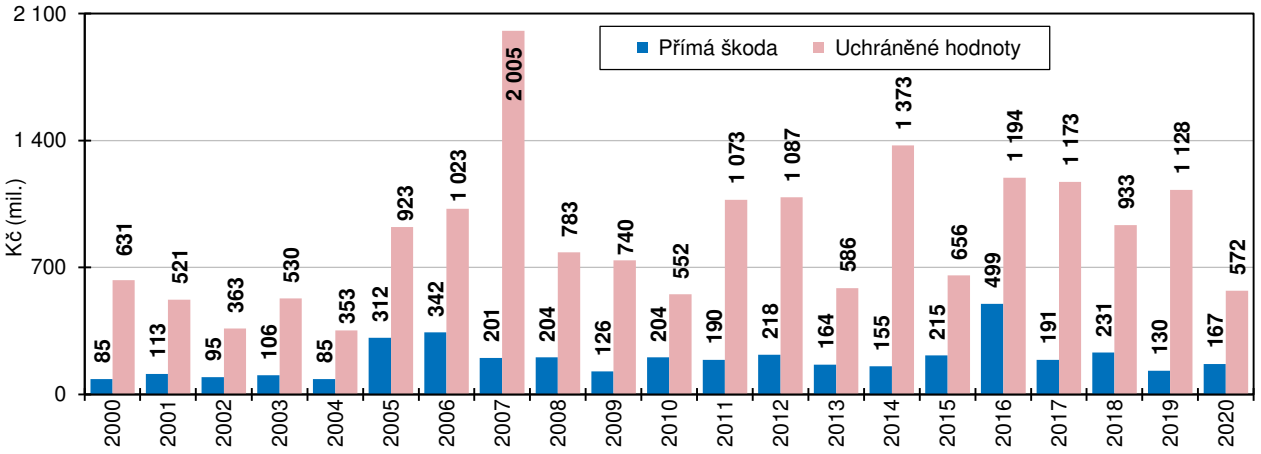

Uchráněn byl majetek, jehož hodnota přesahovala 570 milionů Kč.

Hodnota majetku uchráněného před požáry v kraji v roce 2020 dosáhla částky 572,0 mil. Kč a představovala více než trojnásobek hodnoty přímých škod. Z tohoto pohledu nejúspěšnějším rokem byl rok 2007, kdy sice byla způsobena přímá škoda ve výši přesahující 200 mil. Kč, uchráněné hodnoty však dosahovaly desetinásobku.

Při požárech v kraji v roce 2020 zemřelo 24 osob.

Při požárech vznikají nejen škody na majetku, ale i škody na zdraví. V roce 2020 při požárech v kraji zemřelo 24 osob a dalších 105 osob bylo zraněno. Počet zemřelých byl v přehledu následků požárů od roku 2000 v kraji 2. nejvyšší. Nejtragičtějším rokem ve sledovaném období byl rok 2004, kdy při požárech zemřelo 27 osob, z pohledu počtu zraněných potom rok 2016 se 160 zraněnými.

Počet požárů, přepočtený na 10 tisíc obyvatel, byl

Počet požárů v Jihomoravském kraji v roce 2020 byl ve srovnání s ostatními kraji 5. nejvyšší. Nejvíce požárů bylo zaznamenáno ve Středočeském kraji (2 610), nejméně v Karlovarském kraji (672 požárů). V přepočtu v Jihomoravském kraji

v mezikrajském srovnání nejnižší.

připadlo na 10 000 obyvatel 11,7 požárů, což byla mezi kraji nejnižší hodnota. Nelichotivé prvenství v tomto způsobu vyjádření patřilo Ústeckému kraji (23,7 požárů na 10 000 obyvatel). Je nutno ale uvést, že počet požárů v roce 2020 ve srovnání s předchozím rokem poklesl ve všech krajích s výjimkou Plzeňského a Zlínského kraje a Kraje Vysočina.

Graf 2.39 Škody na zdraví při požárech v Jihomoravském kraji

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

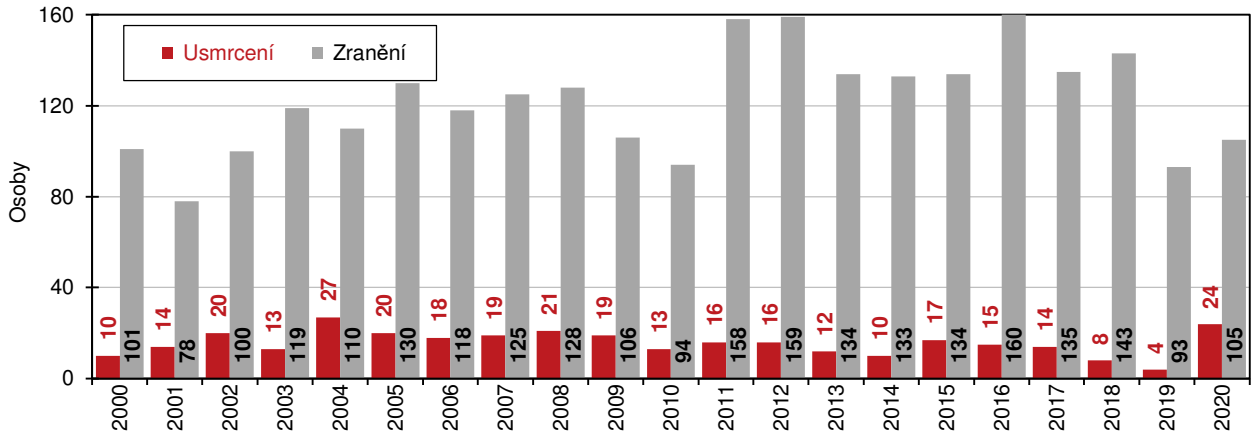

Počet usmrcených v přepočtu na jeden tisíc požárů byl mezi kraji nejvyšší.

Méně příznivé pro Jihomoravský kraj bylo porovnání škod na zdraví. Počet zemřelých při požárech v kraji byl 2. nejvyšší, nelichotivé prvenství připadlo Moravskoslezskému kraji, kde při požárech zemřelo 26 lidí. Počet zraněných při požárech byl mezi kraji 5. nejvyšší. Přepočteme-li počet usmrcených na 1 000 požárů, pak požáry s nejtragičtějšími následky byly v roce 2020 právě v Jihomoravském kraji – na tisíc požárů připadlo 17,2 usmrcených.

3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

Výsledky regionální makroekonomické statistiky za rok 2020 budou až na počátku roku 2022.

V roce 2020 byla provedena mimořádná revize celé časové řady ročních národních účtů. V souladu s revizemi národních účtů byly revidovány rovněž regionální makroekonomické ukazatele. K dispozici jsou předběžné údaje za rok 2019, výsledky roku 2020 za kraje budou zveřejněny na počátku roku 2022.

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Zdroj: ČSÚ

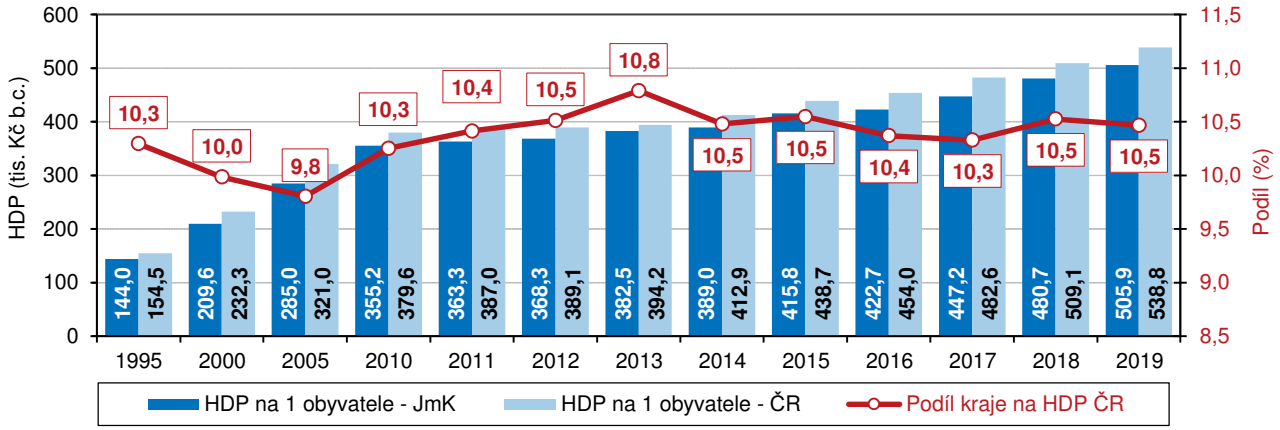

Na jednoho obyvatele kraje připadl v roce 2019 hrubý domácí produkt ve výši 506 tisíc Kč.

Základním národohospodářským ukazatelem užívaným pro měření výkonnosti ekonomiky na daném území je hrubý domácí produkt (HDP). Podle předběžných výsledků dosáhl regionální HDP v Jihomoravském kraji v roce 2019 hodnoty 601,8 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu představovalo 505,9 tis. Kč na jednoho obyvatele. I když se jedná o vyjádření HDP v běžných cenách, lze uvést porovnání s předchozím rokem (nominální růst, pokles) – meziročně hodnota regionálního HDP v kraji vzrostla o 32,3 mld. Kč, tj. o 5,7 %).

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2015 až 2019

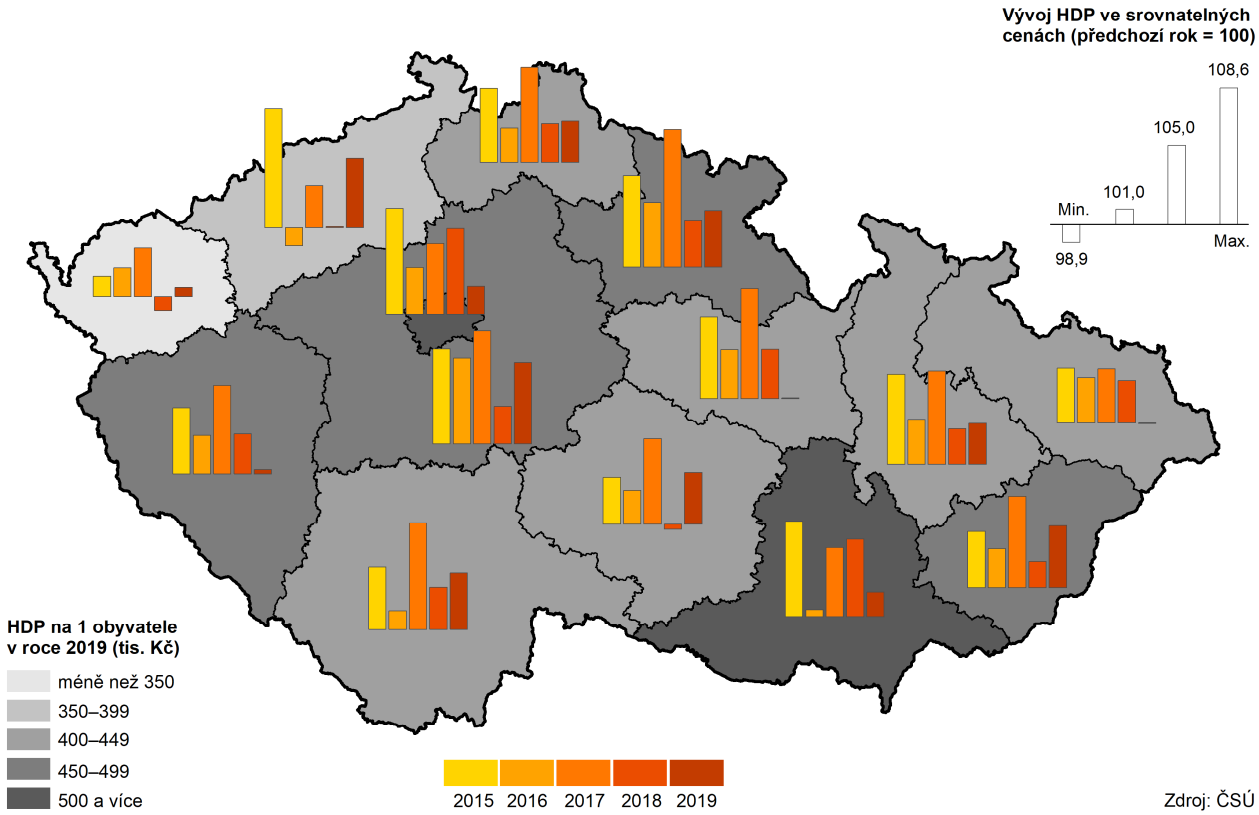

Zdroj: ČSÚ

Graf 3.2 Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)

Zdroj: ČSÚ

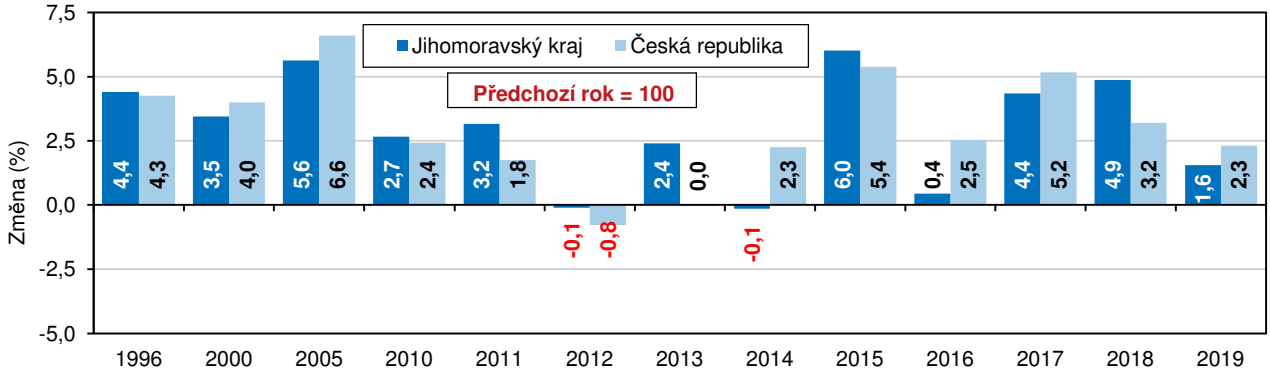

Až v roce 2012 přesáhl objem HDP na obyvatele hodnotu roku 2008..

Přepočtená hodnota HDP na jednoho obyvatele se zvyšovala až do roku 2008, kdy dosáhla maxima (366,0 tis. Kč na obyvatele). Po poklesu v roce 2009 následoval opět postupný růst, v roce 2012 byla překonána i tzv. „předkrizová“ hodnota a meziroční zvýšení bylo zaznamenáno i v dalších letech a rok 2019 představuje dosavadní maximum.

Krajský podíl na HDP České republiky byl mezi kraji 3. nejvyšší.

Od roku 1995 byla krajská hodnota HDP na obyvatele vždy pod průměrem ČR. V roce 2005 činila dokonce jen 88,8 % průměru ČR, k hodnotě ČR se kraj přiblížil nejvíce v roce 2013 (97,1 %). Právě v těchto letech se Jihomoravský kraj podílel nejnižším (9,8 %), resp. nejvyšším (10,8 %) dílem na republikové hodnotě HDP. V roce 2019 dosáhl podíl kraje na republikovém HDP 10,5 % (stejně jako v roce 2018), mezi kraji je dlouhodobě 3. nejvyšší.

Dominantní postavení Prahy ovlivňuje republikové makroekonomické ukazatele.

Republikový průměr výše HDP na jednoho obyvatele (i ostatní makroekonomické ukazatele) ovlivňuje svou vysokou ekonomickou úrovní hl. m. Praha (v roce 2019 1,2 mil. Kč HDP na obyvatele), a to do té míry, že pod průměrem ČR jsou všechny ostatní kraje. Jihomoravský kraj se ale řadí na 2. místo v pořadí krajů, nejnižší hodnota HDP na jednoho obyvatele byla zaznamenána v Karlovarském kraji - 341,5 tis. Kč. Karlovarský kraj vykazoval i nejnižší podíl na HDP ČR (1,8 %), naopak Praha se na republikovém celku podílí více než čtvrtinou.

Graf 3.3 Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách (rok 2000 = 100)

Zdroj: ČSÚ

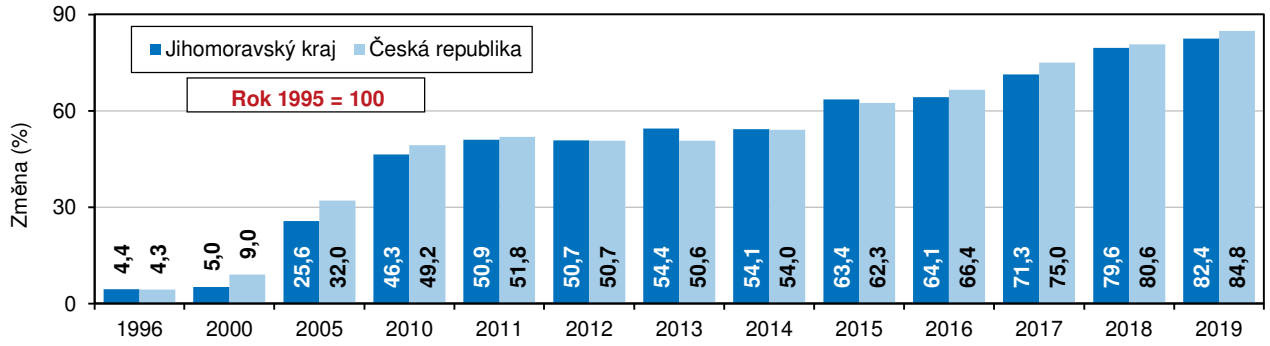

Meziroční reálný nárůst regionálního HDP nepatřil k nejvyšším.

Meziroční reálný růst regionálního HDP (vývoj HDP ve stálých cenách) v roce 2019 v kraji činil 1,6 %, byl o 0,7 procentních bodů nižší než průměrný růst HDP v ČR a mezi kraji byl 5. nejnižší. V roce 2019 vzrostl hrubý domácí produkt meziročně ve všech krajích republiky s výjimkou Moravskoslezského kraje, kde stagnoval. Nejrychleji se ekonomika vyvíjela ve Středočeském kraji (nárůst o 5,1 %).

Graf 3.4 Vývoj regionálního HDP na zaměstnaného v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Zdroj: ČSÚ

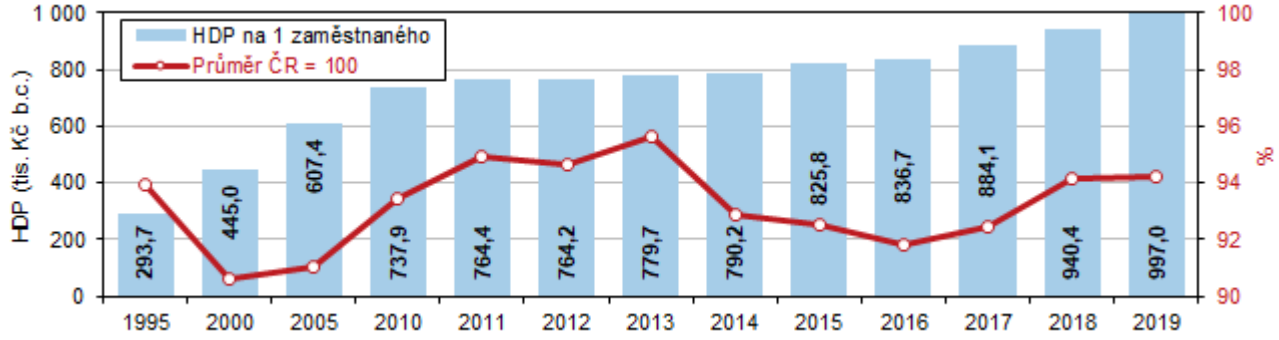

Jen ve 3 letech převýšil nárůst HDP v kraji republikovou hodnotu.

Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách roku 1995 udává, že HDP v kraji v roce 2008 byl proti roku 1995 o 51,0 % vyšší. Až rok 2013 v Jihomoravském kraji znamenal překročení této hranice (nárůst o 54,1 %). V rámci ČR v roce 2008 zvýšení dosáhlo 52,8 %, tento stav byl překonán až v roce 2014. Nárůst HDP vyjádřený ve stálých cenách roku 1995 byl v kraji ve srovnání s vývojem v ČR vždy nižší, výjimkou byl rok 1996 a roky 2012 až 2015.

Kromě roku 2009 a 2012 se meziročně zvyšovala hodnota přepočtu HDP na zaměstnaného.

Přepočet regionálního HDP na zaměstnaného je vyjádřením produktivity práce. V roce 2019 v Jihomoravském kraji dosáhl objem HDP na zaměstnaného 997,0 tis. Kč běžných cen, což bylo o 56,6 tis. Kč (o 6,0 %) více než v roce 2018. V letech následujících po roku 1995 byl meziroční nárůst tohoto ukazatele zaznamenán každoročně s výjimkou let 2009 a 2012. Ovšem vztah krajské hodnoty regionálního HDP na zaměstnaného k průměru ČR spíše kolísal. V roce 2013 se k průměru ČR kraj přiblížil nejvíce (95,6 %), v letech 2018 a 2019 shodně činil 94,2 %. V mezikrajském srovnání byl objem HDP na zaměstnaného 3. nejvyšší (za Prahou a Středočeským krajem), stejně tak dopadlo i srovnání výše podílu vztahu k průměru ČR.

Graf 3.5 Hrubá přidaná hodnota v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Zdroj: ČSÚ

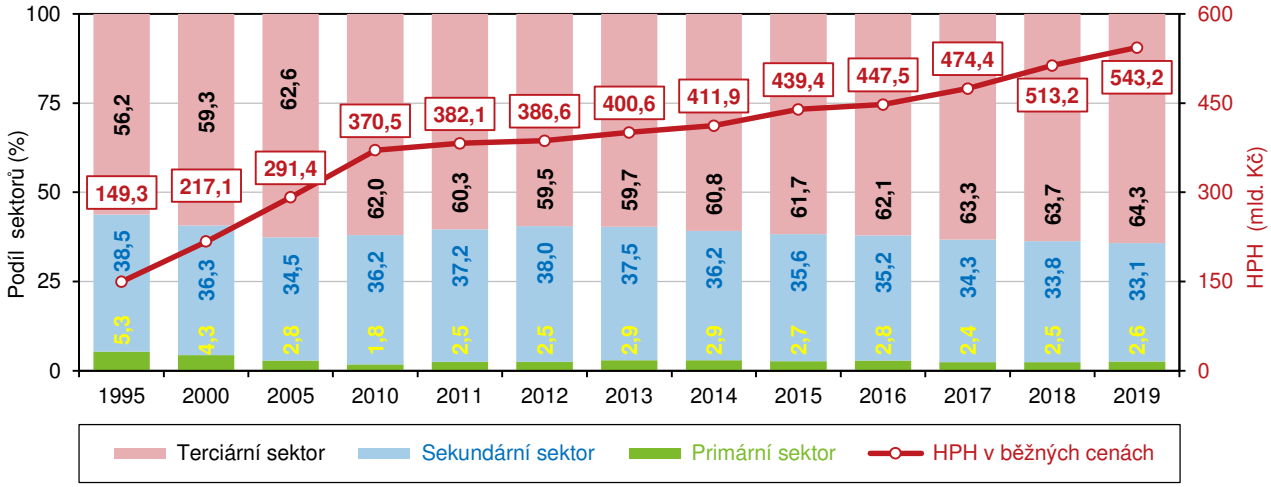

Objem hrubé přidané hodnoty se zvýšil desátým rokem v řadě.

Vývoj regionálního HDP úzce souvisí s vývojem regionální hrubé přidané hodnoty (HPH), která je jeho součástí. Regionální HPH představuje rozdíl mezi celkovou produkcí a mezispotřebou jednotlivých odvětví daného regionu. Podle předběžných výsledků hrubá přidaná hodnota (HPH) v Jihomoravském kraji dosáhla v roce 2019 objemu 543,2 mld. Kč běžných cen. Objem HPH, i když vyjádřený v běžných cenách, se v letech 1995 až 2019 zvyšoval každoročně s výjimkou roku 2009.

Primární sektor má na tvorbě HPH nejnižší podíl, proti roku 2010 se však zvýšil.

Ve skladbě HPH podle sektorů z dlouhodobého hlediska dochází ke zvyšování podílu sektoru služeb na úkor snižování podílu zemědělství a průmyslu. Primární sektor má nejnižší zastoupení, v roce 1995 se podílel na HPH vytvořené v Jihomoravském kraji 5,3 %. V roce 2010 tento podíl klesl na minimum sledovaného období (1,8 %), v roce 2019 podíl zemědělských odvětví činil 2,6 %. Podíl sekundárního sektoru (dobývání nerostných surovin, průmysl celkem, stavebnictví)

Terciární sektor posílil na úkor sekundárního sektoru.

v roce 2019 činil 33,1 %. Od roku 2012, kdy tvořil 38,0 %, se postupně se snižoval. Terciární sektor tvoří oblast služeb, obchod, ubytování, stravování, doprava, podnikatelská činnost, veřejná správa, vzdělávání, zdravotnictví atd. Na HPH v roce 2019 se tento sektor podílel hodnotou 64,3 %, meziročně vzrostl o 0,6 procentního bodu a v roce 2019 byl dosud nejvyšší v novodobé historii kraje.

Změny v krajské odvětvové struktuře HPH jsou podobné republikovým změnám.

Z grafu 3.6 je zřejmé, že trend změn v krajské struktuře HPH v roce 2019 proti roku 2011 byl s republikovými změnami podobný v 8 z 10 uvedených odvětví (zvýšení podílu obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství, podílu oboru informační a komunikační činnosti, podílu profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti i podílu veřejné správy, vzdělávání, zdravotní a sociální péče; pokles podílu průmyslu, stavebnictví a činnosti v peněžnictví a pojišťovnictví. Nejvýraznějším rozdílem byla změna role činnosti v oblasti nemovitostí – v ČR v mezidobí podíl na HPH vzrostl o 0,3 bodu, v kraji naopak poklesl o 0,1 bodu.

Graf 3.6 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Jihomoravském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

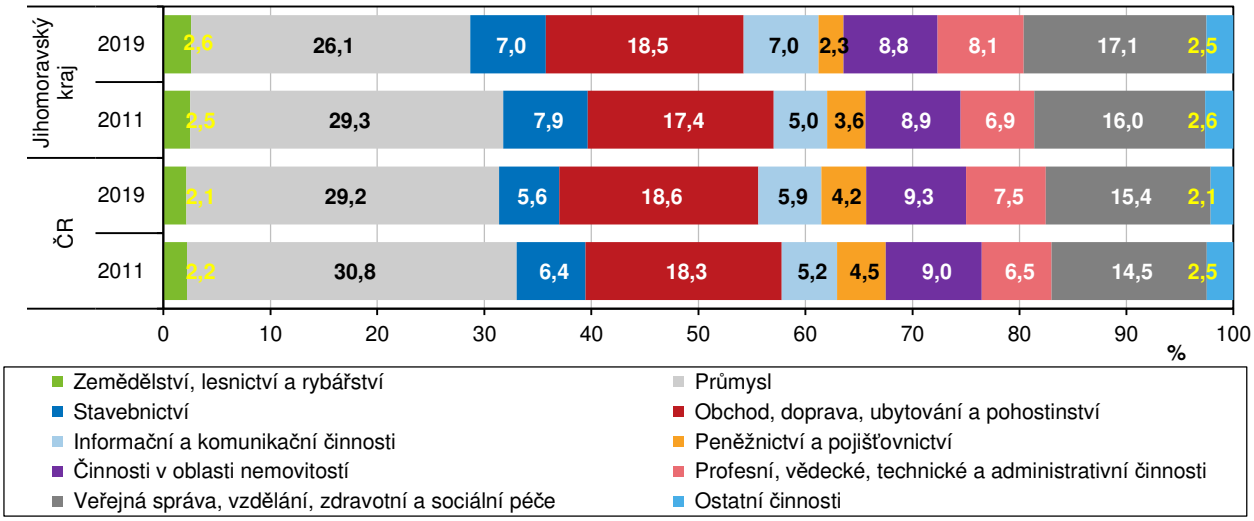

Podíl služeb na tvorbě HPH je mezi kraji druhý nejvyšší.

Objem HPH v Jihomoravském kraji byl ve srovnání s ostatními kraji v roce 2019 3. nejvyšší (po hl. m. Praze a Středočeském kraji). V grafu 3.5. je uvedena struktura tvorby HPH podle sektorů. Jihomoravský kraj je podílem terciárního sektoru druhý mezi kraji a je o 1,3 procentního bodu nad úrovní průměru ČR. Průměr ČR je ovšem ovlivněn Hl. m. Prahou, kde podíl činí 84,8 %. Nejnižší podíl terciárního sektoru je zaznamenán ve Zlínském kraji (47,3 %), v tomto kraji je naopak nejvýrazněji zastoupen sekundární sektor (50,2 %). Primární sektor má nejvýraznější zastoupení v Kraji Vysočina (6,0 %) a v Jihočeském kraji (4,4 %).

Graf 3.7 Tvorba hrubého fixního kapitálu v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Zdroj: ČSÚ

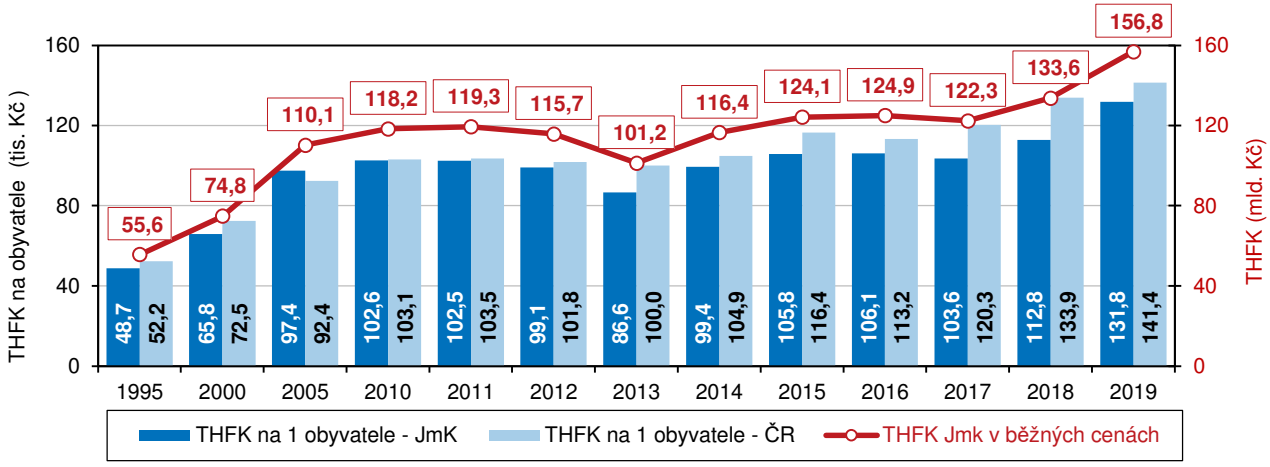

Od roku 2014 se objem THFK zvyšoval (s výjimkou roku 2017), jeho přepočet na obyvatele však zaostával za republikovým průměrem.

Investiční aktivita vyjádřená prostřednictvím tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK) po znovuobnovení ekonomického růstu po roce 2009 v Jihomoravském kraji mírně poklesla v roce 2012 (meziročně o 3,6 mld. Kč) a výrazněji v roce 2013 (o 14,5 mld. Kč). Mírný meziroční pokles objemu THFK byl zaznamenán i v roce 2017 (o 2,6 mld. Kč). V roce 2019 byla vykázána dosud nejvyšší hodnota THFK, a to 156,8 mld. Kč (běžné ceny). Krajský objem THFK v přepočtu na jednoho obyvatele převyšoval republikový průměr pouze v roce 2003 a v letech 2005 až 2008. V dalších letech byl pod republikovou úrovní, nejvyšší zaznamenaný odstup od republikového průměru byl zaznamenán v roce 2018 (84,2 %). V roce 2019 krajská hodnota THFK ve výši 131,8 tis. Kč na obyvatele zaostávala za průměrem ČR o 9,6 tis. Kč a činila 93,2 % průměru ČR.

Graf 3.8 Míra investic v Jihomoravském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

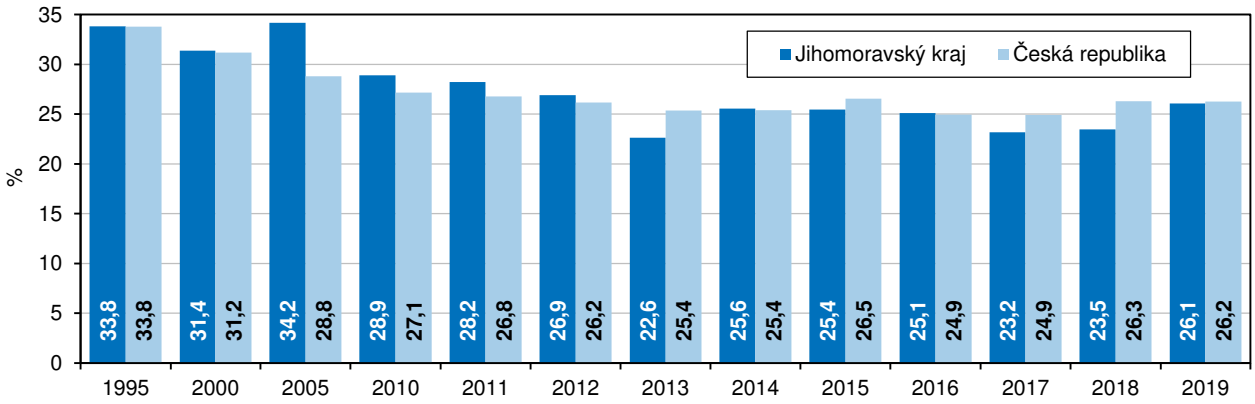

Srovnání míry investic s republikovým průměrem i ostatními kraji je pro kraj příznivé.

Do roku 2012 pro Jihomoravský kraj vyznívalo příznivě srovnání míry investic vyjádřené v procentech jako podíl úhrnu THFK na úhrnu HDP (oba ukazatele v běžných cenách). Do tohoto roku a dále v letech 2014 a 2016 míra investic v kraji převyšovala republikový průměr. Objem investic v roce 2019 v kraji tvořil 26,1 % objemu regionálního HDP. Míra investic zaostávala za úrovní míry investic ČR jen o 0,1 procentního bodu a patřila k nejvyšším hodnotám vykázaných v posledních letech. Z pohledu mezikrajského srovnání v roce 2019 byla hodnota THFK na jednoho obyvatele v Jihomoravském kraji mezi kraji 3. nejvyšší za Prahou a Středočeským krajem. Pouze tyto dva kraje předčily republikový průměr. Výše míry investic byla mezi kraji 4. nejvyšší.

Úplné náklady práce

Roční náklady na zaměstnance v roce 2019 v kraji přesáhly částku 545 tisíc Kč, mezi kraji byly 4. nejvyšší.

Do úplných nákladů práce jsou zařazeny mzdy a platy, náhrady mzdy, sociální požitky, sociální náklady a výdaje, personální náklady, daně a dotace související se zaměstnáváním lidí. Ročně tyto náklady v Jihomoravském kraji dosáhly výše 545 216 Kč, měsíčně 45 435 Kč a hodinové náklady činily 318 Kč. Roční náklady práce za Českou republiku představovaly 575 590 Kč, měsíční 47 966 Kč a hodinové pak 338 Kč. V mezikrajském srovnání byly měsíční náklady nejvyšší v hlavním městě Praha (o 10 668 Kč vyšší než v Jihomoravském kraji), nejnižší v kraji Karlovarském. Jihomoravský kraj se v žebříčku umístil 4. v pořadí.

Rozdíly v nákladech práce mezi jednotlivými kraji jsou dány rozdíly v odvětvové struktuře hospodářství.

Rozdíly v nákladech práce mezi jednotlivými kraji v ČR jsou dány zejména rozdíly v odvětvové struktuře jednotlivých oblastí republiky. V Praze, ale i ve Středočeském kraji, sídlí podniky s vyšší úrovní mezd a platů, zejména v odvětvích finančního zprostředkování, veřejné správy a obrany. Často je zde sídlo zahraničních firem a podniků s mezinárodní účastí, které vykazují nejen vyšší mzdy, ale poskytují zaměstnancům i různé nadstandardní programy sociálního a důchodového pojištění.

Téměř tři čtvrtiny úplných nákladů práce tvořily mzdy a náhrady mzdy, tedy přímé náklady.

K jednotlivým složkám ÚNP v kraji v roce 2019 lze uvést - mzdy za vykonanou práci činily 29 350 Kč, na náhrady mzdy připadlo 3 623 Kč. Přímé náklady na jednoho zaměstnance tak dosáhly výše 32 973 Kč měsíčně (72,6 % celku). Čtvrtina

celkových nákladů práce připadla na platby zákonného pojistného (11 256 Kč), sociální požitky činily 380 Kč a personální náklady 354 Kč měsíčně na zaměstnance.

Graf 3.9 Měsíční náklady práce v roce 2019 a jejich meziroční změna podle krajů

Zdroj: ČSÚ

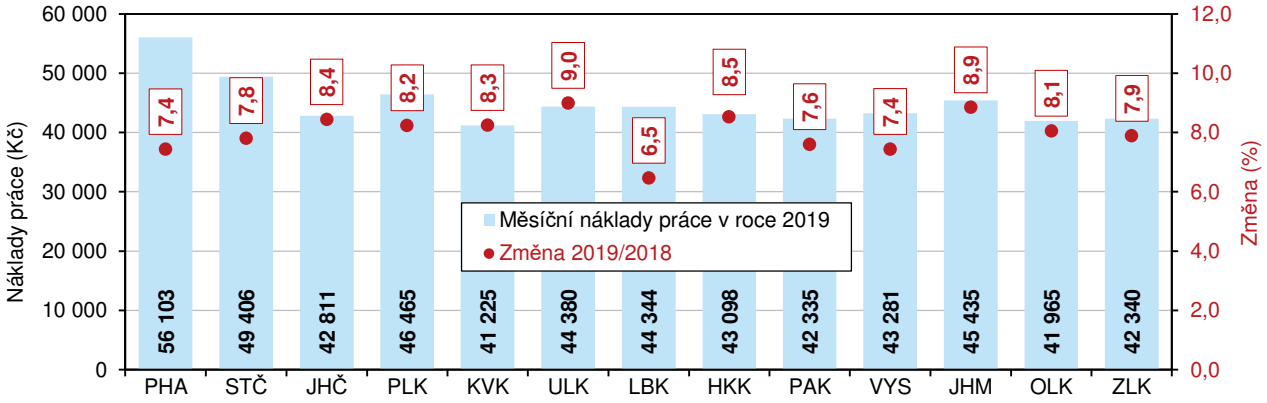

Náklady práce se postupně zvyšují.

Měsíční náklady práce v kraji dosáhly v roce 2019 více než 2,5 násobku částky roku 2000 a oproti roku 2018 se zvýšily o 8,9 %. Za posledních 20 let je to 2. nejvyšší meziroční nárůst (v roce 2001 činil 12,9 %). K růstu nákladů práce došlo ve všech krajích, nejvyšší relativní nárůst byl zaznamenán v Ústeckém kraji (po němž následoval kraj Jihomoravský) a naopak nejnižší v Libereckém kraji. Při hodnocení dlouhodobého vývoje ÚNP je ale třeba brát zřetel na změny ve způsobu výběru jednotek. Vykazujícími jednotkami byly ekonomické subjekty podnikatelské sféry zapsané do obchodního rejstříku, od roku 2009 jsou zahrnuty i údaje za fyzické osoby nezapsané do obchodního rejstříku bez ohledu na počet zaměstnanců.

Graf 3.10 Vývoj měsíčních nákladů práce v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

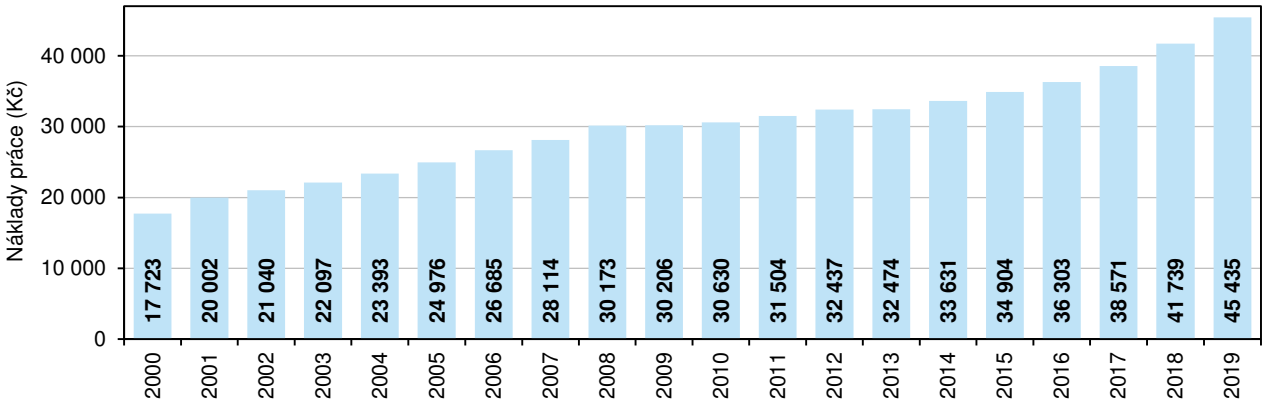

Místní rozpočty

Výdaje místních rozpočtů v roce 2020 převyšovaly příjmy.

Do místních rozpočtů řadíme finanční hospodaření kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí. V roce 2020 dosáhly příjmy místních rozpočtů 70,06 mld. Kč a výdaje částky 71,41 mld. Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji byl záporný (-1,35 mld. Kč). V letech 2011 až 2020 to byl teprve druhý případ, výdaje převyšovaly příjmy ještě v roce 2018, a to o 69 mil. Kč. Nejvyšší kladné saldo místních rozpočtů bylo vykázáno v letech 2016 a 2017 (4,0 mld. Kč, resp. 3,0 mld. Kč).

V roce 2020 největší část příjmů místních rozpočtů tvořily přijaté transfery, …

V letech 2012 až 2019 největší část příjmů místních rozpočtů tvořily daňové příjmy. V roce 2016 překročil jejich podíl na celkových příjmech poprvé hranici 50 %, ještě v roce 2019 dosáhly částky 33,1 mld. Kč a tvořily 52,0 % z celkových příjmů. V roce 2020 ale největší část tvořily přijaté transfery – 33,7 mld. Kč tvořilo 48,1 % celku,

… proti roku 2019 vzrostly téměř o třetinu.

daňové příjmy činily 31,2 mld. Kč, což bylo 44,6 % celkových příjmů. Celkové příjmy v roce 2020 meziročně vzrostly o 6,4 mld. Kč (o 10,0 %), daňové příjmy poklesly o 1,9 mld. Kč (o 5,7 %), ale u přijatých transferů byl zaznamenán nárůst o 7,9 mld. Kč, tj. o 30,8 %. Nedaňové příjmy ve výši 4,2 mld. Kč byly vyšší o 282 mil. Kč, objem kapitálových příjmů vzrostl o 49 mil. Kč na částku 1,0 mld. Kč.

Graf 3.11 Místní rozpočty v Jihomoravském kraji

Pramen: Ministerstvo financí ČR

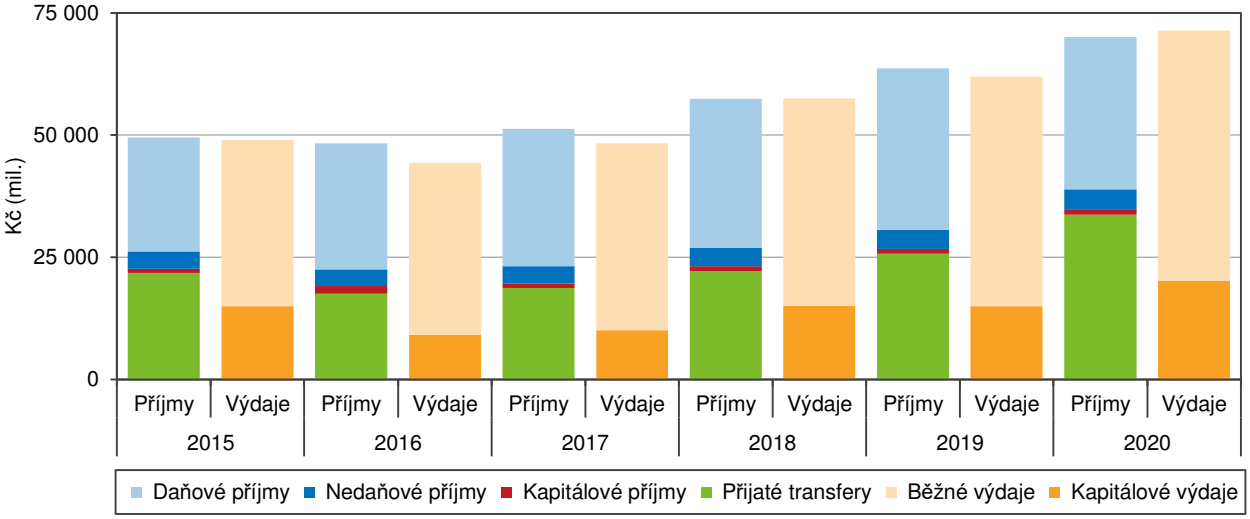

Objem výdajů místních rozpočtů se zvýšil o 15 %.

Převážnou část výdajů místních rozpočtů tvoří běžné výdaje, polovinu běžných výdajů zpravidla tvoří neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím. V roce 2020 dosáhly běžné výdaje částky 51,3 mld. Kč (meziročně o 4,3 mld. Kč více) a kapitálové výdaje 20,2 mld. Kč (o 5,2 mld. Kč více). Celkový objem výdajů místních rozpočtů se tedy zvýšil o 9,5 mld. Kč, tj. o 15,4 %.

Věda, IT

Do výzkumu a vývoje v kraji v roce 2019 směřovalo 18,7 mld. Kč.

V roce 2010 bylo na výzkum a vývoj (VaV) v Jihomoravském kraji vynaloženo 8,5 mld. Kč. Do roku 2015 se objem výdajů na VaV v kraji každoročně zvyšoval, a to až na částku 17,7 mld. Kč. K nejvýraznějším meziročním změnám došlo v roce 2011 a 2012 (v roce 2011 nárůst o 31,4 % a v roce 2012 nárůst o 30,9 %). Naopak pokles objemu výdajů byl zaznamenán v roce 2016, a to o 15,4 %. V roce 2019 dosáhl objem výdajů na VaV novodobého maxima, a to 18,7 mld. Kč. Oproti předešlému roku byl o 2,2 mld. Kč vyšší (o 13,8 %).

Graf 3.12 Výdaje na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

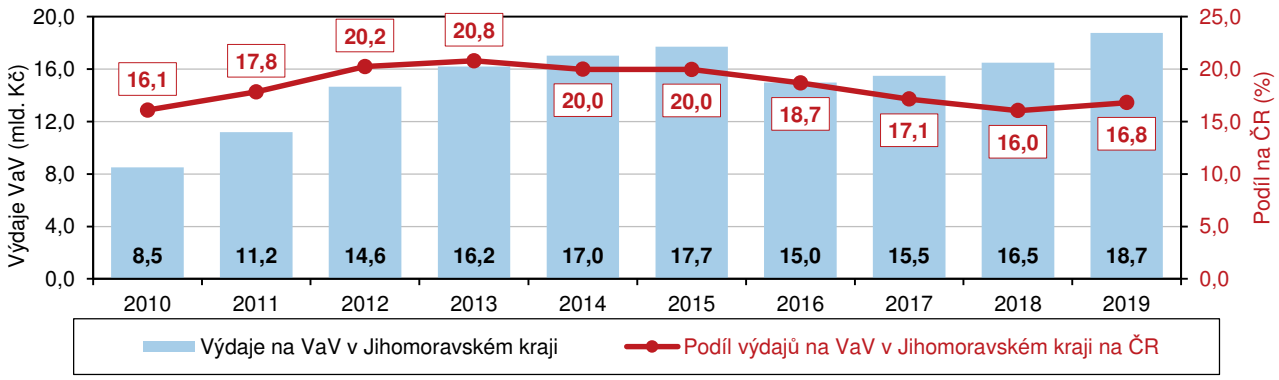

Kraji patřilo prvenství ve výši podílu výdajů na výzkum a vývoj na objemu regionálního hrubého domácího produktu.

Na republikovém celku výdajů na VaV se kraj podílel 16,8 %, což byl po Praze 2. nejvyšší podíl. Prvenství Jihomoravskému kraji patřilo ve výši podílu výdajů na VaV na objemu regionálního hrubého domácího produktu (HDP). Podíl v kraji v roce 2019 dosáhl 3,1 % a republikový průměr (nad nímž byla i Praha, Středočeský a Liberecký kraj) převyšoval o 1,2 bodu.

Graf 3.13 Struktura zdrojů financování výdajů na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

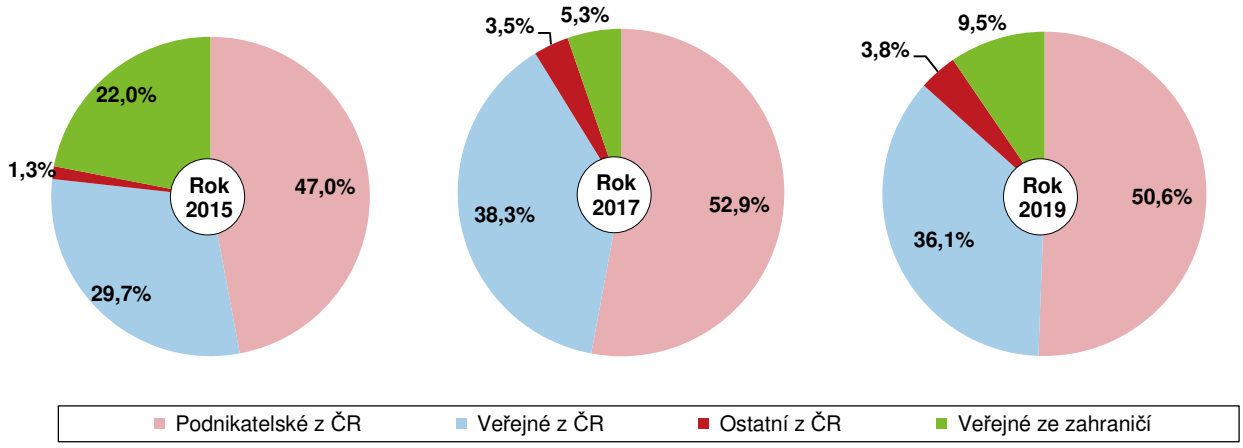

Pro podnikatelský sektor byly určeny téměř tři pětiny výdajů na výzkum a vývoj.

Největší část výdajů na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji byla v minulých letech určena pro podnikatelský sektor, výjimkou byl rok 2012 s převahou vysokoškolského sektoru provádění. V roce 2019 do podnikatelského sektoru mířilo 55,3 % výdajů a do sektoru vyššího odborného a vysokého školství 33,0 %.

Více než polovina výdajů na výzkum a vývoj je financována z podnikatelských zdrojů.

Mezi zdroji financování od roku 2012 převažuje podnikatelský sektor. V roce 2019 bylo z těchto zdrojů financováno 50,6 % nákladů na VaV v kraji, 36,1 % objemu nákladů pokryly domácí veřejné zdroje. Oproti minulosti výrazně poklesla role zdrojů ze zahraničí. Ještě v roce 2015 zdroje ze zahraničí tvořily 22,0 % celkové částky zdrojů VaV, v roce 2017 tento podíl poklesl až na 5,3 %, v roce 2019 se podíl zvýšil na 9,5 %.

Graf 3.14 Výdaje VaV podle sektorů provádění, podíl výdajů na VaV na HDP v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

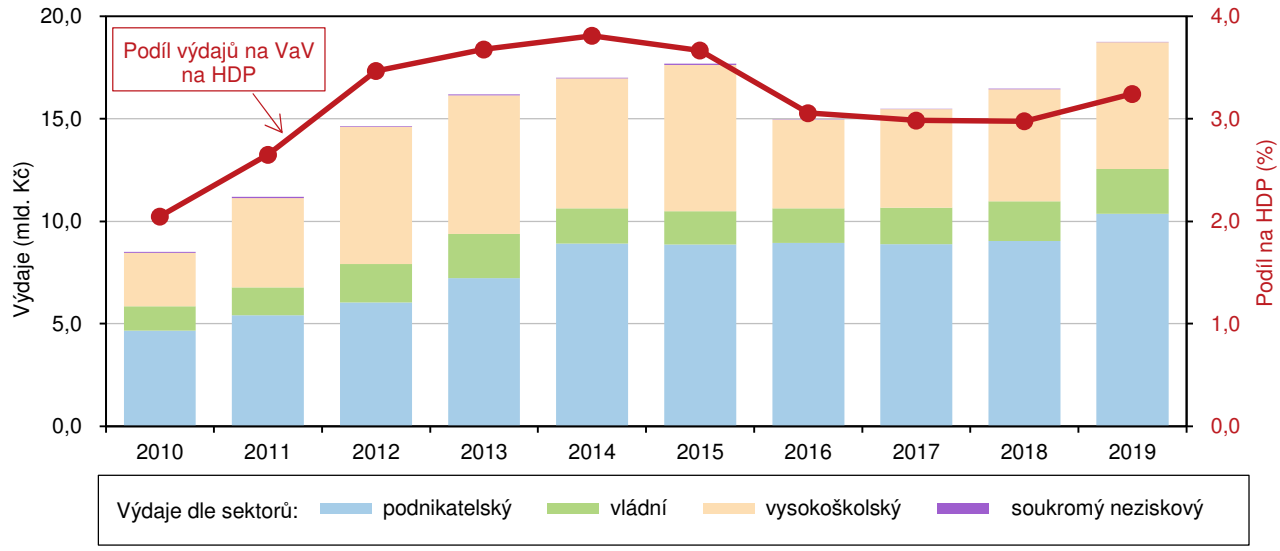

Nárůst počtu pracovníků VaV.

V Jihomoravském kraji v roce 2019 na 537 pracovištích zabývajících se VaV pracovalo celkem 14 974 osob (18,9 % republikového celku), počet pracovníků meziročně vzrostl o 8,7 %. Více než polovina z nich působila v podnikatelském

sektoru (53,1 %) a třetina v sektoru vyššího odborného a vysokého školství (34,5 %). Mezi pracovníky VaV bylo 7 754 výzkumných pracovníků (51,8 % z krajského celku), jejich počet proti roku 2018 vzrostl o 6,2 %.

Graf 3.15 Domácnosti vybavené osobním počítačem a s připojením k internetu podle krajů

Zdroj: ČSÚ

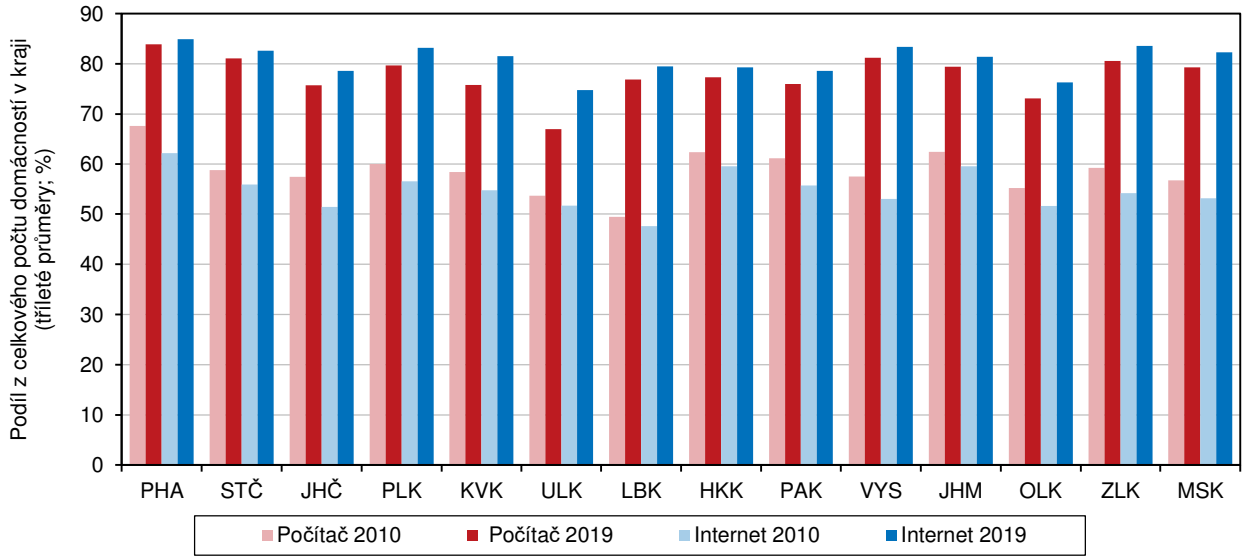

Osobní počítač a přístup k internetu nemá jen pětina domácností Jihomoravského kraje.

Podle šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech bylo v roce 2019[3] 79,4 % domácností v Jihomoravském kraji vybaveno osobním počítačem a 81,4 % domácností mělo přístup k internetu. Meziročně došlo v obou případech jen k mírnému zvýšení procenta vybavenosti domácností, a to o 1,4 bodu u vybavenosti počítači a o 0,8 bodu u přístupu k internetu. Posun v této oblasti je spíš patrný ze srovnání nynějších hodnot se situací např. před 10 lety, kdy počítač mělo 62 % domácností v kraji a přístup k internetu jen 60 % domácností.

Stále ve větší míře se rozvíjí internetové bankovnictví a nakupování po internetu.

Internet v Jihomoravském kraji používá 79,6 % osob starších 16 let (za uživatele internetu je považován jednotlivec, který použil internet v posledních 3 měsících doma, v zaměstnání, ve škole či jinde). Podle pohlaví je v kraji více uživatelů internetu mezi muži (82,0 %), mezi ženami je to podíl 77,2 %. V dělení podle věku je nejvyšší podíl mezi osobami ve věku 16 až 34 let (99,1 %), u osob ve věku 35 až 54 let je to 92,6 % a u starších 55 let pak 52,2 %. V členění podle ekonomické aktivity používá internet 39,7 % důchodců a očekávaně 100 % studentů. Mezi uživateli internetu v kraji výrazně vzrostl podíl nakupujících přes internet a uživatelů internetového bankovnictví. Zatímco v roce 2010 podíl využívajících tyto možnosti nedosahoval v obou případech ani 24 %, v roce 2019 využívaly tyto produkty již tři pětiny uživatelů internetu.

Organizační struktura

V registru ekonomických subjektů bylo evidováno více než 326 tisíc jednotek se sídlem v kraji.

Údaje v registru ekonomických subjektů (RES) byly v roce 2013 zpřesněny podle Registru osob (ROS), údaje do roku 2012 tak nejsou s následujícími roky srovnatelné. V RES bylo k 31. 12. 2020 evidováno více než 326 tisíc subjektů se sídlem v Jihomoravském kraji (3. nejvyšší počet mezi kraji, 11,1 % z republikového celku). Meziročně se jejich počet zvýšil o 5,3 tisíc jednotek (o 1,7 %).

[3] Údaje jsou zjišťovány jedenkrát ročně, z důvodu vyšší reprezentativnosti jsou data v regionálním členění publikována za tříleté průměry (hodnota uvedená za rok 2019 je průměrem hodnot zjištěných v šetření ve 2. čtvrtletí let 2018, 2019 a 2020).

Graf 3.16 Registr ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

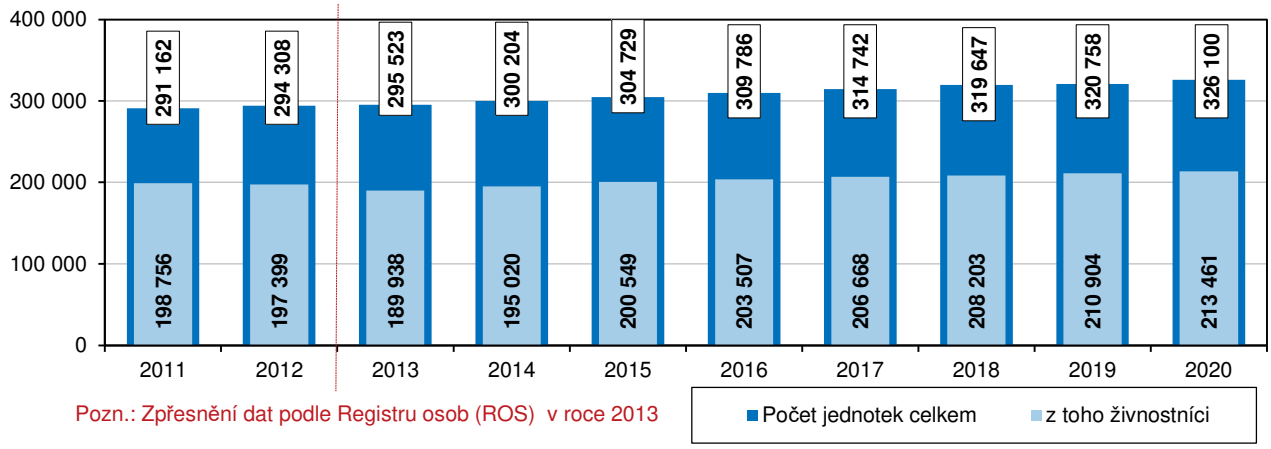

Mezi fyzickými osobami převažují živnostníci, mezi právnickými osobami je nejvíce společností s ručením omezeným.

V registru kraje bylo 234,4 tis. fyzických osob (71,9 % celku) a 91,7 tis. právnických osob. Mezi fyzickými osobami převažují živnostníci (213,5 tisíc, tj. 91,1 % fyzických osob), mezi právnickými osobami je nejvíce společností s ručením omezením (58,2 tis., tj. 63,5 % z počtu právnických osob). Meziročně se počet živnostníků zvýšil o 2,6 tis. (o 1,2 %), počet společností s ručením omezeným vzrostl o 2,1 tis. (o 3,7 %).

Podíl živnostníků v okresech a krajích k 31. 12. 2020
(ekonomické subjekty se sídlem na daném území)

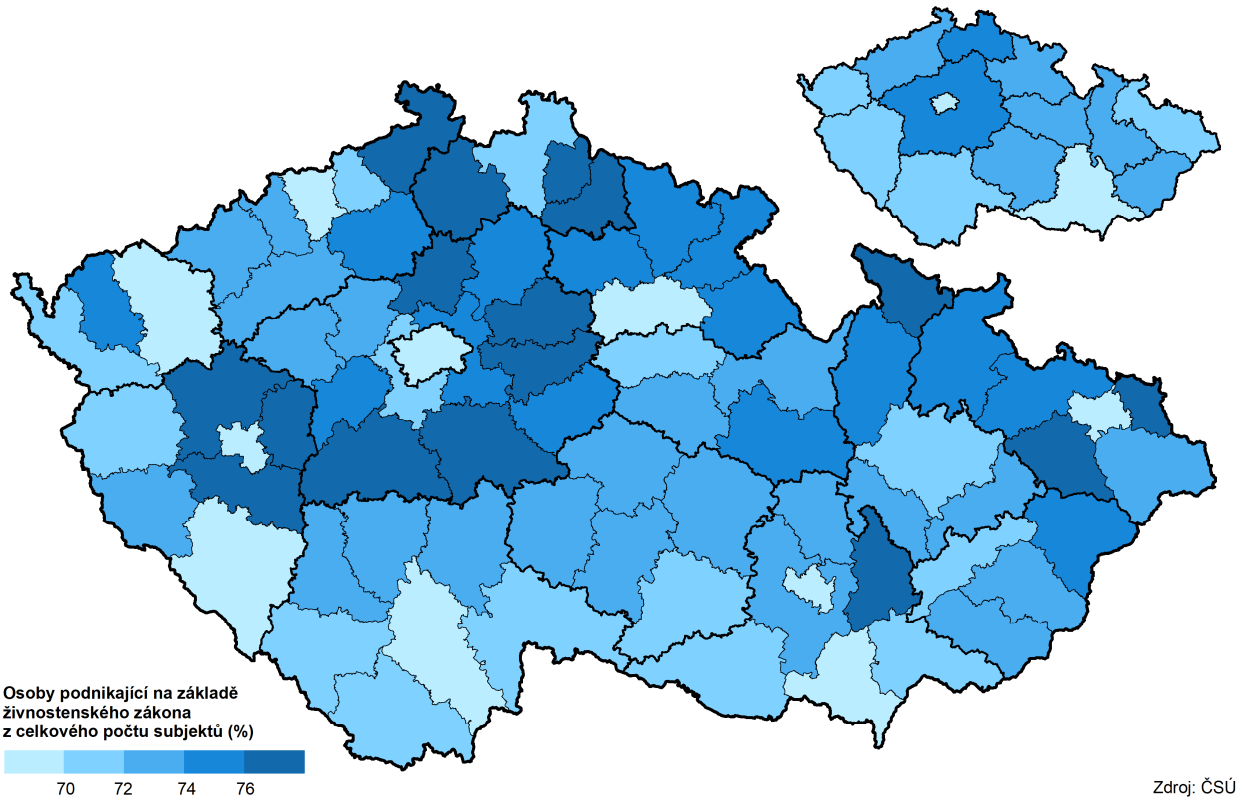

Zdroj: ČSÚ

Nižší intenzita podnikatelské aktivity.

Počet živnostníků v Jihomoravském kraji byl mezi kraji sice 3. nejvyšší, ukazatel intenzity podnikatelské aktivity (přepočet živnostníků na 1 000 obyvatel) byl ale průměrný - mezi ostatními kraji 7. nejvyšší, resp. 8. nejnižší.

V roce 2020 v registru přibylo 6 tisíc živnostníků.

V roce 2020 v kraji vzniklo 10,9 tis. nových subjektů, z toho bylo 6,9 tis. fyzických osob (6,1 tisíc živnostníků). Zaniklo 6,4 tis. subjektů, z tohoto počtu bylo 4,9 tis. fyzických osob (4,1 tis. živnostníků). Počty vzniklých subjektů se proti roku 2019 výrazně nelišily, počet zaniklých subjektů byl však o 42,0 % nižší.

Graf 3.17 Vznik a zánik ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

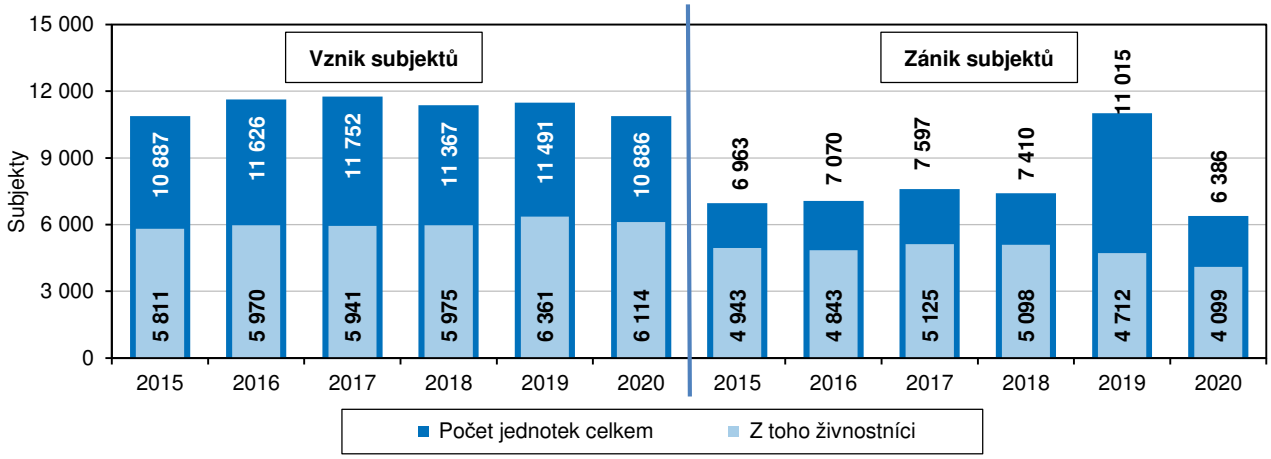

Údaj o počtu zaměstnanců chybí u více než poloviny jednotek, v kraji je ale 37 podniků s tisíci a více zaměstnanci.

U nadpoloviční většiny jednotek RES v kraji v roce 2020 není uveden údaj o počtu zaměstnanců (187,0 tis., tj. 57,3 % celku), dalších 105,1 tis. jednotek (32,2 %) bylo bez zaměstnanců. Strukturu dotváří podniky se zaměstnanci – 27,1 tis. mikropodniků (1 až 9 zaměstnanců), 5,4 tis. malých podniků (10 až 49 zaměstnanců), 1,3 tis. středních podniků (50 až 249 zaměstnanců). V kraji sídlí 234 podniků s 250 a více zaměstnanci (velké podniky), z tohoto počtu bylo 37 podniků v kategorii 1 000 a více zaměstnanců.

Z hlediska statistického využití je více než polovina jednotek aktivních.

V RES jsou uvedeny všechny jednotky bez ohledu na jejich ekonomickou aktivitu. Užší soubor (z hlediska statistického využití) tvoří subjekty se zjištěnou aktivitou (podle informací ze statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů vykazují ekonomickou činnost). Ke konci roku 2020 byla v kraji zjištěna aktivita 176,0 tis. jednotek (54,0 % z celkového počtu subjektů v RES v kraji), z toho bylo 110,3 tis. podnikatelů (živnostníci a zemědělští podnikatelé).

Zemědělství

Hodnota zemědělské produkce v roce 2019 meziročně vzrostla jen o 0,5 %.

Finanční ukazatele souhrnného zemědělského účtu za rok 2020 dosud nejsou k dispozici. Lze uvést pouze předběžné výsledky za rok 2019, kdy objem zemědělské produkce v kraji dosáhl 12,98 mld. Kč (ve stálých cenách roku 2000). Částku 7,71 mld. Kč tvořila rostlinná produkce a 4,27 mld. Kč živočišná produkce. Proti roku 2018 byl objem finančních ukazatelů jen o 65,0 mil. Kč vyšší (o 0,5 %). Objem zemědělské produkce v roce 2019 vyjádřený v běžných cenách, dosáhl hodnoty 17,5 mld. Kč, což v přepočtu na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy činilo 48,4 tis. Kč. Přepočtený údaj byl mezi kraji 2. nejvyšší (po Pardubickém kraji). Nejúspěšnějším rokem v zemědělství Jihomoravského kraje byl v minulých letech rok 2008, kdy objem zemědělské produkce dosáhl 14,5 mld. Kč (ve stálých cenách roku 2000).

Úspěšná sklizeň obilovin díky nárůstu hektarových výnosů.

Výsledky sklizně zemědělských plodin v roce 2020 byly ve srovnání s rokem předešlým příznivější. V kraji bylo sklizeno 1,30 mil. tun obilovin, což byl po Středočeském kraji 2. nejvyšší objem v mezikrajském srovnání. Úroda obilovin byla meziročně vyšší o 13,7 %. Vyšší úroda byla dílem nárůstu hektarového výnosu o 13,9 % na 6,52 t/ha, když sklizňové plochy 196,1 tis. hektarů byly o 0,2 % nižší.

Sklizeň obilovin v krajích v letech 2015 až 2020

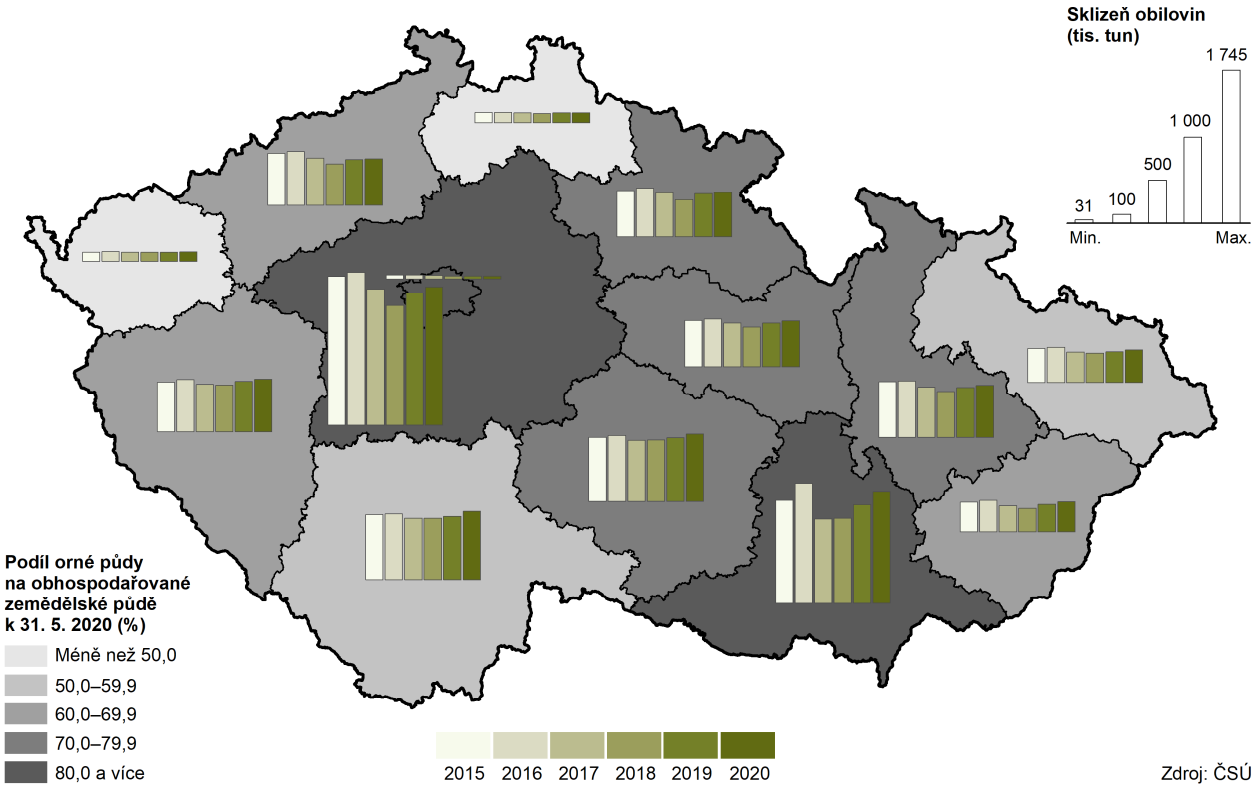

I když hektarový výnos pšenice vzrostl, byl mezi kraji nejnižší.

Stěžejní obilovinou v kraji je pšenice ozimá – v roce 2020 bylo z plochy 105,0 tis. ha sklizeno 635,1 tis. tun zrna při výnosu 6,05 tun z hektaru. Sklizňová plocha meziročně poklesla o 5,7 %, sklizeň byla vyšší o 8,2 % zásluhou zvýšení výnosu o 14,6 %). Přes nárůst byl hektarový výnos této plodiny v roce 2020 mezi kraji nejnižší.

Dařilo se kukuřici na zrno.

Jihomoravský kraj je největším pěstitelem kukuřice na zrno. Tato plodina byla v roce 2020 sklizena z plochy 40,8 tis. ha (zvýšení o 6,3 %). Sklizeň 384,5 tis. tun byla proti roku 2019 o více než pětinu vyšší (nárůst o 22,6 %), hektarový výnos 9,42 t/ha byl proti výnosu předešlého roku vyšší o 15,4 %.

Zásluhou zvýšení hektarového výnosu i zvýšením osevní plochy byla sklizeň luskovin zdařilá.

Kraj je 2. největším pěstitelem luskovin (po Středočeském kraji), sklidilo se jich více z vyšší výměry při vyšším výnosu. Ze sklizňové plochy 7,1 tisíc hektarů bylo sklizeno 19,4 tisíc tun luskovin (21,1 % republikového celku). Plocha, z níž byly v kraji luskoviny sklizeny, byla proti roku 2019 o 660 ha vyšší (o 10,3 %). Sklizeň ale vzrostla o více než třetinu (o 35,9 %), hektarový výnos 2,74 tun luskovin z hektaru byl ve srovnání se skutečností roku 2019 vyšší o 23,2 %.

Dařilo se i při pěstování vinné révy. Meziročně vzrostl výnos i sklizeň.

V Jihomoravském kraji, který je největší vinařskou oblastí v ČR, se v roce 2020 rozkládaly vinice plodné na ploše 15,0 tis. ha, což je 93,2 % republikového celku. Hektarový výnos byl o 34,5 % vyšší než v roce 2019 a dosáhl 5,65 t. V kraji bylo sklizeno 84,9 tis. t hroznového vína s meziročním nárůstem 34,9 %. Z výše uvedeného grafu je zřejmé, že úrodné roky (2011, 2015, 2018 i 2020) se střídaly s roky průměrnými či neúrodnými (2012, 2014, 2019).

Graf 3.18 Sklizeň a sklizňové plochy vybraných zemědělských plodin v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

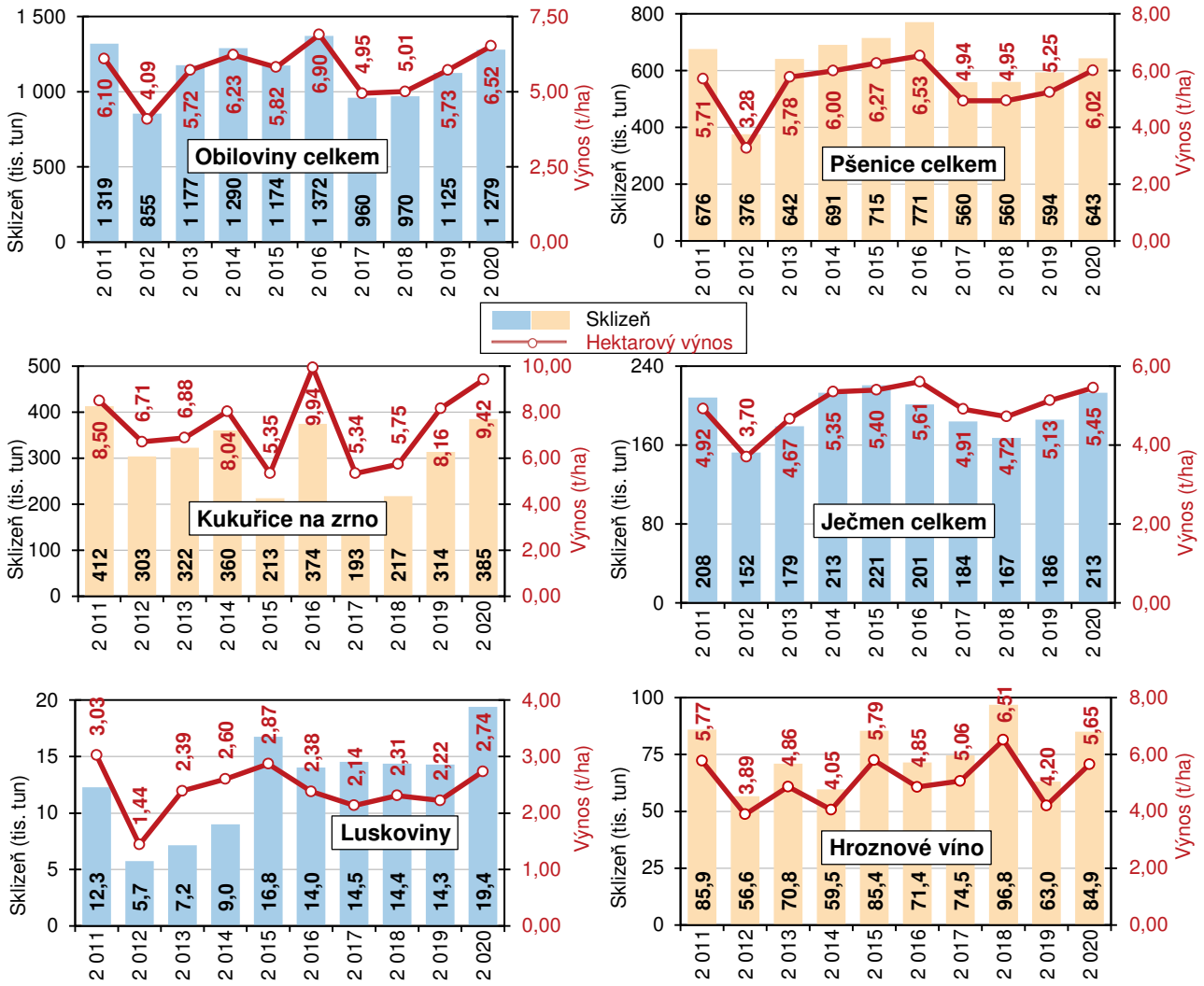

Meziroční pokles chovu skotu a prasat, zvýšení stavu drůbeže.

Chovy hospodářských zvířat (podle soupisu k 1. 4.) v kraji do roku 2013 vykazovaly postupný pokles. V letech 2014 až 2019 se mírně navyšovaly stavy skotu. Pokles stavu prasat přetrvával s výjimkou roku 2015 a roku 2018, stavy drůbeže se nejvýrazněji zvýšily v roce 2017 a v roce 2020.

Graf 3.19 Stavy skotu, prasat a drůbeže v Jihomoravském kraji (stav k 1. 4.)

Zdroj: ČSÚ

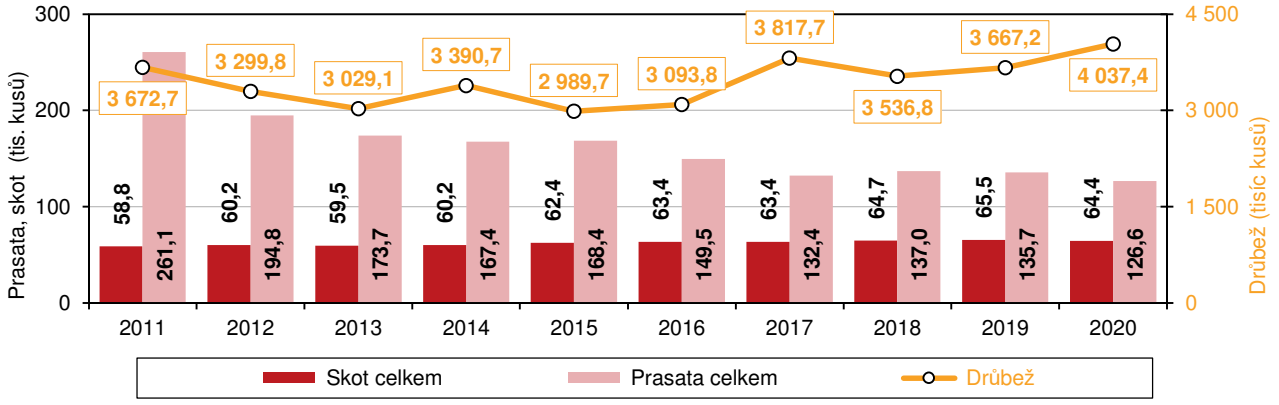

Podle soupisu hospodářského zvířectva k 1. 4. 2020 tak v kraji bylo celkem 64,4 tisíc kusů skotu (o 1,1 tisíc kusů méně než před rokem), 126,6 tisíc kusů prasat (o 9,1 tisíc méně) a 4,0 mil. kusů drůbeže (meziročně o 370,2 tisíc kusů více).

Rozdílný vývoj užitkovosti skotu, prasat a drůbeže.

Meziroční změny ve stavech hospodářských zvířat ovlivnily i změny hodnot užitkových ukazatelů chovu. Pokles stavu skotu doprovázel pokles produkce jatečného skotu, produkce mléka se ovšem zvýšila. Snížení stavů prasat se promítlo ve snížení produkce jatečných prasat. Zvýšení stavu drůbeže se ale do užitkových ukazatelů nepromítlo, neboť poklesla produkce jatečné drůbeže i snáška vajec.

Graf 3.20. Produkce jatečných zvířat v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

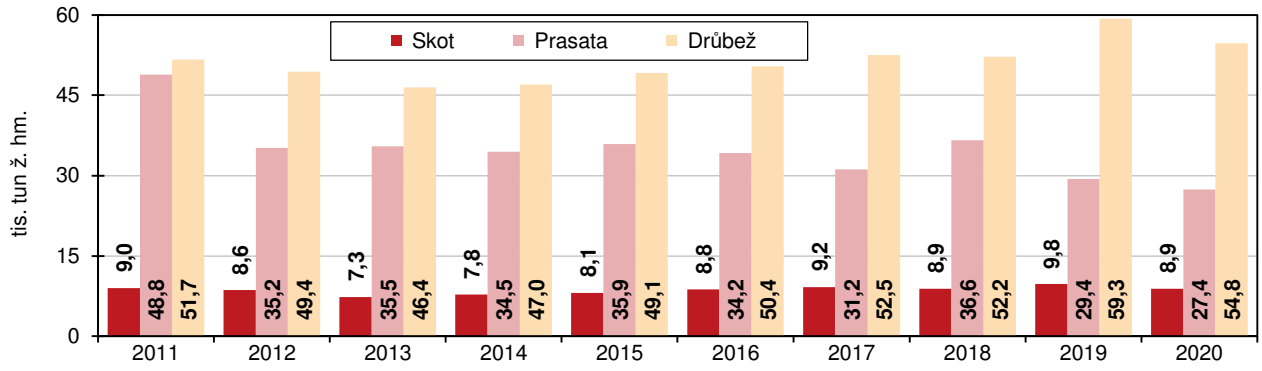

Pokles produkce jatečných prasat, skotu i drůbeže.

V kraji bylo v roce 2020 vyprodukováno 8,9 tis. tun živé hmotnosti (t ž. hm.) jatečného skotu (meziroční pokles o 9,1 %), 27,4 tisíc t ž. hm. jatečných prasat (- 6,7 %) a 54,8 tisíc t ž. hm. jatečné drůbeže (-7,7 %). Bylo vyrobeno 192,0 mil. litrů mléka (+5,9 %) a 146,5 mil. kusů konzumních vajec (-13,4 %).

Graf 3.21. Produkce mléka a vajec v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

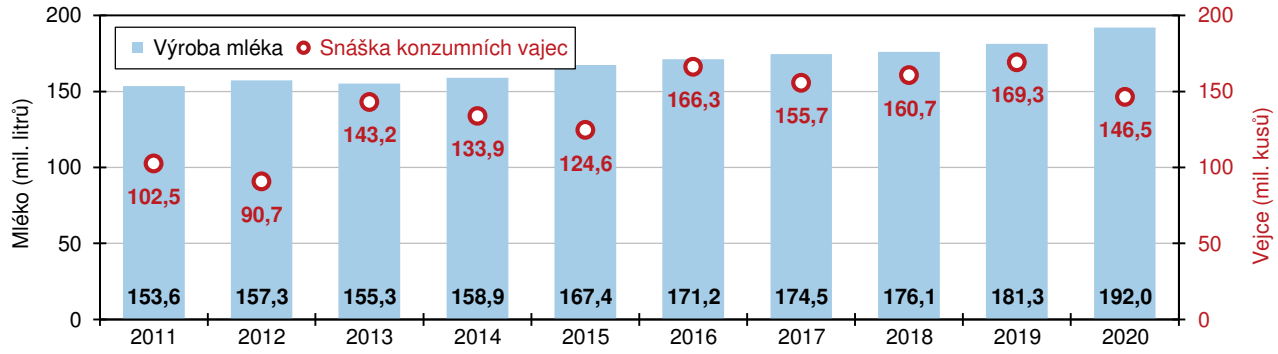

Lesnictví

Téměř 30 % rozlohy kraje tvoří lesní pozemky.

Na konci roku 2020 se lesní pozemky rozkládaly na ploše 201,8 tisíc hektarů (7,5 % z plochy lesů v ČR) a tvořily 28,0 % rozlohy Jihomoravského kraje (lesní pozemek je pozemek s lesním porostem, lesní průsek, nezpevněné cesty). Meziročně se plocha lesních pozemků zvýšila o 53 hektarů.

Zvyšuje se podíl listnatých dřevin, plocha listnatých dřevin je mezi kraji nejvyšší.

Porostní plochy dřevin celkem tvořily 97,3 % lesních pozemků (196,4 tis. ha). Podle údajů z Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů jehličnaté dřeviny v kraji zaujímaly plochu 87,4 tisíc ha (z toho 46,7 tisíc ha smrk a 29,2 tisíc ha borovice), listnaté dřeviny plochu 102,3 tisíc hektarů (z toho 41,3 tisíc ha dub a 19,3 tisíc ha buk). Plocha listnatých dřevin je mezi kraji nejvyšší a tvoří více než 13,9 % úhrnu ČR. Podíl plochy listnatých dřevin na celku se zvýšil z 50,0 % v roce 2008 na 53,9 % v roce

2020. Zvyšování podílu listnatých dřevin je potřebné, neboť listnaté dřeviny se vyznačují vyšší odolností vůči povětrnostním vlivům, suchu a hmyzím škůdcům.

Graf 3.22 Těžba dřeva v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

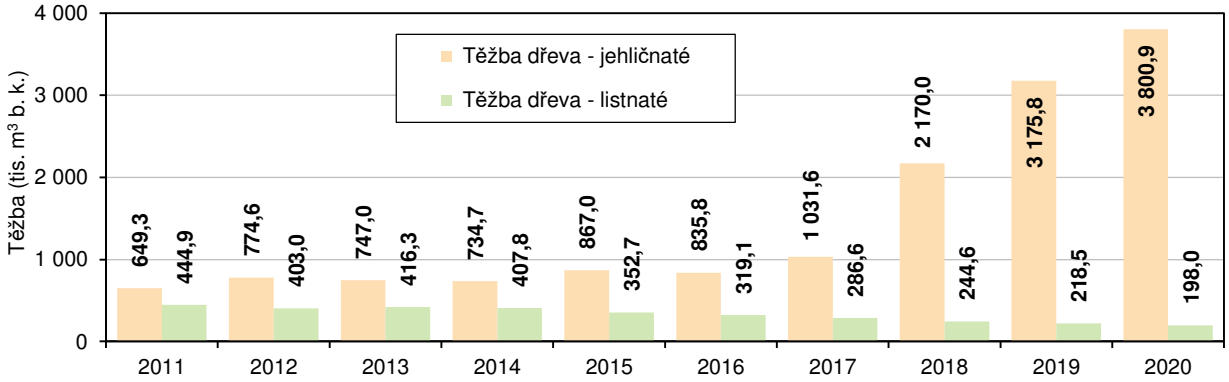

Při zalesňování je nejvíce vysazován smrk a dub.

Skladbu lesních porostů ovlivňuje struktura těžby dřeva a následné zalesňování. Vývoj v posledních letech je ale především důsledek likvidace kůrovcové kalamity. Rozloha zalesněné půdy v Jihomoravském kraji se třetím rokem navyšuje. V roce 2019 bylo zalesněno celkem 3 855 ha půdy, což je více jak dvojnásobek hodnoty z roku 2018. V roce 2020 dosáhla zalesněná plocha dosud rekordních 4 500 ha (po Kraji Vysočina 2. největší). V kraji byly při výsadbě upřednostněny listnaté dřeviny s podílem na celku 60,2 %. Listnaté dřeviny byly vysazeny na 2 709 ha, z toho dub tvořil 37,8 %. Jehličnany byly vysazeny na 1 792 ha, z toho 1 037 hektarů zabíral smrk a 363 hektarů borovice.

Graf 3.23 Zalesněná plocha a nahodilá těžba dřeva v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

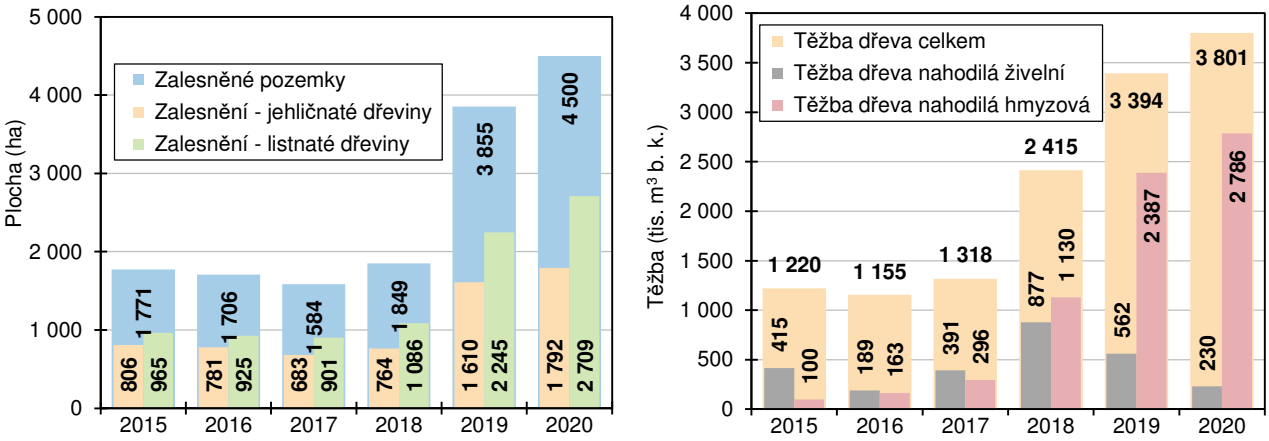

Těžba listnatých dřevin v kraji tvořila jen 5 % z celkové těžby dřeva.

Objem vytěženého dřeva celkem v Jihomoravském kraji od roku 2017 narůstal. Největší meziroční navýšení, a to o 1 096,4 tis. m³ dřeva, bylo v roce 2018, kdy se vytěžilo 2 414,6 tis. m³. V roce 2020 se vytěžilo 3 800,9 tis. m³ dřeva s meziročním nárůstem o 406,6 tis. m³. Vytěženo bylo 3 602,9 tis. m³ dřeva jehličnatých dřevin (meziroční nárůst o 13,4 %) a 198,0 tis. m³ dřeva listnatých dřevin (snížení o 9,4 %).

Většina z celkové těžby dřeva v roce 2020 připadla na nahodilou hmyzovou těžbu.

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2020 zpracováno 230,4 tis. m³ dřeva z nahodilé těžby z důvodu živelných příčin, v roce předchozím to bylo 561,9 tis. m³. Kvůli hmyzové kalamitě bylo v kraji zpracováno 2 785,6 tis. m³ dřeva, což byl mezi kraji 4. největší objem. Nejrozsáhlejší těžba z těchto důvodů se uskutečnila v Kraji Vysočina, a to 7 652,1 tis. m³ dřeva (podíl na ČR 29,2 %).

Průmysl, energetika

Tržby velkých průmyslových podniků v posledních dvou letech klesaly.

V roce 2020 v Jihomoravském kraji sídlilo celkem 249 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci (nejvyšší počet mezi kraji). Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslového povahy (dále jen „tržby“) dosáhly v těchto podnicích 223,5 mld. Kč (6. nejvyšší objem mezi kraji) a tvořily 6,3 % republikového celku. V letech 2015 až 2018 docházelo každoročně ke zvyšování objemu tržeb (tržby v roce 2018 činily 269,8 mld. Kč), v letech 2019 a 2020 však byl zaznamenán meziroční pokles. Skutečnost roku 2020 byla v kraji proti roku 2019 nižší o 25,6 mld. Kč, tj. o 10,3 %. Pokles tržeb byl zaznamenán ve všech krajích s výjimkou kraje Královéhradeckého a Pardubického.

Graf 3.24 Průmysl v Jihomoravském kraji (podniky se 100 a více zaměstnanci)

Zdroj: ČSÚ

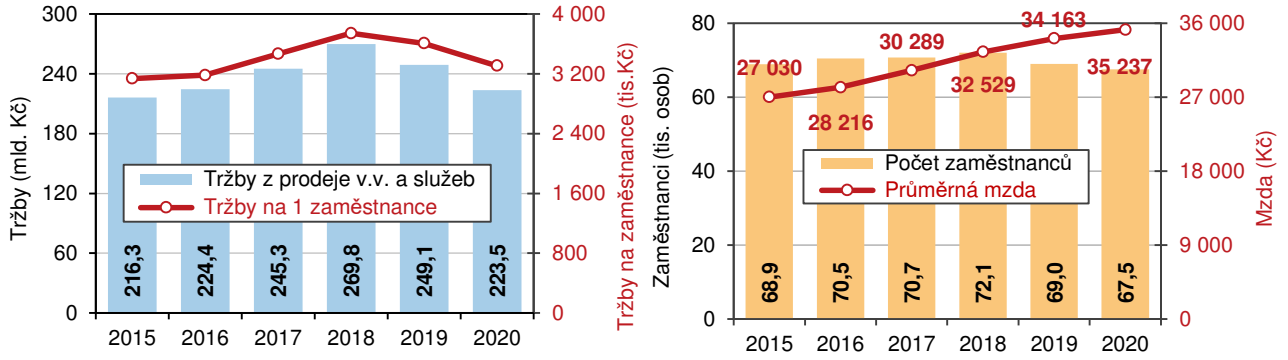

Snížil se počet zaměstnanců, poklesla i produktivita práce, průměrné mzdy však byly vyšší.

Velké průmyslové podniky zaměstnávaly 67,5 tisíc zaměstnanců (fyzické osoby), počet zaměstnanců se meziročně snížil o 2,2 %. Produktivita, vyjádřená jako přepočet tržeb na jednoho zaměstnance, meziročně klesla o 8,3 % (vysoký propad objemu tržeb a nižší pokles počtu zaměstnanců). Průměrná měsíční mzda v průmyslových podnicích dosáhla částky 35 237 Kč a byla uprostřed mzdového rozpětí mezi jednotlivými kraji republiky. Proti roku 2019 vzrostla o 3,2 %, ale oproti republikovému průměru byla o 2 010 Kč nižší.

Výsledky průmyslových podniků ve zpracovatelském průmyslu v detailnějším pohledu.

Podrobnější pohled na výsledky průmyslu v kraji je k dipozici dosud jen za rok 2019. Celkem 245 velkých průmyslových podniků v kraji se převažující průmyslovou činností v roce 2019 řadilo do zpracovatelského průmyslu. Pracovalo zde 67,5 tisíc zaměstnanců. Tržby v roce 2019 dosáhly 243,0 mld. Kč, z toho 145,1 mld. Kč (59,7 % z celku) tvořily tržby z vývozu. Čtvrtina tržeb byla realizována v průmyslových podnicích, které vyráběly počítače, elektronické a optické přístroje a zařízení (24,5 % z tržeb ve zpracovatelském průmyslu), v tomto odvětví ale bylo zaměstnáno pouze 5,0 % z celkového počtu zaměstnanců zpracovatelského průmyslu. Nejvíce zaměstnanců (17,9 % celku) působilo v podnicích vyrábějících stroje a zařízení jinde neuvedené, na tržbách zpracovatelského průmyslu se toto odvětví podílelo 14,7 % (2. nejvyšší podíl z jednotlivých odvětví).

Instalovaný výkon elektráren a výroba elektřiny v kraji tvořily jen zlomek republikového celku.

Instalovaný výkon elektrizační soustavy v Jihomoravském kraji v roce 2020 činil 914,4 MW (4,3 % výkonu elektráren ČR, 6. nejnižší podíl mezi kraji). Téměř polovinu instalovaného výkonu elektráren v kraji tvoří fotovoltaické elektrárny. Na území kraje zaznamenaly nejvýraznější rozmach v letech 2009 a 2010. V roce 2009 tvořily tyto elektrárny 23,9 % výkonu a v roce 2010 již 51,0 % instalovaného výkonu. V roce 2009 se instalovaný výkon elektráren celkem v kraji vlivem rozvoje fotovoltaiky zvýšil o 27,8 % a v roce 2010 dokonce o 66,0 %. V dalších letech se instalovaný výkon elektráren již nijak výrazně neměnil. Celková struktura instalovaného výkonu elektráren podle typu je zřejmá z grafu 3.25.

Graf 3.25 Instalovaný výkon a výroba v elektrárnách podle typu v Jihomoravském kraji v roce 2020

Pramen: Energetický regulační úřad

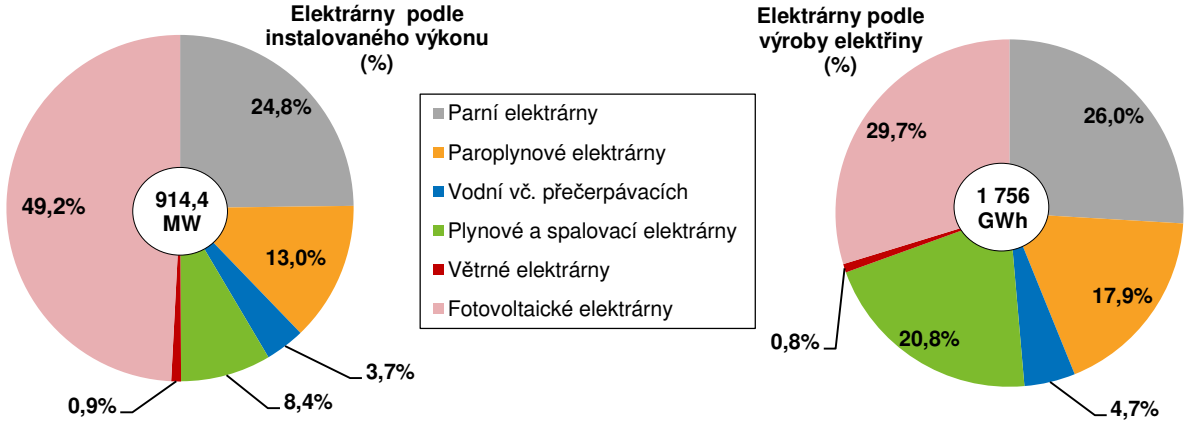

Největší kapacitou disponují solární elektrárny.

V Jihomoravském kraji v roce 2020 elektrárny vyrobily 1 756,0 GWh elektrické energie, což bylo pouze 2,2 % výroby energie v ČR. Ve srovnání s ostatními kraji to byl podíl 7. nejnižší. Prvenství dlouhodobě patří Ústeckému kraji, zde bylo vyrobeno 22 997,1 GWh elektrické energie, což bylo 28,2 % výroby ČR. Více než třetina elektrické energie v roce 2020 byla v Jihomoravském kraji vyrobena v elektrárnách využívajících „obnovitelné zdroje“- 29,7 % energie vyprodukovaly fotovoltaické elekrárny, 4,7 % vodní elektrárny a 0,8 % větrné elektrárny. Celkem 26,0 % elektřiny bylo vyrobeno v parních elektrárnách, 20,8 % v plynových a spalovacích elektrárnách a 17,9 % v paroplynových elektrárnách.

Graf 3.26 Instalovaný výkon elektráren a výroba elektřiny v Jihomoravském kraji

Pramen: Energetický regulační úřad

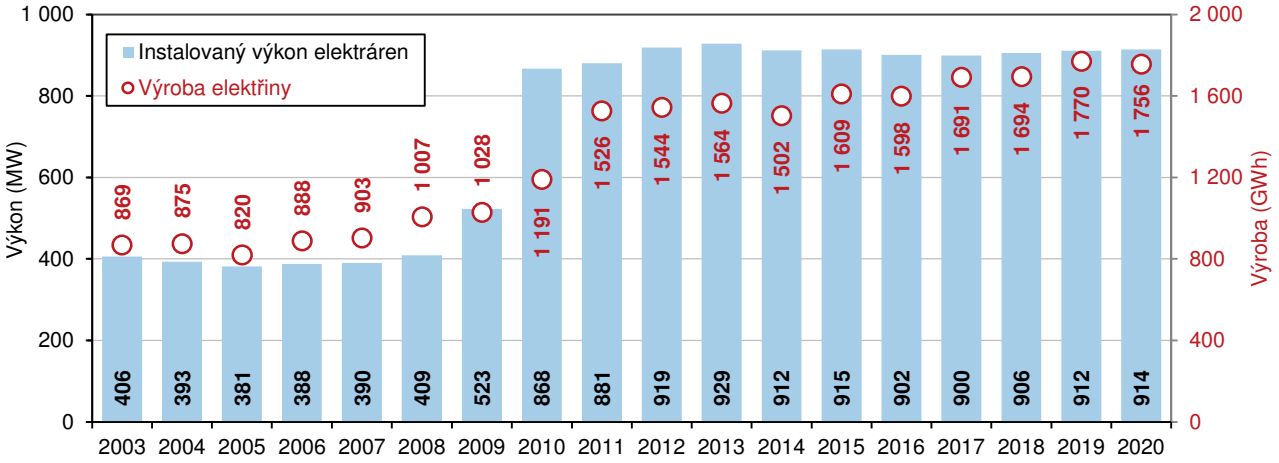

V domácnostech v kraji vzrostla spotřeba elektrické energie.

Zatímco na výrobě elektrické energie v ČR se v roce 2020 Jihomoravský kraj podílel pouze 2 procenty, na spotřebě energie se podílel hodnotou 8,9 %. Spotřeba energie v kraji dosáhla 5 125,2 GWh, meziročně poklesla o 259,3 GWh, tj. o 4,8 %. Nárůst spotřeby byl zaznamenán v domácnostech, a to o 4,0 %. Jeden obyvatel jihomoravské domácnosti v roce 2020 spotřeboval v průměru 1 142 KWh elektrické energie, což proti roku 2019 bylo o 44 kWh více.

Vzrostla i spotřeba zemního plynu. Nárůst spotřeby energií v domácnostech jako důsledek širšího využívání práce z domu a omezení školní výuky?

Jihomoravské domácnosti v roce 2020 spotřebovaly 379,1 mil. m^3 zemního plynu, na jednu domácnost tak připadlo v průměru 1 054 m^3 plynu. S ohledem na skutečnost, že velká část domácností v Jihomoravském kraji využívá zemní plyn k vytápění, je meziroční kolísání spotřeby závislé na průběhu zimního období. Vyšší spotřebu plynu i elektřiny v domácnostech v roce 2020 lze zřejmě přičíst i opatřením vydaných v souvislosti s pandemickou situací (širší využívání práce z domu, zrušení či omezení výuky ve školách).

Graf 3.27 Spotřeba elektřiny a zemního plynu v domácnostech v Jihomoravském kraji

Pramen: Energetický regulační úřad

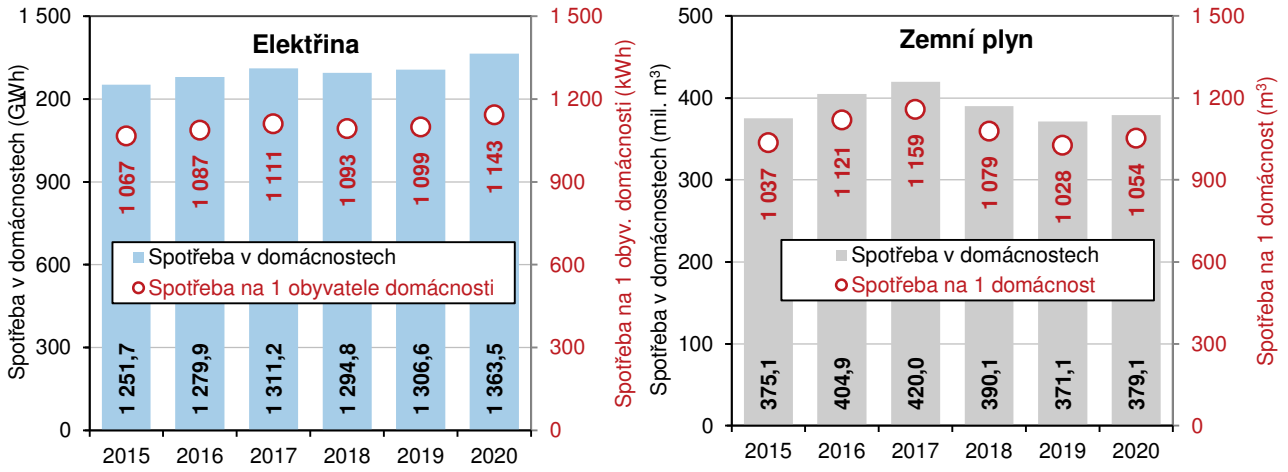

Stavebnictví, stavební povolení

Počet zaměstnanců ve velkých stavebních podnicích se meziročně nezměnil.

V roce 2020 mělo na území Jihomoravského kraje sídlo 71 středních a velkých stavebních podniků (podniky s 50 a více zaměstnanci), ve kterých bylo zaměstnáno 9,1 tisíc osob. Počet zaměstnanců oproti předchozímu roku zůstal téměř na stejné úrovni (+31 osob). Průměrná měsíční mzda v těchto podnicích dosáhla částky 39 201 Kč, proti roku 2019 vzrostla o 1 711 Kč, tj. o 4,6 % ale proti průměru ČR byla o 1 269 Kč nižší.

Graf 3.28 Stavebnictví v Jihomoravském kraji - podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

Zdroj: ČSÚ

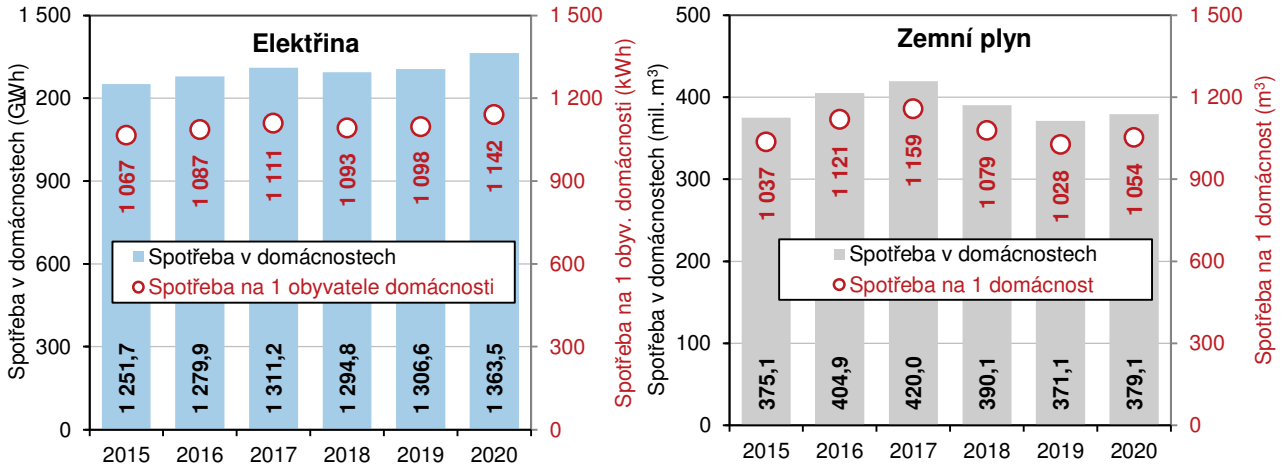

Jen mírně vzrostl objem základní stavební výroby.

Základní stavební výroba (ZSV) dosáhla hodnoty 21,7 mld. Kč v běžných cenách (2. místo v mezikrajském srovnání), proti roku 2019 byla jen o 0,7 % vyšší (o 154 mil. Kč). V roce 2020 jihomoravské podniky realizovaly ve větší míře práce v oblasti inženýrského stavitelství (11,0 mld. Kč), o něco menší objem vykázalo pozemní stavitelství (9,3 mld. Kč). Oproti roku 2019 se objem práce inženýrského stavitelství mírně snížil (-0,7 %), u pozemního stavitelství došlo naopak k mírnému nárůstu (+3,1 %). Meziročnímu vývoji objemu stavební výroby odpovídá i vývoj produktivity. Produktivita práce vyjádřená jako přepočet objemu ZSV na jednoho pracovníka dosáhla v kraji 2,4 mil. Kč a proti roku 2019 vzrostla pouze o 0,4 %.

Výsledky stavebních podniků s 20 a více zaměstnanci.

Stavební podniky s 20 a více zaměstnanci v roce 2020 na území kraje realizovaly stavební práce v hodnotě 40,8 mld. Kč (meziroční nárůst o 3,1 mld. Kč, tj. o 8,1 %). Nejvyšší objem prací na území kraje byl dosud vykázán právě v roce 2019. Na

jednoho obyvatele kraje v roce 2020 připadly stavební práce ve výši 34,2 tis. Kč, což byla mezi kraji po Praze 2. nejvyšší hodnota.

Graf 3.29 Vydaná stavební povolení v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

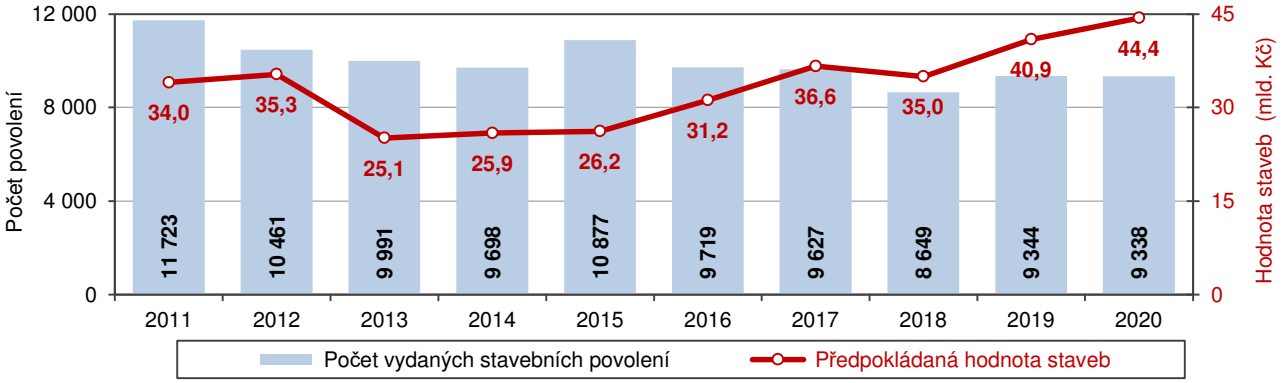

Počet vydaných stavebních povolení v posledních dvou letech opět překročil hranici 9 tisíc.

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2020 vydáno 9 338 stavebních povolení (SP), mezi ostatními kraji to byl 2. nejvyšší počet a tvořil 10,9 % republikového celku. Meziročně došlo pouze k nepatrnému snížení (jen o 6 SP méně). Snížení stavební aktivity, resp. počtu vydaných SP, bylo ale zaznamenáno celkem v 7 krajích, v relativním vyjádření nejvýraznější v Praze (pokles o 8,9 %).

Orientační hodnota staveb vzrostla a mezi kraji byla 2. nejvyšší.

Orientační hodnota staveb, na které bylo v kraji vydáno SP, dosáhla částky 44,4 mld. Kč (11,4 % republikového celku, 2. nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání). Meziročně byla o 3,4 mld. Kč vyšší (o 8,4 %), meziroční nárůst orientační hodnoty staveb byl zaznamenán celkem v 6 krajích.

Graf 3.30 Stavební povolení podle okresů v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

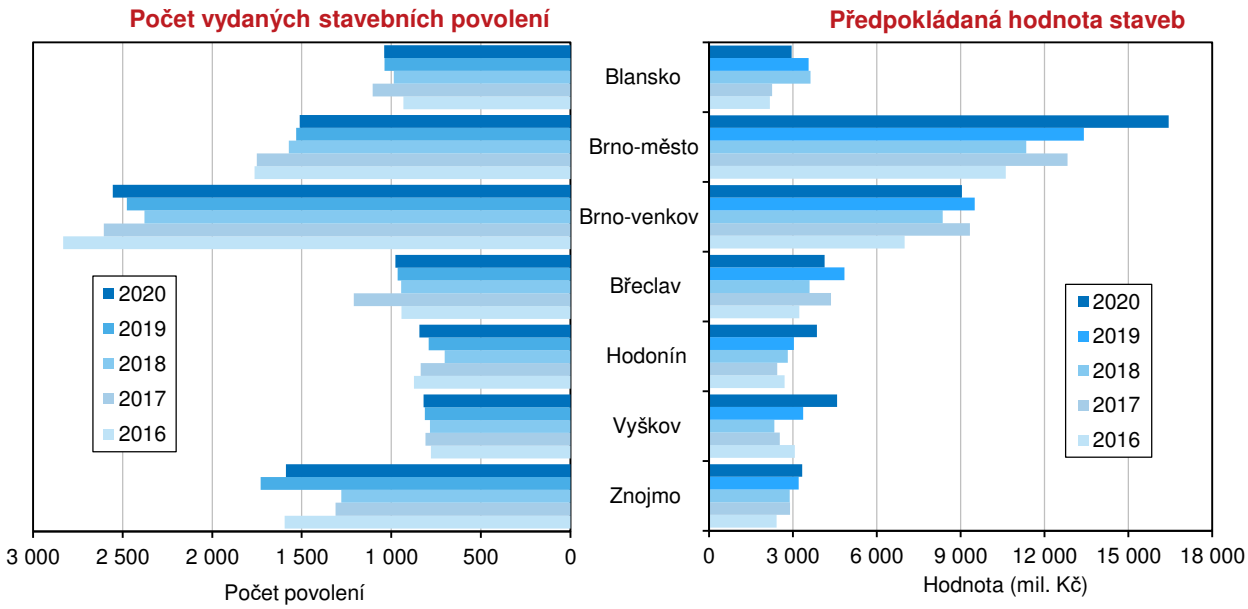

Nejvyšší průměrná orientační hodnota povolených staveb je v Brně.

Z okresů Jihomoravského kraje byl nejvyšší počet vydaných stavebních povolení v roce 2020 zaznamenán v okrese Brno-venkov (2 556), nejméně v okrese Vyškov (820). Nejvyšší orientační hodnotu povolených staveb zaznamenali v Brně-městě – 16,5 mld. Kč (37,1 % z celkové výše orientační hodnoty staveb v kraji). V Brně-městě byla současně dosažena nejvyšší průměrná hodnota na jedno stavební povolení v meziokresním srovnání, a to 10,9 mil. Kč.

Bytová výstavba

Meziroční nárůst počtu zahájených bytů.

Jihomoravský kraj se počtem 4 942 bytů, jejichž výstavba byla v roce 2020 zahájena, řadí na 2. nejvyšší příčku za Středočeský kraj. Tento počet bytů představuje 14,0 % republikového celku. V porovnání s rokem 2019 vzrostla zahájená výstavba v kraji o 1,9 %, tj. o 93 bytů. Relativně nejvíce bytů bylo meziročně zahájeno v Plzeňském kraji (nárůst o 27,1 %, tj. o 584 bytů), v devíti ze čtrnácti krajů ČR byl zaznamenán pokles zahájené výstavby.

Polovinu zahájených bytů tvoří byty v rodinných domech.

V nových rodinných domech byla v kraji zahájena výstavba 2 588 bytů (meziroční nárůst o 66 bytů, tj. o 2,6 %), což bylo 52,4 % z celkového počtu dokončených bytů v kraji. V nových bytových domech byla v kraji v roce 2020 zahájena výstavba 1 258 bytů, meziročně byl tento počet o 282 bytů nižší (o 18,3 %).

Graf 3.31 Zahájené a dokončené byty v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

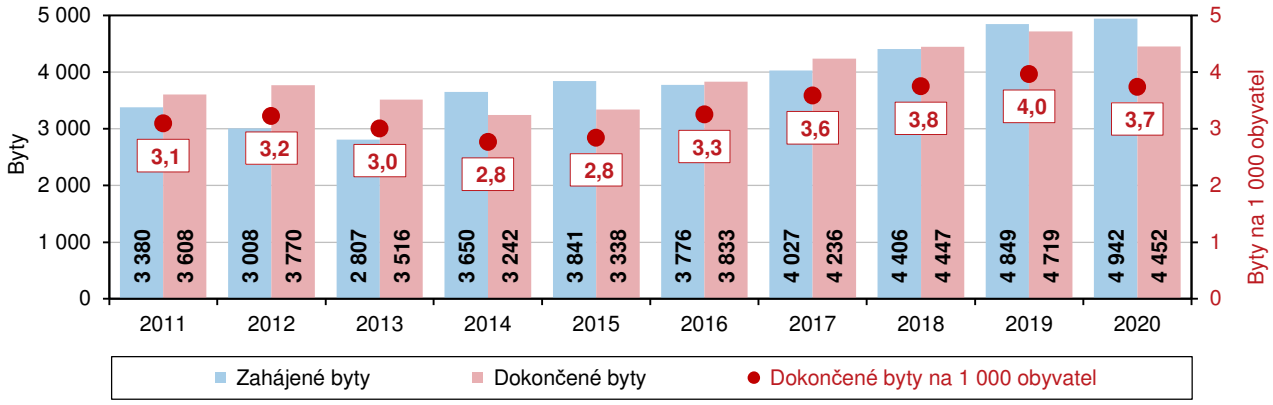

Počet dokončených bytů byl proti předešlému roku nižší, přesto byl mezi kraji třetí nejvyšší.

Dokončená výstavba v kraji v roce 2020 meziročně poklesla o 5,6 %. Celkem bylo dokončeno 4 452 bytů, tedy o 267 bytů méně než v roce 2019. Na republikovém počtu dokončených bytů se kraj podílel 12,9 %, v mezikrajském srovnání byl počet dokončených bytů 3. nejvyšší po Středočeském kraji a hl. městě Praze. Dokončená výstavba vzrostla ve sledovaném období pouze v Moravskoslezském kraji (o 11,3 %), v Olomouckém kraji (o 11,1 %) a v Kraji Vysočina (o 4,9 %). Nejvýrazněji, a to 25,2 %, poklesl počet dokončených bytů v Jihočeském kraji.

Graf 3.32 Dokončené byty podle druhu stavby v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

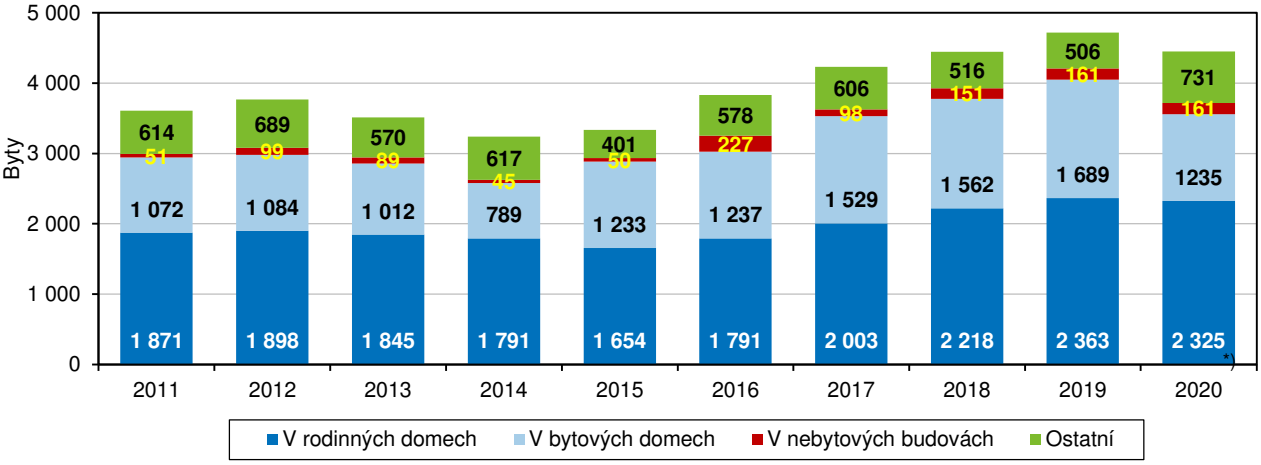

Byty v nových rodinných a bytových domech tvořily …

V nových rodinných domech bylo v kraji dokončeno 2 325 bytů, což bylo 52,2 % z celkového počtu dokončených bytů v kraji. Meziroční počet bytů v rodinných domech poklesl o 38, tj. o 1,6 %. V nových bytových domech bylo v roce 2020

… 80 % celkového počtu dokončených bytů.

dokončeno 1 235 bytů, meziročně byl tento počet o 454 bytů nižší (o 26,9 %). Byty v nových rodinných a bytových domech tvořily čtyři pětiny z celkového počtu dokončených bytů.

Počet dokončených bytů v Brně byl meziročně o pětinu nižší.

V meziokresním srovnání byla více než polovina bytů dokončena v okresech Brno-město (1 144 bytů) a Brno-venkov (1 101 bytů). V relativním vyjádření však v Brně došlo k nejvyššímu meziročnímu poklesu (o 20,9 %). Růst dokončené výstavby byl zaznamenán v okresech Znojmo, Blansko a Břeclav. Nejvíce bytů v rodinných domech bylo dokončeno v okrese Brno-venkov, a to 28,8 % krajského počtu. Naopak již tradičně se počtem bytů dokončených v bytových domech na první místo zařadilo Brno-město, kde dokončili téměř dvě pětiny (39,1 %) z celkového počtu těchto bytů v kraji.

Bytová výstavba v krajích v letech 2015 až 2020

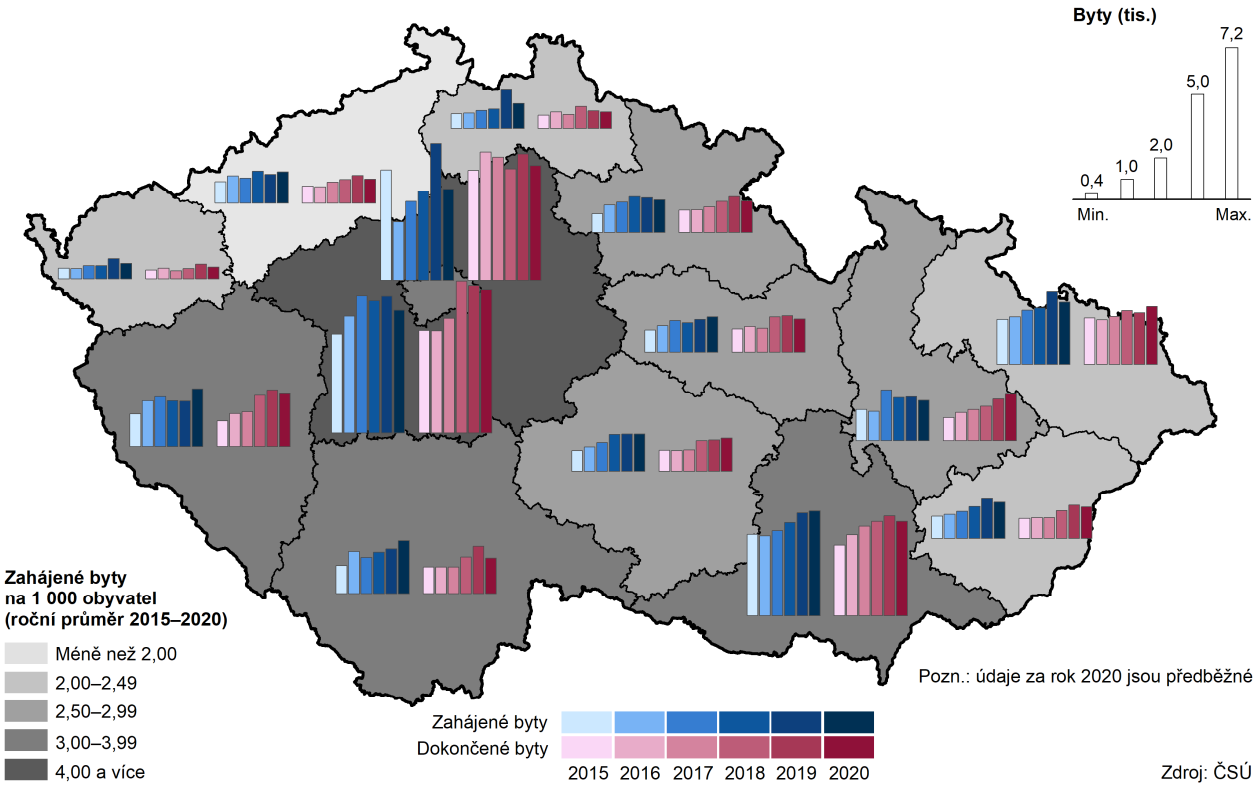

Doprava

Hustota silniční i železniční sítě patří ve srovnání s ostatními kraji spíše k nižší.

V silniční dopravě je v Jihomoravském kraji využíváno 4,4 tisíc kilometrů silnic a dálnic. Silniční dopravní síť v kraji tvoří 134,4 km dálnic I. třídy, 25,8 km dálnic II. třídy, 425,5 km silnic 1. třídy, 1 467,5 km silnic 2. třídy a 2 392,8 km silnic 3. třídy. Hustota silniční sítě v Jihomoravském kraji (61,9 km na 100 km^2) je ve srovnání s ostatními kraji 4. nejnižší. Provozní délka železničních tratí v kraji dosahuje 783,3 km. Hustota železniční sítě v kraji (10,9 km na 100 km^2) je ve srovnání s ostatními kraji 5. nejnižší. Pro úplnost je třeba uvést, že v kraji je i 45,4 km splavných vodních cest využitelných pro pravidelnou dopravu.

Autobusy v roce 2019 přepravily 64 mil. cestujících, železniční

Veřejnou autobusovou dopravou v rámci kraje bylo v roce 2019 přepraveno 64,2 mil. osob, což bylo meziročně o 4,3 mil. přepravených méně. K poklesu počtu přepravených autobusy došlo opět po jednoročním zvýšení v roce 2018. Maximum

dopravu využilo 22 mil. osob.

přepravených, a to více než 77 milionů, bylo zaznamenáno v roce 2010. Vlakem v kraji jezdí v porovnání s autobusy pouze třetina cestujících. Zde ovšem počet 22 milionů přepravených byl zaznamenán s malými odchylkami každoročně v letech 2010 až 2019.

Graf 3.33 Přeprava cestujících v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

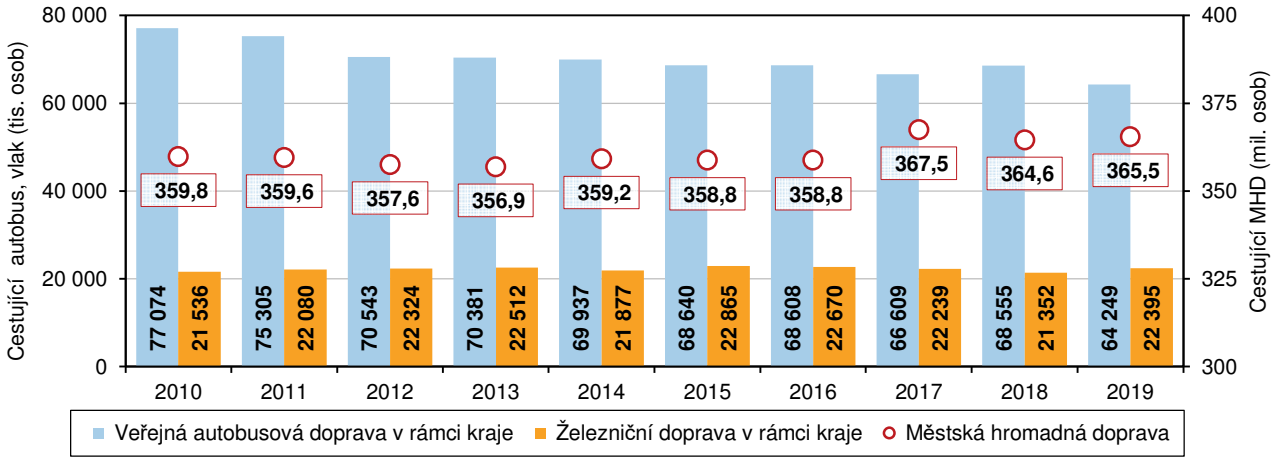

Mnohonásobně více zboží se přepravuje po silnici.

Nesrovnatelné jsou výkony v přepravě zboží – přeprava zboží po železnici tvoří dlouhodobě jen zlomek objemu nákladní silniční přepravy. V roce 2019 bylo nákladní silniční dopravou přepraveno dosud rekordních 57,6 mil. tun zboží, po železnici jen 1,6 mil. tun. Největší část přepravy nákladní silniční dopravy každoročně tvoří přeprava zboží v rámci kraje (v roce 2019 41,7 mil. tun, tj. 72,4 % celku), 8,6 mil. tun tvořil vývoz zboží z kraje (14,9 %) a 7,3 tun dovoz zboží do kraje (12,7 %).

Graf 3.34 Přeprava zboží v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

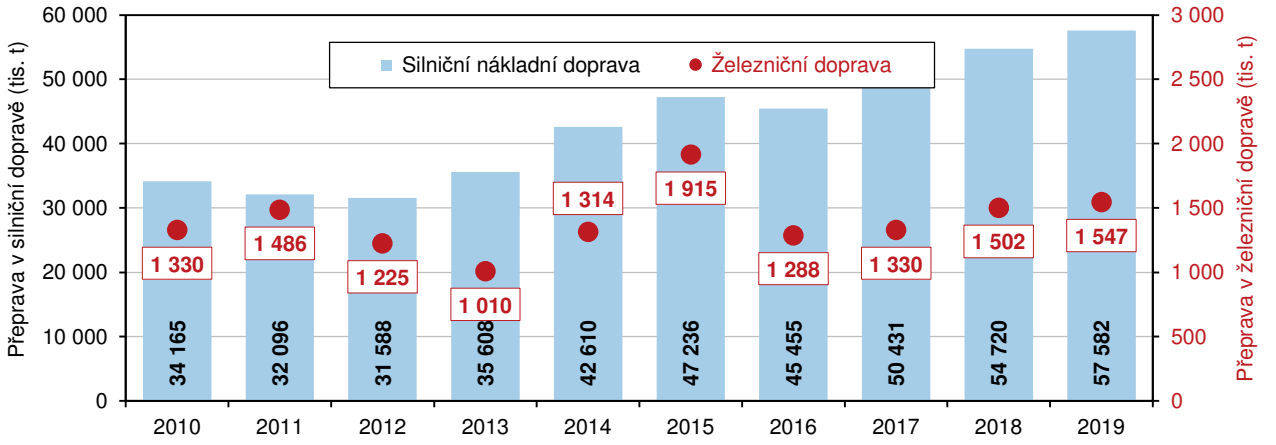

Od roku 2015 v registru vozidel v kraji přibylo 100 tisíc osobních automobilů.

Každoročně se v kraji zvyšují počty vozidel. Na konci roku 2020 bylo podle Centrálního registru vozidel v Jihomoravském kraji evidováno 629,9 tisíc osobních vozidel (530,2 tisíc na konci roku 2015), 135,9 tisíc motocyklů (119,4 tisíc), 83,1 tisíc nákladních automobilů (75,0 tisíc) a 1,8 tisíc autobusů (2,0 tisíc). Pro srovnání úrovně „motorizace“ krajů lze použít přepočet počtu osobních automobilů na 1 000 obyvatel. V tomto srovnání je Jihomoravský kraj s počtem 528 osobních automobilů na 1 000 obyvatel až na 11. místě, nejvíce aut v přepočtu je v Praze (720) a nejméně v Moravskoslezském kraji (482 osobních automobilů na 1 000 obyvatel).

Cestovní ruch

Dopady na návštěvnost ubytovacích zařízení.

Oblast cestovního ruchu a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení byla v roce 2020 výrazně ovlivněna dopady epidemiologické situace a s ní souvisejících omezujících opatření.

Kapacity hromadných ubytovacích zařízení v kraji.

Hromadné ubytovací zařízení (HUZ) je zařízení s minimálně pěti pokoji a zároveň deseti lůžky sloužící pro účely cestovního ruchu. Podle výsledků šetření bylo v roce 2020 v kraji 1 020 HUZ, bylo v nich 20,3 tisíc pokojů a 50,8 tisíc lůžek. Mezi ubytovacími zařízeními v kraji v členění podle kategorií bylo 228 hotelů, 554 penzionů, 71 kempů a chatových osad, 58 turistických ubytoven a 109 ostatních zařízení.

V ubytovacích zařízeních v kraji se ubytovalo 1,2 mil. hostů, tedy téměř o 1 mil. méně než v roce 2019.

V ubytovacích zařízeních na území Jihomoravského kraje se v roce 2020 ubytovalo 1,2 milionu hostů, což byl po hl. m. Praze druhý nejvyšší počet. Proti roku 2019 byl počet hostů o 966,5 tisíc nižší, meziročně se snížil počet hostů zahraničních (o 551,5 tisíc) i tuzemských (o 415,0 tisíc).

Graf 3.35 Kapacity a hosté hromadných ubytovacích zařízení v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

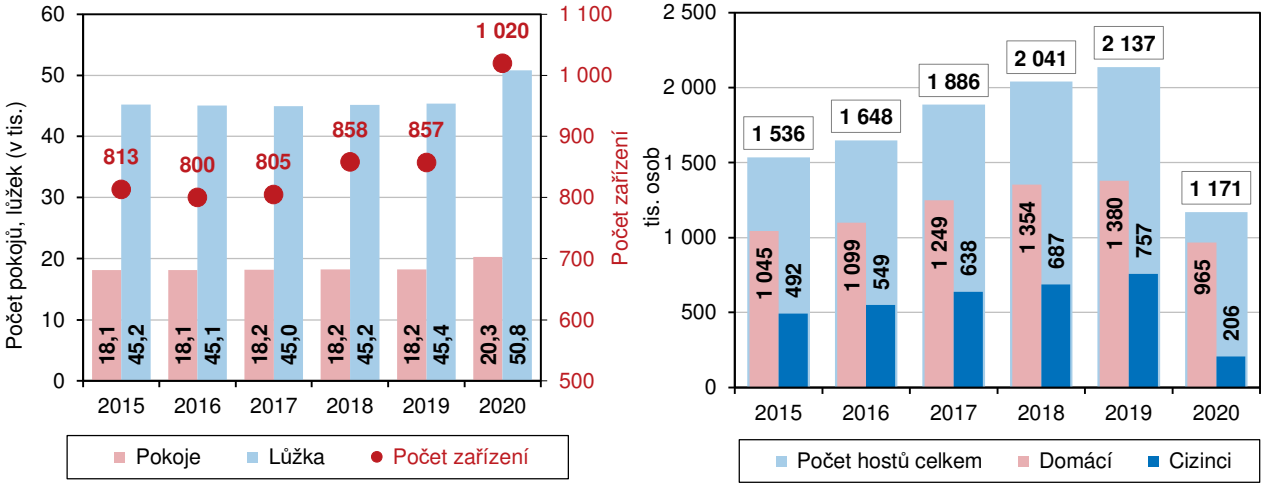

Nejvíce zahraničních hostů přijelo ze Slovenska.

Nejvíce zahraničních hostů v roce 2020 přijelo do Jihomoravského kraje ze Slovenska (48,8 tisíc), z Polska (39,3 tisíc) a z Německa (24,4 tisíc). Počet hostů ze Slovenska převýšil počty návštěvníků z jiných zemí v posledních 6 letech, do roku 2014 byli nejpočetněji zastoupeni vždy hosté z Polska.

Graf 3.36 Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

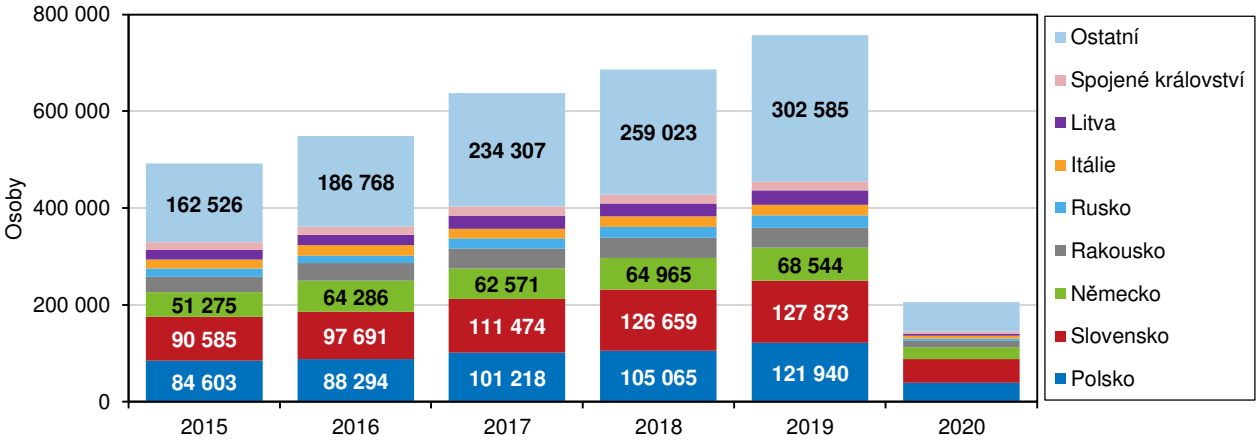

4. Životní prostředí

Půdní fond, ekologické zemědělství

Téměř polovinu rozlohy kraje tvoří orná půda, stupeň zornění je mezi kraji nejvyšší.

Jihomoravský kraj je s rozlohou 718,8 tisíc hektarů v ČR 4. největší. V roce 2016 se rozloha kraje redukcí katastrálního území vojenského újezdu Březina snížila o 722 ha (správní úpravou území přešlo do Olomouckého kraje). K 31. 12. 2020 v kraji bylo 422,5 tisíc ha zemědělské půdy, z toho bylo 348,3 tisíc ha půdy orné (48,5 % výměry kraje). Výměra orné půdy se proti roku 2011 v kraji snížila o 5,5 tisíc ha. Stupeň zornění (podíl orné půdy ze zemědělské), který zůstal i v roce 2020 mezi kraji nejvyšší, poklesl jen nepatrně, a to z 82,90 % v roce 2011 na 82,43 % v roce 2020.

Graf 4.1 Plochy vybraných druhů pozemků v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

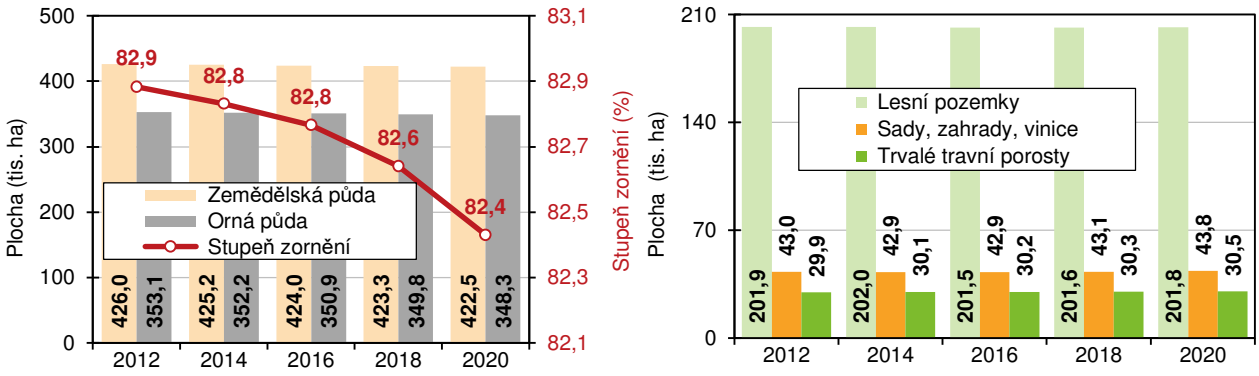

Plocha ekologicky stabilních prvků se během 10 let mírně zvětšila, zároveň došlo k poklesu výměry orné půdy, což společně vedlo k příznivému vývoji koeficientu ekologické stability.

Snižování rozlohy orné půdy doprovázené intenzivním a efektivním využíváním stávající výměry je nutnou podstatou vztahu zemědělství k přírodě a životnímu prostředí. V souladu s péčí o životní prostředí je i rozšiřování plochy ekologicky stabilních prvků (sady, zahrady, vinice a trvalé travní porosty, z nezemědělské půdy lesní pozemky a vodní plochy). V Jihomoravském kraji výměra orné půdy během 10 let mírně poklesla, plocha ekologicky stabilních prvků naopak mírně vzrostla – v roce 2011 v součtu tvořily plochu 290,3 tisíc ha a v roce 2020 291,7 tisíc ha. V souvislosti s tímto vývojem je znatelné i mírné zlepšení koeficientu ekonomické stability v kraji – v roce 2011 činil 0,677 a v roce 2020 0,683 (koeficient stability je vypočten jako poměr ekologicky stabilních a nestabilních prvků – orná půda, zastavěná a ostatní plocha).

Graf 4.2 Spotřeba průmyslových hnojiv v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

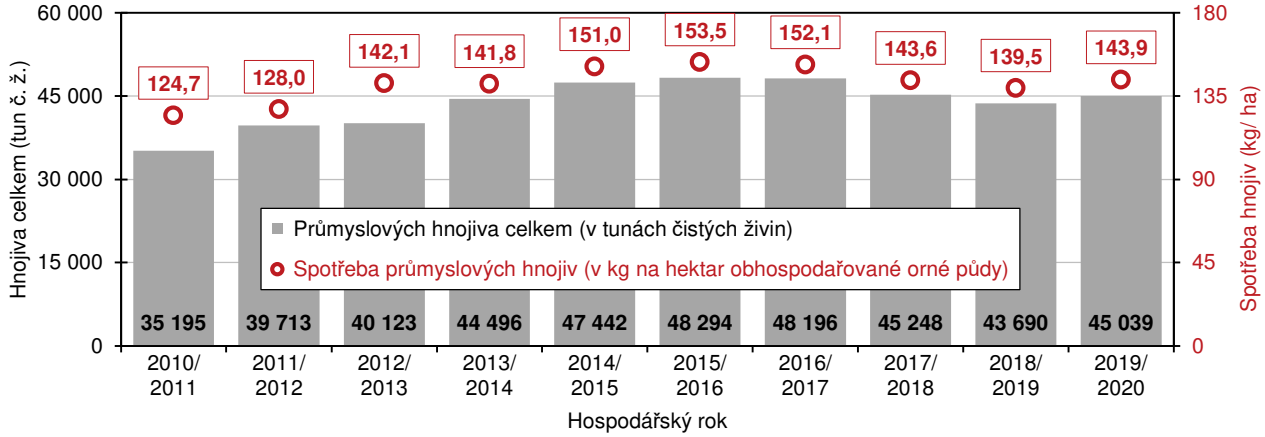

Spotřeba průmyslových hnojiv dosáhla maxima v roce 2016.

O intenzivním využívání orné půdy svědčí spotřeba průmyslových hnojiv. Za hospodářský rok 2019/2020 se v kraji spotřebovalo 45,0 tisíc tun minerálních hnojiv v čistých živinách, což v přepočtu činilo 143,9 kg na hektar obhospodařované orné půdy. Po 3 meziročních poklesech celková spotřeba průmyslových hnojiv vzrostla, maximum spotřeby minerálních hnojiv celkem i v přepočtu bylo v kraji zaznamenáno v hospodářském roce 2015/2016. Porovnání přepočtené hodnoty spotřeby průmyslových hnojiv roku 2020 s rokem 2011 ukazuje nárůst o 15,4 %, celková spotřeba vzrostla o více než čtvrtinu (o 28,0 %).

Graf 4.3 Výměra půdy v ekologickém zemědělství v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

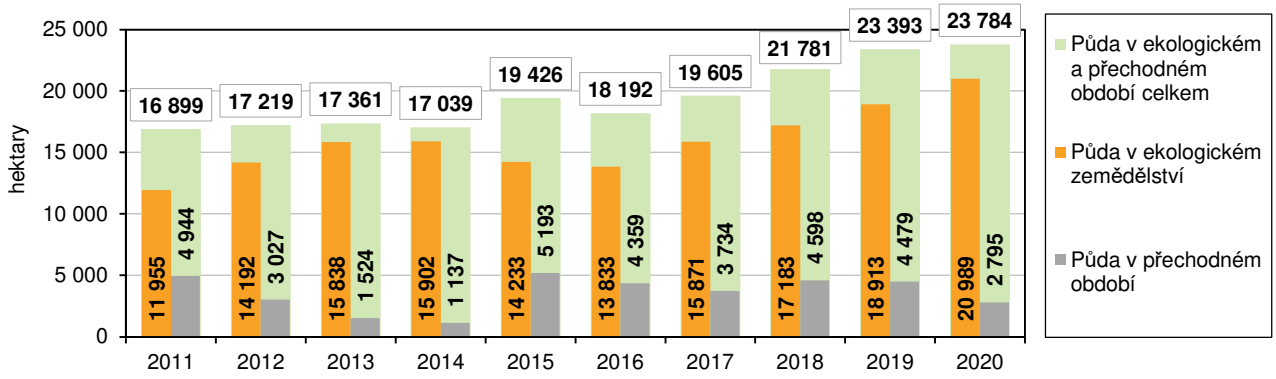

Ekologicky obhospodařovaná půda v kraji tvoří jen zlomek výměry zemědělské půdy.

Intenzivní zemědělská výroba je tedy spojena s používáním průmyslových hnojiv a ochranných chemických látek, tedy látek, jejichž výroba i spotřeba životní prostředí výrazně zatěžuje. K životnímu prostředí šetrnou alternativou je ekologické zemědělství, které je založeno na hospodaření bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů, umělých látek a genetických modifikací, a to jak v rostlinné, tak v živočišné výrobě, popř. při obhospodařování lesních pozemků. V Jihomoravském kraji se ale ekologické zemědělství rozvíjí pomaleji, neboť se uplatňuje spíše tam, kde nejsou pro konvenční zemědělství podmínky (např. v podhorských oblastech). Ekologicky obhospodařovaná půda a půda v přechodném období na konci roku 2020 zabírala v kraji výměru 23,8 tisíc hektarů, meziročně vzrostla o 392 tisíc hektarů a tvořila 5,6 % z výměry zemědělské půdy.

Na území kraje je více než 50 tisíc hektarů chráněných území.

Na území Jihomoravského kraje se nachází i chráněná území. Je zde Národní park Podyjí (vyhlášen v roce 1991), 3 chráněné krajinné oblasti - Moravský kras (vyhlášen v roce 1956), Pálava (rok 1976) a Bílé Karpaty (rok 1980). Na území kraje je i 343 maloplošných chráněných území (národní přírodní památky, národní přírodní rezervace, přírodní památky, přírodní rezervace). Podle vyhlášek, jimiž je chráněné území vymezeno, celková rozloha chráněných území na konci roku 2020 činila 50,1 tisíc hektarů.

Vodovody a kanalizace

V zásobování pitnou vodou převládá voda z veřejných vodovodů.

V roce 2020 bylo v Jihomoravském kraji zásobováno pitnou vodou z veřejných vodovodů 1 142 tisíc osob, což bylo 95,6 % obyvatel kraje. Délka vodovodní sítě je v Jihomoravském kraji v mezikrajském porovnání druhá nejdelší a činí 7 844 km; prvenství drží kraj Středočeský s 11 297 km. Vodovodních přípojek bylo v Jihomoravském kraji na konci roku 279,7 tisíce, počet osazených vodoměrů představoval 283,2 tisíce.

Každý obyvatel kraje denně spotřebuje v průměru 93 litrů vody.

V posledních dvou letech spotřeba pitné vody v Jihomoravském kraji klesala. Specifické množství vody fakturované celkem (podíl vody fakturované celkem domácnostem, průmyslu a ostatním odběratelům na jednoho obyvatele s připojením

Nejnižší denní spotřebu vody, a to 80 litrů, mají domácnosti ve Zlínském kraji.

na vodovod za den) se meziročně snížilo o 4,7 litru na 131,0 litru v roce 2020. V roce 2019 proti roku 2018 pokles představoval 1,1 litru. V mezikrajském srovnání se hodnoty tohoto ukazatele pohybují od 112,6 litru za den ve Zlínském kraji do 160,4 v hl. m. Praze; Jihomoravský kraj uvádí třetí nejvyšší hodnotu. Specifické množství vody fakturované domácnostem v Jihomoravském kraji se meziročně zvýšilo z 92,9 litru za den v roce 2019 na 93,2 litru za den v roce 2020. Nejnižší denní spotřebu mají domácnosti ve Zlínském kraji (80,0 litru na osobu), opak vykazují Pražané se spotřebou 112,5 litru za den. Spotřeba pitné vody Jihomoravanů je po Praze druhá nejvyšší.

Cena vody se zvyšuje každoročně.

Objem tržeb za vodu celkem v kraji v roce 2020 dosáhl 2,16 mld. Kč (bez DPH) s meziročním navýšením o 6,7 %. Jeden kubický metr fakturované vody v kraji stál 39,40 Kč a proti předchozímu roku cena vzrostla o 3,30 Kč. Rozdíl ceny za kubík vody mezi kraji činil 10 Kč – nejlevnější voda byla v Olomouckém kraji, a to 35,80 Kč za 1 m³, nejdražší v kraji Ústeckém (46,00 Kč za m³ vody), republikový průměr představuje 41,40 Kč. Cena vody v kraji byla 7. nejnižší (resp. 8. nejvyšší).

Graf 4.4 Vodovody a kanalizace v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

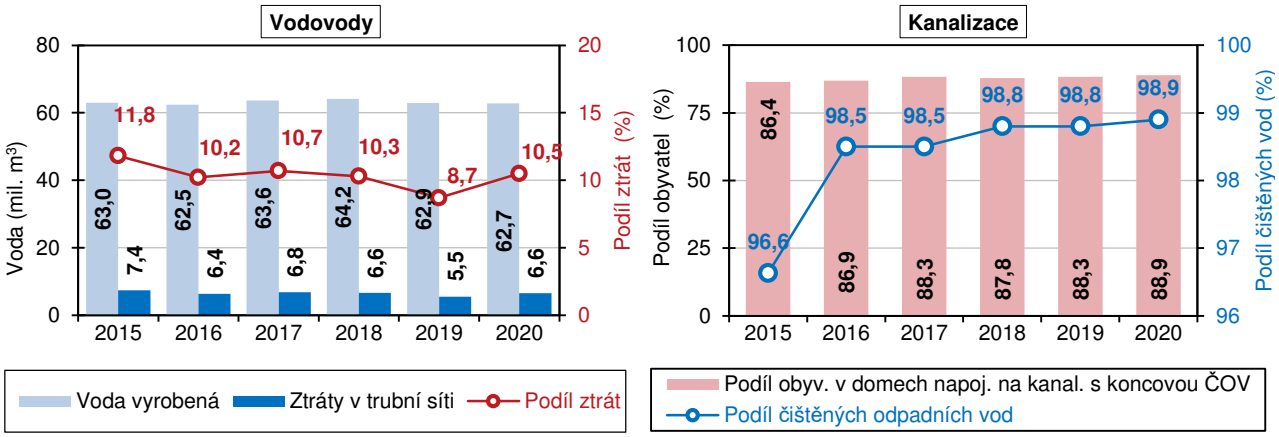

V domech, které nejsou napojeny na kanalizaci, žije 9 % obyvatel kraje.

V domech s napojením na kanalizaci odpadních vod žilo v roce 2020 v kraji 1 086,0 tisíc obyvatel (91,0 % obyvatel kraje). V domech napojených na kanalizaci ústící do čistírny odpadních vod (ČOV) žilo 1 061,0 tisíc. Kanalizační síť v roce 2020 měřila 5,7 tisíc km, bylo zde 257,8 tisíc kanalizačních přípojek.

Graf 4.5 Spotřeba vody na obyvatele, cena vody a stočného v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

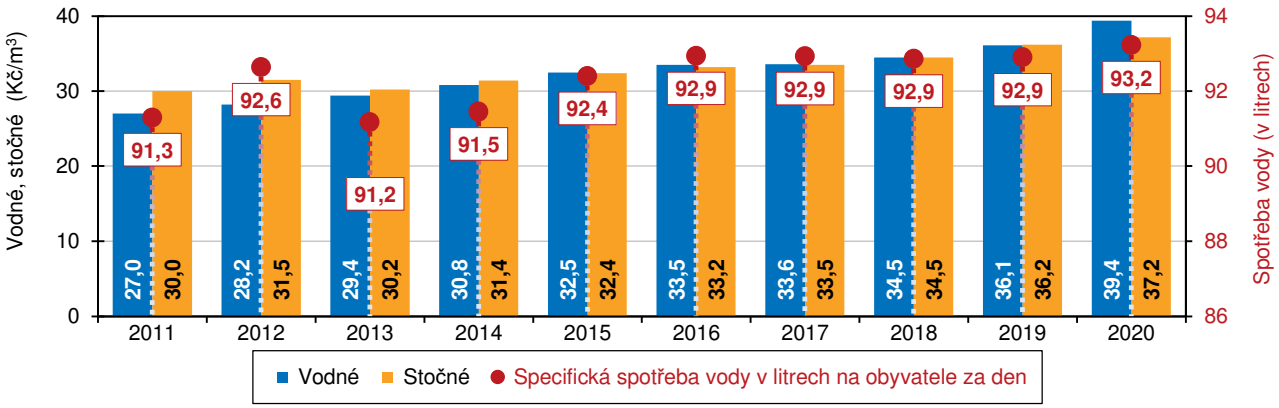

Podíl čištěných odpadních vod vypuštěných …

V roce 2020 kanalizací odteklo 60,2 mil. m³ odpadních vod, z toho 64,2 % tvořily vody splaškové. V čistírnách odpadních vod bylo celkem vyčištěno 87,0 mil. m³ vody. Podíl čištěných odpadních vod z vod vypouštěných do kanalizace

… do kanalizace dosáhl téměř 99 %.

představoval 98,9 %. Převažující částí čištěných vod jsou vody splaškové, a to 43,8 %, 15,9 % představují vody z průmyslové a ostatní činnosti a zbývající část připadá na vody srážkové (balastní). Do vodních toků bylo v roce 2020 vypuštěno 87,3 milionu m^3 vody, což je o 6,8 % než v roce 2019.

Zvýšila se i cena stočného.

Tržby za stočné v Jihomoravském kraji meziročně vzrostly o 2,5 % a v roce 2020 dosáhly 2,24 mld. Kč (bez DPH). Cena stočného v kraji činila 37,20 Kč, byla o 0,70 Kč vyšší v porovnání s republikovým průměrem a proti předešlému roku vzrostla o 1,00 Kč. V mezikrajském porovnání se průměrná cena za 1 m^3 odváděných odpadních vod pohybovala od 30,20 Kč v Kraji Vysočina do 44,40 Kč v Libereckém kraji. Průměrná cena stočného v Jihomoravském kraji je 6. nejvyšší.

Emise

Co jsou emise.

Emisí je označován děj, při kterém jsou do ovzduší vnášeny látky různého skupenství. Mezi základní znečišťující látky patří oxid uhelnatý (CO), oxidy dusíku (NO_x), oxid siřičitý (SO_2) a tuhé emise v ovzduší.

Graf 4.6 Měrné emise REZZO 1-4 v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

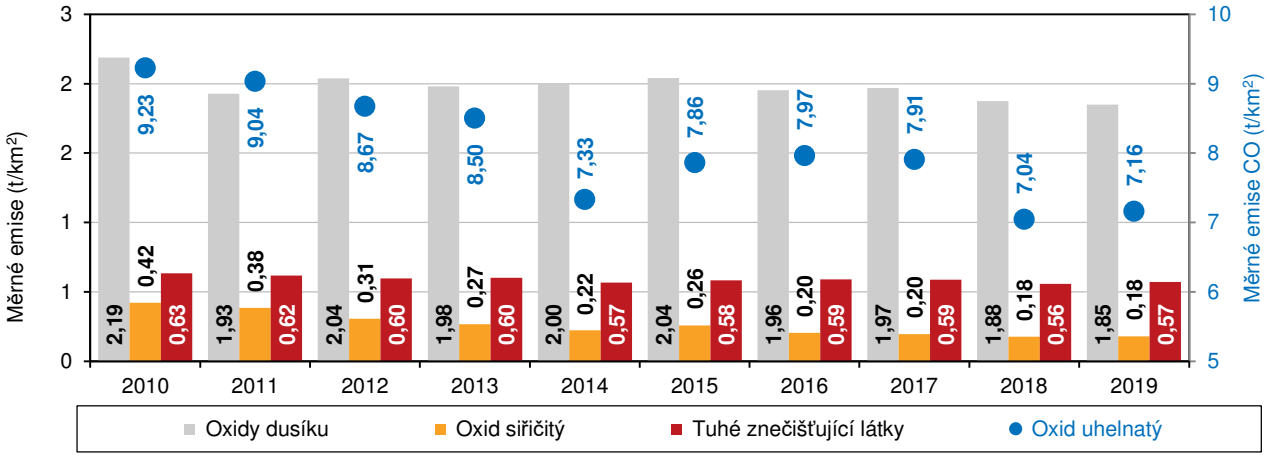

Měření, množství a evidence znečišťujících látek.

U emisí se měří jejich celková produkce v tunách, případně měrné emise těchto látek – v přepočtu v tunách na km^2 nebo v kilogramech na obyvatele. Množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší a jejich zdroje eviduje Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO). Podle závislosti na druhu zdrojů a jejich tepelných výkonech se REZZO člení na REZZO 1 (velké stacionární zdroje znečišťování), REZZO 2 (střední stacionární zdroje znečišťování), REZZO 3 (malé stacionární zdroje znečišťování) a REZZO 4 (mobilní zdroje znečišťování – silniční a železniční vozidla, plavidla, letadla).

Graf 4.7 Měrné emise vybraných znečišťujících látek v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

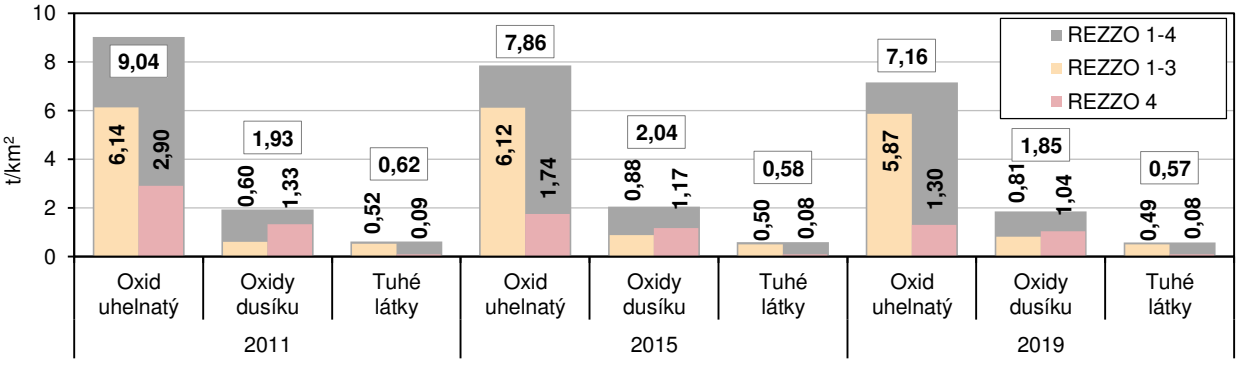

Meziroční vývoj produkce emisí nebyl příznivý.

V Jihomoravském kraji bylo za rok 2019 vyprodukováno všemi zdroji 51,5 tisíc tun oxidu uhelnatého, 13,2 tisíc tun oxidů dusíku, emise oxidu siřičitého činily 1,3 tisíc tun a tuhé látky dosáhly objemu 4,1 tisíc tun. Emise hlavních znečišťujících látek se meziročně nevyvíjely nijak zvlášť příznivě. Oproti roku 2018 se objemy zvýšily u oxidu uhelnatého o 852 tun (o 1,7 %), produkce oxidu siřičitého o 11 tun (0,9 %) a emise tuhých látek vzrostly o 97 tun (2,4 %). Pokles byl zaznamenán pouze u oxidů dusíku, a to o 190 tun (o 1,4 %).

Role zdrojů znečišťování.

Na produkci oxidů dusíku se velkou měrou podílely mobilní zdroje znečišťování (REZZO 4), naopak u oxidu uhelnatého a tuhých znečišťujících látek to byly zdroje stacionární (REZZO 1-3). Hlavní roli v produkci oxidu siřičitého hrají velké zdroje znečišťování (REZZO 1).

Odpady

Změny ve výkaznictví odpadového hospodářství.

V roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů. Sběr dat výkazem Odp 5-01 byl částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností Ministerstva životního prostředí ČR. Cílem činnosti odpadového hospodářství je minimalizovat vedlejší produkty a jejich vliv na život kolem a maximalizovat jejich další možné využití.

Nelichotivé prvenství mezi kraji ve výši přepočtu odpadů na obyvatele.

V roce 2019 bylo v Jihomoravském kraji vyprodukováno 5,0 mil. tun odpadů, tento objem byl mezi kraji 3. nejvyšší (po Středočeském kraji a hl. m. Praze) a tvořil 13,4 % republikového celku. Proti roku 2018 se produkce odpadů v kraji snížila o 246 tisíc tun, tj. o 4,7 %. Na jednoho obyvatele v kraji připadlo 4 168 kg odpadů, což ale bylo mezi kraji nejvyšší množství. Meziročně se přepočtená hodnota v kraji snížila o 222 kg, tj. o 5,1 %.

Graf 4.8 Odpady v roce 2019 podle krajů

Zdroj: ČSÚ

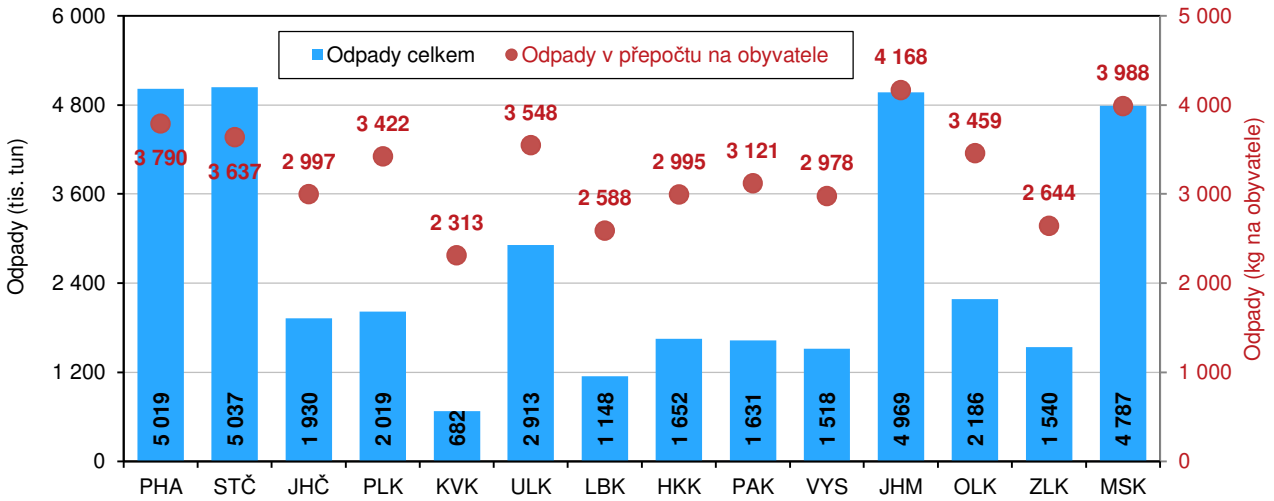

Objem komunálního odpadu se postupně navyšoval. V roce 2017 bylo v kraji vyvezeno 519,0 tisíc tun komunálního odpadu, v roce 2018 to bylo 530,7 tisíc tun (nárůst o 2,3 %) a v roce 2019 již 544,8 tisíc tun komunálního odpadu (zvýšení o 2,7 %). Objem odpadu z roku 2019 byl mezi kraji 4. nejvyšší a tvořil 10,2 % republikového množství.

Celkovému navyšování objemu komunálního odpadu odpovídá i navyšování přepočtených hodnot na jednoho obyvatele. V roce 2017 na obyvatele v kraji připadla produkce 439 kg komunálního odpadu, v roce 2018 to bylo 447 kg (meziroční zvýšení o 1,9 %) a v roce 2019 již 457 kg odpadu. Skutečnost roku 2019

byla proti roku 2018 o 2,3 % vyšší, ovšem mezi kraji byla 3. nejnižší (po Karlovarském a Plzeňském kraji).

Graf 4.9 Komunální odpad na obyvatele v roce 2019 podle krajů

Zdroj: ČSÚ

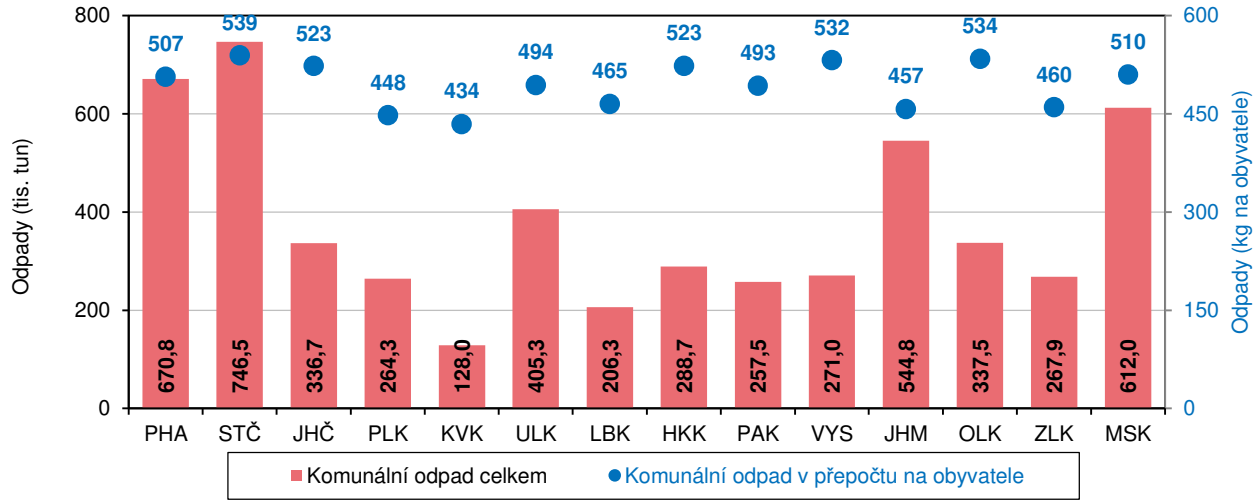

Výdaje na ochranu životního prostředí

Co obnáší výdaje na ochranu životního prostředí, je rozdíl mezi výdaji investorů v kraji a výdaji realizovanými na území kraje.

U výdajů na ochranu životního prostředí je nutno rozlišit výdaje investorů se sídlem v kraji (bez územního určení) a výdaje, které jsou realizovány na území kraje. U investorů se sídlem v kraji výdaje na ochranu životního prostředí zahrnují investiční výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného majetku a neinvestiční náklady, které se vztahují k aktivitám na ochranu životního prostředí. Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí zahrnují mzdové náklady, platby nájemného, energie a ostatní materiál a platby za služby, u kterých je účelem ochrana životního prostředí.

Graf 4.10 Investice na ochranu životního prostředí na 1 obyvatele podle místa investice

Zdroj: ČSÚ

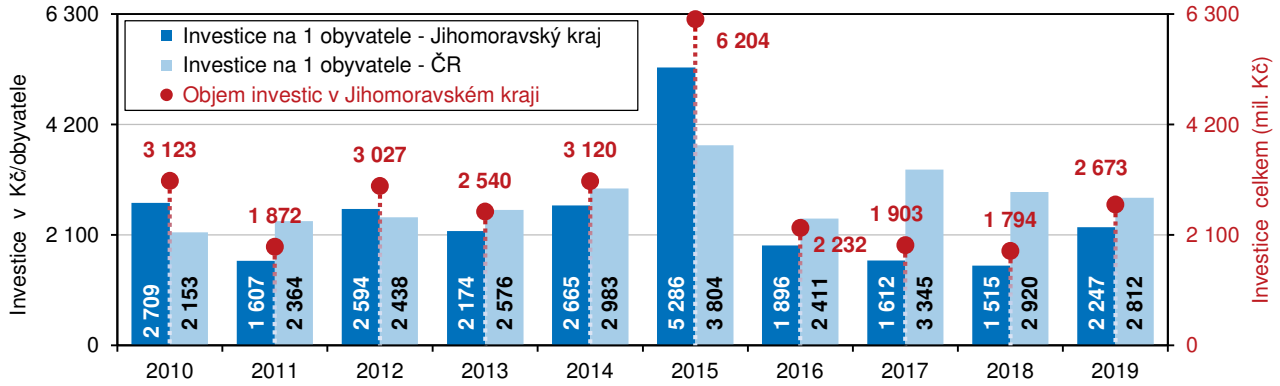

Výdaje na ochranu životního prostředí v roce 2019 byly o polovinu vyšší než v roce předešlém.
V přepočtu na obyvatele však zaostávaly za průměrem ČR.

Na území Jihomoravského kraje bylo na ochranu životního prostředí v roce 2019 investováno 2,67 mld. Kč. Tato částka byla meziročně téměř o polovinu vyšší – nárůst o 48,9 %, tj o 878,2 mil Kč. Nejvyšší objem prostředků na ochranu životního prostředí v kraji byl vynaložen v roce 2015, a to 6,20 mld. Kč. Částka investovaná v roce 2019 tak tvořila necelou polovinu skutečnosti roku 2015. Přepočtená hodnota investic na jednoho obyvatele ve výši 2 247 Kč byla meziročně o 48,3 % vyšší, byla pod průměrem ČR (2 812 Kč na obyvatele) a mezi kraji byla 6. nejnižší.

Graf 4.11 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Jihomoravském kraji (průměr let 2014–2019)

Zdroj: ČSÚ

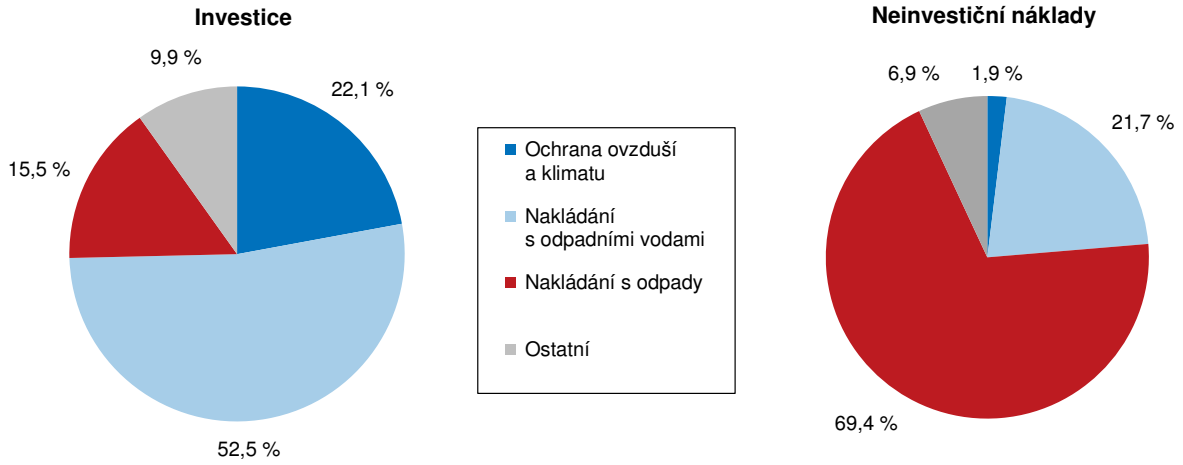

Investoři se sídlem v kraji vydali na ochranu životního prostředí 8,7 mld. Kč.

Investoři se sídlem v Jihomoravském kraji na ochranu životního prostředí vynaložili v roce 2019 celkem 8,71 mld. Kč. V této částce byly zahrnuty investice za 2,40 mld. Kč, dalších 6,32 mld. Kč tvořily neinvestiční náklady. Celkový objem výdajů se meziročně zvýšil o 960,6 mil. Kč, tj. o 12,4 %. Výrazněji vzrostl objem investičních nákladů (zvýšení o 821,7 mil. Kč, tj. o 52,1 %), neinvestiční náklady vzrostly o 138,9 mil. Kč, tj. o 2,2 %.

Investice na ochranu životního prostředí tvořily více než čtvrtinu celkových nákladů.

Objem investičních nákladů na ochranu životního prostředí tvořil 27,5 % celkových nákladů. V roce 2019 byly investice ve výši 566,9 mil. Kč určeny na ochranu ovzduší (23,6 % z celku investic), 1,26 mld. Kč na nakládání s odpadními vodami (52,6 %) a 312,8 mil. Kč na nakládání s odpady (13,0 %). Z Grafu 4.11. je zřejmé, že v letech 2014 až 2019 byly průměrné podíly mezi jednotlivými kategoriemi velmi podobné podílům roku 2019.

Na nakládání s odpady je určeno 70 % neinvestičních nákladů.

Dvě třetiny výdajů na ochranu životního prostředí vynaložili investoři se sídlem v kraji na neinvestiční výdaje. Již uvedená částka 6,32 mld. Kč byla v letech 2014 až 2019 2. nejvyšší. Maximum nákladů bylo dosud zaznamenáno v roce 2014, a to 48 mld. Kč. Rozložení výdajů jako průměr let 2012 až 2017 je patrné z grafu, největší část, a to 69,4 %, připadalo na nakládání s odpady. V roce 2019 na nakládání s odpady bylo vynaloženo 4,37 mld. Kč (69,1 %), na ochranu ovzduší a klimatu byla určena částka 113,8 mil. Kč (1,8 % z celku) a na nakládání s odpadními vodami bylo vynaloženo 1,39 mld. Kč (22,0 % z celkové částky neinvestičních výdajů).

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
	Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (‰)														
2015	-0,0	1,9	1,2	-0,5	-0,8	-1,8	-1,1	0,3	-0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,8	-0,8	-1,4
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
2017	0,3	2,4	1,5	0,2	-0,3	-2,2	-0,9	0,1	-0,1	-0,0	0,3	1,0	-0,6	-0,5	-1,2
2018	0,1	2,3	0,8	0,1	-0,3	-2,5	-1,5	0,0	-0,6	-0,0	0,3	0,9	-0,4	-0,4	-1,0
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
2020	-1,8	0,8	-0,6	-1,9	-2,0	-4,6	-3,5	-1,6	-2,1	-1,8	-2,2	-1,0	-2,4	-3,4	-3,5
	Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)														
2015	1,5	4,8	7,6	1,4	3,4	-3,1	-0,3	1,5	0,2	-0,2	-1,2	1,3	-0,8	-0,2	-2,2
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
2017	2,7	8,5	8,7	2,0	4,1	-1,4	0,5	1,4	0,7	2,4	-0,4	2,7	-0,6	-0,6	-2,1
2018	3,6	8,5	11,4	2,9	7,0	-0,2	1,2	2,3	0,5	3,8	0,4	2,9	-0,7	0,2	-1,1
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
2020	2,5	7,3	9,9	1,1	3,9	-0,0	-1,4	-1,2	0,6	2,1	0,3	3,8	0,1	-0,8	-3,0
	Živě narození mimo manželství (%)														
2015	47,8	41,2	45,7	48,3	49,4	62,6	62,3	53,7	49,7	47,2	42,2	43,1	48,2	40,6	52,2
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
2017	49,0	41,3	47,8	50,6	50,8	60,1	64,5	55,4	50,4	48,8	44,4	43,6	50,2	43,0	52,7
2018	48,5	40,7	47,0	50,3	51,6	61,7	63,4	54,2	49,8	48,9	43,4	43,8	49,8	42,3	51,9
2019	48,2	40,3	46,8	49,3	48,3	59,6	63,5	52,7	51,4	47,2	45,7	42,7	49,4	43,4	52,2
2020	48,5	40,5	46,8	50,6	49,2	62,7	62,8	53,3	51,5	48,6	44,6	43,9	50,0	43,1	51,1
	Index stáří k 31. 12. (%)[1)]														
2015	119,0	123,8	100,5	120,4	125,3	121,9	111,7	115,8	129,3	120,6	124,2	122,0	123,9	128,6	121,5
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
2017	122,1	120,9	102,5	125,0	128,3	129,6	117,5	120,8	134,4	124,9	128,7	123,5	128,1	133,0	126,9
2018	123,2	119,6	103,0	127,0	129,7	132,4	120,1	122,6	136,3	126,5	130,4	123,6	130,2	134,8	128,9
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
2020	125,5	118,9	104,4	130,8	131,8	136,5	124,2	124,9	140,7	128,7	132,8	125,1	133,7	138,2	132,3
	Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období														
2015	75,7	77,5	76,0	75,6	76,1	74,4	73,8	75,4	76,5	76,2	76,5	76,3	75,1	75,4	74,1
2016	75,8	77,7	76,1	76,0	76,0	74,6	73,8	75,7	76,8	76,3	77,0	76,4	75,2	75,4	74,2
2017	76,0	78,1	76,3	76,4	76,2	74,4	74,1	75,7	77,2	76,6	77,0	76,5	75,5	75,5	74,5
2018	76,0	78,3	76,1	76,3	76,2	74,5	74,2	75,4	77,2	76,5	76,9	76,3	75,6	75,8	74,5
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
2020	75,8	78,2	76,2	76,2	76,0	74,5	73,9	76,0	76,8	76,1	75,9	76,3	75,1	75,1	73,9
	Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období														
2015	81,6	82,4	81,5	81,5	81,4	80,2	79,7	81,4	82,2	82,1	82,6	82,4	81,7	81,8	80,8
2016	81,6	82,5	81,5	81,6	81,4	80,5	79,7	81,5	82,0	82,1	82,4	82,4	81,5	82,2	81,0
2017	81,8	82,7	81,6	82,1	81,7	80,5	79,8	81,7	82,4	82,2	82,7	82,7	81,8	82,3	81,1
2018	81,9	83,0	81,6	82,0	81,6	79,9	80,0	81,7	82,6	82,3	83,0	82,7	81,9	82,4	81,1
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
2020	81,7	82,9	81,6	81,9	81,9	80,0	79,9	81,5	82,4	81,9	82,3	82,4	81,7	81,9	80,9
	Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)														
2015	4,4	13,5	4,6	2,6	4,7	6,4	4,0	4,1	2,5	2,3	1,6	3,4	1,6	1,5	2,0
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1
2017	4,9	15,1	5,1	3,0	5,4	6,7	4,3	4,5	2,8	2,9	1,8	3,9	1,8	1,6	2,2
2018	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7,0	4,5	4,8	3,0	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4
2020	5,9	17,2	6,5	3,7	7,1	7,5	4,8	5,1	3,4	3,9	2,5	4,9	2,2	2,0	2,3

[1)] počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
	Míra zaměstnanosti (%)														
2015	56,4	60,2	59,0	56,2	58,7	56,8	52,8	55,4	55,4	57,3	54,7	57,1	53,7	56,2	53,2
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
2017	58,5	63,1	60,2	58,4	59,4	59,3	55,8	56,0	58,4	58,3	57,5	58,0	56,8	56,7	56,6
2018	59,2	64,4	60,9	58,5	59,6	60,4	55,8	56,8	58,0	59,1	58,5	58,5	58,2	57,8	57,6
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	56,9
2020	58,3	62,9	60,7	57,4	59,0	57,1	55,8	56,5	57,1	58,4	58,1	58,3	55,4	56,9	55,9
	Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)[1] (MPSV)														
2015	6,24	4,20	5,41	5,07	4,62	7,06	8,91	6,36	4,96	5,14	6,22	7,01	7,01	5,98	8,56
2016	5,19	3,35	4,31	4,28	3,56	5,45	7,79	5,17	3,76	4,04	5,17	6,11	5,94	4,92	7,45
2017	3,77	2,34	3,17	3,09	2,55	3,47	5,39	3,76	2,72	2,83	3,80	4,60	4,35	3,43	5,77
2018	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,50	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	4,65
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	4,44
2020	4,02	3,51	3,52	3,19	3,36	5,45	5,46	4,06	3,11	2,92	3,31	4,55	4,11	3,22	5,55
	Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)[2] (MPSV)														
2015	2,68	1,68	2,17	1,57	1,73	3,40	4,59	2,67	1,78	1,71	2,43	3,04	3,09	2,28	4,37
2016	2,08	1,28	1,56	1,18	1,25	2,52	3,72	1,95	1,24	1,12	1,81	2,51	2,34	1,67	3,69
2017	1,37	0,77	1,05	0,75	0,71	1,42	2,40	1,31	0,75	0,64	1,13	1,74	1,57	1,08	2,67
2018	0,88	0,48	0,74	0,43	0,44	0,76	1,49	0,79	0,48	0,26	0,79	1,25	0,88	0,59	1,84
2019	0,65	0,37	0,55	0,30	0,38	0,55	0,96	0,58	0,38	0,23	0,54	0,96	0,54	0,39	1,49
2020	1,01	0,67	0,81	0,55	0,70	1,01	1,55	0,96	0,61	0,44	0,74	1,36	0,93	0,64	2,07
	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)														
2015	216,6	283,0	229,1	204,2	221,7	195,8	185,5	201,2	209,6	207,8	209,8	217,4	195,6	207,1	194,5
2016	223,6	298,7	243,5	210,0	221,5	202,9	193,3	209,2	212,3	213,7	216,5	218,7	199,8	207,1	199,7
2017	238,8	339,5	250,9	222,8	235,5	221,2	202,5	218,4	227,8	225,8	228,5	231,0	210,5	218,5	211,8
2018	253,9	355,6	270,2	237,4	244,5	230,4	218,6	231,8	243,5	239,6	246,2	243,8	225,8	231,8	226,6
2019	268,1	364,3	283,8	247,3	265,0	242,8	234,5	245,5	263,4	250,8	261,0	262,0	238,8	247,0	239,3
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)														
2015	23 726	28 677	24 582	22 697	24 135	21 747	22 644	23 946	22 521	22 283	22 600	23 328	21 918	21 770	23 116
2016	24 982	29 906	25 490	24 018	25 388	22 735	24 004	24 764	23 914	23 543	23 953	24 675	23 205	23 242	24 071
2017	26 843	31 878	27 709	25 457	27 879	24 832	25 639	26 752	25 865	25 507	25 783	26 559	24 956	24 814	25 534
2018	29 184	34 338	30 048	27 909	30 055	26 774	27 901	28 882	28 348	27 851	28 211	28 728	27 253	27 398	27 653
2019	31 434	37 602	32 570	29 460	31 985	28 793	30 165	30 936	30 872	29 761	30 262	30 951	29 613	29 164	29 881
2020	33 256	39 233	34 229	31 188	33 735	30 714	32 159	32 726	32 679	31 679	32 289	32 942	31 708	30 863	32 025
	Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)[3] (MPSV)														
2015	11 363	12 172	11 499	11 260	11 308	11 064	11 240	11 269	11 221	11 123	11 079	11 218	11 009	11 122	11 428
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
2017	11 866	12 691	12 019	11 765	11 811	11 519	11 718	11 750	11 719	11 629	11 594	11 719	11 504	11 638	11 936
2018	12 435	13 299	12 605	12 325	12 380	12 054	12 272	12 301	12 282	12 190	12 164	12 279	12 063	12 207	12 503
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	13 553
2020	14 502	15 439	14 703	14 393	14 434	14 030	14 291	14 343	14 346	14 250	14 248	14 343	14 100	14 279	14 570
	Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)[4] (ČSSZ)														
2014	24,1	13,0	21,0	25,2	27,4	26,5	27,0	23,1	24,8	28,7	30,3	22,7	26,9	25,4	28,2
2015	24,8	13,2	21,5	25,9	27,9	27,2	27,5	23,8	25,5	29,5	31,1	23,3	27,8	26,1	28,9
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5
2017	25,8	13,6	22,4	27,4	28,7	28,2	28,3	25,0	26,9	30,8	32,5	24,4	29,2	27,3	30,2
2018	26,3	13,7	22,7	28,0	29,0	28,6	28,6	25,5	27,4	31,2	33,1	24,8	29,8	27,7	30,8
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	31,3
2020	27,3	13,9	23,4	29,6	29,7	29,7	29,3	26,5	28,6	32,5	34,7	25,7	31,2	28,9	32,1

[1] podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

[2] podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, ve jmenovateli data ČSÚ k 31. 12.

[3] bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

[4] včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
	Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)														
2015	438,7	975,3	391,6	351,9	401,1	287,5	328,4	336,4	372,9	346,8	354,8	415,8	332,1	372,9	358,4
2016	454,0	1009,8	413,1	360,7	414,5	295,9	326,3	346,7	392,5	360,6	368,0	422,7	345,8	385,6	371,7
2017	482,6	1061,8	439,3	388,7	439,6	315,1	343,9	369,4	427,5	389,2	393,5	447,2	372,6	411,3	390,4
2018	509,1	1136,7	450,7	407,5	459,0	324,5	355,6	387,2	447,8	408,4	403,9	480,7	392,5	425,2	415,5
2019	538,8	1190,6	484,5	438,1	474,3	341,5	386,4	411,4	479,3	422,7	434,0	505,9	418,5	457,4	430,0
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)														
2015	105,4	106,7	106,0	103,9	104,2	101,3	107,5	104,7	105,8	105,2	102,9	106,0	105,7	103,5	103,5
2016	102,5	102,9	105,4	101,2	102,4	101,8	98,9	102,1	104,1	103,1	102,1	100,4	102,8	102,4	102,9
2017	105,2	104,4	107,1	106,7	105,5	103,0	102,7	106,0	108,6	106,9	105,3	104,4	105,9	105,7	103,4
2018	103,2	105,4	102,4	102,7	102,5	99,1	100,1	102,4	102,9	103,1	99,7	104,9	102,2	101,6	102,7
2019	102,3	101,7	105,1	103,6	100,3	100,6	104,4	102,6	103,6	100,1	103,2	101,6	102,6	103,9	100,0
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)														
2015	36,8	41,7		29,9	33,8	20,2	35,0	23,0	41,3	45,4	39,1	42,0	36,2	35,8	31,9
2016	37,9	43,0		31,7	33,0	20,0	35,2	23,4	41,1	46,7	43,2	46,2	36,6	34,8	29,4
2017	38,0	43,7		32,0	33,6	20,5	34,9	23,2	40,0	49,3	44,5	42,7	37,0	35,5	28,8
2018	38,6	43,4		33,1	34,4	20,8	33,9	24,7	39,3	50,1	45,2	47,1	35,4	35,9	29,6
2019[1)]	40,0	45,0		34,4	36,1	21,3	35,5	25,1	40,4	50,8	47,7	48,4	36,8	36,5	31,2
2020	.	.		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích[2)] (tis. fyzických osob)														
2015	806,9	77,5	95,3	47,3	59,7	19,2	52,6	43,4	45,3	46,3	48,1	68,9	44,2	52,0	107,0
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
2017	849,9	80,3	105,9	50,5	61,6	18,8	59,3	45,0	49,7	48,3	50,6	70,7	47,2	53,8	108,1
2018	863,5	81,3	108,8	50,4	61,5	18,4	63,1	47,8	49,0	49,6	50,5	72,1	47,9	55,1	108,0
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1
2020	827,0	78,0	109,5	49,2	57,0	16,9	61,0	44,5	46,7	48,0	47,7	67,5	44,7	51,7	104,7
	Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele[3)] (tis. Kč)														
2015	25,4	42,4	19,4	36,5	22,1	22,7	19,0	20,8	22,4	24,0	23,8	30,6	21,0	15,7	21,6
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
2017	23,0	43,8	19,1	32,4	21,7	18,9	19,5	17,3	19,5	19,1	22,7	23,0	19,3	15,6	15,6
2018	25,8	44,8	21,4	32,3	24,0	24,5	23,4	18,0	22,2	21,5	23,7	27,7	23,7	18,1	20,3
2019	29,3	49,7	27,8	31,3	25,5	23,1	26,3	19,9	24,5	25,3	30,2	31,7	27,4	21,5	22,6
2020[4)]	29,4	48,0	24,7	29,9	28,4	21,1	26,3	18,6	28,1	31,4	32,9	34,2	28,3	20,4	20,7
	Dokončené byty na 1 000 obyvatel														
2015	2,4	4,1	3,7	2,0	2,1	1,4	1,0	1,4	1,9	2,1	2,0	2,8	1,7	1,6	1,8
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
2017	2,7	4,5	4,0	2,0	2,8	1,3	1,2	1,5	2,2	2,2	2,0	3,6	2,3	1,7	1,9
2018	3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
2019	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0
2020[4)]	3,2	4,1	4,9	2,6	4,2	1,9	1,4	1,8	2,7	3,0	3,1	3,7	3,5	2,5	2,3
	Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel														
2015	4 467	12 608	1 677	5 718	2 983	15 468	1 596	5 859	6 571	2 286	2 358	2 619	2 801	3 438	1 835
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940
2017	5 026	14 034	1 802	6 287	3 194	17 429	1 902	6 520	7 448	2 565	2 711	3 200	3 207	3 609	2 113
2018	5 224	14 026	1 942	6 788	3 493	17 774	2 057	6 744	7 818	2 554	2 877	3 449	3 416	3 821	2 285
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370
2020	2 933	3 694	1 309	5 266	2 537	9 887	1 340	5 665	6 197	1 823	2 143	2 271	2 550	2 767	1 548

[1)] semidefinitivní údaje

[2)] podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

[3)] podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

[4/] předběžné údaje

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
	Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km^2) (ČHMÚ)														
2015	1,56	0,57	1,78	0,61	0,85	2,92	6,27	0,41	0,90	2,57	0,29	0,26	0,75	1,09	3,36
2016	1,35	0,45	1,57	0,36	0,58	3,06	5,50	0,40	0,92	1,56	0,29	0,20	0,71	1,03	3,23
2017	1,31	0,47	1,68	0,40	0,55	2,31	5,15	0,39	0,88	1,55	0,29	0,20	0,68	1,17	3,18
2018	1,14	0,53	1,39	0,32	0,51	1,97	4,80	0,33	0,72	1,30	0,25	0,18	0,60	0,80	2,90
2019	0,97	0,55	1,20	0,33	0,47	1,50	3,82	0,34	0,66	1,06	0,26	0,18	0,61	0,60	2,46
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km^2) (ČHMÚ)														
2015	2,49	23,28	2,65	1,08	1,19	2,40	6,70	1,83	1,53	3,03	1,21	2,04	1,73	1,78	4,87
2016	2,35	22,19	2,50	1,05	1,10	2,31	6,12	1,81	1,49	2,58	1,17	1,96	1,62	1,72	4,72
2017	2,34	22,66	2,51	1,09	1,12	2,22	6,06	1,89	1,52	2,77	1,19	1,97	1,62	1,74	4,33
2018	2,23	21,71	2,26	1,04	1,05	2,10	5,95	1,83	1,42	2,82	1,09	1,88	1,54	1,67	4,05
2019	2,12	20,65	2,20	1,00	1,02	1,86	5,74	1,77	1,40	2,51	1,09	1,85	1,49	1,57	3,64
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Produkce odpadu celkem na 1 obyvatele (kg)[1,2)]														
2015	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2017	3 240	3 509	3 326	2 885	4 285	2 677	3 486	2 173	2 818	2 787	2 988	3 563	3 591	2 289	3 357
2018	3 537	3 946	3 610	3 304	3 259	3 177	3 506	2 343	3 099	2 844	3 299	4 390	4 147	2 467	3 771
2019	3 463	3 790	3 637	2 997	3 422	2 313	3 548	2 588	2 995	3 121	2 978	4 168	3 459	2 644	3 988
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Produkce komunálních odpadů na 1 obyvatele (kg)[2,3)]														
2015	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2017	488	512	528	495	452	429	478	463	509	480	512	439	503	455	501
2018	493	507	527	518	460	433	477	464	514	477	521	447	529	443	513
2019	499	507	539	523	448	434	494	465	523	493	532	457	534	460	510
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)														
2015	87,9	106,0	83,5	85,4	87,6	83,4	89,1	86,5	79,9	77,8	79,3	92,4	82,2	75,6	90,8
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
2017	88,7	109,3	85,3	84,6	88,6	85,5	89,6	86,8	80,2	78,0	79,1	92,9	83,5	75,9	89,1
2018	89,2	107,5	88,2	84,1	88,4	86,7	91,6	87,5	80,5	79,7	81,2	92,9	83,2	75,7	89,9
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6
2020	91,1	112,5	90,0	82,6	87,3	89,0	93,1	90,5	85,6	81,4	80,6	93,2	83,2	80,0	91,0
	Podíl čištěných odpadních vod (v %)														
2015	97,0	100,0	99,8	95,2	94,7	100,0	97,7	97,9	95,2	98,5	88,5	96,6	94,3	94,4	96,8
2016	97,3	100,0	99,7	95,5	95,7	100,0	97,7	98,5	95,0	98,9	88,1	98,5	95,0	93,2	97,3
2017	97,5	100,0	99,7	95,8	96,4	99,9	97,7	98,5	94,8	99,2	90,7	98,5	95,6	92,3	98,0
2018	97,6	100,0	99,6	96,2	95,7	99,9	99,0	98,5	96,6	99,0	90,1	98,8	97,7	92,5	95,8
2019	97,7	100,0	99,7	96,5	95,5	100,0	99,9	97,6	96,0	99,0	90,2	98,8	98,1	93,4	95,5
2020	97,5	100,0	99,7	96,3	95,6	99,9	97,8	97,9	95,6	99,4	91,0	98,9	98,4	93,1	95,0
	Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)														
2015	3 804	1 160	3 038	3 176	2 106	2 784	5 168	1 258	2 230	7 983	6 887	5 286	3 879	2 591	5 526
2016	2 411	2 981	1 445	1 170	2 545	2 608	7 610	1 002	1 506	2 391	1 757	1 896	1 270	770	2 986
2017	3 345	3 298	1 605	1 991	1 797	1 109	18 999	2 292	1 378	1 819	2 785	1 612	1 452	958	2 710
2018	2 920	4 498	2 463	3 135	1 943	1 302	5 579	2 327	2 383	2 337	2 484	1 515	1 899	1 994	3 939
2019	2 812	3 076	3 466	3 239	1 988	1 088	2 860	1 369	2 164	3 321	3 033	2 247	1 854	2 451	4 089
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

[1)] v roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů; sběr dat výkazem Odp 5-01 částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) MŽP

[2)] podle sídla provozovny, data nejsou plně srovnatelná s údaji publikovanými v předchozích letech

[3)] odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá; dříve publikované údaje obsahovaly pouze komunální odpad vykázaný obcemi a podniky zapojenými do obecního systému sběru odpadu

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Jihomoravského kraje v letech 2001–2020

	Měřicí jednotka	2001	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	1 131 534	1 130 353	1 132 558	1 140 531	1 147 143	1 151 705	1 154 651 [6]	1 166 311
v tom ve věku: 0–14 let		177 258	163 135	160 256	159 102	158 728	160 012	162 565 [6]	168 031
15–64 let		791 454	800 184	802 227	808 104	810 219	808 980	805 398 [6]	803 163
65 a více let		162 822	167 034	170 075	173 325	178 196	182 713	186 688 [6]	195 117
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	39,2	40,3	40,5	40,6	40,8	40,9	41,1 [6]	41,3
Sňatky		5 646	5 693	5 859	6 287	5 802	5 252	5 099	4 894
Rozvody		3 113	3 154	3 096	3 369	3 334	3 047	3 548	2 945
Živě narození	osoby	9 685	11 149	11 512	12 371	13 196	13 145	13 040	12 404
Zemřelí	osoby	11 726	12 059	11 667	11 774	11 262	11 581	11 566	11 466
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-2 041	-910	-155	597	1 934	1 564	1 474	938
Přistěhovalí	osoby	5 513	9 494	10 217	16 883	12 327	10 392	9 503	8 660
Vystěhovalí	osoby	6 977	8 469	7 857	9 507	7 649	7 394	8 031	6 910
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-1 464	1 025	2 360	7 376	4 678	2 998	1 472	1 750
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-3 505	115	2 205	7 973	6 612	4 562	2 946	2 688
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	Kč	127 501	154 291	161 516	175 095	186 469	190 370	194 407	193 172
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	555,4	559,1	560,3	562,6	561,7	568,6	576,2	577,0
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	392,4	402,6	409,1	413,3	423,6	421,5	415,0	421,0
Míra ekonomické aktivity	%	58,6	58,1	57,8	57,7	57,0	57,4	58,1	57,8
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	osoby	55 139	63 692	55 230	44 239	43 063	65 944	69 342	62 722
Podíl nezaměstnaných osob [1] (stav k 31. 12.)	%	.	7,52	6,49	5,16	5,08	8,05	8,46	7,62
Prům. měsíční starobní důchod sólo [2]	Kč	6 726	7 659	8 097	8 653	9 540	9 941	10 016	10 443
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	4,2	4,3	4,3	4,6	4,7	4,8	4,8	4,9
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby								
mateřských škol		31 725	31 015	31 466	32 170	33 181	34 615	36 377	38 072
základních škol		116 749	99 841	95 529	91 546	88 365	85 711	84 974	85 672
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	63 828	63 386	62 318	61 534	60 471	57 724	54 359
Studenti vysokých škol [3] (stav k 31. 12.)	osoby	40 210	56 931	61 330	65 873	69 127	71 579	72 153	71 292
Registrované trestné činy na 1 000 obyv.		28,4	27,3	28,3	29,4	27,7	26,2	25,4	25,7
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	257 842	322 163	346 449	384 879	418 538	405 449	409 424	423 093
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	103,2	105,6	105,6	107,4	106,0	94,4	102,7	103,2
Výdaje na výzkum a vývoj	mil. Kč	.	4 675	5 450	6 481	7 072	8 050	8 519	11 192
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		231 492	258 291	263 071	269 366	276 783	275 189	283 202	291 162
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	.	12 401	12 815	14 805	14 802	12 267	12 401	15 192
Počet zaměstnanců v průmyslu [4]	fyz. os.	81 365	74 879	76 504	80 001	78 009	69 100	63 213	69 984
Stavební práce "S" provedené v kraji [5]	mil. Kč	18 807	27 728	33 574	31 229	37 207	33 173	30 545	25 774
Dokončené byty		2 878	3 816	3 985	6 013	4 553	4 928	4 455	3 608
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	tis. osob	901,0	1 056,3	1 069,3	1 178,1	1 185,8	1 041,5	1 042,1	1 115,3
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	427 059	431 563	430 858	429 851	429 187	428 099	427 411	426 703
z toho orná půda		359 439	359 498	358 469	357 309	356 662	355 249	354 248	353 724
Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	279 511	288 070	288 772	289 703	290 354	291 356	292 052	292 776
z toho: lesní pozemky		196 173	201 169	201 311	201 418	201 467	201 611	201 675	201 866
zastavěné plochy a nádvoří		13 979	14 122	14 149	14 147	14 198	14 190	14 179	14 229
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	98,2	94,0	93,2	97,2	93,2	94,1	90,1	91,3
Podíl čištěných odpadních vod	%	99,1	95,4	95,7	96,5	94,8	96,5	96,9	97,6
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 140	2 230	1 852	1 200	2 090	2 860	2 709	1 607

[1] podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

[2] bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starob. důchodu; data za prosinec

[3] studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji

[4] průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Jihomoravského kraje v letech 2001–2020

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
									DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ
1 168 647	1 170 076	1 172 851	1 175 023	1 178 812	1 183 207	1 187 667	1 191 989	1 195 327	Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)
170 460	172 886	175 874	178 921	182 280	185 660	189 153	191 600	193 420	v tom ve věku: 0–14 let
796 447	789 415	783 750	777 832	772 488	768 319	764 698	761 769	760 010	15–64 let
201 740	207 775	213 227	218 270	224 044	229 228	233 816	238 620	241 897	65 a více let
41,5	41,7	41,9	42,0	42,2	42,3	42,4	42,5	42,6	Průměrný věk (stav k 31. 12.)
4 973	5 043	5 153	5 414	5 837	6 040	6 156	6 164	5 272	Sňatky
3 001	3 000	2 924	2 770	2 758	2 867	2 684	2 631	2 266	Rozvody
12 339	12 403	12 802	12 771	13 193	13 509	13 594	13 328	12 859	Živě narození
11 709	11 629	11 399	12 106	11 738	12 275	12 542	12 190	14 015	Zemřelí
630	774	1 403	665	1 455	1 234	1 052	1 138	-1 156	Přirozený přírůstek/úbytek
9 471	9 308	10 050	10 537	11 416	12 031	12 649	12 995	13 232	Přistěhovalí
7 765	8 653	8 678	9 030	9 082	8 870	9 241	9 811	8 738	Vystěhovalí
1 706	655	1 372	1 507	2 334	3 161	3 408	3 184	4 494	Přírůstek/úbytek stěhováním
2 336	1 429	2 775	2 172	3 789	4 395	4 460	4 322	3 338	Celkový přírůstek/úbytek
									SOCIÁLNÍ VÝVOJ
197 169	201 555	208 653	217 439	218 686	231 022	243 811	262 018	.	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
585,1	597,0	593,7	598,9	601,1	598,0	599,1	600,7	596,3	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
412,6	400,2	402,8	397,5	394,7	398,2	398,5	398,3	403,9	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
58,6	59,9	59,6	60,1	60,4	60,0	60,1	60,1	59,6	Míra ekonomické aktivity
66 435	71 970	66 203	56 032	49 032	37 290	32 042	29 087	36 883	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)
8,15	8,94	8,25	7,01	6,11	4,60	3,86	3,48	4,55	Podíl nezaměstnaných osob[1] (stav k 31. 12.)
10 662	10 845	10 950	11 218	11 328	11 719	12 279	13 331	14 343	Prům. měsíční starobní důchod sólo[2]
4,9	5,0	5,4	5,1	5,2	5,2	5,3	5,4	.	Lékaři na 1 000 obyvatel
									Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)
39 489	40 498	41 330	41 519	41 129	41 301	41 618	41 796	41 058	mateřských škol
87 444	89 755	92 481	95 654	98 990	101 540	103 570	105 272	106 890	základních škol
50 824	48 089	46 536	45 496	45 155	45 115	45 096	45 384	46 481	středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
68 852	65 390	60 507	56 512	53 378	50 407	48 899	47 862	49 272	Studenti vysokých škol[3] (stav k 31. 12.)
25,3	25,5	23,2	20,3	18,4	17,0	16,5	16,6	14,2	Registrované trestné činy na 1 000 obyv.
									EKONOMICKÝ VÝVOJ
429 902	447 012	455 448	487 921	497 492	527 915	569 468	601 779	.	Hrubý domácí produkt
99,9	102,4	99,9	106,0	100,4	104,4	104,9	101,6	.	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)
14 645	16 185	17 012	17 699	14 968	15 486	16 475	18 750	.	Výdaje na výzkum a vývoj
294 308	[7] 295 523	300 204	304 729	309 786	314 742	319 647	320 758	326 100	Registrované subjekty (stav k 31. 12.)
13 518	15 505	14 921	15 161	16 705	15 507	17 098	[8] 17 485	.	Produkce zemědělského odvětví
67 716	65 313	67 090	68 901	70 498	70 699	72 053	69 008	67 519	Počet zaměstnanců v průmyslu[4]
26 775	25 716	27 776	35 963	25 753	27 104	32 859	37 733 [9]	40 801	Stavební práce "S" provedené v kraji[5]
3 770	3 516	3 242	3 338	3 833	4 236	4 447	4 719 [9]	4 453	Dokončené byty
[10] 1 317,7	1 427,2	1 500,0	1 536,2	1 647,5	1 886,4	2 040,6	2 137,3	1 170,8	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
									ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)
426 041	425 765	425 168	424 577	424 021	423 770	423 318	422 902	422 497	Zemědělská půda (stav k 31. 12.)
353 116	352 771	352 171	351 428	350 947	350 454	349 833	349 044	348 266	z toho orná půda
293 449	293 746	294 355	294 929	294 761	295 027	295 484	295 903	296 287	Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)
201 898	201 926	202 004	202 137	201 514	201 559	201 642	201 717	201 770	z toho: lesní pozemky
14 269	14 274	14 327	14 323	14 429	14 472	14 509	14 560	14 690	zastavěné plochy a nádvoří
92,6	91,2	91,5	92,4	92,9	92,9	92,9	92,9	93,2	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
97,5	97,9	97,0	96,6	98,5	98,5	98,8	98,8	98,9	Podíl čištěných odpadních vod
2 596	2 174	2 665	5 286	1 896	1 612	1 515	2 247	.	Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele

[5] podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

[6] údaje od roku 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 podle místa trvalého pobytu

[7] od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky

[8] semidefinitivní údaje [9] předběžné údaje

[10] od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	1 175 023	1 178 812	1 183 207	1 187 667	1 191 989	1 195 327
v tom: muži		575 534	577 723	580 152	582 516	585 254	587 462
ženy		599 489	601 089	603 055	605 151	606 735	607 865
z toho cizinci (bez azylantů)		40 366	43 447	46 574	50 351	52 741	58 790
Sňatky		5 414	5 837	6 040	6 156	6 164	5 272
Průměrný věk při prvním sňatku: ženichové		31,8	32,1	32,2	32,2	32,6	33,0
nevěsty		29,1	29,3	29,5	29,7	30,0	30,4
Rozvody		2 770	2 758	2 867	2 684	2 631	2 266
Živě narození	osoby	12 771	13 193	13 509	13 594	13 328	12 859
z toho mimo manželství	%	43,1	43,0	43,6	43,8	42,7	43,9
Průměrný věk matky při narození dítěte		30,9	30,9	31,1	31,1	31,3	31,3
prvního dítěte		29,2	29,1	29,3	29,4	29,6	29,6
Úhrnná plodnost[1)]		1,575	1,660	1,723	1,763	1,754	1,728
Potraty		3 771	3 413	3 484	3 218	3 220	2 934
z toho umělá přerušení těhotenství		2 040	1 796	1 832	1 822	1 828	1 677
Potraty na 100 narozených	%	29,4	25,8	25,7	23,6	24,1	22,7
Zemřelí	osoby	12 106	11 738	12 275	12 542	12 190	14 015
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	665	1 455	1 234	1 052	1 138	-1 156
Přistěhovalí	osoby	10 537	11 416	12 031	12 649	12 995	13 232
z toho z ciziny		4 349	4 694	5 315	5 913	6 318	6 776
Vystěhovalí	osoby	9 030	9 082	8 870	9 241	9 811	8 738
z toho do ciziny		2 934	2 780	2 393	2 698	3 211	2 379
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	1 507	2 334	3 161	3 408	3 184	4 494
z toho s cizinou		1 415	1 914	2 922	3 215	3 107	4 397
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	2 172	3 789	4 395	4 460	4 322	3 338
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	10,9	11,2	11,4	11,5	11,2	10,8
zemřelí	‰	10,3	10,0	10,4	10,6	10,2	11,7
přirozený přírůstek/úbytek	‰	0,6	1,2	1,0	0,9	1,0	-1,0
přistěhovalí	‰	9,0	9,7	10,2	10,7	10,9	11,1
vystěhovalí	‰	7,7	7,7	7,5	7,8	8,2	7,3
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	1,3	2,0	2,7	2,9	2,7	3,8
celkový přírůstek/úbytek	‰	1,9	3,2	3,7	3,8	3,6	2,8
Kojenecká úmrtnost[2)]	‰	1,7	2,0	2,3	2,1	2,6	2,9
Novorozenecká úmrtnost[3)]	‰	0,9	1,2	1,5	1,6	1,6	1,9
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.) ve věku:							
0–14 let	osoby	178 921	182 280	185 660	189 153	191 600	193 420
	%	15,2	15,5	15,7	15,9	16,1	16,2
15–64 let	osoby	777 832	772 488	768 319	764 698	761 769	760 010
	%	66,2	65,5	64,9	64,4	63,9	63,6
65 a více let	osoby	218 270	224 044	229 228	233 816	238 620	241 897
	%	18,6	19,0	19,4	19,7	20,0	20,2
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	42,0	42,2	42,3	42,4	42,5	42,6
mužů		40,5	40,6	40,7	40,9	41,0	41,1
žen		43,5	43,7	43,8	43,8	44,0	44,1
Index stáří (stav k 31. 12.)[4)]	%	122,0	122,9	123,5	123,6	124,5	125,1
mužů		97,5	98,6	99,5	100,1	101,2	101,7
žen		147,6	148,4	148,6	148,2	148,9	149,6
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.)[5)]	%	51,1	52,6	54,0	55,3	56,5	57,3
Naděje dožití (dvouleté období)	roky						
mužů při narození		76,3	76,4	76,5	76,3	76,6	76,3
žen při narození		82,4	82,4	82,7	82,7	82,8	82,4
mužů ve věku 65 let		16,3	16,3	16,3	16,3	16,5	16,2
žen ve věku 65 let		20,1	20,1	20,3	20,3	20,5	20,1

[1)] počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

[2)] počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

[3)] počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

[4)] počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

[5)] počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL[1)]							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	996,4	995,8	996,2	997,6	999,0	1 000,2
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	12,8	11,6	12,8	13,1	12,8	12,5
střední bez maturity	%	30,9	31,6	32,3	31,4	31,8	30,9
střední s maturitou	%	34,5	33,0	32,4	32,9	32,2	32,6
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	21,8	23,7	22,5	22,6	23,0	23,8
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	598,9	601,1	598,0	599,1	600,7	596,3
v tom: zaměstnaní		569,1	577,9	578,1	583,4	588,0	582,7
z toho ženy		252,7	254,2	257,8	257,3	260,6	257,2
nezaměstnaní		29,8	23,2	19,9	15,6	12,7	13,7
z toho ženy		14,7	12,4	11,9	9,5	8,1	7,7
Ekonomicky neaktivní ve věku 15 a více let	tis. osob	397,5	394,7	398,2	398,5	398,3	403,9
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci[2)]	%	84,0	83,0	85,0	84,7	85,9	84,3
zaměstnavatelé	%	3,2	3,1	2,7	2,5	2,5	2,3
pracující na vlastní účet	%	12,2	13,3	12,1	12,3	11,3	12,8
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	590,9	594,6	597,1	605,6	603,6	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	3,0	3,0	3,0	3,1	3,0	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	33,7	33,5	33,4	33,3	33,3	.
terciární (služby)	%	63,3	63,5	63,6	63,6	63,7	.
Míra ekonomické aktivity	%	60,1	60,4	60,0	60,1	60,1	59,6
v tom: muži		68,5	69,1	67,8	68,5	68,3	68,0
ženy		52,2	52,1	52,7	52,1	52,4	51,6
Míra zaměstnanosti	%	57,1	58,0	58,0	58,5	58,9	58,3
v tom: muži		65,4	66,9	66,1	67,2	67,3	66,8
ženy		49,3	49,7	50,4	50,2	50,8	50,1
Obecná míra nezaměstnanosti	%	5,0	3,9	3,3	2,6	2,1	2,3
v tom: muži		4,6	3,2	2,4	1,8	1,4	1,8
ženy		5,5	4,7	4,4	3,6	3,0	2,9
NEZAMĚSTNANOST (stav k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	56 032	49 032	37 290	32 042	29 087	36 883
z toho: ženy		28 380	24 690	18 866	16 479	14 592	18 370
absolventi škol a mladiství		2 917	2 188	1 554	1 464	1 367	1 910
osoby se zdravotním postižením		7 457	7 113	6 058	5 175	4 546	5 050
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		13 516	13 280	11 418	11 197	10 891	12 189
dosažitelní		54 477	47 140	35 285	29 517	26 469	34 421
v tom podle věku:							
do 19 let		1 579	1 352	1 025	1 000	895	1 228
20–24 let		6 194	4 815	3 138	2 735	2 445	3 352
25–34 let		11 984	10 165	7 447	6 360	5 784	7 457
35–44 let		13 787	12 169	8 880	7 360	6 600	8 362
45–54 let		11 902	10 543	8 291	6 969	6 495	7 972
55 a více let		10 586	9 988	8 509	7 618	6 868	8 515
průměrný věk	roky	41,0	41,7	42,7	42,7	42,7	42,4
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		13 410	12 243	9 560	8 305	7 603	9 364
střední bez maturity		23 300	20 250	15 057	12 746	11 408	14 131
střední s maturitou		14 131	12 005	9 078	7 799	7 052	9 369
vyšší odborné vč. nástavbového		533	434	371	268	273	314
vysokoškolské		4 658	4 100	3 224	2 924	2 751	3 705
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby	26 835	23 197	17 647	15 463	13 961	18 410
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		8 104	7 115	5 433	4 717	4 389	5 763
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		18 731	16 082	12 214	10 746	9 572	12 647
manuální pracovníci	osoby	27 235	24 695	18 808	15 910	14 544	17 631
kvalifikovaní (třídy 6–8)		13 216	11 607	8 222	6 605	6 306	7 792
nekvalifikovaní (třída 9)		14 019	13 088	10 586	9 305	8 238	9 839

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
v tom podle délky evidence:	osoby						
do 3 měsíců		15 465	14 379	12 369	12 095	11 691	11 318
3–6 měsíců		8 777	7 756	6 169	5 702	5 624	7 599
6–12 měsíců		8 154	7 509	5 394	4 697	4 461	7 629
od 1 roku do 2 let		7 488	6 156	4 114	3 107	2 769	5 287
více než 2 roky		16 148	13 232	9 244	6 441	4 542	5 050
Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměstnanosti	Kč	6 217	6 462	6 921	7 434	8 196	8 499
Podíl nezaměstnaných osob[3)]	%	7,01	6,11	4,60	3,86	3,48	4,55
v tom: muži		6,83	5,98	4,47	3,69	3,42	4,48
ženy		7,20	6,23	4,73	4,04	3,54	4,62
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných[4)]	%	3,04	2,51	1,74	1,25	0,96	1,36
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	místa	8 097	11 228	16 826	24 014	27 149	29 268
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	osoby	6,9	4,4	2,2	1,3	1,1	1,3
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	255 178	257 387	272 716	288 850	311 678	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	217,4	218,7	231,0	243,8	262	.
průměr ČR = 100	%	100,4	97,8	96,7	96,0	97,7	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD[5)]							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	27 051	28 319	30 311	32 639	35 356	37 683
v tom: muži		30 088	31 261	33 422	35 767	38 545	40 654
ženy		23 236	24 404	26 240	28 643	31 356	33 975
Medián mezd	Kč	23 328	24 675	26 559	28 728	30 951	32 942
v tom: muži		25 248	26 521	28 645	30 908	33 113	34 628
ženy		21 012	22 236	24 034	26 118	28 356	30 612
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		41 519	41 129	41 301	41 618	41 796	41 058
základních škol		95 654	98 990	101 540	103 570	105 272	106 890
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		45 496	45 155	45 115	45 096	45 384	46 481
vyšších odborných škol (denní studium)		2 032	1 768	1 537	1 407	1 364	1 305
Studenti vysokých škol (občané ČR, stav k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		31 753	29 780	28 237	27 496	27 014	27 752
s místem výuky v kraji		56 512	53 378	50 407	48 899	47 862	49 272
z toho v prezenčním studiu	%	81,1	81,3	81,7	82,4	83,8	84,7
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	15 720	14 631	13 878	12 814	12 032	11 845
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	6 018	6 115	6 187	6 322	6 459	.
na 1 000 obyvatel		5,1	5,2	5,2	5,3	5	.
Nemocnice[6)]					23	24	.
lůžka			[12)]		7 454	7 629	.
případy hospitalizace	tis. případů	.	.	.	253,5	247,4	.
průměrná ošetřovací doba	dny	.	.	.	8,9	9,0	.
využití lůžek	dny	.	.	.	264,3	257,2	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	4,051	4,199	4,263	4,418	4,612	5,437
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	44,1	44,9	44,0	42,6	43,3	41,0
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. pěstounské péče)	tis. dávek	1 237,8	1 188,9	1 111,8	987,5	929,0	936,4
z toho rodičovský příspěvek		376,3	375,6	381,8	388,4	394,8	439,1
Výdaje na dávky celkem (vč. pěstounské péče)	mil. Kč	4 170	4 206	4 156	4 333	4 208	5 824
z toho rodičovský příspěvek		2 582	2 616	2 667	2 878	2 832	4 489
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. pěstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 553	3 573	3 520	3 658	3 538	4 878

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		2 946	2 879	2 740	2 732	2 647	2 680
na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let		13,5	12,9	12,0	11,7	11,1	11,1
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		2 938	3 136	3 282	3 262	3 094	3 227
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením		1 239	1 166	1 142	1 137	1 119	1 143
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem[7)]	osoby	263 652	265 643	266 644	267 495	268 138	266 668
z toho ženy		163 976	164 426	164 164	163 985	163 664	161 817
Příjemci starobního důchodu sólo[8)]	osoby	195 804	197 784	199 157	200 428	201 418	200 757
Příjemci předčasného starobního důchodu[7,9)]	osoby	61 535	63 412	65 078	66 402	67 647	68 581
z toho ženy		34 407	35 527	36 426	37 130	37 707	38 303
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	23,3	23,9	24,4	24,8	25,2	25,7
v tom: muži		27,2	27,5	28,0	28,3	28,7	28,9
ženy		21,0	21,6	22,2	22,6	23,0	23,7
Průměrný měsíční starobní důchod sólo[8)]	Kč	11 218	11 328	11 719	12 279	13 331	14 343
v tom: muži		12 371	12 478	12 893	13 491	14 590	15 681
ženy		10 240	10 340	10 697	11 218	12 214	13 140
Podíl průměrného starobního důchodu sólo[8)] na mzdovém mediánu	%	48,1	45,9	44,1	42,7	43,1	43,5
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	2 620 373	2 865 807	3 108 594	3 706 342	4 239 696	6 028 421
v tom dávky:							
nemocenské		1 641 075	1 809 691	1 956 521	2 405 797	2 811 959	3 499 220
ošetřovné[13)]		105 435	110 891	136 971	158 395	169 507	1 238 882
peněžitá pomoc v mateřství		872 866	944 586	1 014 349	1 109 952	1 209 787	1 239 486
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		997	640	752	1 112	905	806
otcovská poporodní péče[10)]		.	.	.	27 010	32 974	33 026
dlouhodobé ošetřovné[10)]		.	.	.	4 076	14 565	17 000
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		23 828	21 599	20 086	19 562	19 757	16 985
na 1 000 obyvatel		20,3	18,4	17,0	16,5	16,6	14,2
Objasněné trestné činy		10 074	9 168	8 598	8 101	8 400	6 903
Hlášené dopravní nehody		7 056	7 094	7 587	7 689	8 141	7 039
na 1 000 obyvatel		6,0	6,0	6,4	6,5	6,8	5,9
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	osoby	81	49	59	49	63	51
Podíl bodovaných řidičů[11)] z registrovaných řidičů celkem	%	8,2	7,7	7,1	7,2	7,1	6,2
Požáry		1 760	1 505	1 763	1 844	1 590	1 399
na 1 000 obyvatel		1,5	1,3	1,5	1,6	1,3	1,2
přímá škoda	mil. Kč	215	499	191	231	130	167

[1)] údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů)

[2)] zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

[3)] podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

[4)] podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

[5)] pramen: MPSV (Informační systém o průměrném výdělku) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)

[6)] do roku 2015 počet hospitalizovaných pacientů

[7)] včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

[8)] bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

[9)] předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

[10)] dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018

[11)] bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče

[12)] některé LDN se staly součástí nemocnic

[13)] na růst výdajů na ošetřovné v r. 2020 mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covid-19

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	487 921	497 492	527 915	569 468	601 779	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	106,0	100,4	104,4	104,9	101,6	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	415,8	422,7	447,2	480,7	505,9	.
průměr ČR = 100	%	94,8	93,1	92,7	94,4	93,9	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	825,8	836,7	884,1	940,4	997,0	.
průměr ČR = 100	%	92,5	91,8	92,5	94,2	94,2	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	439 375	447 487	474 395	513 187	543 249	.
v tom sektory: primární	%	2,7	2,7	2,5	2,4	.	.
sekundární	%	34,9	34,6	33,8	33,5	.	.
terciární	%	62,4	62,7	63,7	64,1	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	124 133	124 920	122 296	133 623,0	156 802,0	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	105,8	106,1	103,6	112,8	132	.
průměr ČR = 100	%	90,9	93,7	86,2	84,2	93,2	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	590 882	594 595	597 141	605 578	603 594	.
z toho zaměstnanci		506 795	504 961	518 870	525 809	530 884	.
NÁKLADY PRÁCE[1)]							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	34 904	36 303	38 571	41 739	45 460,2	.
z toho: přímé náklady (mzdy a náhrady mzdy)		25 394	26 371	28 041	30 392	32 993	.
sociální náklady a výdaje		9 075	9 431	9 986	10 771	11 809,2	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY[2)] (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	49 516	48 312	51 263	57 381	63 695	70 063
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	48 976	44 344	48 300	57 450	61 889	71 412
z toho: běžné výdaje		34 043	35 237	38 295	42 452	46 936	51 260
kapitálové výdaje		14 933	9 106	10 005	14 998	14 952	20 152
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	17 699	14 968	15 486	16 475	18 750	.
z toho: mzdové		8 185	9 196	9 123	10 078	11 725	.
financované z veřejných zdrojů ČR		5 259	5 550	5 931	6 336	6 761	.
Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	13 048	13 096	13 019	13 772	14 974	.
z toho výzkumní pracovníci		8 182	8 098	7 834	7 304	7 754	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE[3)]							
Podíl domácností vybavených počítačem	%	75,1	76,2	77,3	78,0	79,4	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	75,6	77,4	79,3	80,6	81,4	.
ORGANIZAČNÍ STATISTIKA							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		304 729	309 786	314 742	319 647	320 758	326 100
z toho živnostníci		200 549	203 507	206 668	208 203	210 904	213 461
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		161 177	161 172	166 556	169 722	172 890	175 952
z toho živnostníci		98 806	99 536	101 502	102 725	103 885	105 941
Vzniklé subjekty		10 887	11 626	11 752	11 367	11 491	10 886
z toho živnostníci		5 811	5 970	5 941	5 975	6 361	6 114
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	15 161	16 705	15 507	[7)] 17 098	[7)] 17 485,2	.
z toho: rostlinná produkce		10 064	10 877	9 204	[7)] 10 703	[7)] 10 988,4	.
živočišná produkce		4 106	4 054	4 434	[7)] 4 461	[7)] 4 692,5	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (stav k 31. 5.)	ha	361 265	360 655	362 665	363 721	361 872	361 011
z toho orná		318 412	319 379	320 074	320 372	318 167	316 952
Sklizeň: obilovin	t	1 173 579	1 372 158	959 926	970 481	1 124 717	1 278 981
brambor	t	36 888	35 697	32 847	37 245	37 032	43 911
Hospodářská zvířata (stav k 1. 4.)							
skot	kusy	62 385	63 425	63 388	64 678	65 525	64 374
prasata	kusy	168 405	149 500	132 413	136 968	135 686	126 594
drůbež	tis. ks	2 990	3 094	3 818	3 537	3 667	4 037
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	8 145	8 769	9 178	8 874	9 771	8 877
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	35 914	34 238	31 192	36 593	29 396	27 412
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	49 149	50 421	52 541	52 236	59 333	54 763
Výroba mléka	tis. l	167 414	171 228	174 458	176 123	181 292	192 002
Snáška konzumních vajec	tis. ks	124 601	166 328	155 672	160 692	169 253	146 545

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	1 771	1 706	1 584	1 849	3 855	4 500
Těžba dřeva	m^3 b. k.	1 219 712	1 154 970	1 318 163	2 414 588	3 394 341	3 800 936
z toho nahodilá hmyzová		99 544	163 187	295 637	1 130 451	2 386 946	2 785 593
PRŮMYSL[4)]							
Průměrný počet podniků		247	246	251	257	249	249
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy	mil. Kč	216 251	224 437	245 303	269 828	249 117	223 545
na 1 zaměstnance	tis. Kč	3 139	3 184	3 470	3 745	3 610	3 311
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	68 901	70 498	70 699	72 053	69 008	67 519
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	27 030	28 216	30 289	32 529	34 163	35 237
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	1 609	1 598	1 691	1 694	1 770	1 756
podíl na ČR	%	1,9	1,9	1,9	1,9	2,0	2,2
Spotřeba elektřiny netto	GWh	5 098	5 215	5 338	5 434	5 385	5 125
podíl na ČR	%	9,0	9,0	9,0	9,1	9,1	8,9
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 066,6	1 087,5	1 110,8	1 092,9	1 098,4	1 142,0
Spotřeba zemního plynu	mil. m^3	1 035	1 087	1 125	1 059	1 042	1 037
podíl na ČR	%	13,8	13,3	13,4	13,2	12,2	11,9
v domácnostech na 1 odběratele	m^3	1 036,9	1 120,6	1 158,9	1 079,0	1 028,2	1 054,0
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků[5)]		74	71	76	71	71	71
Základní stavební výroba[5)]	mil. Kč	21 324	16 605	16 588	18 283	21 517	21 671
na 1 zaměstnance	tis. Kč	2 224	1 774	1 772	2 029	2 373	2 382
Průměrný evidenční počet zaměstnanců[5)]	fyz. os.	9 586	9 362	9 362	9 009	9 068	9 099
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance[5)]	Kč	29 900	30 709	31 335	34 561	37 490	39 201
Stavební práce "S" provedené v kraji[6)]	mil. Kč	35 963	25 753	27 104	32 859	37 733	[8)] 40 801
z toho pro veřejné zadavatele		18 685	8 786	9 768	15 708	18 890	.
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	26 218	31 200	36 636	34 990	40 933	44 366
z toho: budov (bytových a nebytových)		21 262	25 753	27 387	27 132	30 399	35 671
z toho výstavba nových budov		13 462	16 135	17 022	17 091	20 444	24 664
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 410	3 210	3 806	4 046	4 381	4 751
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		3 841	3 776	4 027	4 406	4 849	4 942
z toho v nových rodinných domech		1 811	2 098	2 413	2 242	2 522	2 588
Dokončené byty		3 338	3 833	4 236	4 447 [8)]	4 719 [8)]	4 452
z toho v nových rodinných domech		1 654	1 791	2 003	2 218 [8)]	2 363 [8)]	2 325
Investiční náklady na výstavbu 1 m^2 obytné plochy bytu							
v novém rodinném domě	Kč	36 105	37 838	38 955	39 923 [8)]	42 168 [8)]	43 644
v novém bytovém domě	Kč	41 291	39 149	44 205	44 254 [8)]	51 923 [8)]	57 627
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových (stav k 31. 12.)		530 161	549 979	573 731	594 778	614 420	629 946
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		813	800	805	858	857	1 020
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		45 236	45 095	44 955	45 176	45 360	50 833
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	tis. osob	1 536	1 648	1 886	2 041	2 137	1 171
z toho ze zahraničí		492	549	638	687	757	206
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,3
z toho hostů ze zahraničí		2,8	2,8	2,8	2,8	2,7	2,8

[1)] podniky se sídlem v kraji

[2)] souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

[3)] tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2016 je vypočten z dat roku 2015, 2016 a 2017)

[4)] podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

[5)] podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující stavební činností

[6)] podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

[7)] semidefinitivní údaje

[8)] předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	424 577	424 021	423 770	423 318	422 902	422 497
z toho: orná půda		351 428	350 947	350 454	349 833	349 044	348 266
zahrady a ovocné sady		24 880	24 819	24 843	24 844	24 999	25 261
trvalé travní porosty		30 212	30 174	30 228	30 350	30 445	30 469
Nezemědělská půda (stav 31. 12.)	ha	294 929	294 761	295 027	295 484	295 903	296 287
z toho: lesní pozemky		202 137	201 514	201 559	201 642	201 717	201 770
zastavěné plochy a nádvoří		14 323	14 429	14 472	14 509	14 560	14 690
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	95,3	94,7	95,3	95,1	95,1	95,6
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	92,4	92,9	92,9	92,9	92,9	93,2
Cena vody (bez DPH)	Kč/m^3	32,5	33,5	33,6	34,5	36,1	39,4
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m^3	32,4	33,2	33,5	34,5	36,2	37,2
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených	%						
na veřejnou kanalizaci		89,9	89,5	91,0	89,9	90,3	91,0
na kanalizaci s koncovou ČOV		86,4	86,9	88,4	87,8	88,3	88,7
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	96,6	98,5	98,5	98,8	98,8	98,9
Čistírny odpadních vod (ČOV)		230	240	245	247	253	267
Celková kapacita ČOV	m^3/den	333 672	335 444	329 779	329 565	336 533	339 572
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	19 284	19 168	19 382	20 261	20 156	19 868
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)[1)]							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km^2	0,58	0,59	0,59	0,56	0,57	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,50	0,51	0,51	0,48	0,49	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km^2	0,26	0,20	0,20	0,18	0,18	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,26	0,20	0,19	0,18	0,18	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km^2	2,04	1,96	1,97	1,88	1,85	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,88	0,82	0,83	0,79	0,81	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,17	1,13	1,14	1,09	1,04	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km^2	7,86	7,97	7,91	7,04	7,16	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		6,12	6,27	6,33	5,59	5,87	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,74	1,70	1,58	1,45	1,30	.
ODPADY							
Produkce odpadů celkem[2,3)]	t	.	.	4 215 824	5 214 372	4 968 562	.
na 1 obyvatele	kg	.	.	3 563	4 390	4 168	.
z toho: nebezpečných	t	.	.	966	987	1 005	.
na 1 obyvatele	kg	.	.	0,8	0,8	0,8	.
Produkce komunálních odpadů[3,4)]	t	.	.	519 003	530 745	544 849	.
na 1 obyvatele	kg	.	.	439	447	457	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	5 286	1 896	1 612	1 515	2 247	.
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	5 284,7	2 136,2	1 764,0	1 578,5	2 400	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	20,5	21,1	22,2	29,0	23,6	.
nakládání s odpadními vodami	%	69,3	34,4	42,9	32,2	52,6	.
nakládání s odpady	%	6,2	27,1	25,6	23,6	13,0	.
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	5 214,4	5 642,6	5 583,5	6 180,4	6 319	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	2,0	1,9	2,0	2,3	1,8	.
nakládání s odpadními vodami	%	22,3	22,8	22,1	23,4	22,0	.
nakládání s odpady	%	68,0	68,1	69,2	67,6	69,1	.

[1)] emise v celé časové řadě nově vypočteny podle mezinárodní metodiky (především zpřesněny odhady emisí z dopravy a emisí ze spalování v domácnostech)

[2)] v roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů; sběr dat výkazem Odp 5-01 částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) MŽP

[3)] podle sídla provozovny, data nejsou plně srovnatelná s údaji publikovanými v předchozích letech

[4)] odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá; dříve publikované údaje obsahovaly pouze komunální odpad vykázaný obcemi a podniky zapojenými do obecního systému sběru odpadu

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje v roce 2019 a 2020

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	2019	1 191 989	109 136	381 346	224 642	116 291	153 943	92 280	114 351
	2020	1 195 327	109 104	382 405	226 442	116 482	153 607	92 735	114 552
z toho cizinci (bez azylantů)	2019	52 741	2 513	32 998	6 306	3 354	2 765	2 059	2 746
	2020	58 790	2 658	37 071	7 179	3 620	3 102	2 281	2 879
v tom ve věku (%):									
0–14 let	2019	16,1	16,4	15,6	18,2	15,3	14,4	16,8	15,8
	2020	16,2	16,6	15,6	18,3	15,4	14,4	17,0	15,9
15–64 let	2019	63,9	63,0	63,6	63,4	64,8	64,9	64,1	64,4
	2020	63,6	62,6	63,5	63,2	64,3	64,4	63,7	63,9
65 a více let	2019	20,0	20,5	20,8	18,4	19,9	20,7	19,2	19,8
	2020	20,2	20,8	20,9	18,5	20,3	21,2	19,4	20,2
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	2019	42,5	42,6	42,9	41,1	42,9	43,6	41,9	42,5
	2020	42,6	42,7	42,9	41,2	43,0	43,8	42,0	42,6
Index stáří (stav k 31. 12.)[1)]	2019	124,5	125,0	133,9	101,1	130,1	144,0	114,4	125,8
	2020	125,1	125,4	133,7	101,2	132,0	146,7	114,0	126,9
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.)[2)]	2019	56,5	58,6	57,2	57,7	54,3	54,2	56,0	55,3
	2020	57,3	59,7	57,6	58,3	55,5	55,3	57,1	56,5
Živě narození na 1 000 obyvatel	2019	11,2	11,2	12,2	11,3	10,4	9,6	11,5	10,5
	2020	10,8	9,7	11,8	11,1	9,7	9,3	10,5	10,9
Zemřelí na 1 000 obyvatel	2019	10,2	10,3	10,6	9,0	10,3	10,8	10,1	10,6
	2020	11,7	12,7	12,2	10,5	11,6	12,0	11,4	11,9
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	2019	10,9	13,4	26,6	23,0	13,9	9,4	18,9	11,7
	2020	11,1	12,6	27,0	21,9	14,0	9,6	18,2	11,9
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	2019	8,2	11,2	26,4	15,1	10,7	9,6	13,4	9,4
	2020	7,3	9,9	23,9	14,5	10,5	9,2	12,4	9,1
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2019	1,0	0,9	1,5	2,3	0,1	-1,2	1,4	-0,1
	2020	-1,0	-3,0	-0,4	0,6	-1,9	-2,6	-0,9	-1,0
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2019	2,7	2,2	0,2	7,9	3,2	-0,2	5,5	2,3
	2020	3,8	2,7	3,2	7,3	3,5	0,4	5,8	2,8
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2019	3,6	3,1	1,7	10,2	3,3	-1,4	6,9	2,2
	2020	2,8	-0,3	2,8	8,0	1,6	-2,2	4,9	1,8
Naděje dožití při narození (v období 2016–2020)									
mužů		.	76,1	77,0	76,6	75,5	75,8	75,8	75,7
žen		.	82,5	82,5	82,8	82,3	82,9	82,5	81,8
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	2019	29 087	1 948	10 235	3 735	2 751	5 145	1 321	3 952
	2020	36 883	2 477	13 677	5 036	3 194	5 850	1 813	4 836
z toho (%):									
ženy	2019	50,2	47,8	53,5	50,1	48,2	45,5	50,4	50,1
	2020	49,8	47,8	51,0	50,7	49,9	46,4	50,5	50,5
absolventi škol a mladiství	2019	4,7	5,6	4,2	4,9	6,1	4,7	5,0	4,3
	2020	5,2	5,0	4,6	5,5	5,7	5,5	6,1	5,4
osoby se zdravotním postižením	2019	15,6	22,5	11,5	20,2	16,1	19,5	20,7	11,5
	2020	13,7	20,9	9,3	16,7	15,5	17,7	18,9	11,2
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2019	37,4	38,9	27,8	42,8	50,5	37,1	44,1	45,7
	2020	33,0	33,1	25,1	38,5	43,4	33,6	39,6	40,0

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje v roce 2015 a 2020

pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
dosažitelní	2019	91,0	90,5	88,3	91,2	93,7	91,4	90,0	96,0
	2020	93,3	91,8	92,0	93,7	95,7	92,6	93,7	96,6
ve věku do 24 let	2019	11,5	12,2	10,6	11,2	12,9	11,9	12,3	11,9
	2020	12,4	11,9	11,8	12,4	13,5	12,6	12,0	13,7
ve věku 55 a více let	2019	23,6	25,1	21,6	25,2	23,8	24,5	24,1	25,2
	2020	23,1	25,3	20,5	23,9	24,4	25,5	23,8	24,3
evidovaní 12 a více měsíců	2019	25,1	22,5	32,2	21,3	14,4	25,7	21,1	19,9
	2020	28,0	28,0	33,1	23,2	17,6	30,8	23,1	24,3
Podíl nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %)[3)]	2019	3,48	2,56	3,71	2,41	3,43	4,70	2,02	5,15
	2020	4,53	3,33	5,19	3,30	4,08	5,48	2,88	6,38
v tom: muži	2019	3,42	2,63	3,44	2,37	3,49	4,98	1,94	5,04
	2020	4,45	3,41	5,04	3,19	3,97	5,67	2,76	6,18
ženy	2019	3,54	2,50	3,99	2,45	3,36	4,40	2,10	5,27
	2020	4,61	3,25	5,34	3,41	4,19	5,27	3,00	6,59
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (stav k 31. 12.; %)[4)]	2019	0,96	0,64	1,36	0,56	0,52	1,33	0,47	1,07
	2020	1,36	1,01	1,86	0,82	0,75	1,82	0,71	1,60
Lékaři na 1 000 obyvatel	2018	5,3	3,8	10,0	1,8	3,6	3,8	3,2	3,6
	2019	5,4	3,7	10,3	1,8	3,7	3,8	3,1	3,7
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	2019	4,612	5,963	3,639	5,152	6,674	6,580	5,195	4,796
	2020	5,437	7,113	4,318	6,047	7,824	7,858	5,940	5,628
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	2019	43,3	52,6	38,4	44,0	51,4	52,4	43,7	42,4
	2020	41,0	48,1	37,1	40,7	50,6	47,5	40,8	39,4
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	2018	11,7	12,9	16,0	6,9	9,2	8,4	16,5	7,1
	2019	11,3	12,5	15,5	6,5	9,0	8,2	16,1	6,9
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)[5)]	2019	13 331	13 254	13 793	13 442	12 925	13 163	13 114	12 460
	2020	14 343	14 267	14 831	14 467	13 926	14 164	14 131	13 409
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu; %)[6)]	2019	25,2	29,7	18,0	23,5	28,1	27,6	27,2	40,2
	2020	25,7	30,4	18,3	23,8	28,9	28,1	27,6	40,9
v tom: muži	2019	28,7	32,9	19,9	25,9	34,6	31,8	29,4	45,8
	2020	28,9	33,3	20,0	26,1	35,3	31,8	29,4	46,0
ženy	2019	23,0	27,4	16,8	21,8	23,9	24,9	25,8	36,5
	2020	23,7	28,4	17,2	22,3	24,8	25,7	26,4	37,4
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2019	16,6	8,5	28,9	10,8	12,0	10,2	8,8	14,5
	2020	14,2	7,9	24,7	9,1	10,4	9,4	7,8	11,2
z toho násilné a mravnostní	2019	1,5	1,0	2,0	0,8	1,2	1,7	1,0	1,8
	2020	1,3	1,1	1,7	0,9	0,7	1,6	0,9	1,6
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2019	6,8	6,3	7,4	7,8	7,0	5,8	7,1	4,6
	2020	5,9	6,0	6,3	6,8	6,5	4,8	6,3	3,4

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje v roce 2015 a 2020

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Soukromí podnikatelé (živnostníci)	2019	176,9	148,0	207,7	166,1	157,5	160,6	174,7	166,7
na 1 000 obyvatel (stav k 31. 12.)	2020	178,6	150,4	208,9	167,9	159,3	162,8	176,1	168,0
z toho:									
se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2019	87,2	76,7	97,1	89,7	79,4	81,6	87,6	74,1
	2020	88,6	78,9	99,2	90,7	80,4	82,8	89,2	74,4
subjekty vzniklé v roce	2019	5,3	5,1	5,8	5,5	5,3	4,9	4,9	4,8
	2020	5,1	5,2	5,6	4,9	4,6	4,9	5,0	4,7
Zahájené byty na 1 000 obyvatel	2019	4,1	5,0	3,1	4,1	5,8	2,4	7,1	4,6
	2020	4,1	3,3	2,7	5,5	5,2	3,1	8,0	4,3
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2019	4,0	4,1	3,8	5,0	4,3	2,8	4,0	3,6
	2020[7)]	3,7	4,2	2,9	4,9	5,2	2,4	4,0	3,9
Hromadná ubytovací zařízení	2019	857	83	130	100	266	94	31	153
	2020	1 020	83	146	118	337	114	35	187
lůžka	2019	45 360	3 865	12 991	4 645	10 785	5 323	1 537	6 214
	2020	50 833	3 855	13 445	5 505	13 021	5 701	1 620	7 686
lůžka na 1 000 obyvatel	2019	38,1	35,5	34,1	20,8	92,9	34,6	16,7	54,4
	2020	42,6	35,3	35,2	24,4	111,8	37,1	17,5	67,1
hosté (tis. osob)	2019	2 137,3	[8)] 156,4	875,3	243,8	466,2	[8)] 136,5	[8)] 57,4	[8)] 201,7
	2020	1 170,8	99,9	329,9	169,5	297,5	[8)] 77,7	[8)] 29,4	[8)] 166,9
z toho ze zahraničí (tis. osob)	2019	757,4	25,1	483,6	50,1	105,8	[8)] 34,9	[8)] 14,1	[8)] 43,8
	2020	205,9	7,3	119,7	16,5	34,1	7,8	[8)] 4,6	15,9
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ									
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):									
orná půda	2019	48,6	33,4	21,8	47,5	49,0	48,0	49,1	61,4
	2020	48,5	33,3	21,6	47,4	48,9	47,8	49,0	61,4
lesní pozemky	2019	28,1	43,5	27,8	31,6	17,1	25,4	33,8	22,2
	2020	28,1	43,6	27,8	31,7	17,1	25,4	33,8	22,2
zastavěné plochy a nádvoří	2019	2,0	1,6	9,2	2,0	2,1	2,2	1,6	1,4
	2020	2,0	1,6	9,2	2,0	2,1	2,2	1,6	1,4

[1)] počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let
[2)] počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let
[3)] podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let
[4)] podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let
[5)] bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec
[6)] starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec
[7)] předběžné údaje
[8)] méně spolehlivý údaj

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	**PHA**	**CZ010**
Středočeský kraj	**STČ**	**CZ020**
Benešov	BN	CZ0201
Beroun	BE	CZ0202
Kladno	KD	CZ0203
Kolín	KO	CZ0204
Kutná Hora	KH	CZ0205
Mělník	ME	CZ0206
Mladá Boleslav	MB	CZ0207
Nymburk	NB	CZ0208
Praha-východ	PY	CZ0209
Praha-západ	PZ	CZ020A
Příbram	PB	CZ020B
Rakovník	RA	CZ020C
Jihočeský kraj	**JHČ**	**CZ031**
České Budějovice	CB	CZ0311
Český Krumlov	CK	CZ0312
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313
Písek	PI	CZ0314
Prachatice	PT	CZ0315
Strakonice	ST	CZ0316
Tábor	TA	CZ0317
Plzeňský kraj	**PLK**	**CZ032**
Domažlice	DO	CZ0321
Klatovy	KT	CZ0322
Plzeň-město	PM	CZ0323
Plzeň-jih	PJ	CZ0324
Plzeň-sever	PS	CZ0325
Rokycany	RO	CZ0326
Tachov	TC	CZ0327
Karlovarský kraj	**KVK**	**CZ041**
Cheb	CH	CZ0411
Karlovy Vary	KV	CZ0412
Sokolov	SO	CZ0413
Ústecký kraj	**ULK**	**CZ042**
Děčín	DC	CZ0421
Chomutov	CV	CZ0422
Litoměřice	LT	CZ0423
Louny	LN	CZ0424
Most	MO	CZ0425
Teplice	TP	CZ0426
Ústí nad Labem	UL	CZ0427
Liberecký kraj	**LBK**	**CZ051**
Česká Lípa	CL	CZ0511
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512
Liberec	LI	CZ0513
Semily	SM	CZ0514

Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Královéhradecký kraj	**HKK**	**CZ052**
Hradec Králové	HK	CZ0521
Jičín	JC	CZ0522
Náchod	NA	CZ0523
Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Trutnov	TU	CZ0525
Pardubický kraj	**PAK**	**CZ053**
Chrudim	CR	CZ0531
Pardubice	PU	CZ0532
Svitavy	SY	CZ0533
Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Kraj Vysočina	**VYS**	**CZ063**
Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
Jihlava	JI	CZ0632
Pelhřimov	PE	CZ0633
Třebíč	TR	CZ0634
Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jihomoravský kraj	**JHM**	**CZ064**
Blansko	BK	CZ0641
Brno-město	BM	CZ0642
Brno-venkov	BI	CZ0643
Břeclav	BV	CZ0644
Hodonín	HO	CZ0645
Vyškov	VY	CZ0646
Znojmo	ZN	CZ0647
Olomoucký kraj	**OLK**	**CZ071**
Jeseník	JE	CZ0711
Olomouc	OC	CZ0712
Prostějov	PV	CZ0713
Přerov	PR	CZ0714
Šumperk	SU	CZ0715
Zlínský kraj	**ZLK**	**CZ072**
Kroměříž	KM	CZ0721
Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Vsetín	VS	CZ0723
Zlín	ZL	CZ0724
Moravskoslezský kraj	**MSK**	**CZ080**
Bruntál	BR	CZ0801
Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Karviná	KI	CZ0803
Nový Jičín	NJ	CZ0804
Opava	OP	CZ0805
Ostrava-město	OV	CZ0806